MICHAEL CONNELLY

PRARASTOJI ŠVIESA

MICHAEL CONNELLY

PRARASTOJI ŠVIESA

Jotema

UDK 820(73)-3
Co-149

Michael Connelly
LOST LIGHT
Boston, Little, Brown and Company,
2003

Connelly, Michael
Co-149 Prarastoji šviesa: [romanas]/Michael Connelly; [vertė Gintaras Dručkus]. — Kaunas: UAB „Jotema", 2004.— 312 p.

ISBN 9955-527-67-6

Viskas nutiko vien dėl to, kad pinigai buvo tikri.

Los Andželo policijos detektyvui Hariui Bošui filmavimo aikštelėje atliekant apklausą dėl jaunos kino kompanijos asistentės nužudymo, šarvuotas automobilis filmo apiplėšimo scenai iš banko atvežė du milijonus dolerių. Ir staiga kūrėjų išmonė susimaišė su tikrove: ginkluoti plėšikai visų akivaizdoje pagrobė pinigus.

Laiko dulkės užklojo taip ir neištirtus nusikaltimus, tačiau į atsargą išėjęs detektyvas Haris Bošas vėl ėmėsi nužudytos moters bylos. Ir vėl tyrimo pėdsakai nuvedė pagrobtųjų pinigų link.

Redaktorė *Asta Kristinavičienė, Violeta Eimanavičienė*
Maketavo *Teresė Vasiliauskienė*

SL 250. 19,5 sp. l. Užsak. Nr. 3.748
UAB „Jotema", Algirdo g. 54, 3009 Kaunas
Tel. 337695, el. paštas: jotema@omni.lt
. Spausdino AB „Vilspa", Viršuliškių sk. 80, 2056 Vilnius.

Šią knygą skiriu:

Noeliui
Meganei
Semui
Devinui
Madi
Maiklui
Brendanui
Konorui
Kaili
Reičelei
Megei
ir
Ketei

Kas jau kartą įstrigo širdyje — pasilieka visam laikui.

Kažkada man šiuos žodžius ištarė viena moteris. Ji sakė perskaičiusi juos viename eilėraštyje ir yra tikra, kad tai tiesa. Jos manymu, tai reiškia, kad tai, ką kartą įsileidai sau į širdį, į tuos minkštus raudonus audinius, nebeapleis tavęs. Kad ir kas nutiktų, tai tūnos tavo širdies kertelėje ir lauks. Anot jos, tai gali būti asmuo, vieta, svajonė. Pašaukimas. Kas nors šventa. Toji moteris buvo įsitikinusi, kad visa tai tose paslaptingose kertelėse tarpusavyje susiję. Amžinai. Visa tai yra neatskiriamos tos pačios mozaikos dalys ir liks tavo širdyje visam laikui, plakdamos tuo pačiu ritmu.

Man penkiasdešimt dveji ir aš tuo tikiu. Tikiu, kai bemiegėmis naktimis negaliu užmigti. Tikiu tuomet, kai visos gyvenimo trajektorijos susilieja ir prieš akis iškyla žmonės, kuriuos mylėjau ir kurių nekenčiau. Kuriems esu padėjęs ir kuriuos esu įskaudinęs. Matau rankas, besitiesiančias į mane. Girdžiu širdies plakimą ir matau, ką turiu daryti. Žinau savo pašaukimą ir suprantu, kad nėra kito kelio ir nėra kelio atgal. Ir būtent tokiomis akimirkomis suvokiu, kad kas jau kartą įstrigo širdyje — pasilieka visam laikui.

1

Tik to betrūko, kad duris atidarytų pats Aleksandras Teiloras. Tai prieštaravo viskam, ką žinojau apie Holivudą. Vyras, uždirbantis milijonus, pats atidarė duris menkam žmogeliui. Vietoj to, kad prie įėjimo nuolat stovėtų uniformuotas durininkas, kuris įleistų mane tik kruopščiai patikrinęs mano asmens tapatybę ir išsiaiškinęs, ar man paskirtas susitikimas. Kuris paskui perduotų mane vyresniajam liokajui arba pirmo aukšto kambarinei, ir jie palydėtų mane likusį kelią į vidų, žengdami švelniais ir tyliais, tarsi krintančios snaigės, žingsniais.

Šiuose ištaiginguose namuose Bel-Air Krest Roude nebuvo nieko panašaus. Įvažiavimo vartai buvo palikti atviri. Kai pastatęs automobilį prie apskritos klombos priešais namą pabeldžiau į duris, jas atidarė pats sėkmės džentelmenas ir pakvietė mane į namus, kurių vidaus erdvės buvo tarsi nukopijuotos nuo tarptautinio Los Andželo oro uosto terminalo.

Aleksandras Teiloras buvo aukštas ir stambus žmogus. Daugiau kaip šešių pėdų ūgio ir svėrė du šimtus penkiasdešimt svarų. Atrodė gerai, nepaisant vešlių, garbanotų rudų plaukų ir kontrastuojančių

mėlynų akių. Apžėlęs smakras jam teikė panašumo į menininką, nors sritis, kurioje jis darbavosi, su menu beveik neturėjo nieko bendra.

Teiloras vilkėjo dailiai prigludusius švelnaus audinio marškinėlius, kurie tikriausiai kainavo daugiau, negu visa mano apranga. Baltas rankšluostis buvo standžiai apvyniotas apie kaklą, galai užkišti už apykaklės. Vyriškio skruostai buvo įraudę, jis pats atrodė pridusęs ir sunkiai kvėpavo. Užklupau jį kažką veikiantį, ir tai, atrodo, jį šiek tiek sutrikdė.

Atvykau apsirengęs geriausią savo pelenų spalvos kostiumą, kurį prieš trejus metus nusipirkau už tūkstantį du šimtus dolerių. Nevilkėjau kostiumo devynis mėnesius, todėl šįryt prieš išimdamas jį iš spintos turėjau nupurtyti dulkes. Buvau švariai nusiskutęs ir pirmą kartą nuo to laiko, kai prieš tiek daug mėnesių pakabinau jį į spintą, vėl turėjau tikslą.

— Užeikite, — pakvietė Teiloras. — Šiandien visiems laisva diena, ir aš šiek tiek mankštinuosi. Laimė, sporto salė yra tiesiai po vestibiuliu, kitaip galėjau jūsų neišgirsti, nes pastatas didelis.

— Taip, man pasisekė.

Jis įėjo atgal į vidų. Teiloras nepadavė man rankos, ir aš prisiminiau, kad taip pat buvo ir tada, prieš ketverius metus, kai susitikome pirmą kartą. Jis nuėjo pirmas, palikęs man uždaryti lauko duris.

— Ar neprieštarautumėte, jei kalbėdamas su jumis baigčiau minti dviratį?

— Žinoma, ne.

Teiloras nuėjo marmuru išklotu prieškambariu per kokius tris žingsnius priekyje manęs, tarsi aš būčiau vienas iš jo palydovų. Matyt, jis taip buvo įpratęs, o manęs tai visiškai netrikdė. Turėjau progą apsidairyti.

Pro langus kairėje atsivėrė dideli plotai — futbolo aikštės dydžio banguojanti veja, vedanti, kaip spėjau, į svečių namą arba baseiną, arba į abu kartu. Lauke stovėjo įspūdingų formų golfo automobilis ir buvo galima įžiūrėti vėžes, išvažinėtas pirmyn ir atgal nuo pagrindinio pastato per nupjautą žalią veją. Los Andžele mačiau daugybę namų,

pradedant vargingiausiais kvartalais ir baigiant dangų remiančiais rūmais, tačiau pirmą kartą išvydau miesto ribose tokią didelę privačią teritoriją, kuriai apvažiuoti reikia golfo automobilio.

Siena dešinėje buvo nukabinėta vaizdais iš įvairių Aleksandro Teiloro filmų. Aš mačiau tik keletą jų — tų, kurie buvo sukurti televizijai. Likusių mačiau tik reklaminius filmukus. Beveik visi jie buvo veiksmo filmai, kurių siužetai puikiai telpa į trisdešimties sekundžių reklaminių filmukų rėmus ir kuriuos pažiūrėjus nekyla noras pamatyti visą filmą. Nė vienas iš jų negalėtų būti pavadintas meno kūriniu tikrąja to žodžio prasme. Tačiau Holivude tokie filmai vertinami kur kas labiau negu menas. Jie pelningi. Ir tai yra visų svarbiausia.

Teiloras pasuko dešinėn. Nusekiau paskui jį į sporto salę. Patalpos vaizdas atskleidė naują požiūrį į asmens lavinimąsi. Prieš veidrodines sienas buvo išdėstyti įvairiausi treniruokliai. Centre stovėjo natūralaus dydžio bokso ringas. Teiloras grakščiai atsisėdo ant stacionaraus dviračio, nuspaudė priešais save skaitmeniniame ekrane keletą mygtukų ir pradėjo minti pedalus.

Aukštai ant galinės sienos vienas šalia kito kabėjo trys plokščiaekraniai televizoriai, nustatyti taip, kad rodytų visą parą žinias transliuojančius kanalus ir Blumbergo verslo apžvalgą. Blumbergo verslo apžvalgą rodantis televizorius buvo nustatytas garsiau nei kiti. Teiloras paėmė nuotolinio valdymo pultelį ir sumažino garsą. Man tai buvo dar vienas netikėtumas. Kai su jo sekretore derinau susitikimą, ji man davė suprasti, kad turėčiau džiaugtis, jei galėsiu pateikti jam keletą klausimų, kol jis kalbėsis mobiliuoju telefonu.

— Jūs vienas? — paklausė Teiloras. — Maniau, kad jūs, vaikinai, dirbate poromis.

— Mėgstu dirbti vienas.

Kurį laiką stovėjau tylėdamas ir laukiau, kol Teiloras įeis į mankštinimosi ritmą. Jis jau buvo bebaigiąs penktą dešimtį, tačiau atrodė kur kas jaunesnis. Galbūt tai lėmė ši gausi sveikatos ir jaunatviškumo palaikymo įranga. O gal jis dar papildomai vartojo veido kremus ir botokso injekcijas.

— Galiu jums skirti tris mylias, — pasakė Teiloras, nusivyniodamas rankšluostį ir mesdamas jį ant dviračio vairo. — Maždaug dvidešimt minučių.

— Puiku.

Įkišau ranką į vidinę švarko kišenę, siekdamas užrašų knygelės. Jos lapai buvo susegti metaline spirale ir, man traukiant ją iš kišenės, viela užsikabino už švarko pamušalo. Jaučiausi kaip visiškas stuobrys, kol ją išpainiojau. Girdėjau, kaip plyšta pamušalas, ir sumišęs šypsojausi. Teiloras nusuko žvilgsnį į vieną iš nebylių televizorių ekranų, duodamas man laiko susitvarkyti.

Yra dalykų, kurių pasigendu iš ankstesnio savo gyvenimo. Daugiau kaip dvidešimt metų švarko kišenėje nešiodavausi mažą įrištą užrašų knygelę. Spirale susegtais lapais knygelės buvo draudžiamos, nes koks nors guvus gynėjas galėjo pareikšti, kad gynybai naudingi lapai išplėšti. Įrištos knygelės panaikino šią galimybę. Be to, taip buvo saugiau švarko pamušalui.

— Nudžiugau išgirdęs, kad norite susitikti, — tarė Teiloras. — Iki šiol negaliu pamiršti, kas nutiko Endži. Ji buvo šauni mergaitė, tiesa? Aš jau maniau, kad nuleidote rankas ir ji jums daugiau neberūpi.

Linktelėjau. Kalbėdamasis su jo sekretore, labai atidžiai rinkau žodžius. Nors jai nemelavau, ji galėjo numanyti, ką jai norėjau pasakyti. Tai buvo būtina. Jeigu būčiau tiesiai pasakęs, kad esu buvęs policininkas, tiriantis seną bylą, esu tikras, jog nė iš tolo nebūčiau prileistas prie sėkmės džentelmeno, kad gaučiau iš jo interviu.

— Beje, prieš pradėdamas norėčiau kai ką paaiškinti, kad išvengtume nesusipratimų. Nežinau, ką jums pasakė jūsų sekretorė, tačiau aš nesu policininkas. Jau nebesu.

Akimirką Teiloras nustojo mynęs pedalus, tačiau greitai vėl grįžo prie įprastinio ritmo. Jis buvo įraudęs, veidu žliaugė prakaitas. Jis ištiesė ranką į padėklą šalia skaitmeninio ekrano ir paėmė nuo jo siaurus akinius bei mažą kortelę. Ant kortelės buvo jo firmos logotipas — kvadratas su viduje pavaizduotu spiralių labirintu — ir

keletas ranka padarytų įrašų. Teiloras užsidėjo akinius ir atsilošė, kad galėtų geriau įžiūrėti, kas parašyta.

— Čia parašyta kitaip, — pasakė jis. — "Dešimtą valandą susitikimas su Los Andželo policijos departamento detektyvu Hariu Bošu." Taip parašė Odri. Ji dirba man aštuoniolika metų, nuo tų laikų, kai pradėjau daryti tiesioginius vaizdo įrašus slėnyje. Ji gerai atlieka savo darbą ir yra labai kruopšti.

— Ilgą laiką tikrai buvau tas, kas čia parašyta. Tačiau nuo praėjusių metų nebesu. Atsistatydinau. Kalbantis telefonu tai galėjo būti nepakankamai aišku. Jumis dėtas, Odri dėl to nekaltinčiau.

— Aš ir nekaltinu.

Jis palenkė galvą į priekį ir pažvelgė į mane per akinių viršų:

— Taigi kuo galiu padėti, detektyve? O gal turėčiau kreiptis: pone Bošai? Iki mūsų pokalbio pabaigos liko dvi su puse mylios.

Teilorui iš dešinės stovėjo suolelis atsilenkimams. Nuėjau prie jo ir atsisėdau. Išsiėmiau iš marškinių kišenės rašiklį — šį kartą be jokių netikėtumų — ir pasiruošiau rašyti.

— Nežinau, ar jūs mane atsimenate, pone Teilorai, tačiau kartą jau esame kalbėjęsi. Prieš ketverius metus, kai Andželos Benton kūnas buvo rastas prie jos namų, man pavedė tirti šią bylą. Mudu kalbėjomės jūsų biure Eidolone. Arčvėjaus filmavimo aikštelėje. Su manimi buvo Kiz Raider, viena mano partnerių.

— Prisimenu. Juodaodė moteris — ji sakė pažinojusi Endži. Berods, iš gimnazijos laikų. Atsimenu, vienu metu buvote įgiję didelį mano pasitikėjimą. Tačiau vėliau jūs prapuolėte. Daugiau nieko negirdėjau apie...

— Mus nušalino nuo tyrimo. Buvome iš Holivudo skyriaus. Po kelių dienų, įvykus plėšimams ir susišaudymams, bylą iš mūsų perėmė Plėšimų ir žmogžudysčių skyrius.

Tyliai suskambėjo dviračio skambutis. Pagalvojau, kad tai reiškia, jog Teiloras įveikė pirmąją mylią.

— Prisimenu tuos vaikinus, — pašaipiu balsu atsakė Teiloras. — Bukas ir bukesnis. Jie nepadarė man jokio įspūdžio. Vienam

labiau rūpėjo, kaip užsitikrinti techninio patarėjo mano kuriamiems filmams vietą, negu bylos tyrimas. Kas jiems nutiko?

— Vienas miręs, kitas išėjęs į pensiją.

Dorsis ir Krosas. Pažinojau juos abu. Nepaisant Teiloro apibūdinimo, jiedu buvo gabūs detektyvai. Į Plėšimų ir žmogžudysčių skyrių taip lengvai nepateksi. Aš nepasakiau Teilorui, kad Džekas Dorsis ir Lotonas Krosas tarp detektyvų buvo žinomi kaip partneriai, kuriems labai nepasisekė. Tirdami Andželos Benton bylą, jie plušėjo keletą mėnesių. Kartą pakeliui jiedu stabtelėjo viename Holivudo bare ko nors užkąsti. Jiems besėdint viduje ir bevalgant sumuštinius su kumpiu, įsiveržė ginkluotas užpuolikas. Greičiausiai Dorsis, kuris sėdėjo atsisukęs veidu į duris, bandė iššokti iš už stalo, tačiau nesuskubo. Žudiko kulka pakirto jį nespėjus jam nuleisti pistoleto saugiklio, ir jis mirė dar prieš sukniubdamas ant grindų. Viena kulka, paleista į Krosą, pataikė jam į galvą, kita kliudė kaklą ir įstrigo kaklo slankstelyje. Baro šeimininkas buvo nušautas paskutinis šūviu iš arti.

— O kaip tyrimas vyko toliau? — retoriškai paklausė Teiloras. Jo balse nepajutau jokios užuojautos tiems policininkams. — Esu tikras, kad niekaip, ir byla dulka kaip jūsų pigus kostiumas, kurį ištraukėte iš spintos prieš eidamas susitikti su manimi.

Nutylėjau šį įžeidimą. Tik linktelėjau galvą, tarsi sutikdamas su juo. Nesupratau, ar jis pyko dėl taip ir neišaiškinto Andželos Benton nužudymo, ar dėl to, kas atsitiko vėliau, — dėl apiplėšimo, dar vienos žmogžudystės ir uždraudimo tęsti filmavimą.

— Tie vaikinai įtemptai dirbo šešis mėnesius, — ištariau. — Paskui buvo naujos bylos. Po jų — vėl kitos, pone Teilorai. Nors ir labai norėčiau, tai nevyksta taip, kaip jūsų filmuose.

— Taip, visuomet būna dar kitos bylos, — pasakė Teiloras. — Labai paranku teisintis didžiuliu darbo krūviu. Tuo tarpu mergina negyva, pinigai prarasti ir taip toliau. Kita byla. Pradėti tuojau pat.

Laukiau, kol jis baigs. Teiloras kalbėjo toliau:

— Ir štai dabar, praėjus ketveriems metams, pasirodote jūs. Kodėl, Bošai? Įtikinote jos šeimą pasamdyti jus?

— Ne. Visi jos artimieji gyvena Ohajuje. Nebuvau su jais susisiekęs.

— Tada kodėl?

— Byla neištirta, pone Teilorai. Ir ji man vis dar rūpi. Netikiu, kad tai buvo padaryta be kieno nors... palaiminimo.

— Tik todėl?

Linktelėjau galvą. Tuomet linktelėjo ir Teiloras:

— Penkiasdešimt gabalų.

— Nesupratau?

— Jeigu ištirsite šią bylą, sumokėsiu jums penkiasdešimt gabalų. Tačiau jeigu neištirsite, nebus siužeto filmui.

— Jūs mane blogai supratote, pone Teilorai. Man nereikia jūsų pinigų. Ir tai ne filmas. Vienintelis dalykas, kurio noriu iš jūsų, — jūsų pagalba.

— Paklausykite. Gerą siužetą atpažįstu iš karto. Detektyvui neduoda ramybės mintis apie išslydusį iš jo rankų nusikaltėlį. Tai universalus siužetas, patikrintas ir tikroviškas. Penkiasdešimt gabalų dabar, apie likusius pasikalbėsime, kai darbas bus prie pabaigos.

Pasiėmiau nuo suolo užrašų knygelę, rašiklį ir atsistojau. Tai vedė į niekur, bent jau ne ten, kur norėjau.

— Dėkoju už sugaištą laiką, pone Teilorai. Jeigu nerasiu išėjimo, duosiu jums ženklą.

Man žengus pirmą žingsnį durų link, dviračio skambutis suskambo antrą kartą. Teiloras prabilo man į nugarą:

— Paskutinė atkarpa, Bošai. Grįžkite ir klausinėkite toliau. O savo penkiasdešimt gabalų, jei taip norite, pasilaikysiu sau.

Atsisukau į jį, tačiau likau stovėti. Vėl atsiverčiau užrašų knygelę.

— Pradėkime nuo apiplėšimo, — tariau. — Kas iš jūsų kompanijos žinojo apie du milijonus dolerių? Turiu galvoje, kas žinojo detales — kada jie turėjo būti atvežti ir kas juos turėjo pristatyti? Bet kas, ką galėtumėte prisiminti. Pradėsime tyrimą nuo pinigų.

2

Andžela Benton mirė per savo dvidešimt ketvirtąjį gimtadienį. Jos kūną rado susmukusį ant ispaniškų plytelių grindinio daugiabučio namo Fontano gatvėje prie La Brejos, kuriame ji gyveno, prieangyje. Raktas nuo buto gulėjo pašto dėžutėje kartu su sveikinimo atvirukais, atsiųstais atskirai jos tėvo ir motinos iš Kolumbo. Vėliau paaiškėjo, kad jos tėvai nebuvo išsiskyrę, jie tik norėjo kiekvienas atskirai išsakyti palinkėjimus savo vienintelei dukrai.

Andžela Benton buvo uždusinta. Prieš tai arba vėliau (greičiausiai vėliau) žudikas perplėšė jos palaidinukę, atsmaukė liemenėlę, apnuogino krūtis. Matyt, jis masturbavosi ant lavono. Ant jos kūno rasta išsiliejusios sėklos, kuri vėliau buvo perduota teismo ekspertams DNR nustatyti. Merginos piniginė buvo pagrobta ir niekada nebuvo rasta.

Medikai nustatė, kad mirtis Andželą Benton ištiko tarp vienuoliktos valandos vakaro ir vidurnakčio. Jos kūną pusę pirmos nakties rado to paties namo gyventojas, vesdamas į lauką šunį.

Tiek žinojau pradėdamas tirti šią bylą. Tuo metu buvau trečios kategorijos detektyvas, paskirtas į Los Andželo policijos

mento Holivudo nuovadą. Turėjau du partnerius. Eksperimento, kurio tikslas buvo pagreitinti bylų tyrimą, tvarka, užuot dirbę po du, dirbome trise. Kizmin Raider, Džeris Edgaras ir aš buvome iškviesti pranešimų gavikliu pirmą valandą nakties ir paskirti tirti šį nusikaltimą. Susitikome Holivudo nuovadoje ir išvykome į įvykio vietą. Andželos Benton kūną apžiūrėjome po jos mirties praėjus maždaug dviem trims valandoms.

Andžela Benton gulėjo šonu ant rudų plytelių, kurių spalva buvo tokia pati, kaip sukrešėjusio kraujo. Merginos didelės, išraiškingos akys buvo plačiai atmerktos, veidas gana gražus. Akių ragenos pasruvusios krauju. Pastebėjau, kad jos apnuoginta krūtinė buvo beveik plokščia. Ji pati atrodė berniokiška. Pagalvojau, kad taip atrodančiai merginai mieste, kuriame įprasta labiau vertinti išvaizdą negu asmenines savybes, turėjo būti nelengva. Todėl palaidinės perplėšimas ir liemenėlės atsmaukimas šiuo atveju, matyt, buvo kai kas daugiau nei užpuolimo pasekmė. Žudikui buvo negana atimti jai gyvybę, jis dar būtinai turėjo apnuoginti jautriausią jos vietą.

Tačiau labiausiai man įsiminė merginos rankos. Kūnui susmukus ant grindinio, rankos kažkaip keistai sukrito suglaustos viena šalia kitos. Jos buvo ištiestos į kairę nuo kūno ir sulenktos virš galvos, tarsi kažko siekdamos, kažko nuolankiai prašydamos. Tarsi pasmerktojo rankos iš Renesanso laikų paveikslo — bejėgiškai ištiestos į dangų ir maldaujančios pasigailėjimo. Iki to laiko jau buvau tyręs beveik tūkstantį žmogžudysčių, tačiau nė vienas nužudytojo vaizdas nepaveikė manęs taip smarkiai.

Galbūt per daug įsijaučiau įsivaizduodamas, kaip ji sukniubo. Tačiau kiekviena byla yra tarsi mūšis kare, kuris niekada nesibaigs. Ir patikėkite — kas kartą eidamas į mūšį, turi turėti savyje kažką tokio, kas tave palaikytų, padėtų ištverti. Impulsą, kuris tave vestų arba trauktų tikslo link. Šiuo atveju tai buvo rankos. Niekada nepamiršiu jos rankų. Atrodė, kad jos tiesiasi į mane. Taip man atrodo iki šiol.

Tyrimas sparčiai pajudėjo iš vietos, nes Kizmin Raider atpažino auką. Jos buvo pažįstamos. Raider pažinojo Benton iš matymo, nes abi jos lankydavosi El Centro sporto salėje. Dėl nereguliaraus darbo

grafiko Žmogžudysčių skyriuje Raider negalėjo vaikščioti į El Centrą visada tuo pačiu laiku. Atsižvelgdama į laisvą laiką ir tiriamų bylų pobūdį, ji galėdavo ateiti pasportuoti pačiu įvairiausiu metu. Raider dažnai sutikdavo Benton sporto salėje ir besimankštindamos ant gretimų treniruoklių jos dažnai pasikalbėdavo.

Raider žinojo, kad Andžela Benton nori padaryti karjerą filmų gamybos versle. Ji dirbo asistente „Eidolon Productions" kompanijoje, kuriai vadovavo Aleksandras Teiloras. Nelygu, kokios būdavo filmavimo sąlygos ir personalas, filmavimas trukdavo ištisomis paromis. Vadinasi, Benton treniruočių grafikas sporto salėje buvo labai panašus į Raider. Tai taip pat reiškė, kad Benton neturėjo laiko draugystėms. Ji minėjo, kad pernai buvo nuėjusi tik į du pasimatymus ir kad neturi draugo.

Tai tebuvo paviršutiniška pažintis. Raider niekada nebuvo sutikusi Benton už sporto salės sienų. Abi jos buvo jaunos juodaodės merginos, kurios stengėsi palaikyti puikią fizinę formą, reikalingą darbe ir atkakliai kopiant stačiais karjeros laiptais savo profesinėse srityse.

Tai, kad Kiz pažinojo nužudytąją, mums labai padėjo. Mes jau žinojome, kad turime reikalą su atsakinga ir patikima jauna moterimi, kuri rūpinasi savo karjera ir sveikata. Iš karto galėjome atmesti daugybę gyvenimo būdo lemiamų versijų, kurios būtų nuvedusios klaidingu keliu. Neigiama šios sėkmės pusė buvo ta, kad anksčiau niekada nebuvo pasitaikę atvejo, jog Raider pažinotų tiriamos bylos auką. Tai supratau iš karto, kai tik ji stabtelėjo, išvydusi nužudytąją. Paprastai Kizmin būdavo gana iškalbinga, atkuriant nusikaltimo vaizdą ir iškeliant galimas versijas. Šį kartą ji prabildavo tik tada, kai į ją kas nors kreipdavosi.

Neatsirado nė vieno nusikaltimo liudininko. Įėjimas buvo atokiau nuo gatvės, taigi žudikas turėjo puikią priedangą. Jis galėjo įeiti į nedidelę patalpą ir užpulti niekieno nepastebėtas iš išorės. Tačiau nusikaltėlį galėjo užklupti kuris nors namo gyventojas, jeigu tuo momentu būtų grįžęs namo arba susiruošęs išeiti. Jeigu Andželos Benton kūną radęs vyriškis būtų sumanęs išvesti savo šunį valanda

anksčiau, jis greičiausiai būtų užtikęs žudiką nusikaltimo vietoje ir išgelbėjęs merginą arba pats tapęs auka.

Anomalijos. Reikėjo išanalizuoti anomalijas. Panašu, kad nusikaltimui įvykdyti buvo pasirinkta tinkama proga. Žudikas galėjo sekti Benton, laukdamas akimirkos, kai ji atsidurs prietemoje. Tačiau turint galvoje kai kuriuos aspektus, pavyzdžiui, asmeninio pobūdžio, galima manyti, kad jis gerai žinojo tą prieangį ir laukė jos tarsi medžiotojas, pasaloje stebintis paspęstas žabangas.

Anomalijos. Andžela Benton buvo ne daugiau kaip penkių pėdų ūgio, tačiau jauna, stipri moteris. Raider žinojo jos treniruočių krūvį ir buvo tiesioginė jos jėgos bei ištvermės liudininkė. Tačiau nesimatė jokių pasipriešinimo požymių. Panagėse nebuvo rasta jokių kito žmogaus kraujo ar audinio pėdsakų. Kodėl mergina nesipriešino? Gal pažinojo žudiką? Masturbacija ir perplėšta palaidinė piršo mintį apie psichoseksualinę motyvaciją ir apie tai, kad žudikas įvykdė nusikaltimą vienas. Tačiau tai, kad neaptikome jokių pasipriešinimo žymių, leido daryti išvadą, kad Benton buvo labai greitai ir lengvai įveikta. Gal žudikas veikė ne vienas?

Per pirmąsias dvidešimt keturias valandas turėjome surinkti įrodymus, surašyti raportus ir apklausti visus, nors kiek susijusius su nusikaltimu. Per kitas dvidešimt keturias valandas užsidarėme kabinete ir pradėjome analizuoti versijas, bandydami išlukštenti jas tarsi riešutus. Dienai baigiantis nusprendėme, kad tai puikiai surežisuota žmogžudystė. Mūsų manymu, nusikaltėlis viską suplanavo taip, kad mus suklaidintų. Įsivaizduodamas esąs gudresnis, jis norėjo nukreipti tyrimą klaidinga, seksualinio maniako paieškų linkme.

Taip manyti mus vertė ant Andželos Benton kūno rasta sperma. Tyrinėdamas nusikaltimo vietoje padarytas nuotraukas pastebėjau, kad sperma sudarė linijinę trajektoriją, tačiau atskiri lašeliai buvo apskriti. Pagal įvairius kraujo išsiliejimo požymius žinojau, kad apskriti lašeliai susidaro tuomet, kai kraujas krinta statmenai ant paviršiaus. Kai jis išsilieja tam tikra trajektorija arba nuožulniu paviršiumi, tada kraujo lašeliai būna elipsės formos. Pasitariau su ekspertais, ir jie patvirtino, kad šie dėsniai galioja ir kitiems

skysčiams. Supratome, kad susidūrėme su anomalija. Dabar galėjome daryti prielaidą, kad žudikas ar žudikai, siekdami supainioti tyrimą, atsinešė sėklos į nusikaltimo vietą ir išliejo ją ant kūno.

Tada į bylą pažvelgėme visai kitomis akimis. Tapo aišku, kad tai ne tas atvejis, kai auka atsitiktinai patenka į planuojamo nusikaltimo vietą. Žudiko taikinys buvo būtent Andžela Benton. Vadinasi, nusikaltimo priežastis — ji pati arba su ja susijusios aplinkybės.

Pradėjome rinkti informaciją apie Benton gyvenimą ir darbą, norėdami užčiuopti tai, kas galėjo paskatinti ją nužudyti. Tie, kas norėjo jos mirties, tarėsi esą pakankamai gudrūs, kad pavaizduotų visa tai kaip psichiškai nesveiko seksualinio maniako darbą. Žiniasklaidai teikiamoje informacijoje mes laikėmės tokios nuomonės, tačiau patyliukais ieškojome tikrųjų motyvų.

Trečią tyrimo dieną Edgaras užsiėmė skrodimu ir popierių pildymu, o mudu su Raider išėjome rinkti įrodymų. Dvylika valandų praleidome „Eidolon Productions" biuruose Melrouze netoli „Archway Pictures". Aleksandro Teiloro filmavimo įranga užėmė beveik trečdalį Arčvėjaus kompanijos teritorijos. Filmavimo aikštelėje dirbo daugiau kaip penkiasdešimt žmonių. Dėl savo, kaip asistentės, darbo pobūdžio Andžela Benton su visais jais turėjo vienokių ar kitokių reikalų. AP stovėjo Holivudo pakraštyje ir Andžela buvo tarsi pasiuntinukas: ji nuolat skubėdavo. Net neturėjo savo kabineto, tik stalą belangėje korespondencijos patalpoje. Tiesą sakant, atskira patalpa jai buvo nelabai ir reikalinga, nes ji nuolat bėgiojo nuo Arčvėjaus iki filmavimo aikštelės ir atgal. Vienu metu „Eidolon Productions" statė du filmus skirtingose Los Andželo vietose ir kūrė televizijos programą už miesto ribų. Kiekviena iš filmavimo aikštelių buvo tarsi atskiras palapinių miestelis, vos ne kiekvieną vakarą persikeliantis vis į naują vietą. Miestelis su dar šimtu žmonių, kurie galėjo pažinoti Andželą ir kuriuos visus reikėjo apklausti.

Ši užduotis varė mus į neviltį. Mes paprašėme pagalbos apklausoms atlikti. Leitenantas neturėjo nė vieno laisvo žmogaus. Apklausinėdami žmones, visą dieną praleidome Arčvėjaus

kompanijos būstinėje. Tada ir buvo tas vienintelis kartas, kai kalbėjausi su Aleksandru Teiloru. Mudviem su Raider jis skyrė pusę valandos. Pokalbis buvo paviršutiniškas. Be abejo, jis pažinojo Benton, bet nedaug. Ji dirbo žemiausioje grandyje, o jis — pačioje viršūnėje. Jų susitikimai būdavo reti ir trumpi. Ji dirbo kompanijoje vos šešis mėnesius. Be to, ne Teiloras buvo priėmęs ją į darbą.

Po pirmos dienos neturėjome nieko, už ko galėtume užsikabinti. Nė viena iš atliktų apklausų nepadėjo bent kiek pasistūmėti į priekį. Atsimušėme kakta į sieną. Niekas, su kuo kalbėjomės, neturėjo nė menkiausio supratimo, kodėl kas nors galėjo norėti Andželos Benton mirties.

Kitą dieną išsiskyrėme, kad kiekvienas galėtume aplankyti po filmavimo aikštelę. Edgaras išvyko į Valensiją, kur buvo filmuojamas šeimyninis serialas apie šeimą, kurios vienturtis vaikas stengėsi, kad jo tėvai nesusilauktų daugiau vaikų. Raider pasirinko filmavimo aikštelę Santa Monikoje, netoli savo namų. Ten buvo ekranizuojama istorija apie vyrą, kuris nusiuntė anoniminį sveikinimą šv. Valentino dienos proga gražiai bendradarbei. Vėliau jis įgijo jos pasitikėjimą, tačiau tarp jų užsimezgęs romanas buvo grindžiamas melu, ir tai jį graužė tarsi vėžys. Aš pasirinkau filmavimo aikštelę Holivude, kur buvo statomas įtempto siužeto veiksmo filmas apie vagį, kuris pavogė lagaminą su dviem milijonais dolerių nežinodamas, kad tie pinigai yra mafijos.

Buvau grupės vyresnysis, todėl nusprendžiau neinformuoti Teiloro ir jo administracijos apie mūsų ketinimą apsilankyti jų filmavimo aikštelėse. Nenorėjau, kad apie mūsų atvykimą būtų žinoma iš anksto. Mes tiesiog pasiskirstėme objektus ir kitą rytą atvykome tiesiai į vietas, prasiskirdami sau kelią ženkleliais.

Kas įvyko kitą rytą tuoj po to, kai atvykau į aikštelę, yra tiksliai aprašyta. Permąstydamas tyrimo eigą, kartais pagalvoju, kaip viskas būtų susiklostę, jei į filmavimo vietą būčiau atvykęs dieną anksčiau. Manau, kad būčiau nugirdęs ką nors užsimenant apie pinigus ir susivokęs susieti tai su nusikaltimu. Kita vertus, bylą tyrėme tinkamai.

Visus reikalingus veiksmus atlikome reikiamu laiku. Nepadarėme nieko, dėl ko reikėtų gailėtis.

Tačiau išaušus ketvirtajam rytui, mane nušalino nuo tyrimo. Įsikišo Plėšimų ir žmogžudysčių skyrius, kuris perėmė bylą ir ją tirti pavedė detektyvams Džekui Dorsiui ir Lotonui Krosui. Byloje buvo viskas, ką taip mėgo PŽS vyrukai: filmas, pinigai, žmogžudystė. Tačiau tyrimas nejudėjo į priekį, vėliau atsirado kitų svarbių bylų, kol galiausiai jiedu užėjo į Nato barą suvalgyti po sumuštinį su kumpiu. Žuvus Dorsiui bylos tyrimas nutrūko. Krosas liko gyvas, bet suluošintas. Jis išbuvo komos būsenos šešias savaites, o atsigavęs nieko neprisiminė apie užpuolimą ir nevaldė kūno žemiau kaklo. Jo gyvybė buvo palaikoma dirbtinio kvėpavimo būdu. Skyriuje kalbėjo, kad jam labiau nepasisekė nei Dorsiui, nes jis niekada nebegalės gyventi visaverčio gyvenimo.

Per tą laiką Andželos Benton byla dulkėjo lentynoje. Viskas, prie ko prisilietė Dorsis ir Krosas, buvo apgaubta jų blogos sėkmės skraiste. Užkeikta. Niekas daugiau nebetyrė Andželos Benton bylos. Kas šeši mėnesiai kas nors iš PŽS paimdavo tą bylą, nupūsdavo nuo jos dulkes, ant viršelio užrašydavo: "Naujų duomenų nėra" ir padėdavo atgal į lentyną. LAP departamente tai vadinama privaloma procedūra.

Praėjo ketveri metai. Išėjau į atsargą. Jaučiausi esąs pakankamai apsirūpinęs. Turėjau namą, kuris nebuvo įkeistas, ir automobilį, už kurį sumokėjau grynaisiais. Mano pensijos dydis šiek tiek viršijo mano poreikius. Gyvenau lyg išvykęs atostogų. Jokių rūpesčių, jokių problemų, į darbą eiti nereikia. Tačiau kažko tarsi trūko, ir širdies gilumoje jaučiau, kas tai yra. Gyvenau tarsi džiazo muzikantas, laukiantis pakvietimo solo koncertui. Keldavausi vėlai, ilgai be tikslo spoksodavau į sieną ir gėriau per daug raudonojo vyno. Turėjau arba kam nors atiduoti savo instrumentą, arba rasti vietą, kur galėčiau jį panaudoti.

Vieną tokią dieną suskambėjo telefonas. Tai buvo Lotonas Krosas. Jis sunkiai dėliojo žodžius. Jo žmona surinko numerį ir laikė ragelį, kol jis kalbėjo:

— Hari, ar tu bent retkarčiais prisimeni Andželą Benton?

— Galvoju apie tai visą laiką, — atsakiau.

— Ir aš, Hari. Mano atmintis grįžta, ir aš labai daug galvoju apie tą merginą.

To pakako. Palikdamas Holivudo skyrių maniau, kad jau gana, kad paskutinis negyvėlis jau apžiūrėtas, paskutinė apklausa įtariamojo, kuris aiškiai melavo, jau atlikta. Tačiau tuo pat metu aš apsidraudžiau, išsinešdamas didelę dėžę, pilną nužudymo bylų, kurias tyriau per dvylika savo darbo Holivudo skyriuje metų.

Dėžėje buvo ir Andželos Benton byla. Man nereikėjo išimti jos, kad atkurčiau smulkmenas, kad prisiminčiau, kaip merginos kūnas gulėjo ant grindinio — apnuogintas ir išniekintas. Tai prisiminus man vis dar sugniauždavo gerklę. Mane skaudino, kad byla užsimetė tarp vėliau užgriuvusių skubių darbų, kad tos merginos gyvybė niekam nerūpėjo tol, kol nepradingo du milijonai dolerių.

Niekada nebuvau pamiršęs tos bylos. Ją iš manęs atėmė, ir aš negalėjau tam pasipriešinti. LAP departamente vyravo tokia tvarka. Bet taip buvo tada, o dabar yra kitaip. Lotono Kroso skambutis viską apvertė aukštyn kojomis. Mano atostogos baigėsi. Aš vėl gavau darbo.

3

Nebenešiojau ženklelio, tačiau visi įpročiai ir pojūčiai, įgyti jį nešiojant, išliko. Kaip buvęs rūkorius, kurio ranka nejučia siekia kišenėje cigarečių pakelio, kurio jau seniai nebėra, taip ir aš nuolat pasigesdavau savo ženklelio. Beveik trisdešimt savo gyvenimo metų dirbau organizacijoje, kuri buvo uždara išoriniam pasauliui ir propagavo "mes aukščiau už juos" etiką. Išpažinau mėlynos uniformos kultą, o dabar nebepriklausau jai, esu ekskomunikuotas ir tapau išorinio pasaulio dalimi. Nebeturiu ženklelio. Nebesu "mūsiškis". Esu toks, kaip visi.

Net ir praėjus daugeliui mėnesių, nebuvo dienos, kad nesigailėčiau išėjęs iš nuovados. Tai buvo laikotarpis, kai bandžiau atskirti save nuo ženklelio, jau tapusio mano paties dalimi. Labai ilgai maniau, kad ženklelis ir mano gyvenimo pašaukimas — neatskiriami. Negalėjau turėti kurio nors vieno iš jų. Tačiau pamažu suvokiau, kad viena vertybė yra aukščiau už kitą. Mano pašaukimas nepasikeitė. Su ženkleliu ar be jo, mano tikslas šioje žemėje — apginti žuvusiuosius.

Vos padėjęs ragelį po pokalbio su Lotonu Krosu, jau žinojau, kad esu pasirengęs ir kad jau atėjo laikas vėl stoti į kovą. Nuėjau prie spintos prieškambaryje ir išėmiau dėžę su apdulkėjusiomis bylomis ir

žuvusiųjų balsais. Mano atmintyje, mano nusikaltimų scenų vizijose jie visi kalbėjo. Iš jų visų man labiausiai įsiminė Andžela Benton. Aiškiai prisiminiau jos kūną, susmukusį ant ispaniškų plytelių grindinio, jos rankas, tarsi ištiestas į mane ir meldžiančias pagalbos.

Aš vėl turėjau tikslą.

4

Kitą rytą po pokalbio su Aleksandru Teiloru sėdėjau prie valgomojo stalo savo namuose Vudrou Vilsono gatvėje. Virtuvėje garavo puodelis karštos kavos. Sudėjau kompaktines plokšteles į penkių kompaktinių plokštelių grotuvą, ieškodamas ko nors iš Art Peperio naujausių instrumentinių kūrinių. Priešais mane gulėjo išsklaidyti dokumentai ir nuotraukos iš Andželos Benton bylos.

Byla buvo neišsami, nes tyrimą jau buvo perėmęs PŽS. Mano tyrimas buvo tik pradėtas, daug raportų dar neparašyta. Tai tik pradinė tyrimo stadija. Tačiau praėjus beveik ketveriems metams po nusikaltimo tai buvo viskas, ką turėjau. Tik tai ir sąrašas pavardžių, kurias išvakarėse suminėjo Aleksandras Teiloras.

Dėliodamas pavardes ir sudarinėdamas asmenų, kuriuos ketinau apklausti, sąrašą, akimis užkliuvau už pluoštelio laikraščio iškarpų, kurių pageltę kraštai kyšojo iš užverstos bylos. Išėmiau jas ir ėmiau skaitinėti.

Los Andželo „Times" apie Andželos Benton nužudymą tebuvo maža žinutė. Prisiminiau, kaip tai mane įsiutino. Mums reikėjo informacijos. Ne tik apie patį nusikaltimą, bet ir apie žudiko automobilį,

galbūt netgi apie jo pabėgimo maršrutą. Mes turėjome žinoti, ką auka veikė prieš užpuolimą. Tą dieną buvo Benton gimtadienis. Kur ir su kuo ji praleido vakarą, prieš grįždama namo? Vienas geriausių būdų pasitelkti į pagalbą gyventojus buvo pranešimai laikraščiuose. Iš to, kad „Times" apie tai išspausdino tik trumpą žinutę B skilties apačioje, mums nebuvo beveik jokios naudos. Kai paskambinau korespondentei ir išreiškiau jai savo nepasitenkinimą, ji man paaiškino, kad, sprendžiant iš apklausų, žmonės yra pavargę nuo pranešimų apie mirtis ir tragedijas. Korespondentė sakė, kad laikraščio plotas, skiriamas pranešimams apie nusikaltimus, mažėja, ir ji nieko negalinti padaryti. Norėdama paguosti mane, ji kitos dienos numeryje, naujausių žinių skiltyje, paminėjo, kad policija prašo visuomenės pagalbos, tiriant bylą. Ši žinutė buvo dar trumpesnė negu vakarykštė ir nukišta į dar tolimesnius laikraščio puslapius. Tą dieną iš gyventojų nesulaukėme nė vieno skambučio.

Padėtis pasikeitė po trijų dienų, kai ši istorija atsidūrė svarbiausiuose laikraščio puslapiuose ir tapo pagrindine visų miesto televizijų tema. Paėmiau nuo viršaus pirmąją iškarpą ir dar kartą perskaičiau:

TIKRAS SUSIŠAUDYMAS FILMAVIMO AIKŠTELĖJE
VIENAS ŽUVĘS IR VIENAS SUŽEISTAS,
POLICININKAMS IR PLĖŠIKAMS
SUSIKEITUS VIETOMIS

Keiša Rasel
„Times" apžvalgininkė

Žiauri tikrovė sutrikdė Holivudo žmones penktadienio rytą, kai Los Andželo policija ir apsauginiųkai susišaudė su ginkluotais plėšikais, kurie pagrobė du milijonus grynųjų, filmuojant epizodą apie dviejų milijonų dolerių vagystę. Du banko tarnautojai buvo peršauti, vienas iš jų — mirtinai.

Apšaudę apsaugininkus ir policijos detektyvą, atsitiktinai buvusį tuo metu filmavimo aikštelėje, ginkluoti plėšikai pabėgo kartu su pinigais. Policija, radusi ant kelio kraujo, teigė, kad mažiausiai vienas iš užpuolikų taip pat buvo peršautas.

Per susišaudymą pagrindinio vaidmens atlikėja Brenda Barstou buvo netoliese stovėjusiame treileryje. Ji nebuvo sužeista ir nematė nusikaltimo.

Pasak policijos atstovo spaudai, nusikaltimas įvyko Selma aveniu šalia vienaaukščio namelio prieš pat dešimtą valandą ryto. Šarvuotas automobilis į filmavimo aikštelę atvežė du milijonus dolerių kaip rekvizitus, kurie turėjo būti panaudoti filmuojant epizodus pastato viduje. Filmavimo vieta buvo gerai saugoma, nors tikslus policininkų ir apsaugininkų skaičius nebuvo nurodytas.

Nustačius žuvusiojo tapatybę paaiškėjo, kad tai Raimondas Vonas, keturiasdešimt trejų metų Los Andželo banko apsaugos viršininkas. To paties banko, iš kurio atvežė pinigus filmavimui. Linusui Simonsonui, dvidešimt septynerių metų to paties banko tarnautojui, kulka pataikė į pilvą. Jis buvo nuvežtas į Sedars-Sinajaus medicinos kliniką. Jo būklė stabilizavosi.

LAP departamento detektyvas Džekas Dorsis papasakojo, kad dviem apsaugininkams nešant pinigus į namo vidų, iš netoliese stovėjusio furgono iššoko trys ginkluoti vyrai. Ketvirtasis laukė už automobilio. Užpuolikai pastojo apsaugininkams kelią ir atėmė pinigus. Plėšikams grįžtant prie furgono su keturiais krepšiais pinigų, vienas iš jų pradėjo šaudyti.

— Ir tada prasidėjo tikras pragaras, — pasakė Dorsis. — Tai virto susišaudymu.

Liko neaišku, kodėl tą penktadienį įvyko susišau-

dymas. Liudininkai papasakojo policijai, kad apsaugos darbuotojai plėšikams nepasipriešino.

— Galiu pasakyti tik tai, kad jie tiesiog išsitraukė ginklus ir ėmė pleškinti, — pasakė detektyvas Lotonas Krosas.

Policijos teigimu, keli apsaugininkai irgi pradėjo šaudyti. Susišaudyme taip pat dalyvavo du patrulinės tarnybos pareigūnai, laisvu nuo darbo metu dirbę čia apsaugininkais, ir policijos detektyvas Haris Bošas, kuris tyrė, regis, visiškai su įvykiu nesusijusią bylą ir tuo metu buvo filmavimo aikštelėje treileryje.

Policija suskaičiavo, kad pašėlusio susišaudymo metu buvo paleista daugiau kaip šimtas šūvių.

Tačiau sprendžiant iš liudininkų parodymų, susišaudymas truko ne ilgiau kaip minutę. Tada užpuolikai įšoko į furgoną ir paspruko. Kulkų suvarpytą furgoną policija vėliau rado Sanseto bulvare ties įvažiavimu į Holivudo greitkelį. Nustatyta, kad išvakarėse jis buvo pavogtas iš kino studijos kiemo.

— Šiuo metu apie įtariamuosius nieko negalime pasakyti, — pasakė Dorsis. — Tiriame įvairias versijas, kurios, mūsų manymu, gali padėti tyrimui.

Šis įvykis smarkiai sukrėtė filmų kūrėjų bendruomenę.

— Iš pradžių pagalvojau, kad tai aktoriai, šaudantys tuščiais šoviniais, — pasakojo Šonas O'Melis, filmo asistentas. — Maniau, kad čia kažkoks pokštas. Tačiau netrukus išgirdau žmones rėkiant gulti ant žemės, ir išgirdau į sieną atsimušančias kulkas. Tada supratau, kad viskas vyksta iš tikrųjų. Kritau ant žemės ir pradėjau melstis. Tai buvo baisu.

Dar be pavadinimo filmas turėjo būti apie vagilę, kuri pavagia krepšį su dviem milijonais iš Las Vegaso mafijos ir pabėga į Los Andželą. Ekspertų teigimu,

kuriant filmus naudoti tikrus pinigus yra labai neįprasta, tačiau to reikalavo filmo direktorius Volfgangas Hausas, nes Selma gatvės name filmuojamose scenose turėjo būti stambaus plano epizodų su vagile, kurią vaidino Barstou, ir pinigais.

Hausas sakė, kad pagal scenarijų vagilė turėjo iškratyti pinigus ant lovos, iš džiaugsmo juose pradėti voliotis ir visur aplink save juos mėtyti. Kitame epizode ji turėjo panirti į pinigų pilną vonią. Pasak Hauso, žiūrovai atpažintų, jei pinigai būtų netikri.

Vokietis filmo kūrėjas atkakliai laikėsi nuomonės, kad tikri pinigai padės aktoriams geriau įsijausti į vaidmenis.

— Kai naudoji netikrus pinigus, tai ir vaidyba būna netikra, — kalbėjo Hausas. — Mes norėjome šito išvengti. Aš norėjau, kad ta moteris jaustųsi taip, tarsi iš tikrųjų būtų pavogusi du milijonus dolerių. Jokiu kitu būdu šito nepasiektume. Mano filmai grindžiami tikslumu ir tikroviškumu. Jeigu naudotume netikrus pinigus, tai būtų apgaulė, kurią žiūrovai pastebėtų.

Policijos detektyvai papasakojo žurnalistams, kad filmo kūrėja „Eidolon Productions“ vienai dienai gavo dviejų milijonų dolerių paskolą grynaisiais ir armiją apsaugininkų, kurie lydėjo krovinį. Šarvuotas automobilis turėjo palaukti, kol reikiami epizodai bus nufilmuoti. Baigus filmavimą, pinigai turėjo būti nedelsiant grąžinti į banką. Tai buvo šimto dolerių banknotai, supakuoti į dvidešimt penkis tūkstančius pakelių.

Filmą kuriančios kompanijos savininkas Aleksandras Teiloras atsisakė komentuoti apiplėšimą ir sprendimą naudoti filmavimui tikrus pinigus. Taip pat liko neaišku, ar pinigai buvo apdrausti nuo vagystės.

Policija savo ruožtu atsisakė paaiškinti, kodėl susišaudymo vietoje atsidūrė detektyvas Bošas. The „Times“

šaltinių teigimu, Bošas tyrė Andželos Benton, kuri prieš keturias dienas buvo rasta uždusinta daugiabučiame name, kur ji gyveno Holivude, mirties aplinkybes. Dvidešimt ketverių metų Benton dirbo „Eidolon Productions“, todėl policija dabar tirianti galimas sąsajas tarp žmogžudystės ir ginkluoto apiplėšimo.

Brenda Barstou pareiškime spaudai, kurį perdavė per savo atstovą, sakė:

— Aš sukrėsta to, kas įvyko. Visa širdimi esu su nužudytosios artimaisiais.

Los Andželo banko atstovas spaudai informavo, kad Raimondas Vonas tarnavo banke septynerius metus. Anksčiau jis dirbo policininku Niujorko ir Pensilvanijos nuovadose. Sužeistas tarnautojas Linusas Simonsonas yra banko viceprezidento Gordono Skago, atsakingo už vienadienę paskolą, asistentas. Susisiekti su Skagu, kad šis pakomentuotų įvykį, nepavyko.

Filmo kūrimą teko laikinai sustabdyti. Tą penktadienį dar buvo neaišku, ar atnaujinus filmavimą bus naudojami tikri pinigai.

Gerai atsimenu siurrealistinį tos dienos įvykių vaizdą. Riksmai ir dūmų debesis nutilus šūviams. Žmonės ant grindų ir aš pats — nesuvokiantys, ar pašauti, ar tik pasislėpę nuo kulkų. Dar ilgai niekas nesikėlė netgi po to, kai furgonas jau buvo pranykęs iš akių.

Tada dar pergalvojau, kaip neįprasta skolintis filmavimui tikrus pinigus, ir dar tokią daugybę, kad ir kokių atsargumo priemonių būtų imamasi. Pinigai vos išsiteko keturiuose kelioniniuose krepšiuose ir buvo nepanašu, kad jie visi tilptų į kameros objektyvą. Nepaisant to, režisieriai nusileido filmo direktoriaus reikalavimui imti tikrus pinigus ir kad visi du milijonai būtų po ranka dėl tikroviškumo. Nenorėję skelbti savo pavardžių studijos darbuotojai ir žinovai tvirtino, kad nei pinigai, nei tikroviškumas, nei netgi menas čia niekuo dėti. Čia viską lėmė galia. Volfgangas Hausas taip pasielgė tik todėl, kad galėjo

sau tai leisti. Jo filmai, kuriuos jis kūrė vieną po kito, duodavo po du šimtus milijonų dolerių pelno. Tik per ketverius metus iš nedidelės apimties nepriklausomų filmų kūrėjo jis virto galinga Holivudo figūra. Reikalaudamas, kad du milijonai grynųjų būtų po ranka, jis tikrino savo ką tik įgytą galią. Jis turėjo teisę paprašyti dviejų milijonų ir juos gauti. Paprasčiausiai tai dar viena istorija apie Holivudo pasaulio savimeilę, tik šį kartą tokią istoriją papildė pasakojimas apie žmogžudystę.

Perėjau prie straipsnio, pasirodžiusio praėjus dviem dienoms po apiplėšimo. Jį galima pavadinti pirmąją dieną išspausdintų straipsnių perpasakojimu su trupučiu naujos informacijos apie bylą. Nebuvo nei suimtųjų, nei įtariamųjų. Labiausiai atkreipianti dėmesį naujiena šiame straipsnyje buvo tai, kad „Worner Bros" kino kompanija, rėmusi filmo kūrimą, nutraukė finansavimą, kai sužinojo, kad filmo pagrindinio vaidmens atlikėja Brenda Barstou atsisakė toliau vaidinti saugumo sumetimais. Pasak straipsnyje minimų neįvardytų šaltinių, Barstou pasitraukė iš tikrųjų dėl kitų priežasčių, tačiau pasinaudojo saugumo motyvu, kad turėtų rimtą dingstį nutraukti kontraktą. Tarp kitų priežasčių paminėta, kad įvykis galėjo atsiliepti filmo populiarumui bei pelnui ir kad Barstou nusivylė filmo scenarijumi, kuris buvo užbaigtas po to, kai ji pasirašė kontraktą.

Šio kompiliacinio straipsnio pabaigoje autorius vėl grįžo prie tyrimo eigos, teigdamas, kad apiplėšimo bei žmogžudystės byla gali būti susijusi su Andželos Benton nužudymu ir kad tyrimą iš Holivudo skyriaus perėmė Plėšimų ir žmogžudysčių skyrius. Atkreipiau dėmesį į pastraipą straipsnio apačioje. Ji buvo apibraukta. Greičiausiai tai padariau aš pats prieš ketverius metus:

> "Šaltiniai patvirtino, kad per apiplėšimą pagrobti pinigai buvo apdrausti ir pažymėti. Bylą tiriantys pareigūnai užtikrino, kad yra didelė tikimybė sučiupti nusikaltėlius, sekant pažymėtų pinigų pėdsakais."

Neatsimenu, kad būčiau apibraukęs šią pastraipą. Be to, kodėl turėjau tai padaryti — tuo metu, kai pasirodė šis straipsnis, aš jau buvau

nušalintas nuo bylos. Pagalvojau, kad turbūt tada vis dar domėjausi byla. Gal man tiesiog buvo įdomu, ar žurnalisto šaltinis pateikė teisingą informaciją, ar tik tikėjosi išgąsdinti plėšikus, kurie, perskaitę straipsnį, galbūt turėjo pulti į paniką, kad gali būti sučiupti.

Išmintingas sumanymas. Tačiau dabar tai nesvarbu. Sulanksčiau iškarpas ir padėjau į šalį. Ėmiau galvoti apie treilerį, kuriame buvau, kai visa tai prasidėjo. Laikraštinės istorijos buvo viso labo rašliava, kuri, kaip aeronuotraukos, yra toli nuo tikrojo vaizdo. Tai tarsi bandymas suvokti, kas iš tikrųjų dėjosi Vietname 1967-aisiais, žiūrint Valterį Kronkaitą. Filmo siužetai neperteikia to sąmyšio, baimės ir kraujo kvapo, padidėjusio adrenalino kiekio kraujyje parašiutininkams šokant iš C-130 virš priešo teritorijos: "Šok! Šok! Šok!"

Treileris stovėjo Selma gatvėje. Aš pasikalbėjau su direktoriumi Hausu apie Andželą Benton. Ieškojau bet ko, už ko galėčiau užsikabinti. Jos ištiestos rankos nedavė man ramybės. Būdamas treileryje staiga pagalvojau, kad tokia rankų padėtis galėjo būti surežisuota. Surežisuota filmo režisieriaus. Spaudžiau Hausą, stengdamasis sužinoti, kur jis buvo ir ką veikė tą naktį. Mums besikalbant, kažkas pasibeldė į duris. Durys atsidarė ir staiga viskas pasikeitė.

— Volfgangai, — pasakė vyras su beisbolo kepuraite. — Šarvuotas automobilis su pinigais atvažiavo.

Pažvelgiau į Hausą.

— Kokiais pinigais?

Instinktyviai pajutau, kad kažkas turi įvykti.

Prisimindamas tuos įvykius, viską regiu tarsi sulėtintame filme. Matau visus judesius, visas smulkmenas. Išėjau iš direktoriaus treilerio, norėdamas pamatyti raudoną šarvuotą automobilį, stovintį vidury gatvės per du namus. Galinės durys buvo atidarytos. Vienas uniformuotas vyras viduje padavinėjo krepšius su pinigais dviem vyrams, stovintiems ant grindinio. Du kostiumais vilkintys vyriškiai, vienas gerokai vyresnis už antrąjį, stovėjo netoliese ir stebėjo darbą.

Vos tik vyrai su krepšiais pasuko namo link, šoninės furgono durys atsidarė ir išniro trys ginkluoti vyrai su slidininkų kaukėmis.

Pro atviras dureles pastebėjau ketvirtą vyrą, stovintį už automobilio. Mano ranka slystelėjo po švarku, kur prie juosmens kabėjo pistoletas, tačiau ginklo neištraukiau. Situacija buvo pernelyg dinamiška. Per daug žmonių aplink, kai kurie tiesiai priešais mane. Nusprendžiau palaukti ir pažiūrėti, kas bus toliau.

Plėšikai priėjo prie pinigus nešančių vyrų iš už nugaros ir paėmė iš jų krepšius. Šie nustebę atidavė krepšius be jokio pasipriešinimo. Kai užpuolikai pasuko atgal prie furgono, atsitiko kažkas nesuprantama. Vyras, kuris ėjo iš paskos pridengdamas kitus du, nešančius krepšius, staiga sustojo, išžergė kojas ir pakėlė ginklą, laikydamas jį abiem rankom. Nesupratau, kodėl jis taip pasielgė. Kur buvo grėsmė? Kas sujudėjo? Užpuolikas iššovė, ir kostiumu vilkintis vyresnysis vyras, kuris stovėjo iškeltomis rankomis ir nekėlė jokio pavojaus, krito nugara ant grindinio.

Nepraėjus nė sekundei, kilo tikras susišaudymas. Apsaugininkas automobilyje, kiti apsaugos vyrai, policininkai, stovėję ant vejos priešais, — visi pradėjo šaudyti. Išsitraukiau pistoletą ir nubėgau veja prie furgono.

— Ant žemės! Visi ant žemės!

Visiems sugriuvus ant žemės, turėjau bėgti lėčiau. Išgirdau kažkieno riksmą ir užvedamo furgono variklio garsą. Pajutau parako kvapą. Kartu atsirado puiki proga netrukdomam šauti į prie furgono esančius plėšikus. Vienas iš jų pro atviras automobilio dureles įmetė krepšius ir atsisuko, traukdamas iš už diržo du pistoletus.

Jis taip ir neiššovė. Paleidau kulką ir pamačiau, kaip jis krito atbulas į automobilio vidų. Kiti sušoko paskui jį. Sucypė padangos ir furgonas staigiai trūktelėjo iš vietos nespėjus uždaryti durelių, pro kurias matėsi išsikišusios sužeistojo kojos. Mačiau, kaip furgonas pasuko už kampo ir nurūko Sanset gatve greitkelio link. Negalėjau vytis nusikaltėlių. Mano „Crown Vic“ stovėjo per kvartalą nuo čia.

Užuot vijęsis, išsiėmiau mobilųjį telefoną ir paskambinau į nuovadą. Paprašiau, kad atsiųstų greitosios pagalbos mašiną, nes čia daug žmonių. Apibūdinau furgoną ir pasakiau, kad jis nuvažiavo greitkelio link.

Kol kalbėjau, visą tą laiką netilo riksmai. Išjungiau telefoną ir priėjau prie vaitojančio vyriškio. Tai buvo jaunesnis vyras su kostiumu. Jis gulėjo, prispaudęs ranką prie kairiojo šono. Pro pirštus sunkėsi kraujas. Jo kostiumas, kaip ir jo diena, buvo sugadinti, tačiau mačiau, kad jis išsikapstys.

— Aš sužeistas, — šūktelėjo jis sujudėdamas. — Velniai rautų, aš sužeistas!

Suskambo Art Peperio daina „Būtų puiku, jei sugrįžtum namo", kur solo partiją trimitu atliko Džekas Šeldonas. Atsiminimai nutrūko, ir aš vėl pasijutau besąs savo valgomajame prie stalo. Turėjau mažiausiai dvi ar tris šio kūrinio versijas. Kiekvieną kartą grodamas, Šeldonas atiduodavo muzikai visas jėgas ir sugebėjimus — taip, tarsi jo viduriai verstųsi lauk. Man atrodė, kad tuo mes buvome panašūs.

Atsiverčiau užrašų knygelėje švarų lapą ir jau ketinau užrašyti tai, ką mačiau per susišaudymą, kai kažkas pabeldė į duris.

5

Pakilau nuo stalo ir nusileidęs į prieškambarį pažiūrėjau pro durų akutę. Greitai atsitraukiau, grįžau į valgomąjį ir iš spintos priešais išėmiau staltiesę. Ją mano buvusi žmona nupirko tam atvejui, jeigu ką nors tektų pavaišinti. Tačiau nieko taip ir nepavaišinome. Nebeturėjau žmonos, tačiau staltiesė dabar buvo kaip tai, ko reikėjo.

Beldimas pasikartojo. Šį kartą garsiau. Greitai uždengiau nuotraukas bei dokumentus ir grįžau prie durų.

Kai atidariau duris, Kiz Raider stovėjo nusisukusi ir žiūrėjo į gatvę.

— Atleisk, Kiz. Buvau galiniame kambaryje ir ne iš karto išgirdau beldimą. Užeik.

Ji įėjo pro mane į mažą prieškambarį ir pasuko valgomojo link. Greičiausiai ji pastebėjo, kad stumdomosios durys į galinį kambarį uždarytos.

— O iš kur žinai, kad beldžiau ne vieną kartą? — paklausė eidama pro šalį.

— Na, beldimas buvo garsus, todėl pamaniau, kad tikriausiai...

— Liaukis, Hari, negudrauk.

Nemačiau Kiz beveik aštuonis mėnesius. Nuo pat atsisveikinimo vakarėlio, kurį jį suorganizavo Muse. Tada ji užsakė barą ir sukvietė visą Holivudo nuovadą.

Kiz įėjo į valgomąjį. Pastebėjau, kaip ji nužvelgė susiraukšlėjusią staltiesę. Buvo akivaizdu, kad po staltiese kažkas yra, ir aš pasigailėjau dėl savo elgesio.

Kiz išvaizda mane nustebino. Ji vilkėjo pilką anglies spalvos kostiumėlį. Sijonas siekė žemiau kelių. Devyniasdešimt procentų laiko, kai dirbome drauge, ji mūvėdavo džinsus ir vilkėdavo sportinio tipo švarkelį ant baltų marškinėlių. Tokia apranga nevaržė jos judesių. Prireikus ji galėdavo laisvai bėgti. Dabar su kostiumėliu Kiz buvo labiau panaši į banko viceprezidentę negu į Žmogžudysčių skyriaus detektyvę.

— Hari, tu visuomet dengi stalą? Kas pusryčiams? — paklausė ji, nenuleisdama akių nuo stalo.

— Atleisk. Nežinojau, kas stovi už durų, todėl uždengiau savo išsklaidytus popierius.

Kiz atsisuko į mane:

— Kokius popierius?

— Nieko ypatinga. Vienos senos bylos medžiagą. Verčiau papasakok, kas naujo PŽS. Gal kas nors pagerėjo po mūsų paskutinio pokalbio?

Po to, kai suskaidžiau nuovadą, Kiz buvo paaukštinta ir perkelta į centro rajoną. Ji man pasakojo turėjusi problemų su naujuoju partneriu ir kolegomis Plėšimų ir žmogžudysčių skyriuje. Kiz perėjus dirbti į naują vietą, aš ir toliau bendravau su ja kaip vadovas su pavaldine, kol neatsisakiau likti dar vienai kadencijai, ir mes vėl tapome partneriais Plėšimų ir žmogžudysčių skyriuje. Kiz jautė nuoskaudą dėl mano pasirinkimo. Jos surengtas mano išleistuvių vakarėlis buvo ne tik gražus poelgis, bet ir nuoširdus atsisveikinimas.

— PŽS? Ten jau nebedirbu.

— Ką? Negali būti!

Tai mane be galo nustebino. Iš visų partnerių, su kuriais man teko dirbti, Raider išsiskyrė savo gabumais ir intuicija. Tai buvo jos

pašaukimas. Nuovadai reikėjo daugiau tokių žmonių kaip ji. Buvau tikras, kad ji įsitvirtins elitinėje nuovados komandoje ir daug nuveiks.

— Išėjau vasaros pradžioje. Dabar dirbu nuovados administracijoje.

— Juokauji. Negali būti...

Buvau pritrenktas. Vadinasi, Kiz apsisprendė siekti karjeros per administracinį darbą. Apskritai nieko bloga, jeigu ji perėjo dirbti pas nuovados viršininką specialiųjų pavedimų adjutante. Juo labiau kad buvo ambicinga ir visuomet stengėsi būti geriausia. Tačiau į Žmogžudysčių skyrių einama ne dėl karjeros, o iš pašaukimo. Visada galvojau, kad ji tą supranta, kad atėjo dirbti suvokdama, kur eina.

— Net nežinau, ką pasakyti. Gal...

— Nori pasakyti, kad turėjau pasitarti su tavimi? Tu išardei komandą, Hari. Atsimeni? Tu pats palikai skęstantį laivą, o man būtum pataręs likti?

— Man buvo kitaip. Savo veiksmais išprovokavau pernelyg didelį pasipriešinimą. Užsikroviau ant savo pečių daugiau, nei pajėgiau. Tu visai kitokia. Tu buvai žvaigždė, Kiz.

— Žvaigždės sudega. Darbas trečiame aukšte buvo per daug smulkmeniškas ir politiškas. Išlaikiau egzaminą ir gavau leitenantės laipsnį. Viršininkas — geras žmogus. Jis turi gerų sumanymų, ir man norisi dirbti su juo. Gal ir keistai skamba, tačiau ten, šeštame aukšte, politikos kur kas mažiau. Manai, kad būtum galėjęs pasiūlyti ką nors geresnio?

Kiz žodžiai skambėjo taip, tarsi ji bandytų įtikinti ne mane, o save. Tepajėgiau linktelėti galvą. Mane užplūdo kaltės ir praradimo jausmas. Jei būčiau neišėjęs iš nuovados ir likęs vadovauti, ji taip pat būtų likusi. Nuėjau į kambarį ir klestelėjau ant sofos. Ji atėjo iš paskos, tačiau liko stovėti.

Ištiesiau ranką ir pritildžiau muziką. Tačiau nedaug, nes daina man patiko. Žvelgiau pro suveriamąsias duris ir spintą į kalnų virtinę tolumoje už slėnio. Smogas nebuvo tirštesnis negu paprastai. Tačiau vaizdas labai derėjo prie Li Konico „Tavo šypsenos šešėlio“, ypač kai

suskambo Peperio atliekama klarneto partija. Apėmė keistas ilgesys. Kiz stovėjo tylėdama ir klausėsi.

Kompaktines plokšteles man paskolino mano bičiulis Kventinas Makinzis, senas džiazo muzikantas. Jis pažinojo Peperį, prieš keletą dešimtmečių netgi grojo kartu su juo dabar jau išnykusiuose Šeli Meine, Donte ir kituose Holivudo džiazo klubuose, kurių tais laikais Vakarinio kranto sąsiauryje buvo daugybė. Duodamas įrašus, Makinzis patarė jų klausytis labai atidžiai. Tai buvo vieni iš paskutiniųjų Peperio įrašų. Po metų, praleistų kalėjime dėl žalingų įpročių, jis iš visų jėgų stengėsi atsistoti ant kojų. Tai jis darė atkakliai, netgi dirbo instrumentininku. Dirbo tol, kol sustojo širdis. Šioje muzikoje buvo kažkas labai nuoširdaus. Duodamas man savo mėgstamos muzikos įrašus, mano bičiulis palinkėjo niekada nesiliauti bandžius atsigriebti už prarastą laiką.

Netrukus daina baigėsi, ir Kiz atsisuko į mane:

— Kas čia grojo?

— Artas Peperis ir Li Konicas.

— Baltieji?

Linktelėjau galvą.

— Geras gabalas.

Linktelėjau dar kartą.

— Nagi, Hari, tai kas po ta staltiese?

Gūžtelėjau pečiais:

— Jei jau atėjai po aštuonių mėnesių, tai, matyt, žinai.

Ji linktelėjo:

— Taip.

— Pabandysiu atspėti. Aleksandras Teiloras pažįsta nuovados viršininką arba majorą, arba juos abu, ir paprašė pasidomėti manimi.

Ji vėl pritariamai linktelėjo galvą:

— Taip.

— Tavo viršininkas žino, kad vienu metu mudu buvome artimi, todėl jis...

Vienu metu. Man pasirodė, kad tardama šiuos žodžius ji krūptelėjo.

— Šiaip ar taip, jis prašė perduoti tau, kad lendi kur nereikia.

Kiz atsisėdo ant kėdės priešais sofą ir nusuko žvilgsnį į spintą. Nemanau, kad jai buvo įdomu, kas toje spintoje. Ji paprasčiausiai nenorėjo žiūrėti man į akis.

— Išėjai iš Žmogžudysčių skyriaus, kad galėtum dirbti boso pasiuntinuke?

Kiz piktai pažvelgė į mane. Iš akių mačiau, kad įskaudinau, tačiau dėl to nesigailėjau. Pykau ant jos nė kiek ne mažiau, negu ji ant manęs.

— Lengva tau kalbėti, Hari. Tu savo jau atkariavai.

— Karas niekada nesibaigia, Kiz.

Tai sakydamas, vos nenusišypsojau. Prisiminiau dainą, kurios klausiausi prieš pat ateinant Kiz. Tai buvo Konico kūrinys „Hai Džingo", kuriam akompanavo Peperis. Praėjus šešiems mėnesiams po šio kūrinio pristatymo publikai, Peperį rado negyvą šalikelėje. Kai buvau jaunas, nuovadoje seni detektyvai "hai džingo" vadindavo bylas, kurių tyrimui išskirtinį dėmesį rodydavo šeštas aukštas, arba kurios būdavo susijusios su politikais ar valdininkais. Tirdamas "hai džingo" bylas, turėdavai elgtis ypač atsargiai. Tokiais atvejais žvejodavai drumstame vandenyje ir turėdavai nuolat saugoti nugarą, nes žinodavai, jog ištikus nesėkmei tavęs niekas neužstos.

Atsistojau ir priėjau prie lango. Saulės nušviestame ore raibuliavo milijonai dalelių. Jos nuostabiai švytėjo oranžinėmis ir rožinėmis spalvomis. Visai nepagalvotum, kad jos nuodingos.

— Taigi kokia ta žinia nuo boso? Atidėk bylą į šalį, Bošai? Tu dabar paprastas pilietis ir palik bylą profesionalams?

— Daugmaž taip.

— Byla dulka, Kiz. Kas jam darbo, kad aš ja domiuosi? Juk niekam jo nuovadoje tai nerūpi. Gal jis bijo, kad tyrimas gali sukelti problemų jam ar kam nors kitam?

— Kas sakė, kad byla dulka?

Atsisukau į ją:

— Prieš mane nereikia apsimetinėti — aš žinau, kaip tai daroma. Kas šeši mėnesiai įrašoma: "naujų duomenų nėra". Negi tau tai

nerūpi, Kiz? Juk tu pažinojai Andželą Benton. Nejaugi nenori, kad byla būtų ištirta?

— Žinoma, noriu. Visą laiką norėjau. Tačiau tai rimta, Hari. Mane atsiuntė tave perspėti. Nesikišk. Gali įsivelti ten, kur visai nereikia. Užuot padėjęs, gali ką nors įskaudinti.

Atsisėdau ir įdėmiai įsižiūrėjau į ją, norėdamas ką nors išskaityti tarp eilučių. Jos žodžiai manęs neįtikino.

— Jeigu byla tiriama, kas su ja dirba?

Kiz papurtė galvą:

— Negaliu tau šito atskleisti. Galiu pasakyti tik tiek, kad paliktum šį reikalą ramybėje.

— Atidžiai paklausyk manęs, Kiz. Kad ir kaip pyktum ant manęs, tu neturėtum...

— Neturėčiau ko? Daryti, to ką turėčiau daryti? Vykdyti įsakymų? Hari, tu nebenešioji ženklelio. Žmonės su ženkleliais aktyviai dirba su šia byla. Aktyviai. Supranti? Pamiršk tai.

Man dar nespėjus prasižioti, ji smogė antrą smūgį:

— Ir nesikrimsk dėl manęs, gerai? Nebepykstu ant tavęs, Hari. Taip, tu palikai mane kaip niekur nieko, tačiau tai buvo seniai. Tada pykau, bet tas pyktis jau seniai praėjo. Visai nenorėjau čia eiti, tačiau viršininkas mane privertė. Jis galvojo, kad man pavyks tave įtikinti.

"Pasinaudodamas tuo, kad yra viršininkas" — pagalvojau. Kurį laiką sėdėjau tylėdamas ir laukiau, ką Kiz pasakys dar, tačiau tai buvo viskas. Tada ištariau tyliai, tarsi per išpažintį klausykloje:

— O kas, jeigu aš negaliu palikti šios bylos ramybėje? Jeigu darau tai dėl visai kitų, su byla nesusijusių priežasčių? Dėl savų priežasčių. Kas tada?

Kiz susierzinusi papurtė galvą:

— Tokiu atveju tau gresia pavojus. Tie žmonės nejuokauja. Jei nori atsikratyti savo demonų, pasirink kitą bylą ar susirask kitokį užsiėmimą.

— Kokie žmonės?

Raider atsistojo.

— Kiz, kas tai per žmonės?

— Pasakiau tau pakankamai, Hari. Žinia perduota. Sėkmės.

Ji pasuko į prieškambarį durų link. Pakilau ir nusekiau paskui ją, permąstydamas viską, ką žinojau.

— Pasakyk man, kas dirba su byla.

Ji nesustodama žvilgtelėjo į mane per petį.

— Kas, Kiz?

Ji staigiai sustojo ir atsisuko į mane. Jos akyse išvydau pyktį ir iššūkį:

— Dėl senų gerų laikų, Hari? Ar tai nori pasakyti?

Žingtelėjau atbulas. Kiz pyktis sukūrė jėgos lauką, kuris stūmė mane atgal. Stovėjau plačiai išskėtęs rankas ir tylėjau. Ji luktelėjo ir nuėjo prie durų:

— Lik sveikas, Hari.

Ji atidarė duris, išėjo į lauką ir uždarė jas paskui save.

— Lik sveika, Kiz.

Ji jau nebegirdėjo. Dar ilgai stovėjau ir galvojau apie tai, ką Kiz pasakė ir ko nepasakė. Jos žodžiuose slypėjo kažkokia mįslė, kurios negalėjau įminti. Vanduo buvo pernelyg drumstas.

— Hai džingo, berniuk, — tariau pats sau, uždarydamas duris.

6

Važiuodamas iki Vudland Hilso, užtrukau beveik valandą. Tai buvo viena tokių vietų, iš kurių norėdamas kur nors kada nors nusigauti, turi laukti, apsišarvavęs kantrybe, ir irtis prieš automobilių srautą. Atrodė, kad greitkeliai, kad ir kur jie būtų, kad ir kada jais važiuotum, visada yra tikras košmaras. Juose nėra jokios atvangos. Pastaraisiais mėnesiais mažai važinėjau kur nors toliau, todėl dabar netrukus susierzinau. Galiausiai mano kantrybė baigėsi. Ties šimtas pirmąja mylia pasukau iš greitkelio Topangos kanjono link ir likusį kelią važiavau aplinkinėmis gatvėmis. Važiuodamas pro gyvenamuosius rajonus, stengiausi nemėginti atsigriebti ir neviršyti greičio. Mano vidinėje kišenėje buvo gertuvė. Jeigu sustabdytų policija, turėčiau problemų.

Per penkiolika minučių nusigavau iki namo Melba gatvėje. Pastačiau automobilį už furgono ir išlipau. Nuožulniu mediniu tilteliu, suręstu virš laiptų ir vedančiu nuo šoninių furgono durelių iki namo durų, nuėjau prie įėjimo.

Duris atidarė Danielė Kros ir tylėdama pakvietė į vidų.

— Kaip jis šiandien laikosi, Dene?

— Kaip visada.

— Taaaip.

Nesumojau, ką daugiau pasakyti. Sunkiai galėjau įsivaizduoti, kokiomis akimis ši moteris dabar žvelgė į pasaulį, kas pasikeitė joje, kai per vieną naktį sudužo visos viltys ir lūkesčiai. Ji buvo tik pradėjusi penktą dešimtį, taigi panašaus amžiaus kaip jos vyras. Tačiau atrodė kur kas vyresnė. Jos akys buvo pavargusios, lūpos kietai suspaustos, lūpų kampučiai nusvirę.

Danielė nepalydėjo manęs, nes aš žinojau kelią. Per svetainę prieškambariu iki galo, paskutinis kambarys į kairę. Įėjęs į kambarį, pamačiau Lotoną Krosą, sėdintį kėdėje. Pinigus kėdei ir furgonui nupirkti surinko policijos profsąjunga. Lotonas žiūrėjo CNN žinias per televizorių, pakabintą palubėje kambario kampe. Rodė reportažą apie padėtį Vidurio rytuose.

Jis pažvelgė į mane nepasukdamas galvos. Kroso kaktą juosė dirželis, kuriuo galva buvo pririšta prie atlošo. Gausybė permatomų vamzdelių jungė jo ranką su indu, pripildytu skaidraus skysčio. Indas kabėjo ant stovo už jo kėdės. Lotono oda buvo blyški, raktikauliai atsikišę tarsi sudužusio molinio puodo šukės. Jis svėrė ne daugiau kaip šimtą dvidešimt penkis svarus. Lūpos buvo išdžiūvusios ir suskilinėjusios, plaukai atrodė tarsi išdraikytas lizdas. Kai atėjau pas Lotoną pirmą kartą, tuoj po jo skambučio, buvau sukrėstas šitokio vaizdo. Šį kartą stengiausi susivaldyti, kad neišsiduočiau.

— Sveikas, Lo. Kaip laikaisi?

Tai buvo nemalonus klausimas, tačiau turėjau kažką pasakyti.

— O kaip tu manai, Hari?

— Taaaip...

Jo balsas skambėjo tyliai ir šiurkščiai, tarsi koledžo futbolo komandos trenerio, kuris praleido keturiasdešimt metų šūkaudamas nuo atsarginių suolelio.

— Klausyk, — pradėjau aš. — Apgailestauju, kad vėl trukdau, tačiau iškilo naujų aplinkybių.

— Ar buvai pas režisierių?

— Taip. Vakar. Jis man skyrė dvidešimt minučių.

Kambaryje girdėjosi dūzgimas. Atkreipiau į tai dėmesį, kai buvau užėjęs praėjusią savaitę. Greičiausiai tai buvo ventiliatorius, pučiantis orą per vamzdelius. Vamzdeliai ėjo palei Kroso kūną, pro apykaklę buvo prakišti prie veido ir iš abiejų veido pusių — į nosį.

— Ką nors sužinojai?

— Paminėjo keletą pavardžių. Visi jie dirba „Eidolon Productions" ir galėjo žinoti apie pinigus. Dar nespėjau jų apklausti.

— Ar kada nors klausei jo, ką reiškia Eidolonas?

— Nepagalvojau apie tai. Gal tai kokia pavardė ar kas nors panašaus?

— Šis žodis reiškia šmėklą. Tai vienas iš dalykų, kuriuos dabar prisimenu. Kartą Teiloro paklausiau ir man įstrigo atmintin. Jis sakė perskaitęs tai kažkokiame eilėraštyje. Kažkas panašaus į šmėklą, sėdinčią soste tamsoje. Man atrodo, kad jis tapatina save su ja.

— Keista.

— Taigi. Beje, Hari, galėtum išjungti monitorių. Neverskime Denės nerimauti.

To paties jis prašė manęs ir per pirmąjį mano apsilankymą. Priėjau prie stalelio, stovinčio už jo kėdės. Ant jo buvo padėtas mažas plastikinis prietaisas su mirksinčia žalia lempute ekrane. Toks garso monitorius buvo skirtas tėvams, kad jie galėtų girdėti savo vaikus. Juo Krosas galėdavo pasikviesti žmoną, kai norėdavo perjungti kanalą ar dėl kokios nors kitos priežasties. Išjungiau monitorių, kad mūsų niekas negirdėtų, ir apėjęs aplink kėdę vėl atsistojau priešais Lotoną.

— Gerai, — tarė Krosas. — Gal vertėtų ir duris uždaryti?

Padariau kaip lieptas. Žinojau, kur jis suka.

— Ar atnešei, ko prašiau? — paklausė Krosas.

— Be abejo.

— Gerai. Pradėkime. Už tavęs yra vonia. Eik ir patikrink, ar ji neišnešė mano butelio.

Vonios kambaryje šalia kriauklės buvo pridėliota įvairiausių vaistų. Ant muilinės stovėjo atkimštas plastikinis buteliukas. Jis atrodė kiek panašus į dviratininko gertuvę. Buteliuko kaklelis buvo platėjantis į viršų ir truputį išlenktas. "Kad būtų patogiau gerti",

— pagalvojau. Nieko nelaukdamas išsiėmiau gertuvę ir įpyliau į buteliuką gurkšnelį viskio. Kai juo nešinas grįžau į miegamąjį, Kroso akys išsiplėtė iš siaubo:

— Ne šitas! Čia buteliukas šlapimui! Jis statomas po kėde!

— Po velnių! Atsiprašau.

Apsisukau ir grįžau į vonios kambarį. Pildamas skystį į kriauklę, išgirdau Kroso riksmą:

— Stok!

Atsisukau į jį.

— Būčiau išgėręs.

— Nesijaudink. Turiu dar.

Išskalavau buteliuką, pastačiau jį atgal ant muilinės ir grįžau į miegamąjį.

— Ten nėra buteliuko gėrimui, Lo. Ką darom?

— Po galais! Matyt, Denė išnešė. Nujautė, ką ketinau daryti. Turi gertuvę?

— Štai.

Ištraukiau gertuvę iš vidinės sportinio švarko kišenės.

— Duokš gurkšnelį.

Atkimšau gertuvę, prikišau jam prie burnos ir įpyliau. Nurydamas Krosas užspringo, ir keli lašai užtiško jam ant skruosto ir kaklo.

— O Dieve, — sudejavo jis.

— Ką?

— Dieve mano...

— Kas tau, Lo? Pakviesti Denę?

Buvau beeinąs prie durų, bet jis mane sustabdė.

— Nereikia. Viskas gerai. Tiesiog... tiesiog seniai neragavau. Duokš dar gurkšnelį.

— Mums reikia pasikalbėti, Lo.

— Žinau. Dar bent gurkšnelį.

Prinešiau gertuvę Krosui prie lūpų ir įpyliau gerą gurkšnį. Šį kartą jis nurijo sėkmingai ir užsimerkė.

— „Juodasis Bušas"... skanumėlis.

Nusišypsojau ir linktelėjau.

— Eina skradžiai tie medikai, — pasakė jis. — Kai ateisi, visuomet atnešk man viskio, Hari. Bet kada.

Krosas visiškai negalėjo judėti, tačiau matėsi, kad alkoholis jį paveikė. Jo akys pasidarė švelnesnės.

— Denė man neduoda nė lašo. Klauso gydytojo nurodymų. Vienintelę progą išlenkti taurelę turiu tada, kai manęs aplankyti ateina kas nors iš mūsiškių. O tai būna ne taip jau dažnai. Kam gi malonus toks graudus vaizdas...

— Aš tave lankysiu, Hari. Nesvarbu, kaip bus su byla, ištirsiu ją ar ne, bet tave lankysiu.

Jo akys nukrypo į plokščią buteliuką.

— Ir ateidamas visuomet turėk šitą. Visada.

Aš susierzinau. Krosas tiesiog pristojo prie manęs. Užsukau pas jį prieš eidamas susitikti su Teiloru. Norėjau pradėti nuo Kroso. Bet jis padarė taip, kad sugrįžčiau pas jį, ir ne šiaip sau, o su plokščiu buteliuku. Gal ir jo skambutis dėl bylos atnaujinimo buvo susijęs tik su vieninteliu dalyku — buteliuku?

Pakėliau piniginės dydžio indą.

— Tu prikibai prie manęs, Lo, kad atneščiau tau štai šitą.

— Ne. Ketinau prašyti Denės, kad paskambintų tau. Aš kai ką buvau pamiršęs.

— Aš jau žinau, ką. Nespėju pasikalbėti su Teiloru, kai mane aplanko kai kas iš šešto aukšto ir pataria nesikišti, nes tuo neva užsiima žmonės, kurie nejuokauja.

Kroso akys pradėjo neramiai lakstyti.

— Ne, — pasakė jis.

— Kas buvo pas tave prieš man ateinant, Lo?

— Niekas. Dėl bylos nebuvo niekas.

— Kam dar skambinai prieš paskambindamas man?

— Niekam, Hari. Garbės žodis.

Tikriausiai kalbėjau pakeltu balsu, nes staiga atsidarė durys. Tarpduryje stovėjo Kroso žmona.

— Ar viskas gerai?

— Viskas gerai, Dene, — atsakė Krosas, — palik mus vienus.

Akimirką ji stabtelėjo, ir aš išvydau, kaip jos žvilgsnis nukrypo į plokščią buteliuką mano rankoje. Jau norėjau pats gurkštelėti, kad ji pagalvotų, jog buteliuką atsinešiau sau, bet iš jos akių mačiau, kad ji puikiai supranta, kas vyksta. Kurį laiką ji stovėjo nejudėdama. Tada pakėlė akis ir įdėmiai pažvelgė į mane. Paskui žengė atgal ir uždarė duris. Atsisukau į Krosą.

— Jeigu ji iki šiol nežinojo, tai dabar jau žino.

— Man nesvarbu. Kiek valandų, Hari? Blogai matau ekraną.

Pažvelgiau į televizoriaus ekrano kampą, kur CNN visada rodydavo laiką.

— Aštuoniolika po vienuoliktos. Kas pas tave buvo, Lo? Noriu žinoti, kas tiria bylą.

— Sakau tau, Hari, niekas. Kiek žinau, byla apmirusi labiau, negu mano prakeiktos kojos.

— Tuomet ko tu nepasakei man aną kartą?

Kroso akys nukrypo į buteliuką, ir aš be žodžių supratau, ko jis nori. Prikišau buteliuką prie jo sausų ir suskirdusių lūpų. Jis patraukė didelį gurkšnį ir užsimerkė.

— O Dieve... — ištarė jis. — Aš turiu...

Jis atsimerkė ir įsmeigė į mane plėšrų, tarsi vilko, puolančio elnią, žvilgsnį.

— Ji palaiko mano gyvybę, — sušnibždėjo jis beviltiškai. — Tu manai, kad aš patenkintas tokia priežiūra? Sėdėti ant šiknos visą likusį gyvenimą? Kol esu gyvas, Denė gauna pašalpą ir už medicininę priežiūrą. Jeigu mirčiau, ji gautų našlės pensiją. O mūsų vedybų stažas ne toks jau didelis, Hari, — keturiolika metų. Pensija sudarytų tik pusę to, ką ji gauna dabar.

Ilgai į jį žiūrėjau nerimaudamas, ar Denė nesiklauso už durų.

— Tai ko iš manęs nori, Lo? Kad užnerčiau tau kilpą? To neprašyk. Galiu surasti tau advokatą, bet aš ne...

— Negana to, ji bjauriai elgiasi su manimi.

Vėl nutilau. Bloga nuojauta persmelkė visą kūną. Jeigu Krosas

sakė tiesą, tai jo žmona buvo baisesnė už velnią. Prislopinęs balsą paklausiau:

— Ką ji tau daro, Lo?

— Kai Denė pašėlsta, pradeda išdarinėti tokius dalykus, apie kuriuos nenoriu kalbėti. Bet ji dėl to nekalta.

— Gal norėtum, kad rasčiau tau advokatą? O gal pakviesti socialinį darbuotoją?

— Nereikia advokatų. Tai užtruktų visą amžinybę. Taip pat jokių socialinių darbuotojų. Ir tau, Hari, nenoriu pridaryti rūpesčių. Jeigu galėčiau, pats pasidaryčiau...

Krosas giliai atsiduso. Vienintelis judesys, kurį jis galėjo atlikti pats. Sunku buvo net įsivaizduoti, kokia klaiki jo būsena.

— Tai ne gyvenimas, Hari.

Linktelėjau. Per pirmą apsilankymą jis net neužsiminė apie ką nors panašaus į tai, ką papasakojo dabar. Mudu kalbėjomės apie bylą, apie tai, ką jis prisiminė. Kroso atmintis pamažu atkūrė atskiras detales. Tai buvo sunkus pokalbis, tačiau tada jis neatrodė toks prislėgtas ir nusivylęs. Nieko neįprasto. Pagalvojau, kad galbūt alkoholis paskatino jį atsiverti.

— Apgailestauju, Lo.

Nesumečiau, ką daugiau pasakyti. Krosas nusuko žvilgsnį į šalį, į televizoriaus, kuris kabojo virš mano kairiojo peties, ekraną.

— Kiek dabar valandų, Hari?

— Dvidešimt po vienuoliktos. Kur skubi, Lo? Lauki dar ko nors?

— Ne, ne. Dvyliktą rodys mano mėgstamą laidą su Riki Kliman. Ji man patinka.

— Vadinasi, dar turi laiko pasikalbėti su manimi. Kodėl neįsitaisai didesnio laikrodžio?

— Denė neleidžia. Sako, kad gydytojas nepataria žiūrėti į laikrodį.

— Ji tikriausiai teisi.

Tai buvo neteisingas atsakymas. Pamačiau pyktį, įsiplieskusį jo akyse, ir pasigailėjau dėl savo žodžių.

— Atleisk. Nenorėjau...

— Ar įsivaizduoji, kaip jaučiasi žmogus, negalintis pakelti suknistos rankos ir pasižiūrėti į suknistą laikrodį?

— Ne, Lo. Neturiu nė menkiausio supratimo.

— Ar žinai, ką reiškia tuštintis į maišelį ir prašyti, kad tavo žmona išneštų tai į klozetą? Ką reiškia prašinėti jos kiekvieno sumauto dalyko, taip pat ir lašelio viskio?

— Apgailestauju, Lo.

— Žinoma, tu apgailestauji. Visi, atsiprašant, apgailestauja, tačiau niekas...

Krosas nebaigė. Jis staiga nutilo tarsi šuo, nustvėręs gabalą žalios mėsos. Jis žvelgė į šalį ir tylėjo. Tylėjo ilgai. Taip ilgai, kad vienu metu pagalvojau, jog pyktis nuslydo jo gerkle ir nugrimzdo į, rodos, bedugnį nevilties ir gailesčio sau šulinį.

— Lo?

Jis atsisuko:

— Ką?

Jis atrodė ramus. Sunkumo akimirka jau buvo praėjusi.

— Grįžkime prie reikalo. Sakei skambinęs todėl, kad kažką pamiršai. Ko man nepasakei aną kartą?

— Niekas kitas, išskyrus tave, Hari, nebuvo pas mane dėl tos bylos. Tik tu vienas. Tikrai.

— Tikiu tavimi. Apsirikau taip pagalvodamas. Tačiau kas buvo tai, ką prisiminei ir dėl ko norėjai man paskambinti?

Jis trumpam užsimerkė, tačiau greitai vėl atsimerkė. Žvilgsnis buvo aiškus ir susikaupęs.

— Pameni, sakiau, kad Teiloras buvo apdraudęs pinigus?

— Taip.

— Aš tada niekaip negalėjau prisiminti draudimo kompanijos pavadinimo...

— „Global Underwriters“. Tu prisiminei kitą dieną.

— Teisingai. „Global Underwriters“. Jie pareikalavo, kad skolos davėjas — Los Andželo bankas — nuskaitytų banknotus.

— Nuskaitytų banknotus? Ką nori tuo pasakyti?

— Surašytų banknotų serijų numerius.

Prisiminiau pastraipą iš laikraščio iškarpos, kurią buvau apsibraukęs. Panašu į tiesą. Pradėjau mintyse skaičiuoti. Du milijonai po šimtą. Jau buvau beveik suskaičiavęs, bet galiausiai susipainiojau.

— Čia gausybė skaičių.

— Taip. Todėl bankas pradėjo išsisukinėti aiškindamas, kad tokiam darbui reikės keturių žmonių, kurie turės dirbti visą savaitę. Besiderėdami priėjo kompromisą — atrinko kaip pavyzdžius po dešimt numerių iš kiekvienos krūvelės.

Prisiminiau straipsnį „Times". Ten rašoma, kad pinigai buvo supakuoti krūvelėmis po dvidešimt penkis tūkstančius dolerių kiekvienoje. Šitokį aritmetinį veiksmą sugebėjau atlikti: du milijonus sudarė aštuoniasdešimt krūvelių.

— Vadinasi, jie užsirašė aštuonis šimtus numerių. Vis tiek daug.

— Taip. Atsimenu, kad išspausdintas sąrašas buvo šešių puslapių.

— Ir kas toliau?

— Ar būtų galima dar gurkšnelį „Juodojo Bušo"?

Sugirdžiau. Buteliukas jau buvo beveik tuščias. Norėjau greičiau išgauti iš Kroso tai, kas man rūpėjo, ir išsinešdinti iš čia. Patekęs į jo varganą pasaulėlį, jaučiausi nekaip.

— Tu sužinojai tuos numerius?

— Taip. Surašėme juos ir išdalijome federalams. Per Plėšimų skyriaus vaikinus išsiuntinėjome visiems bankams valstijoje. Nusiunčiau netgi į Las Vegasą, jeigu pinigai patektų į kazino.

Linktelėjau galvą. Laukiau, ką jis dar papasakos.

— Tačiau žinai, kaip tokiais atvejais būna, Hari. Toks sąrašas naudingas tik tiems, kurie jį skaito. Patikėk manimi, aplink mus apyvartoje yra gausybė šimtinių. Naudojant jas tinkamose vietose, niekas neatkreips dėmesio. Niekas nesiruošia tikrinti kiekvieno banknoto ir kiekvieną kartą vartyti šešių puslapių sąrašo. Tam jie neturi nei laiko, nei noro.

Krosas kalbėjo tiesą. Pažymėti banknotai yra geriausias įrodymas tiriant bankų apiplėšimus. Tačiau mano praktikoje nepasitaikė

nė vieno atvejo, kad pažymėti pinigai padėtų susekti nusikaltėlius. Ir iš kitų neteko apie tai girdėti.

— Dėl to ir ketinai man skambinti?

— Ne tik dėl to. Yra dar kai kas. Ar buteliuke liko dar kiek nors?

Papurčiau buteliuką. Pagal garsą jis galėjo girdėti, kad buteliukas beveik tuščias. Sugirdžiau jam, kas buvo likę, užsukau kamštelį ir įsidėjau atgal į kišenę.

— Šiam kartui viskas, Lo. Pabaik, ką norėjai papasakoti.

Krosas iškišo liežuvį iš baisiai atrodančios burnos ir nulaižė viskio lašelį nuo lūpų kraštelio. Tai buvo jaudinantis vaizdas. Nusukau žvilgsnį į televizoriaus ekraną, tarsi norėdamas pažiūrėti, kiek valandų, kad jis nesuprastų, ar matau. Transliavo verslo naujienas. Raudona eilutė, rodanti laiką, buvo kiek žemiau rimto ir putlaus pranešėjo veido.

Atsisukau į Krosą ir žvelgiau laukdamas.

— Praėjus nuo bylos tyrimo pradžios kokiems dešimčiai mėnesių, gal kiek daugiau, Džekui paskambino iš Vestvudo ir pranešė apie pažymėtus banknotus. Tai prisiminiau kitą dieną po to, kai tu išėjai.

Supratau, kad Krosas turėjo galvoje FTB agentą. Federalinio tyrimų biuro būstinė Los Andžele buvo Vestvude, Vilširo bulvare. Los Andželo policijos departamento detektyvai nebuvo griežtai nusistatę niekada nesikreipti pagalbos į FTB agentus. Tarp dviejų tarpusavyje konkuruojančių žinybų ryšiai niekada nebuvo visiškai nutrūkę. Turėjau būti tikras.

— FTB agentas? — paklausiau.

— Taip. Tiksliau — agentė.

— Ir ką ji jums papasakojo?

— Ji kalbėjosi tik su Džeku. Jis perpasakojo pokalbį. Agentė pasakė jam, kad vienas serijos numeris buvo neteisingas. Džekas paklausė: "Ar tikrai? Kaip tai paaiškinti?" Anot agentės, tas sąrašas kartą atsitiktinai pateko ant jos stalo. Ji nusikopijavo serijos numerius į kompiuterį, ir vienas banknotas jai sukėlė įtarimą.

Krosas nutilo, kad atgautų kvapą, ir apsilaižė. Jis atrodė panašus į išmestą sausumon žuvį.

— Norėčiau, kad buteliuke būtų dar kiek nors likę, Hari.

— Deja. Kitą kartą. Tai kas gi dėl to numerio?

— Kiek atsimenu, ta mergina sakė Džekui suvedinėjanti jai patenkančią informaciją apie tokius numerius į kompiuterio duomenų bazę. Ji dirbo keletą metų ir sukūrė kompiuterinę programą, kurią naudodama galėjo atlikti kryžminius patikrinimus ir taip toliau. Žinai, mane troškina. Nuo tokio ilgo kalbėjimo išdžiūvo burna.

— Pakviesiu Denę.

— Ne, ne. Paimk tą daiktą, kurį atsinešei, prileisk į jį vandens iš čiaupo, ir bus gerai. Nevargink Denės. Ji ir taip nusikamavusi.

Vonios kambaryje pripyliau buteliuką iki pusės vandens, suplakiau ir padaviau jam. Krosas išgėrė jį visą. Netrukus papasakojo toliau:

— Agentė tvirtino, kad vienas numeris yra nurodytas kitame sąraše, o to negali būti.

— Ką nori tuo pasakyti? Nepagaunu minties.

— Pabandysiu prisiminti tiksliai. Ji pasakė, kad mūsų sąrašo vienos šimtinės numeris sutampa su numeriu banknoto iš pažymėtų pinigų paketo, pagrobto per vieną banko apiplėšimą. Apiplėšimas įvyko šeši mėnesiai prieš filmavimą.

— Kur įvyko apiplėšimas?

— Regis, Marina del Rejoje. Nors gerai neprisimenu.

— Na, ir kas iš to? Ta šimtinė galėjo praeiti apyvartos ciklą, vėliau patekti į banką, o iš ten — į filmavimui skirtų pinigų paketą.

— Tą patį pasakiau Džekui, tačiau jis atrėmė, kad tai neįmanoma. Agentės teigimu, vaikiną, apiplėšusį banką, netrukus sučiupo ir pas jį rado pažymėtuosius banknotus. Vaikinas pateko į kalėjimą, o banknotai buvo paimti kaip įkalčiai.

Linktelėjau. Mintyse stengiausi viską sudėlioti į savo vietas.

— Vadinasi, ta šimtinė negalėjo būti iš filmavimui skirtų pinigų, nes tuo metu ji gulėjo užrakinta seife kaip daiktinis įrodymas Marina del Rejos banko apiplėšimo byloje.

— Būtent. Agentė netgi patikrino, ar banknotas tebėra seife. Jis buvo savo vietoje.

Bandžiau susigaudyti, ką visa tai reiškia. Jei apskritai ką nors reiškia.

— Ką judu su Džeku darėte?

— Ne kažin ką. Skaičių buvo labai daug — šeši puslapiai. Mes pagalvojome, kad galėjo įsivelti klaida. Galbūt tas, kuris rašė, sumaišė numerius ar panašiai. Tuo metu mums priskyrė dar vieną bylą. Džekas minėjo, kad keletą kartų skambino į banką ir į „Global Underwriters", tačiau ar tikrai skambino — nežinau. Netrukus po to mudu užsukome į tą prakeiktą barą, ir viskas nuplaukė... kol kartą pagalvojau apie Andželą Benton ir paskambinau tau. Suprask, man tik dabar palengva grįžta atmintis.

— Suprantu. Gal prisimeni agentės vardą?

— Deja, Hari, neprisimenu. Gal net ir nežinojau. Nesu kalbėjęsis su ja, o Džekas vargu ar būtų man pasakęs.

Kurį laiką tylėjau svarstydamas, ar visa tai verta dėmesio. Prisiminiau Kiz Raider žodžius apie tai, kad byla tiriama. Gal būtent čia ir slypėjo siūlo galas. Galbūt žmonės, kuriuos minėjo Kiz, buvo FTB agentai. Man bemąstant, Krosas kalbėjo toliau:

— Iš Džeko kalbos supratau, kad ta agentė, kad ir kas ji būtų, tai išsiaiškino pati. Savo iniciatyva sukūrė tą mažą kompiuterinę programą. Tai buvo jos hobis, ir visa tai ji darė be jokio nurodymo iš viršaus.

— Gerai. Ar be šito buvai gavęs dar kokių nors signalų apie pažymėtus banknotus?

— Kartą, tačiau iš to nebuvo jokios naudos. Tiesą sakant, tai įvyko netrukus po apiplėšimo.

— Papasakok.

— Banknotas pateko į banko depozitus. Rodos, tai buvo Finikso bankas. Žinai, mano atmintis skylėta kaip šveicariškas sūris.

— Ar atsimeni dar ką nors apie tai?

— Tik tai, kad jis pateko iš smulkiosios prekybos. Iš restorano ar panašiai. Neturėjome jokių galimybių sekti tokiu pėdsaku.

— Ir tai įvyko labai greitai po apiplėšimo?

— Taip. Tačiau, kaip jau minėjau, iš to jokios naudos.

— Pabandyk prisiminti, kaip greitai po apiplėšimo tai įvyko?

— Gal kelios savaitės. Tiksliai neprisimenu.

Linktelėjau galvą. Kroso atmintis palengva grįžo, tačiau visa tai nebuvo pakankamai patikima. Vis dėlto tai padėjo man suprasti, kad be žmogžudystės žurnalo, tai yra be bylos dokumentų, mano padėtis gana kebli.

— Gerai, Lo. Ačiū. Jei ką nors prisimintum ar kiltų kokių minčių, paprašyk Denės, kad paskambintų man. Tačiau net jeigu ir nepaskambinsi, aš vis tiek tave aplankysiu.

— Ir atneši...

Jis nebaigė. Tačiau aš supratau, ko jis norėjo paprašyti.

— Žinoma, atnešiu. Ar esi tikras, kad tau daugiau nieko nereikia? Pavyzdžiui, advokato, su kuriuo galėtum pasikalbėti apie...

— Ne, Hari. Jokių advokatų. Kol kas ne.

— Gal nori, kad pasišnekėčiau su Dene?

— Ne, Hari. Nereikia.

— Tikrai?

— Tikrai.

Linktelėjau atsisveikindamas ir išėjau. Skubėjau į automobilį, kad galėčiau kuo greičiau pasižymėti savo užrašų knygutėje apie FTB agentės skambutį Džekui Dorsiui. Tačiau įėjęs į svetainę pamačiau manęs laukiančią Danielę Kros. Ji sėdėjo ant sofos ir kaltinančiomis akimis žiūrėjo į mane. Atrėmiau jos žvilgsnį ir pažvelgiau jai tiesiai į akis:

— Manau, kad jau tuoj prasidės jo mėgstama televizijos laida.

— Aš tuo pasirūpinsiu.

— Puiku. Man jau metas.

— Norėčiau, kad daugiau nebeužeitum.

— Gali būti, kad dar turėsiu apsilankyti.

— Lotonas yra fiziškai ir psichiškai išsekęs. Alkoholis jį veikia neigiamai. Po to jam reikia kelių dienų atsigauti.

— Man pasirodė, kad jis pasijuto geriau.

— Ateik rytoj ir pasižiūrėk dar kartą.

Linktelėjau. Danielė buvo teisi. Aš su juo praleidau tik pusvalandį, o ji — visą gyvenimą. Laukiau. Ji ketino dar kažką pasakyti.

— Manau, jis papasakojo tau, kad nori mirti, o aš palaikau jo gyvybę vien dėl pinigų.

Norėjau paprieštarauti, bet paskui linktelėjau sutikdamas.

— Jis sakė, kad blogai su juo elgiuosi?

Linktelėjau dar kartą.

— Jis tvirtina tai visiems, kas pas jį ateina. Visiems policininkams.

— Ar tikrai?

— Apie norą mirti? Kartais. Kartais — ne.

— O apie tai, kad su juo blogai elgiamasi?

Danielė nusuko žvilgsnį į šalį.

— Sunku su juo. Lotonas jaučiasi nelaimingas ir išsilieja ant manęs. Kartą atsakiau jam tuo pačiu. Išjungiau televizorių. Jis pradėjo rėkti kaip vaikas.

Ji pažvelgė į mane:

— Tik tą vienintelį kartą neištvėriau, tačiau jam to pakako. Gailiuosi, kad tą akimirką nesusivaldžiau.

Bandžiau ką nors išskaityti iš Danielės akių, lūpų. Ji stovėjo sunėrusi rankas, vienos rankos pirštu nervingai suko ratus aplink kitos rankos pirštą. Skruostai pradėjo virpėti ir akyse pasirodė ašaros.

— Kaip aš turėčiau elgtis?

Pakračiau galvą. Aš nežinojau. Vienintelis dalykas, dėl kurio buvau tikras, — tai, kad noriu kuo greičiau iš čia išsinešdinti.

— Nežinau, Dene. Nežinau, ką turėtum daryti.

Tik tiek tegalėjau pasakyti. Paskubomis nuėjau prie lauko durų ir išėjau. Pasijutau kaip bailys, kuris pabėga, palikdamas juos tame name vienus likimo valiai.

7

Laikyk liežuvį už dantų, kitaip neišvengsi bėdų. Prieš ketverius metus, kai Krosas ir Dorsis tyrė bylą, jos versija atrodė labai paprasta. Jie buvo įsitikinę, kad Andžela Benton, matyt, žinojo apie tai, jog į filmavimo aikštelę bus atvežti du milijonai. Dėl nemokėjimo laikyti liežuvį už dantų sąmoningai ar nesąmoningai jos paskleista informacija tapo apiplėšimo ir jos pačios mirties priežastimi. Tai, kad Benton buvo nužudyta keturios dienos prieš apiplėšimą, detektyvų manymu, tik patvirtino prielaidą, kad ji į visa tai įsivėlė netyčia. Jos žinoma informacija kažkaip pasiekė nusikaltėlius. Paskui merginą reikėjo pašalinti, kol ji dar nesuvokė ką padariusi. Bet pašalinti reikėjo taip, kad niekas neįtartų apie planuojamą apiplėšimą. Sudraskyti drabužiai ir masturbacijos žymės turėjo suklaidinti nusikaltimą tiriančius pareigūnus, pakišant jiems mintį apie psichoseksualinius motyvus. Jeigu Benton būtų buvusi nusikaltėlių bendrininkė, ją bendrai būtų nužudę po sėkmingai įvykdyto apiplėšimo.

Kai pirmą kartą apsilankiau pas Lotoną Krosą ir mudu pabandėme viską atkurti, ši versija atrodė gana įtikinama. Jeigu nebūčiau

nušalintas nuo bylos, greičiausiai elgčiausi taip pat. Tačiau galiausiai ši versija nepasiteisino. Krosas sakė, kad jis su partneriu labai kruopščiai dirbo, tačiau ilgai neatkreipė dėmesio į vieną įkaltį, vėliau atvėrusį jiems akis. Ištisus penkis mėnesius jiedu aiškinosi Benton būdo savybes, kada ir su kuo ji susitikinėdavo, kur lankydavosi. Išnagrinėjo jos kreditinės kortelės, banko sąskaitos, telefono skambučių duomenis. Po keletą kartų apklausė visus jos šeimos narius, draugus ir pažįstamus. Vien tik Kolumbe jie praleido aštuonias dienas. Aiškintis dėl to šimto dolerių banknoto Dorsis buvo nuvykęs į Finiksą. „Eidolon Productions" kompanijoje Krosas ir Dorsis praleisdavo tiek daug laiko, kad jiems mėnesiui netgi davė atskirą kabinetą „Archway Pictures" patalpose, kur jie galėtų atlikti apklausas.

Ir viskas veltui.

Kaip dažnai būna tiriant žmogžudysčių bylas, jiedu sukaupė daugybę informacijos apie auką, tačiau nesužinojo ničnieko, kas padėtų nustatyti žudiką. Jie išsiaiškino netgi tai, su kuo Benton turėjo intymių santykių besimokydama koledže, tačiau kur ji praleido paskutinįjį savo gyvenimo vakarą — taip ir nesužinojo. Aukos virškinimo trakte buvo rasta kukurūzų paplotėlių ir pupelių liekanų. Pagal tai jie išsiaiškino, kad paskutinį kartą mergina valgė meksikietiškus patiekalus. Tačiau kurioje iš gausybės mieste veikiančių viešojo maitinimo įstaigų ji valgė, nepasisekė sužinoti.

Per pusmetį nepavyko apčiuopti jokių sąsajų tarp Andželos Benton ir apiplėšimo, išskyrus tai, kad ji dirbo asistente kompanijoje, kurios kuriamame filme turėjo būti scena su pinigais.

Po šešių mėnesių Dorsis ir Krosas tebebuvo aklavietėje. Visi įkalčiai, kuriuos jiems pavyko surinkti, tebuvo po susišaudymo rastos keturiasdešimt šešios kulkos ir šovinių tūtelės, šiek tiek kraujo, aptikto ant kelio, kuriuo paspruko furgonas, ir sperma ant aukos kūno nusikaltimo vietoje. Įkalčiai geri. Balistinės ekspertizės ir DNR tyrimai galėtų tiksliai nustatyti įtariamojo ryšį su nusikaltimu, nebent jei kaltinamąjį gintų Džonis Kochranas. Tačiau šie įkalčiai tebuvo stogas namui, kuris dar neturėjo pamatų. Tokie įkalčiai labai pra-

verčia, kai įtariamasis jau suimtas ir ginklas, kuriuo įvykdytas nusikaltimas, — surastas. Tokiais atvejais nesunku priremti įtariamąjį prie sienos. Šį kartą po šešių mėnesių darbo detektyvai teturėjo nepastatyto namo stogą.

Suėjus pusės metų terminui, reikėjo priimti sunkų sprendimą — įvertinti bylą. Tokiais atvejais tikimybė išaiškinti bylą įvertinama atsižvelgiant į kitų tiriamų bylų kiekį ir svarbą. Jų vyresnysis priskyrė bylą prie antraeilės svarbos bylų. Tai reiškė, kad Dorsis ir Krosas grįžo į įprastinį darbo PŽS ritmą, o Benton bylą turėjo tirti lygiagrečiai su kitomis jiems priskirtomis bylomis. Kaip ir reikėjo tikėtis, Benton bylos tyrimas nuo to smarkiai nukentėjo. Krosas man atvirai tai prisipažino. Jis sakė, kad vėliau šią bylą daugiausia tyrė Dorsis, o jis pats daugiau dirbo su naujomis bylomis.

Kai Holivude, Nato bare, Dorsis buvo nušautas, o Krosas po sunkaus sužeidimo liko paralyžiuotas, toliau viskas klostėsi klasikiniu būdu. Benton byla buvo padėta į NN — neištirtų ir nenutrauktų bylų archyvą ir apleista. Joks detektyvas nenori imtis kartą jau tirtos ir neištirtos bylos. Niekas nenori nagrinėti tokios bylos ir įrodinėti, kad jo kolega elgėsi neteisingai arba apsiriko, o gal, tai dar blogiau, buvo nekompetentingas ar paprasčiausiai tingėjo. Be viso šito, Benton bylą tarsi gaubė prakeiksmas, o detektyvai, kaip žinome, yra prietaringi. Dviejų sumanių detektyvų likimas — vienas nušautas, kitas visam gyvenimui prikaustytas prie invalido vežimėlio — paženklino visas bylas, kurias jie tiesiogiai ar netiesiogiai tyrė. Po viso to, kas atsitiko, visi detektyvai kratyte kratėsi šios bylos.

Išskyrus mane. Tačiau tik dabar, kai jau buvau oficialiai pasitraukęs iš žaidimo.

Praėjus ketveriems metams turėjau patikėti, kad Krosas ir Dorsis gerai dirbo, tirdami Andželos Benton nužudymą ir jo ryšį su apiplėšimu. Tiesą sakant, kito pasirinkimo neturėjau. Ieškodami siūlo galo, jie atsidūrė aklavietėje. Štai kodėl aš pirmiausia apsilankiau pas Teilorą. Nusprendžiau, kad Krosas ir Dorsis atliko savo darbą jeigu ir ne be priekaištų, tai bent jau tikrai stropiai. Todėl aš nutariau pra-

dėti iš kitos pusės. Padariau prielaida, kad Krosas ir Dorsis nerado jokio ryšio tarp Benton ir apiplėšimo todėl, kad jokio ryšio ir nebuvo. Benton mirtis — tik kruopščiai apgalvoto plano supainioti tyrimą dalis. Per trijų mylių trukmės pokalbį su Teiloru sudariau devynių asmenų, parengusių epizodo su pinigais filmavimo planą, sąrašą. Teiloro teigimu, visi jie žinojo, kad bus atvežti tikri pinigai, kada ir kas juos turi pristatyti. Nusprendžiau pradėti tyrimą nuo šito.

Tačiau dabar, kai Krosas papasakojo apie banknotų serijų numerius ir apie tai, kad vienas jų buvo klaidingas, viskas susijaukė. Tai buvo pavesta Dorsiui. Ką jis išsiaiškino, Krosas nežinojo. Netrukus Dorsis žuvo, ir bylos tyrimas apmirė. Visa tai mane sudomino. Tai buvo anomalija — netipinis atvejis, ir aš turėjau jį išsiaiškinti. Prie viso šito dar prisidėjo Kiz Raider įspėjimas ir užuomina apie "tuos vyrukus". Mane apėmė toks jaudulys, kokio jau seniai nejaučiau, — kai esi visiškoje tamsoje, tačiau kažkas nenumaldomai verčia eiti pirmyn. Kadaise toks jausmas man buvo gerai pažįstamas.

8

Grįžau į Holivudą ir užsukau į Muso barą užkąsti. Iš pradžių užsisakiau stiklą „Ketelio Uon" martinio, vėliau — vištienos troškinį su špinatais. Geras pasirinkimas, tačiau ne tiek, kad galėčiau pamiršti Lotoną Krosą. Užsisakiau dar martinio, kad nuvyčiau įkyrias mintis šalin ir susikaupčiau ties kitais dalykais.

Pasiilgau šios vietos. Nesilankiau čia nuo pat savo išleistuvių vakarėlio. Sėdėjau nuleidęs galvą ir užsirašinėjau pastabas užrašų knygelėje, kai staiga išgirdau pažįstamą balsą. Pakėliau akis ir pamačiau kapitonę Le Vali, einančią prie staliuko su nepažįstamu vyriškiu. Ji vadovavo Holivudo nuovadai, kuri buvo įsikūrusi už kelių kvartalų nuo čia. Praėjus trims dienoms po to, kai atsistatydinau, ji pakvietė mane ir pasiūlė apsigalvoti. Jau buvo beįtikinanti mane, tačiau atsisakiau. Paprašiau sutvarkyti mano dokumentus, ir ji nusileido. Le Vali neatėjo į mano atsisveikinimo vakarėlį, ir daugiau mudu nebuvome susitikę.

Ji nematė manęs. Atsisėdo nišoje nugara į mane. Sėdėjo gana toli, ir aš negalėjau girdėti, apie ką jie kalbėjosi. Palikau nebaigtą gerti

antrą martinio taurę ir išėjau pro šonines duris. Sumokėjau automobilių aikštelės prižiūrėtojui ir įsėdau į savo mersedesą. Automobilį įsigijau iš vieno vaikino, ketinančio išvykti į Floridą. Tokią prabangą leidau sau po atsistatydinimo. Mano mintyse ML 55 siejosi su penkiasdešimt penkių tūkstančių dolerių nuostoliu — tiek kainavo mano pirkinys. Tai buvo vienas greičiausių automobilių. Tačiau tai ne pagrindinė priežastis, dėl kurios jį pirkau. Kitas svarbus motyvas tas, kad šiam automobiliui reikėjo mažai kuro. Be to, jis buvo juodos spalvos ir gerai derinosi prie kitų. Maždaug kas penktas automobilis Los Andžele buvo mersedesas. Maždaug penktadalis jų — vidutinės klasės juodi SUV. Tarsi kokia nuojauta pakuždėjo man į ausį jį pasirinkti. Prieš aštuonis mėnesius, kai dar nežinojau, kad imsiuosi Benton bylos, nusipirkau automobilį, puikiai atitinkantį privataus detektyvo reikmes. Jis buvo greitas, patogus, tamsintais stiklais. Pamatęs tokį automobilį galinio vaizdo veidrodėlyje, neįtartum nieko bloga.

Kalbant apie kasdienę priežiūrą ir išlaikymą, buvo dalykų, prie kurių reikėjo priprasti. Pavyzdžiui, jau du kartus kelyje buvo pasibaigęs kuras. Dėl to visų pirma kalti mano įpročiai, susiformavę man dar tebenešiojant ženklelį. Keleri metai prieš atsistatydinant buvau trečios klasės — vyresnysis — detektyvas ir turėjau tarnybinį automobilį, su kuriuo važinėdavau į darbą. Specialiai policijos reikmėms pagamintas "Ford Crown Victoria" buvo galingas kaip tankas, vinilo apmušalais, sutvirtinta važiuokle ir padidintu kuro baku. Niekada nesukdavau galvos dėl to, kad gali pasibaigti kuras. Tuo rūpindavosi vaikinai iš nuovados automobilių ūkio. Tapęs paprastu piliečiu, turėjau pats išmokti stebėti kuro indikatoriaus rodyklę. Jeigu tai pamiršdavau, atsidurdavau kelkraštyje ir turėdavau šauktis pagalbos.

Iš vidurinio stalčiuko išsiėmiau mobilųjį telefoną ir įjungiau. Pasilikau tą, kuriuo naudodavausi darbe, nors jis man nebuvo labai reikalingas. Pasilikau šiaip sau, gal dėl to, kad mane galėtų surasti kas nors iš nuovados, jei prireiktų ko nors pasiklausti ar panašiai. Keturis mėnesius laikiau jį įkrautą ir įjungdavau kiekvieną dieną, tačiau per tą laiką niekas taip ir nepaskambino. Po to, kai antrą kartą

buvau priverstas sustoti pasibaigus kurui, palikau jį automobilyje tam atvejui, jeigu kelyje prireiktų pagalbos.

Dabar man kaip tik ir reikėjo pagalbos, tačiau ne iš kelių tarnybos. Paskambinau į informaciją ir sužinojau Los Andželo federalinio tyrimų biuro telefono numerį. Tada paskambinau ten ir paprašiau sujungti su bankų padalinio vyresniuoju agentu.

Mane sujungė, ir kitame ragelio gale išgirdau: "Nunesas".

— Agentas Nunesas?

— Taip. Kuo galėčiau padėti?

Žinojau, kad su FTB vyresniuoju agentu nepakalbėsi taip, kaip su kino magnato sekretore. Su Nunesu turėjau būti kiek įmanoma tiesus ir atviras.

— Aš esu Haris Bošas, buvęs detektyvas, apie trisdešimt metų išdirbęs Los Andželo nuovadoje ir...

— Na ir, — šiurkščiai nutraukė balsas, — kuo galiu padėti?

— Paklausykite. Maždaug prieš ketverius metus tyriau žmogžudystės bylą, susijusią su stambia pinigų vagyste. Dalis pagrobtų pinigų buvo pažymėti.

— Kokia tai byla?

— Jos pavadinimas jums greičiausiai nieko nepasakys. Turėtumėte žinoti apie Andželos Benton nužudymo bylą. Ji buvo nužudyta prieš apiplėšimą filmavimo aikštelėje Holivude. Tai sulaukė didelio atgarsio. Nusikaltėliai paspruko su dviem milijonais dolerių. Aštuoni šimtai šimtinių buvo pažymėtos.

— Prisimenu, bet mes šios bylos netyrėme. Neturėjome su tuo nieko...

— Žinau. Juk sakiau, kad aš tyriau šią bylą.

— Tai ko iš manęs norite?

— Pradėjus tirti bylą, po kelių mėnesių į nuovadą iš jūsų biuro paskambino agentė ir informavo, kad pažymėtų banknotų serijų numeriuose yra anomalija. Tai ji nustatė išnagrinėjusi mūsų išplatintą sąrašą.

— Apie kokią anomaliją kalbate?

— Anomalija — tai nukrypimas, kažkas tokio, kas...

— Aš žinau, ką reiškia šitas žodis. Ką turite omenyje tai sakydamas?

— Atleiskite. Ta agentė paskambino ir pasakė, kad viename numeryje yra arba korektūros klaida, arba kažkas buvo sumaišyta sudarant banknotų sąrašą — na, kažką tokio. Tačiau jums skambinu ne dėl to. Ji minėjo, kad turi kompiuterinę programą, kurią naudojant galima daryti įvairias palyginamąsias duomenų analizes. Manau, kad tą programą ji sukūrė savo reikmėms. Gal numanote, apie ką aš kalbu? Ne apie bylą, o apie agentę. Moterį, kuri turi tokią programą.

— Kodėl jums jos prireikė?

— Todėl, kad nežinau jos vardo. Tiesą sakant, ir nežinojau, nes tuomet su ja kalbėjo kitas detektyvas. Jeigu galima, norėčiau su ja pasikalbėti.

— Apie ką? Sakėte, kad jau nebedirbate.

Žinojau, kad taip bus. Jis pataikė į mano silpnąją vietą. Neturėjau nei posto, nei ženklelio. Jeigu turi ženklelį, tau atsiveria visos durys. Jeigu neturi — lieki stovėti už durų. Aš neturėjau.

— Yra bylų, kurių negali pamiršti, agente Nunesai. Aš vis dar tiriu ją. Ji jau niekam neberūpi, todėl aš nusprendžiau jos imtis. Juk žinote, kaip būna.

— Tiesą sakant, ne. Aš nesu atsistatydinęs.

Nunesas nutilo. Kietas, šaltakraujis profesionalas. Pajutau, kad pradėjau pykti ant šio bejausmio žmogaus, kuris iš tikrųjų tik stengėsi iš paskutiniųjų susidoroti su didžiuliu bylų krūviu, turint mažai žmonių ir nepakankamai lėšų. Los Andželas buvo pasaulio banko apiplėšimų sostinė. Trys apiplėšimai per dieną laikyta norma. FTB turėjo į visus juos sureaguoti.

— Paklausykite, — nutariau pamėginti dar kartą. — Nenoriu užkrauti jums papildomo darbo. Jūs arba galite man padėti, arba ne. Arba jūs žinote, apie ką aš kalbu, arba ne.

— Žinau, apie ką kalbate.

Nunesas vėl nutilo. Tada mečiau dar vieną kozirį. Laikiau jį atsargoje, nes abejojau, ar bus gerai, jei tam tikri sluoksniai sužinos,

kuo užsiimu. Tačiau po Kiz Raider apsilankymo tai nebebuvo taip svarbu.

— Sakykite, jūs norite patikrinti mane? Tada paskambinkite kuriam nors Holivudo detektyvui ir pasiteiraukite leitenantės, pavarde Bilets. Ji laiduos už mane, nors ir nežino, ką šiuo metu veikiu. Jos manymu, aš dabar supuosi hamake.

— Gerai. Paskambinkite man po dešimties minučių.

— Paskambinsiu.

Uždariau telefono dangtelį ir pažiūrėjau į laikrodį. Buvo beveik trys. Užvedžiau mersedeso variklį ir kiek pavažiavęs Sanset gatve pasukau į rytus. Įjungiau radiją, tačiau muzika nepatiko, todėl išjungiau. Lygiai po dešimties minučių pasukau prie šaligatvio priešais "Nuostabiojo amžiaus" pensionatą. Paėmiau telefoną ir jau ketinau skambinti Nunesui, tačiau dar nespėjus surinkti numerio, telefonas mano rankoje suskambėjo. Pagalvojau, kad Nuneso telefonas užfiksavo mano numerį, tačiau tuoj pat prisiminiau, kad mane su juo sujungė. Vargu ar mano telefono numerį perjungiant perkėlė į Nuneso telefono ekraną.

— Haris Bošas.

— Hari, čia aš, Džeris.

Džeris Edgaras. Tarsi senais gerais laikais. Pirmiausia Kiz Raider, dabar — Džeris Edgaras.

— Džedai! Kaip laikaisi?

— Gerai. Kaip sekasi poilsiauti?

— Puikiai.

— Iš tavo balso neatrodo, kad gulėtum paplūdimyje, Hari.

Jis teisus. Pensionatas buvo vos keli jardai nuo Holivudo greitkelio, ir automobilių gausmas gerai girdėjosi. Kventinas Makinzis yra man sakęs, kad vakarinės dalies, esančios arčiau greitkelio, kambariuose jie apgyvendina tuos žmones, kurie turi klausos sutrikimų.

— Nemėgstu paplūdimių. Kas atsitiko? Negi praėjus aštuoniems mėnesiams skambini norėdamas kokio nors patarimo?

— Tikrai ne. Man ką tik kažkas skambino. Tave kažkas tikrina.

Sumišau. Mano savimeilė buvo pakuždėjusi, kad Edgaras skambina norėdamas paprašyti pagalbos tiriant kokią nors bylą.

— Gal tai buvo agentas Nunesas iš Federalinio tyrimų biuro?

— Taip. Tačiau jis nesakė, dėl ko teiraujasi. Gal pradedi naują karjerą, Hari?

— Kodėl gi ne?

— Turi licenciją?

— Turiu kažkur stalčiuje. Gavau prieš šešis mėnesius. Klausyk, ką pasakei Nunesui? Tikiuosi, pasakei jam, kad esu aukštos moralės ir labai šaunus?

— Nieko panašaus. Pasakiau jam tiesiai šviesiai, kad gali pasitikėti Hariu Bošu tol, kol panorėsi jo atsikratyti.

Edgaro balse pajutau draugišką pašaipėlę.

— Ačiū, brolau. Tu tikras draugas.

— Tiesiog norėjau, kad žinotum. Gal pasakytum, kas čia vyksta?

Minutėlę patylėjau. Galvojau, ką atsakyti. Nenorėjau pasakoti Edgarui, ko ėmiausi. Ne todėl, kad nepasitikėčiau juo — aš juo pasitikėjau. Tiesiog laikiausi nuomonės, kad kuo mažiau žmonių žino, ką tu veiki, tuo geriau.

— Kitą kartą, Džedai. Dabar skubu į susitikimą. Žinai ką? Gal kurią dieną kartu papietautume ir aš tau papasakočiau apie savo nuostabų pensininko gyvenimą?

Mano juokaujantis tonas paveikė teigiamai. Jis sutiko drauge papietauti, tačiau sutarėme, kad prieš tai susiskambinsime. Iš savo patirties žinojau, kaip sunku yra iš anksto ką nors suplanuoti, dirbant Žmogžudysčių skyriuje. Kai jis matys, kad turi laiko, paskambins. Susitarėme, kad palaikysime ryšį, ir atsisveikinome. Nudžiugau sužinojęs, jog Edgaras nepyksta ant manęs kaip Kiz Raider, kad taip netikėtai išėjau iš nuovados.

Paskambinau į Federalinį tyrimų biurą, ir mane sujungė su Nunesu.

— Pasinaudojote patarimu patikrinti mane?

— Taip, tačiau leitenantės Bilets neradau. Pasikalbėjau su jūsų buvusiu partneriu.

— Raider?

— Ne, Edgaru.

— O taip, Džeriu. Na, ir kaip jis?

— Nežinau, neklausiau. Tačiau manau, kad jūs pats to paklausėte, kai jis jums paskambino.

— Paskambino?

Nunesas pričiupo mane.

— Nemalkite šūdo, Bošai. Edgaras man pasakė, kad jaučiasi turintis paskambinti jums ir pranešti, jog kažkas jus tikrina. Atsakiau, kad neprieštarauju. Pasiteiravau jūsų telefono numerio, kad būčiau tikras, jog bendrauju su tikru Hariu Bošu. Jis man padiktavo numerį, ir, kai prieš keletą minučių skambinau, linija buvo užimta. Manau, kad kalbėjotės su Edgaru, todėl prašyčiau neapsimetinėti.

Mano sumišimas, kilęs dėl to, kad buvau priremtas prie sienos, virto pykčiu. Gal dėl išgerto alkoholio, gal dėl neduodančios ramybės minties, kad dabar esu tik paprasčiausias prašalaitis, tačiau pokalbis su Nunesu pradėjo varginti.

— Esate puikus seklys, — pasakiau ironiškai. — Nuostabus dedukcinis mąstymas. Tačiau pasakykite, ar taip elgiatės tirdamas jums priskirtas bylas, ar tik norėdamas atsikratyti tų, kurie trokšta, kad pasaulis būtų nors kiek geresnis?

— Jūs pats suprantate, kad turiu būti atsargus teikdamas bet kokią informaciją.

— Žinoma, suprantu. Suprantu ir tai, kodėl teisėsauga šiame mieste dirba taip pat gerai, kaip greitkeliai.

— Liaukitės, Bošai. Nepasiduokite pykčiui. Atsisveikinkime gražiuoju.

Perpykęs papurčiau galvą. Nesupratau, ar aš savo elgesiu sužlugdžiau visą reikalą, ar jis nė nemanė man nieko sakyti nuo pat pradžių.

— Vadinasi, visą laiką gudravote? Reaguojate į kiekvieną mano judesį, tačiau tuo pat metu pats visą laiką vaidinate? Sa-

kykite tiesiai — jūs visai net ir neketinote pasakyti tos agentės pavardės, ar ne?

Jis tylėjo.

— Tik pavardę, Nunesai. Tai niekam nepakenks.

Tyla.

— Gerai. Paklausykite, ką jums pasakysiu. Jūs sužinojote mano pavardę ir telefono numerį. Esu tikras, kad žinote, apie kokią agentę kalbu. Nueikite pas ją, ir tegul ji pati nusprendžia. Pasakykite jai mano pavardę ir telefono numerį. Nesvarbu, ką apie mane galvojate. Privalote taip pasielgti dėl savo kolegės. Jūs turite tai padaryti taip pat, kaip tai padarė Edgaras.

Viskas. Visi mano argumentai buvo išsemti. Tylėjau ir laukiau, kol prabils Nunesas.

— Klausykite, Bošai. Be abejonės, pasakyčiau jai, jeigu tik galėčiau. Būčiau pasakęs dar prieš skambindamas Edgarui. Tačiau jos nebėra.

— Ką norite tuo pasakyti — nebėra? Kur ji?

Nunesas neatsakė. Išsitiesiau sėdynėje, atsiremdamas alkūne į vairą, netyčia užkliudžiau garso signalą. Atmintyje šmėkštelėjo žinutė laikraštyje apie kažkokią agentę, tačiau negalėjau tiksliai prisiminti.

— Nunesai, ji negyva?

— Bošai, man nepatinka kalbėtis telefonu apie tokius dalykus su žmogumi, kurio nesu matęs. Gal jums vertėtų užeiti pas mane ir pasikalbėti?

— Gal?

— Nurimkite. Pasikalbėsime. Kada galėtumėte užeiti?

Laikrodis automobilio prietaisų skyde rodė penkias minutes po trijų. Pažvelgiau į fasadines pensionato duris:

— Ketvirtą.

— Gerai. Lauksime.

Uždariau telefono dangtelį ir kurį laiką sėdėjau nejudėdamas, įtemptai rausdamasis savo atmintyje. Viskas buvo čia pat, ranka pasiekiama.

Vėl atidariau telefono dangtelį. Užrašų knygutės neturėjau, o visi telefonų numeriai, kuriuos kadaise mokėjau mintinai, išdilo iš atminties tarsi pėdos smėlyje. Paskambinau į informaciją ir sužinojau „Times" naujienų skyriaus telefono numerį. Kai ten paskambinau, mane sujungė su Keiša Rasel. Ji iš karto atpažino mane, tarsi nė nebūčiau išėjęs iš nuovados. Aš suteikdavau informacijos jos išskirtiniams reportažams, o ji savo ruožtu kiek galėdama padėdavo man surasti įvairias žinutes laikraščiuose. Andželos Benton byla buvo vienas iš nedaugelio atvejų, kai ji man niekuo negalėjo padėti.

— Haris Bošas? — paklausė ji. — Sveikas! Kaip laikaisi?

Atkreipiau dėmesį, kad jos jamaikietiško akcento beveik nebesijautė. Man jis patikdavo. Pagalvojau, ar ji tą pasiekė sąmoningai, ar tai atsitiko savaime, nuolat būnant įvykių sūkuryje.

— Puikiai. Vis dar rašai sensacijas?

— Žinoma. Yra dalykų, kurie nesikeičia.

Kartą Rasel man sakė, kad visi naujokai žurnalistai pradeda nuo kriminalinių žinučių rašymo. Tačiau ji nepanoro pereiti prie kitų temų. Karjera, politika — bet kas, išskyrus straipsnius apie gyvenimą ir mirtį, nusikaltimus ir bausmes, jai atrodė varginančiai nuobodu. Rasel buvo nuovoki, gabi ir kruopšti. Dėl jos savybių pakviečiau ją į savo atsisveikinimo vakarėlį. Tai buvo išskirtinis atvejis, kai į uždarą vakarėlį pakviečiamas kas nors iš šalies, ir ypač jei tai žurnalistas.

— Ne taip, kaip *kai kurie,* Hari Bošai. Niekada nepagalvojau, kad kada nors galėtum palikti Holivudo nuovadą. Praėjo beveik metai, o aš vis dar negaliu tuo patikėti. Įsivaizduoji, prieš keletą mėnesių iš įpratimo surinkau tavo numerį. Atsiliepė svetimas balsas, ir aš iš karto padėjau ragelį.

— Kas tai buvo?

— Perkinsas. Jį perkėlė iš Transporto skyriaus.

Nebūčiau atspėjęs. Nežinojau, ką paskyrė į mano vietą. Perkinsas šaunus vaikinas, bet šios pareigos ne jam. Nepasakiau šito Rasel, tiesiog patylėjau.

— Tai kas nutiko?

Su kuo nors kalbėdama, Rasel nuolat keisdavo vieną temą kita. Taip ji prieidavo prie reikalo.

— Atrodo, esi mažumėlę užsiėmusi.

— Šiek tiek.

— Tada gal tiek to — netrukdysiu tavęs.

— Ne, ne! Kuo galiu padėti, Hari? Gal privačiai tiri kokią nors bylą?

— Nieko panašaus. Tiesiog norėjau kai kuo pasidomėti. Tai neskubu. Paskambinsiu vėliau, Keiša.

— Hari, palauk!

— Ar tikrai?

— Nesu užsiėmusi tiek, kad nerasčiau laiko senam bičiuliui. Kas tave domina?

— Noriu prisiminti vieną atvejį. Pameni, prieš keletą metų dingo be žinios viena FTB agentė. Man regis, tai atsitiko Slėnyje. Paskutinį kartą ją matė važiuojančią namo iš...

— Marta Gesler.

Dabar aš prisiminiau.

— Teisingai. Ar žinai, kas įvyko vėliau?

— Kiek žinau, jos taip ir nerado. Manoma, kad ji negyva.

— Ar nieko daugiau apie tai negirdėjai? Niekas nieko nerašė?

— Ne. Be manęs, niekas kitas apie tai nebūtų parašęs. O aš nerašiau apie tai mažiausiai dvejus metus.

— Dveji metai. Tai atsitiko prieš dvejus metus?

— Ne. Gal prieš kokius trejus. Man regis, rašiau vienoje apžvalgoje apie prieš metus atsitikusį įvykį. Daugiau apie tai nerašiau. Gerai, kad priminei. Laikas tai dar kartą priminti skaitytojams.

— Klausyk, jei norėsi tai padaryti, luktelėk keletą dienų, gerai?

— Vadinasi, kažką tiri, Hari?

— Šį bei tą. Nežinau, ar tai susiję su Marta Gesler, bet palauk iki kitos savaitės, gerai?

— Gerai, bet su sąlyga, kad viską išsiaiškinęs papasakosi man.

— Sutarta. Paskambink man. Beje, gal galėtum surasti iškarpas apie tą įvykį? Norėčiau paskaityti, ką tada apie tai rašei.

Žinojau, kad tai vadinama iškarpų suradimu, nors dabar jos jau nebekaupiamos. Tai jau praeitis, nes viskas saugoma kompiuteryje.

— Žinoma, galiu. Turi faksą arba elektroninį paštą?

Neturėjau nei vieno, nei kito.

— Gal galėtum atsiųsti jas paštu? Turiu galvoje paprastą paštą?

Rasel nusikvatojo:

— Hari, tu visiškai netinki būti šiuolaikiniu privačiu sekliu. Kertu lažybų, kad viskas, ką turi, — tai neperšlampamas lietpaltis.

— Turiu mobilųjį telefoną.

— Na, pradžiai jau neblogai.

Nusišypsojau ir padiktavau savo adresą. Rasel pažadėjo iškarpas išsiųsti po pietų. Dar pasiteiravo mano mobiliojo telefono numerio, kad galėtų paskambinti kitą savaitę. Pasakiau ir tą.

Padėkojau jai ir uždariau telefono dangtelį. Dar kurį laiką pasėdėjau, bandydamas viską sudėlioti į savo vietas. Vienu metu domėjausi Martos Gesler byla. Aš tos moters nepažinojau, bet ją pažinojo mano buvusi žmona. Prieš daugelį metų jos kartu dirbo Federalinio tyrimų biuro Bankų plėšimo skyriuje. Keletą dienų pranešimus apie jos dingimą girdėjome žinių laidose, paskui jie darėsi vis retesni, kol galiausiai visai liovėsi. Buvau visai apie tai pamiršęs ir tik dabar prisiminiau.

Pajutau, kaip krūtinę užliejo deginantis karštis. Žinojau, kad per pietus išgertas martinis čia niekuo dėtas. Jaučiausi taip, tarsi prie kažko artinčiausi. Tarsi vaikas, kuris stovi tamsoje ir nieko nemato, tačiau jaučia, kad tas kažkas yra kažkur čia pat.

9

Išsiėmiau saksofono dėklą iš mersedeso bagažinės ir nuėjau šaligatviu dvivėrių pensionato durų link. Praeidamas linktelėjau moteriškei, sėdinčiai už langelio. Ji mane praleido, nes pažinojo iš matymo. Pasukau vestibiuliu į dešinę ir pravėriau muzikos salės duris. Salės gale stovėjo pianinas ir vargonėliai. Aplink puslankiu buvo sustatyta keletas kėdžių žiūrovams, tačiau, kiek žinojau, renginiai čia vykdavo retai. Kventinas Makinzis sėdėjo susmukęs kėdėje pirmoje eilėje. Jo smakras buvo nukaręs, akys užmerktos. Priėjau ir atsargiai paliečiau ranka jo petį. Galva iš karto pakilo, akys atsimerkė.

— Atleisk, kad vėluoju, Cukrini Rėjau.

Man atrodė, kad jam patiko būti vadinamam jo artistiniu pseudonimu. Aktoriai jį pažinojo kaip Cukrinį Rėjų Mak K, nes vaidindamas jis darydavo staigius judesius ir tuo priminė garsų boksininką Cukrinį Rėjų Robinsoną.

Paėmiau kėdę iš pirmos eilės, apsukau ir pastačiau priešais jį. Atsisėdau ir padėjau dėklą ant grindų. Atlenkiau spraustukus, atidariau kaštoniniu velvetu iš vidaus išmuštą dėklą ir išėmiau iš jo blizgantį instrumentą.

— Šiandien turime nedaug laiko, — pasakiau. — Ketvirtą privalau būti Vestvude.

— Išėjusieji į atsargą neturi iš anksto sutartų susitikimų, — ištarė Cukrinis Rėjus. Jo balsas skambėjo panašiai kaip Luiso Armstrongo. — Išėjusieji į atsargą turi marias laiko.

— Na, aš dabar kai kuo užsiimu ir gali būti... Aš stengsiuosi laikytis mūsų tvarkaraščio, tačiau artimiausios kelios savaitės gali būti nelengvos. Jeigu matysiu, kad negaliu ateiti į repeticiją, paskambinsiu budėtojai ir paprašysiu, kad tau praneštų.

Aš ateidinėdavau pas jį jau šešis mėnesius dvi popietes per savaitę. Pirmą kartą pamačiau Cukrinį Rėjų grojantį laive-ligoninėje Pietų Kinijos jūroje. Išvyka laivu buvo Bobo Vilties projekto dalis. Jos tikslas — surengti šventę sužeistiesiems Kalėdų proga 1969-aisiais. Po daugelio metų tirdamas paskutinę savo policininko karjeroje žmogžudystės bylą, radau pavogtą saksofoną. Pagal jo viduje išgraviruotą vardą suradau Cukrinį Rėjų "Nuostabiojo amžiaus" pensionate ir grąžinau jam saksofoną.

Jis jau buvo per senas, kad galėtų groti. Jo plaučiai buvo pernelyg nusilpę. Tačiau manau, kad grąžindamas jam instrumentą pasielgiau teisingai. Tai buvo tolygu grąžinti tėvams prarastą vaiką. Cukrinis Rėjus pakvietė mane į Kalėdų vakarienę. Ir vėliau mūsų bendravimas nenutrūko, o kai atsisveikinau su ženkleliu, sugalvojau planą, kaip išgelbėti instrumentą nuo dulkėjimo.

Cukrinis Rėjus buvo geras mokytojas, nes nežinojo, kaip reikia mokyti. Jis pasakodavo man įvairias istorijas ir mokė mylėti saksofoną, aiškino, kaip iš jo išgauti gyvenimo garsus. Kiekviena nuskambėjusi gaida primindavo kokį nors jo gyvenimo įvykį. Žinojau, kad niekada neišmoksiu groti saksofonu, tačiau vis tiek ateidavau dukart per savaitę praleisti valandą su senuku ir klausydamasis pasakojimų apie džiazą jausti jo neblėstančią aistrą šiam nemirtingam muzikos žanrui. Savo jausmus jis sugebėjo perteikti ir man. Vos tik priglausdavau instrumentą prie lūpų, pajusdavau begalinį malonumą.

Išėmiau saksofoną iš dėklo ir pakėliau prie lūpų, pasirengęs pradėti. Kiekvieną repeticiją pradėdavome Džordžo Keiblo „Lopšine".

Pirmą kartą ją išgirdau klausydamasis Franko Morgano įrašų. Tai buvo lėta ir gana nesunki groti baladė. Man patiko jos kompozicija — liūdna, ritminga ir kartu raminanti sielą. Daina netruko nė pusantros minutės, tačiau to pakako, kad pajusčiau, kas yra vienatvė. Kartais man atrodydavo, kad viskas, ko noriu — tai išmokti gerai atlikti šį kūrinį. Nieko daugiau.

Šiandien ji man skambėjo tarsi laidotuvių giesmė. Pūsdamas saksofoną, visą laiką galvojau apie Martą Gesler. Prieš akis iškilo jos nuotrauka laikraštyje ir vienuoliktos valandos žiniose per televiziją. Prisiminiau, kaip buvusi žmona pasakojo man apie tai, kad vienu metu jos buvo tik dvi moterys visame Bankų plėšimų skyriuje. Joms nuolat tekdavo kęsti vyrų užgauliojimus, kurie nesiliovė tol, kol savo darbu ir ypač dalyvaudamos sučiumpant plėšiką Du Žingsneliai jos įrodė, ko yra vertos. Plėšiką taip vadino todėl, kad išeidamas iš banko su grobiu jis visada sušokdavo kelis šokio taktus.

Cukrinis Rėjus stebėjo mano pirštus ir pritariamai linksėjo. Man įpusėjus, jis užsimerkė ir klausydamasis lingavo galvą į taktą. Tai buvo didelis įvertinimas. Kai baigiau, jis atsimerkė ir nusišypsojęs tarė:

— Darai pažangą.

Linktelėjau.

— Bet turėtum mesti rūkyti. Išsivalytų plaučiai.

Linktelėjau dar kartą. Neturėjau cigaretės burnoje jau daugiau kaip metai, tačiau ilgametis rūkymas po du pakelius per dieną savo padarė. Pūsdamas saksofoną kartais jausdavausi taip, lyg ritinčiau akmenį į kalną.

Mudu truputį pasišnekėjome ir dar kokias penkiolika minučių pagrojau. Nesėkmingai bandžiau pagroti Koltrano „Sielos akis" ir pasimokiau sugroti Cukrinio Rėjaus kūrinio „Miela vietelė" ritminius perėjimus. Tai buvo sudėtinga džiazo figūra, todėl prieš ateidamas padirbėjau su ja namuose. Norėjau pradžiuginti senuką.

Po sutrumpintos pamokos padėkojau Cukriniam Rėjui ir paklausiau, ar jis ko nors norėtų.

— Tik muzikos, — atsakė jis.

Taip Cukrinis Rėjus atsakydavo kiekvieną kartą. Įdėjau instrumentą atgal į dėklą — senukas primygtinai prašė pasiimti jį, kad galėčiau mokytis namuose — ir išėjau palikęs jį vieną muzikos salėje.

Vestibiulyje prie pagrindinių durų susitikau moterį, vardu Melisa Rojal. Nusišypsojau jai:

— Melisa.

— Sveikas, Hari. Kaip repeticija?

Ji atėjo aplankyti savo motinos, kuri sirgo Alzheimerio liga ir nežinojo, kas esanti. Susipažinau su Melisa per Kalėdų vakarienę ir vėliau keletą kartų buvome susitikę, lankydami savuosius. Ji pradėjo lankytis pas motiną apie trečią valandą — tada, kai vykdavo mano repeticija. Melisa niekada man to nesakė, bet aš supratau. Kelis kartus mudu buvome nuėję išgerti kavos, o sykį pakviečiau ją kartu nuvažiuoti į Kataliną pasiklausyti džiazo. Melisa sakė, kad jai patiko, bet mano manymu, ji arba nieko neišmano apie muziką, arba ja nesidomi. Toji moteris paprasčiausiai jautėsi vieniša ir norėjo su kuo nors susipažinti. Man tai tiko. Visi mes tokie.

Abu laukėme, kad kuris nors žengtų pirmąjį žingsnį. Tiesą sakant, jos pastangos ateiti į pensionatą tada, kai man vykdavo repeticijos, tam tikra prasme jau buvo žingsnis. Tačiau dabar mūsų susitikimas man buvo neparankus. Norėdamas suspėti į Vestvudą laiku, turėjau skubėti.

— Darau pažangą, — atsakiau. — Bent jau mano mokytojas taip sako.

Melisa nusišypsojo.

— Šaunu. Gal kurią dieną tu mums visiems čia pagrosi?

— Patikėk, tokia diena dar labai toli.

Ji geraširdiškai linktelėjo tylėdama. Atėjo mano eilė. Jai buvo kiek per keturiasdešimt. Kaip ir aš, išsiskyrusi. Plaukai šviesiai rudi, su pašviesintomis sruogelėmis, kurias, kaip man sakė, nusidažė grožio salone. Melisos šypsena buvo kerinti. Ji nušviesdavo visą veidą. Būnant su ja, reikėtų dieną ir naktį stengtis, kad ji nesiliautų šypsotis. Vargu ar tai sugebėčiau.

— Kaip laikosi tavo mama?

— Netrukus sužinosiu. Išeini? Gal galėtume kartu ją aplankyti, o vėliau užsukti kur nors išgerti puodelį kavos?

Nutaisiau rimtą veido išraišką ir pažiūrėjau į laikrodį.

— Negaliu. Ketvirtą turiu būti Vetsvude.

Melisa suprantingai linktelėjo. Tačiau jos akyse išvydau nusivylimą — ji pasijuto atstumta.

— Tada negaišinsiu. Tu tikriausiai vėluoji.

— Taip. Turiu eiti.

Tačiau nepajudėjau. Stovėjau ir žiūrėjau į ją.

— Kas yra? — galiausiai paklausė ji.

— Nežinau, kaip tau pasakyti. Šiuo metu tiriu bylą, bet norėčiau kada nors su tavimi susitikti.

Melisos akyse šmėkštelėjo įtarimas ir ji mostelėjo ranka į saksofono dėklą:

— Sakei, kad išėjai į atsargą.

— Taip. Tiesą sakant, dirbu savo iniciatyva. Dabar turiu susitikti su FTB agentu.

— Suprantu. Eik ir būk atsargus.

— Eisiu. Gal susitiktume kurį vakarą, tarkime, kitą savaitę?

— Žinoma, Hari. Mielai.

— Gerai, Melisa. Norėčiau pabūti su tavimi.

Linktelėjau. Ji taip pat linktelėjo, žengė prie manęs, pasistiebė ant pirštų galų, vieną ranką uždėjo man ant peties, pabučiavo į žandą ir nuėjo vestibiuliu. Atsisukau jai pavymui ir stebėjau, kol ji dingo man iš akių.

Išėjau iš pensionato, bandydamas suvokti, ką darau. Suteikiau moteriai viltį, kurios, buvau tikras, nepateisinsiu. Tai buvo klaida. Taip pasielgiau turėdamas gerų ketinimų, tačiau tai neišvengiamai suteiks jai skausmo. Įsėdęs į mersedesą tariau sau, kad turiu baigti tai, kol dar nieko neįvyko. Susitikęs ją kitą kartą, turėsiu pasakyti, kad esu ne tas vyras, kokio jai reikia. Aš nesugebėsiu išsaugoti šypsenos jos veide.

10

Buvo penkiolika minučių po keturių, kai privažiavau prie Federalinio tyrimų biuro Vestvude. Man einant stovėjimo aikštele durų link, suskambėjo mano mobilusis telefonas. Skambino Keiša Rasel.

— Sveikas, Hari Bošai, — tarė ji — Noriu, kad žinotum — viską išspausdinau ir išsiunčiau. Beje, šiek tiek tave suklaidinau.

— Būtent?

— Jau buvo apžvalginis straipsnis apie tą bylą. Prieš keletą mėnesių, kai atostogavau. Kai jiems atsibosta, kad kuris nors iš mūsų nuolat maišosi po kojomis, jie ima ir suteikia keturias savaites mokamų atostogų. Pasiėmiau visas iš karto ir išvažiavau į Londoną. Tuo metu kaip tik suėjo treji metai nuo Martos Gesler dingimo. Manęs nebuvo, todėl po mano medžioklės plotus šmirinėjo kiti ir apžvalginį straipsnį parašė Deividas Ferelas. Tiesą sakant, nieko naujo. Byla vis dar apaugusi gandais.

— Apaugusi gandais? Vadinasi, gali būti, kad Federalinis tyrimų biuras galvoja Martą Gesler esant gyvą? Tačiau tu sakei, kad manoma, jog ji negyva.

— Tai tik toks posakis, mesjė. Nemanau, kad ji kam nors rūpėtų. Supranti, ką turiu galvoje?

— Suprantu. Ar įdėjai tą iškarpą?

— Taip. Viską. Tik nepamiršk, kas tau visa tai atsiuntė. Ferelas puikus vaikinas, tačiau nenorėčiau, kad ką nors išsiaiškinęs skambintum jam.

— Būk rami, Keiša.

— Žinau, kad kažką užčiuopei. Pasidomėjau tavimi.

Tai išgirdęs stabtelėjau. Jeigu ji kalbėjosi su Nunesu, šis nebus patenkintas, kad apie tai žino smalsūs žurnalistai.

— Ką turi omeny? — ramiai paklausiau. — Ką tu padarei?

— Aš padariau kai ką daugiau, ne tik peržiūrėjau iškarpas. Paskambinau į Sakramentą, į licencijų išdavimo biurą. Išsiaiškinau, kad tu kreipeisi dėl privataus detektyvo licencijos ir ją gavai.

— Na, ir kas? Visi buvę policininkai taip daro. Tai sudėtinė atsisveikinimo su ženkleliu proceso dalis. *Gauna PD pažymėjimą ir toliau gaudo blogiukus.* Mano pažymėjimas guli namuose stalčiuje, Keiša. Aš nieko netiriu ir niekam nedirbu.

— Liaukis, Hari, nurimk.

— Ačiū už iškarpas. Turiu eiti.

— Iki, Hari.

Uždariau telefono dangtelį ir nusišypsojau. Man patiko pasižodžiuoti su ja. Dešimt metų dirba su farais ir neturi nė lašo cinizmo. Nė kiek ne daugiau negu pirmą dieną, kai su ja susipažinau. Tai neįprasta žurnalistams, ypač jei jie juodukai.

Pakėliau akis į pastatą. Tai buvo betoninis monolitas, užstojantis saulę. Iki durų buvo likę trisdešimt pėdų. Užuot ėjęs į vidų, pasukau į dešinę prie suoliukų ir ant vieno atsisėdau. Žvilgtelėjau į laikrodį. Smarkiai vėlavau. Pats nesupratau, kodėl pasukau prie suo-liuko ir kodėl taip netraukė eiti į vidų. Federaliniai agentai visuomet mokėdavo išmušti kitus iš vėžių, pabrėžtinai parodydami, kad tai jų pasaulis ir kad tu, nors ir esi kviestas, tačiau vis tiek tik prašalaitis. Pagalvojau, kad dabar, kai nebeturiu ženklelio, esu labiau panašus į nekviestą svečią.

Atidariau telefono dangtelį ir surinkau bendrą Parker Centro telefono numerį — vieną iš nedaugelio, kuriuos dar prisiminiau. Paprašiau sekretorę sujungti su Kiz Raider. Ji iš karto atsiliepė.

— Kiz, čia aš, Haris.

— Sveikas, Hari.

Stengiausi ką nors suprasti iš jos balso tono, tačiau jis buvo ramus. Negalėjau suprasti, ar ji dar pyko po mūsų rytinio susitikimo.

— Kaip sekasi? Ar jautiesi nors kiek... na, geriau?

— Ar gavai mano žinutę, Hari?

— Žinutę? Ne. Kokią?

— Neseniai skambinau tau į namus. Atsiprašiau tavęs. Neturėjau leisti prasiveržti asmeninei nuoskaudai. Tai neturėjo nieko bendra su mano apsilankymo tikslu. Atleisk.

— Nieko tokio, Kiz. Aš taip pat atsiprašau.

— Tikrai? Už ką?

— Nežinau. Gal dėl to, kad taip išėjau. Judu su Edgaru nenusipelnėte to. Ypač tu. Turėjau su jumis apie tai pasikalbėti. Kaip ir dera partneriams. Manau, kad tuo metu nebuvau geras partneris.

— Nesisielok dėl to. Taip ir pasakiau žinutėje. Kas buvo — pražuvo. Likime draugai.

— Norėčiau. Tačiau...

Laukiau, kol ji sureaguos į kvietimą.

— Tačiau kas, Hari?

— Na, nežinau, kiek draugiška norėsi būti po to, kai aš pasakysiu, kad noriu tavęs kai ko paklausti. Tau tai gali nepatikti.

Kiz nusikvatojo taip garsiai, kad turėjau atitraukti telefoną nuo ausies.

— Tu mane pribaigsi, Hari. Ko nori?

— Dabar sėdžiu priešais federalinių agentų būstinę Vestvude. Ketinu eiti į vidų ir susitikti su vaikinu, pavarde Nunesas. Jis iš Federalinio tyrimų biuro. Nuojauta man kužda, kad čia kažkas ne taip. Noriu sužinoti, ar tai tie patys žmonės, kurie, kaip įspėjai mane,

tiria Andželos Benton bylą. Ar tai Nunesas? Ar šis reikalas susijęs su Marta Gesler, prieš keletą metų pradingusia agente?

Ilga tyla. Labai ilga.

— Kiz?

— Girdžiu, Hari. Klausyk, viskas yra taip, kaip sakiau tavo namuose. Negaliu nieko kalbėti apie bylą. Pasakiau tau viską, ką *galėjau* pasakyti. Ji nenutraukta, ji tiriama, ir verčiau palik viską ramybėje.

Dabar atėjo mano eilė patylėti. Kiz kalbėjo tarsi visai svetimas žmogus. Dar beveik prieš metus nedvejodamas būčiau ėjęs su ja kartu į mūšį ir patikėjęs jai savo užnugarį. Dabar abejojau, ar galėčiau ja pasikliauti.

— Hari, girdi mane?

— Girdžiu. Nežinau, ką pasakyti, Kiz. Iki šiol maniau, kad jeigu nuovadoje ir yra žmogus, su kuriuo galėčiau būti atviras, tai tik tu. Daugiau neturiu ką tau pasakyti.

— Klausyk, Hari, ar tirdamas šią bylą padarei bent ką nors nelegalaus?

— Ne, bet dėkoju, kad paklausei.

— Tuomet neturėtum dėl nieko nerimauti. Eik pas Nunesą ir išsiaiškink, ko jie iš tavęs nori. Apie Martą Gesler nežinau nieko. Tai viskas, ką galiu tau pasakyti.

— Ačiū ir už tai, Kiz, — pasakiau nuleidęs balsą. — Būk atsargi ten, šeštame aukšte. Pasikalbėsime vėliau.

Nelaukdamas, kol ji ką nors pasakys, uždariau telefono dangtelį. Pakilau nuo suoliuko ir pasukau įėjimo į pastatą link. Viduje buvau patikrintas metalo detektoriumi, tada turėjau nusiauti batus ir išskėsti rankas į šalis, kad būčiau apieškotas stebuklinga lazdele. Kai žmogus su lazdele liepė pakelti rankas, vos supratau, ką jis sako. Palyginti su manimi, jis labiau nei aš buvo panašus į teroristą, tačiau neprotestavau. Kiekvienam savi išbandymai. Galiausiai nusigavau iki lifto ir ėmiau keltis į dvyliktą aukštą. Tiesą sakant, į tryliktą, nes liftas neskaičiavo vestibiulio. Įėjau į laukiamąjį. Jame buvo didelis veidrodis ir greičiausiai neperšaunama stiklinė pertvara, skirianti laukiamąjį nuo tarnybinių patalpų. Pasilenkiau prie mikrofono, pa-

sakiau savo pavardę ir pas ką atėjau. Moteris kitoje pertvaros pusėje pasiūlė atsisėsti ir palaukti.

Užuot prisėdęs, priėjau prie lango ir pažvelgiau žemyn į veteranų kapines palei Vilširo bulvarą. Prisiminiau, kaip prieš dvylika metų čia, šioje vietoje, pirmą kartą sutikau moterį, kuri vėliau tapo mano žmona, mylimąja, o dar vėliau — buvusia žmona.

Pasitraukiau nuo lango ir atsisėdau ant plastikinės kėdės. Ant nenaujo kavos stalelio gulėjo žurnalas su Brendos Barstou nuotrauka ant viršelio. Po nuotrauka perskaičiau antraštę: "Brenda, Amerikos numylėtinė". Jau siekiau žurnalo, kai kabineto durys atsidarė ir pro jas išėjo vyras su baltais marškiniais ir kaklaraiščiu:

— Ponas Bošas?

Pakilau ir linktelėjau galvą. Kairiąja ranka laikydamas duris, kad neužsitrenktų, jis ištiesė man dešinę:

— Kenas Nunesas. Malonu jus matyti.

Paskubomis paspaudęs ranką, Nunesas apsisuko ir tylėdamas nusivedė mane į vidų. Jis buvo visiškai kitoks, nei įsivaizdavau. Kalbant telefonu, jo balsas skambėjo kaip pavargusio veterano, savo gyvenime mačiusio šilto ir šalto. Iš tikrųjų tai buvo vos trisdešimt dvejų ar trejų metų amžiaus vyriškis. Jis ne ėjo, o tiesiog šuoliavo vestibiuliu. Atrodė kaip jaunas karjeros siekiantis vyras, vis dar trokštantis kažką įrodyti sau ir kitiems. Net nežinau, ką pasirinkčiau, jeigu galėčiau, — jį ar seną agentą.

Nunesas atidarė duris kairėje ir žingtelėjo atgal, praleisdamas mane. Pamatęs, kad durys atsidaro į išorę ir jose yra akutė, susivokiau, kad mane atvedė į apklausų kambarį. Taip pat supratau, kad mūsų pokalbis nebus apsikeitimas maloniomis frazėmis. Panašiau į tai, kad federalinių agentų stiliumi man išspardys užpakalį.

11

Pasisukęs į duris, apklausų kambario viduryje pamačiau kvadratinį stalą. Už stalo nugara į mane sėdėjo vyras šviesiais trumpais plaukais, vilkintis juodus marškinius ir mūvintis džinsus. Man įėjus, jis pažvelgė į mane pro raumeningą petį, ir aš pamačiau, kad jis atsivertęs skaitė bylą. Apėjau aplink stalą ir sustojau prie kėdės priešais jį. Jis užvertė bylą ir pakėlė į mane akis.

Tai buvo Rojus Lindelas. Pamatęs mano sumišimą, jis nusišypsojo.

— Haris Bošas, — pasakė jis. — Senokai čia jūsų nematėme, *podjo*.

Minutėlę patylėjau, tada patraukiau kėdę ir atsisėdau. Per tą laiką Nunesas uždarė duris ir paliko mus vienus.

Rojui Lindelui galėjo būti apie keturiasdešimt. Jo tvirti raumenys įspūdingai pūpsojo po marškiniais. Jis buvo įdegęs kaip tada Las Vegase, ir atrodė, kad jį vis dar lydi sėkmė. Pirmą kartą susitikau su juo, kai tirdamas vieną bylą atsidūriau Las Vegase ir patekau į patį slaptos FTB operacijos epicentrą. Nori nenori teko dirbti drauge. Nepaisant tam tikrų teisinių prieštaravimų ir žinybinio antagoniz-

mo, mudu ištyrėme bylą. Visus laurus, žinoma, nuskynė Federalinis tyrimų biuras. Tai įvyko prieš šešerius ar septynerius metus. Vėliau su Lindelu buvau susidūręs tirdamas vieną bylą Los Andžele, tačiau niekada nepalaikėme kokių nors ryšių. Ne todėl, kad Federalinis tyrimų biuras pasisavino anos bylos ištyrimo nuopelnus. Paprasčiausiai policininkai su federaliniais agentais nebendrauja.

— Vos pažinau tave be kasytės, Rojau.

Lindelas atkišo savo didelę ranką per stalą. Neskubėdamas ištiesiau savąją ir paspaudžiau. Jo elgesys kėlė pasitikėjimą. Taip pat ir geraširdiška šypsena. Tai būdinga stambaus sudėjimo žmonėms. Vietoj kasytės per galvą ėjo dryžis. Kai pirmą kartą susitikome, aš leidau sau nupjauti jo kasytę nuo pakaušio lenktiniu peiliuku. Tada dar nežinojau, kad jis — slaptasis agentas.

— Kaip laikaisi? Nunesas minėjo, kad atsistatydinai. Nežinojau.

Linktelėjau, tačiau nieko nepaaiškinau. Tai buvo Lindelo žaidimas, ir jis turėjo žengti pirmuosius žingsnius.

— Kaip sekasi išėjus iš jėgos struktūrų?

— Nesiskundžiu.

— Mes patikrinome. Dabar esi turintis licenciją privatus detektyvas?

Išskirtinė diena Sakramento gyvenime.

— Taip, turiu licenciją. Gavau šiaip sau.

Jau norėjau pasakoti tą pačią istoriją kaip Keišai Rasel, kad tai yra neatsiejama išėjimo į atsargą dalis, bet susilaikiau.

— Turėtų būti gana šaunu turėti nedidelį verslą, dirbti laisvu grafiku ir tik tiems, kuriems nori dirbti.

Man atsibodo įžangos:

— Klausyk, Rojau, gal užteks apie mane. Pakalbėkime apie reikalą. Dėl ko aš čia esu?

Lindelas linktelėjo. Atrodė, kad jis ketino kalbėti atvirai:

— Priežastis esi tu pats. Tu paskambinai ir pasiteiravai agentės, kuri čia dirbo ir padėdavo mums nužymėti tyrimų gaires.

— Martos Gesler.

— Visiškai teisingai. Martos Gesler. Vadinasi, kai kalbėjaisi su Nunesu ir sakei jam, kad nepažįsti jos, tu jau žinojai, ko ieškai?

Papurčiau galvą:

— Nežinojau. — Jo reakcija padėjo man susivokti. — Prisiminiau agentę moterį, kuri dingo be žinios. Praėjo šiek tiek laiko, kol prisiminiau jos vardą. Ar žinote ką nors naujo apie ją? Tikiuosi, dingusi, bet nepamiršta?

Lindelas pasilenkė į priekį ir uždėjo savo didžiules rankas ant užverstos bylos. Jo riešai buvo storumo sulig stalo kojomis. Prisiminiau, kaip grūmiausi su juo, bandydamas uždėti antrankius. Tai buvo Las Vegase, kai dar nežinojau, kad jis — slaptasis agentas.

— Hari, aš laikau tave senu draugu. Mes ilgokai nesimatėme, tačiau esame kartą ar du dalyvavę mūšyje. Nenoriu tavęs čia užlaikyti be reikalo. Tačiau bėda ta, kad turiu pateikti tau keletą klausimų.

— Klausk.

— Mes kalbame apie dingusį agentą. Tiksliau, agentę.

— Ir tu juokų nemėgsti.

Perfrazavau iš Kiz Raider girdėtą perspėjimą, tačiau Lindelas, atrodo, į tai nesureagavo.

— Pradėkime nuo to, kodėl skambinai, — pasakė jis. — Ką ketini daryti?

Ilgai tylėjau galvodamas, kaip elgtis. Ši byla nebuvo kieno nors užsakymas. Tyriau ją tik dėl savęs. Nebuvau niekam įsipareigojęs dėl konfidencialumo. Tačiau širdyje jaučiau priešiškumą šiurkščioms ir agresyvioms FTB struktūroms. Tai įgimta elgesio norma Los Andželo policijos nuovadoje ir dabar neketinau jos atsisakyti. Gerbiau Lindelą. Kaip jis sakė, buvome kartu apkasuose ir žinojau, kad jis elgsis su manimi garbingai. Tačiau įstaiga, kuriai jis dirbo, mėgo lošti žymėtomis kortomis. Negalėjau to pamiršti ir turėjau būti atsargus.

— Aš sakiau Nunesui, kuo užsiimu, kai jam skambinau. Paprasčiausiai iš naujo peržiūrinėju vieną bylą, kurią tyriau prieš keletą metų ir kuri iki šiol neduoda man ramybės. Kas čia blogo?

— Kas tavo užsakovas?

— Niekas. Gavau licenciją iš karto po to, kai atidaviau ženklelį, kad išsaugočiau tam tikrą veikimo laisvę. Šios bylos ėmiausi savo iniciatyva ir tik dėl savęs.

Iš Lindelo akių mačiau, kad jis manimi netiki.

— Bet juk šis apiplėšimas, įvykęs per filmavimą, netgi nebuvo tau priskirtas.

— Buvo. Maždaug keturias dienas. Vėliau mane nušalino. Bet aš vis dar prisimenu merginą. Auką. Maniau, kad niekas daugiau tuo neužsiima, ir pradėjau domėtis.

— Kas tau patarė paskambinti čia?

— Niekas.

— Tu pats taip nusprendei?

— Ne visiškai. Tačiau tu klausei manęs, kas patarė man paskambinti. Niekas nepatarė. Aš pats tai sumaniau, Rojau. Sužinojau, kad Gesler skambino vienam iš bylą tyrusių detektyvų. Man tai visiškai nauja informacija, ir aš nesu tikras, ar ją kas nors tikrino. Joje gali slypėti gijos, vedančios nusikaltėlių link. Taigi paskambinau norėdamas kai ką pasitikslinti. Kalbėjausi su Nunesu. Todėl esu čia.

— Iš kur žinai, kad Gesler skambino vienam iš detektyvų, tyrusių bylą?

Pagalvojau, kad mano atsakymas tik patvirtins akivaizdžią tiesą. Maniau, kad jei pasakysiu Lindelui, ką man papasakojo Lotonas Krosas, tai neturės jam jokių pasekmių. Juolab kad visa tai turėtų būti užfiksuota byloje.

— Apie jūsų agentės skambutį man papasakojo Lotonas Krosas. Jis buvo vienas iš Plėšimų ir žmogžudysčių skyriaus vyrukų, kurie perėmė iš manęs bylą po to, kai ji sulaukė didelio atgarsio. Anot jo, jūsų agentė skambino jo partneriui Džekui Dorsiui.

Lindelas užsirašinėjo vardus ant popieriaus lapelio, kurį išsitraukė iš bylos. Tęsiau toliau:

— Kai Gesler jam paskambino, byla buvo aklavietėje. Tuo metu Krosas ir Dorsis net nedirbo vien tik su ta byla. Tuo, ką sužinojo iš Gesler, jie, regis, nė kiek neapsidžiaugė.

— Ar kalbėjai apie tai su Dorsiu?

— Ne, Rojau. Dorsis miręs. Jį nužudė Holivude per baro apiplėšimą. Krosas buvo sužeistas. Jis dabar sėdi invalido vežimėlyje apraizgytas vamzdeliais nuo kojų iki galvos.

— Kada visa tai įvyko?

— Prieš kokius trejus metus. Tas įvykis plačiai nuskambėjo.

Iš Lindelo akių matėsi, kad jis įtemptai galvoja. Jis kažką skaičiavo, tikrindamas duomenis. Pagalvojau, kad turėčiau surašyti bylos chronologiją. Apklausa pernelyg užsitęsė.

— Kokia vyraujanti versija dėl Gesler? Gyva ar mirusi?

Lindelas nuleido akis į bylą ir papurtė galvą:

— Negaliu tau šito pasakyti, Hari. Tu nebesi policininkas ir neturi teisės žinoti. Tu panašus į vaikiną, kuris negali paleisti iš rankų savo ženklelio bei ginklo ir blaškosi aplink kaip tuščia kanoja. Negaliu tavęs įtraukti į šitą reikalą.

— Puiku. Tuomet pasakyk man vieną dalyką. Nesijaudink, tai liks tarp mudviejų.

Jis gūžtelėjo pečiais. Tai reiškė, kad jo atsakymas priklausys nuo klausimo.

— Ar mano skambutis šiandien buvo pirma sąsaja, siejanti pinigų pagrobimą ir Gesler?

Lindelas vėl truktelėjo pečiais. Atrodė, kad klausimas jį nustebino. Ko gero, jis tikėjosi sunkesnio klausimo.

— Nesakau, kad tai sąsaja, supranti? — pasakė jis. — Tačiau šis kartas pirmas, kai tai iškilo. Štai kodėl noriu, kad pasitrauktum ir leistum mums patiems išsiaiškinti. Palik tai mums, Hari.

— Jau esu tai girdėjęs. Manau, kad tie, kurie taip sakė, buvo iš FTB.

Lindelas linktelėjo.

— Nesipriešink mums, kitaip pasigailėsi.

Man nespėjus atsikirsti, jis atsistojo. Įkišęs ranką į kišenę, išsitraukė pakelį cigarečių ir geltoną plastikinį žiebtuvėlį.

— Einu į apačią parūkyti, — tarstelėjo jis. — Per tas kelias minutes gerai pagalvok ir prisimink viską, ką dar galėtum pasakyti.

Norėjau vėl atsikirsti, tačiau jis apsisuko ir išėjo, palikęs bylą

ant stalo. Instinktyviai pajutau, kad jis tai padarė tyčia. Jis norėjo, kad ją perskaityčiau.

Tada supratau, kad mūsų pokalbis įrašinėjamas. Tai, ką Lindelas man sakė, buvo įrašui arba tam, kuris mūsų klausėsi. Tai, ką jis leido man daryti, buvo visai kas kita.

— Neskubėk, — atsakiau. — Turiu daug ką prisiminti.

— Sumautas federalinis pastatas. Visą kelią turėsiu lipti laiptais žemyn.

Atidarydamas duris, jis atsisuko į mane ir mirktelėjo. Vos tik durys užsidarė, prisitraukiau bylą prie savęs ir atsiverčiau.

12

Bylos antraštėje perskaičiau Martos Gesler vardą ir pavardę. Prieš atsiversdamas colio storumo aplanką ir pradėdamas skaityti, ką man paliko Lindelas, užsirašiau bylos pavadinimą į savo užrašų knygelę. Mintyse sumečiau, kad bylai peržiūrėti turiu ne daugiau kaip penkiolika minučių.

Pačiame viršuje radau lapelį su užrašytu telefono numeriu. Nieko daugiau. Nusprendžiau, kad jis skirtas man. Sulanksčiau jį ir įsikišau į kišenę. Aplanke gulėjo raportai. Beveik ant visų jų buvo Lindelo pavardė ir parašas. Supratau, kad jis dirba TAS. Žinojau, kad Tarnybinės atsakomybės skyrius yra tarsi Federalinio tyrimų biuro Vidaus reikalų skyrius.

Aplanke radau raportus apie specialiosios agentės Martos Gesler dingimą be pėdsakų 2000-ųjų kovo 19 dieną. Iš karto atkreipiau dėmesį į šią datą, nes Andžela Benton buvo nužudyta 1999-ųjų gegužės 19-osios vakarą. Gesler dingo praėjus lygiai dešimčiai mėnesių, maždaug tuo metu, kai, anot Kroso, ji paskambino Dorsiui ir papasakojo apie banknoto numerį.

Iš bylos buvo matyti, kad Gesler dirbo nusikaltimų analitike.

Tuo metu, kai dingo, ji neturėjo jokių praktinių užduočių. Gesler jau seniai buvo perėjusi iš Bankų plėšimų skyriaus, kur dirbo kartu su mano žmona, į Kompiuterinės analizės skyrių. Ji internetu modeliavo galimas nusikaltimų versijas. Supratau, kad programa, apie kurią man kalbėjo Krosas, siejosi su jos tiesioginiu darbu.

2000-ųjų kovo 19 dieną Gesler išėjo iš darbo vėlai. Bendradarbiai prisiminė, kad ji užsibuvo darbe mažiausiai iki pusės devynių vakaro. Tačiau į namus Šerman Oukse moteris taip ir negrįžo. Gesler buvo netekėjusi, todėl jos pasigedo tik kitą rytą, kai ji nepasirodė darbe, neatsiliepė į skambučius ir žinutes. Bendradarbis agentas nuvažiavo į jos namus, ir tada paaiškėjo, kad ji dingusi. Namuose buvo viskas sujaukta, tačiau pamanyta, kad tai padarė jos šunys, įniršę iš alkio. Atkreipiau dėmesį, kad tokią išvadą savo raporte padarė Rojus Lindelas. Nežinojau, ar tai ką nors reiškė. Greičiausiai jį pasiuntė apžiūrėti kolegės namus kaip TAS agentą. Vis dėlto užsirašiau jo vardą po jos vardu į savo užrašų knygutę.

Gesler automobilio, 1998-ųjų "Ford Taurus", namuose nebuvo. Jį rado po aštuonių dienų vienoje iš Los Andželo oro uosto automobilių stovėjimo aikštelių. Mašinos raktelis gulėjo ant vienos iš užpakalinių padangų. Galinio buferio paviršius aštuoniolikos colių plote buvo subraižytas, galinis žibintas sudaužytas. Gesler kolegų teigimu, tai buvo šviežios žymės. Ir vėl tarp šių kolegų paminėtas Lindelas.

Automobilio bagažinė buvo tuščia, o viduje neaptikta nieko, kas galėtų padėti ką nors išsiaiškinti. Nerastas ir Gesler lagaminėlis su nešiojamuoju kompiuteriu. Buvo nustatyta, kad išeidama iš darbo moteris turėjo jį su savimi.

Ekspertai, apžiūrėję automobilį, nepastebėjo nieko įtartina. Nepavyko rasti jokių duomenų, kad Gesler būtų išskridusi iš Los Andželo oro uosto. Agentai patikrino Barbanko, Long Byčo, Ontarijo ir Oranž Kaunty oro uostų keleivių sąrašus, tačiau Gesler pavardės juose nebuvo.

Taip pat buvo žinoma, kad Gesler turėjo bankomato, „American Express" ir „Visa" korteles. Tą naktį, kai pradingo, ji pasinaudojo ševrono kortele, pirkdama degalus ir dietinės kokakolos skardinę

degalinėje Sepulvedos bulvare prie Gotų muziejaus. Pagal čekį nustatyta, kad penkios minutės po pusės devintos vakaro ji pirko 12,4 galonų vidutinio bešvinio benzino. Pirkimo laikas atitiko laiką, kai Gesler išėjo iš darbo. Maksimali jos automobilio kuro bako talpa — šešiolika galonų.

Turint galvoje, kad Sepulvedos bulvaras yra pakeliui į namus iš Vetsvudo į Šerman Ouksą, pirktas kiekis atrodo įspūdingai. Degalinės darbuotojas iš pateiktų nuotraukų atpažino savo nuolatinę klientę ir patvirtino, kad ji tikrai pirko degalų kovo 19-osios vakarą. Gesler buvo patraukli moteris, todėl jis ją įsidėmėjo. Pardavėjas pasakė, kad jai nėra reikalo gerti dietinę kokakolą, ir jam pasirodė, kad komplimentas jai patiko.

Šis patvirtintas liudijimas buvo svarbus keliais atžvilgiais. Visų pirma, jeigu Gesler iš tikrųjų iš Vestvudo važiavo į Los Andželo oro uostą, kur rastas jos automobilis, tai lieka neaišku, kodėl jai reikėjo važiuoti į šiaurę, į Sepulvedos bulvarą, nusipirkti kuro. Oro uostas buvo į pietvakarius nuo Federalinio tyrimų biuro, o degalinė — į šiaurę.

Krito į akis ir tai, kad tą patį vakarą Gesler kredito kortele buvo pasinaudota dar kartą šalia šimtas keturioliktojo greitkelio šiaurinėje apygardoje. Kortele sumokėta už 29,1 galonus degalų. Toks kiekis į Gesler automobilio, kaip ir daugumos kitų automobilių, kuro baką netelpa. Šimtas keturioliktasis greitkelis yra pagrindinis kelias, vedantis į negyvenamas šiaurės rytų apygardos teritorijas. Šiuo keliu daugiausia važinėja sunkvežimiai.

Paskutinis, tačiau toli gražu ne menkiausias dalykas, kuris itin atkreipė dėmesį, buvo tai, kad Gesler kredito kortelės daugiau niekada nebuvo panaudotos ir nerastos.

Perskaitytuose raportuose neradau jokio apibendrinimo ar išvadų. Juos Lindelas pasilaikė sau. Jis nepatvirtino, kad jo bendradarbė negyva. Būna atvejų, kai akivaizdi tiesa nepasakoma ir kalbama apie agentą kaip nežinia kur esantį.

Tačiau iš to, ką perskaičiau, išvada buvo aiški. Kažkuriuo metu, kai Gesler nusipirko degalų Sepulvedos bulvare, ją kažkas sustabdė ir

pagrobė. Visai nepanašu, kad ji būtų pasukusi atgal. Turbūt į ją kažkas atsitrenkė, ji pasuko į šalikelę, kad apžiūrėtų apgadintą automobilį ir apsikeistų draudimo kompanijų telefonų numeriais.

Kas įvyko vėliau — nežinia. Greičiausiai ją pagrobė jėga, o jos automobilį nuvarė į Los Andželo oro uosto automobilių stovėjimo aikštelę ir paliko. Taip nusikaltėliai galėjo būti beveik tikri, kad keletą dienų automobilio niekas neras, o per tą laiką pėdsakai atauš, galimų liudininkų atmintis išblės.

Daug neaiškumų sukėlė degalų pirkimas antrą kartą. Ar tai buvo užpuolikų klaida, galinti padėti išsiaiškinti, kuria kryptimi paspruko nusikaltėliai, ar kaip tik sąmoningas poelgis, norint nukreipti tyrimą klaidinga linkme? Dar vieną, visai kitokio pobūdžio klausimą iškėlė degalų kiekis. Kokiai transporto priemonei buvo skirtas toks kiekis degalų? Vilkikui? Pikapui? Krovininiam furgonui?

Federalinio tyrimų biuro agentai apsilankė degalinėje, tačiau nieko nepešė. Ten nebuvo aplinką stebinčių vaizdo kamerų, neatsirado patikimų liudininkų, galinčių pasakyti, kas mokėjo kreditine kortele, nes degalinėje buvo atsiskaitoma vietoje. Tai buvo paskutinis blyksnis, užfiksuotas radaro ekrane. Viskas. Daugiau nieko.

Agentė neatsirado. Neliko nieko kita, tik pradėti paiešką. Byloje gulėjo raportai apie tris dienas vykusias kūno paieškas šiaurės rytų apygardos dykynėse, tačiau veltui. Tai buvo adatos ieškojimas šieno kupetoje.

Keletą dienų agentai sugaišo tikrindami maršrutus, kuriais Gesler galėjo važiuoti namo. Sepulvedos perėja kirto Santa Monikos kalnus. Važiuojant pietine atšlaite, buvo vos keli galimi maršrutai tarp keturi šimtai penktojo greitkelio ir Sepulvedos bulvaro. Važiuojant šiaurine atšlaite, buvo galima pasukti vienu iš daugelio šunkelių, išvažinėtų per penkiasdešimt metų skubančių ir vėluojančių vairuotojų. Agentai visus juos išnaršė ieškodami, kas galėtų ką nors žinoti apie į avariją patekusį “Ford Taurus”. Pats įvykis buvo menkas, tačiau už jo slypėjo agentės pagrobimas.

Jie nieko nerado.

Sepulvedos perėjos apylinkėse yra pasitaikę panašių

nusikaltimų. Prieš keletą metų šalikelėje buvo rastas apiplėštas ir nužudytas populiaraus pramogų verslo atstovo Bilo Krosbio sūnus. Per pastaruosius dešimt metų koks pustuzinis moterų buvo užpultos ir išprievartautos, viena jų užbadyta mirtinai. Nusikaltėliai tyčia atsitrenkdavo į jų automobilius ar kitaip juos sugadindavo. Moterims sustojus, jas nusitempdavo į šalikelę ir susidorodavo. Manyta, kad tai ne vieno žmogaus darbas. Perėja nusikaltėliams labai tiko — nuošali, tamsiu paros metu neapšviesta, apstu kalnelių, kelias vingiuotas. Kaip liūtams, tykojantiems aukos prie vandens telkinių, nusikaltėliams Sepulvedos perėjoje ilgai laukti netekdavo: eismas šioje vietoje buvo vienas intensyviausių pasaulyje.

Galėjo būti, kad agentė tapo atsitiktine nusikaltėlių, kurių nustatymas buvo jos tiesioginis darbas, auka. Galimas daiktas, ji patraukė nusikaltėlio dėmesį degalinėje, pavyzdžiui, per plačiai atvėrė piniginę, kai norėjo išimti savo kreditinę kortelę. O gal dėl kokių nors kitų priežasčių. Gesler buvo patraukli moteris. Jeigu degalinės darbuotojas atkreipė į ją dėmesį ir elgėsi dėmesingai, tai ir nusikaltėlį galėjo patraukti jos išvaizda.

Vis dėlto agentai, tyrę bylą, abejojo, kad Gesler galėjo tapti tokių nusikaltėlių auka. Jos automobilis nebuvo prabangus. Gerai treniruota federalinė agentė bet kokiam užpuolikui būtų grėsminga priešininkė. Be to, moteris buvo aukšta, maždaug šešių pėdų ūgio, ir svėrė šimtą keturiasdešimt svarų. Ji reguliariai lankėsi Los Andželo lengvojo kultūrizmo klube ir keletą metų tobulino tailandietiško bokso įgūdžius. Pagal įrašus klube, riebalai sudarė tik keturis procentus jos kūno svorio. Gesler buvo raumeninga ir mokėjo savo raumenimis naudotis.

Taip pat buvo žinoma, kad Marta Gesler nešiodavosi tarnybinį ginklą ir ne darbo metu. Tą naktį, kai dingo, ji mūvėjo juodas laisvai krintančias kelnes, vilkėjo baltą palaidinę ir sportinio tipo švarkelį. Jos pistoletas, devinto kalibro "Smith and Wesson", kabojo prie juosmens ties dešiniuoju klubu. Degalinės darbuotojas prisiminė matęs ginklą, nes moteris, pildama degalus prie savitarnos kolonėlės,

buvo be švarkelio. Švarkelis vėliau rastas jos automobilyje pakabintas už vairuotojo sėdynės.

Vadinasi, kažkam perėjoje atsitrenkus į Gesler automobilį ir jai išlipus, ginklas prie šono turėjo aiškiai matytis. Taip pat iš karto turėjo kristi į akis ir tai, kad moteris treniruota ir pasitikinti savimi. Pamačius tokį vaizdą, paprastam plėšikėliui turėtų praeiti bet koks noras užpulti tokią moterį ir jis greičiausiai nutartų palaukti kitos aukos.

Federalinis tyrimų biuras nemanė, jog Gesler buvo atsitiktinė auka, todėl Lindelas pradėjo tirti versiją, kad bendradarbės mirtis tiesiogiai susijusi su jos, kaip FTB agentės, darbu.

Tokio pobūdžio raportai sudarė daugumą prieš mane gulinčios bylos dokumentų. Nors ir neturėjau visos tyrimo medžiagos, akivaizdžiai matėsi, kad aiškindamiesi Gesler dingimo priežastį, agentai patikrino viską iki menkiausių smulkmenų. Ieškodami galimų sąryšio taškų, jie išnagrinėjo Gesler tirtas bylas pirmaisiais jos darbo FTB metais. Buvo apklausti visi partneriai ir bendradarbiai, siekiant nustatyti visus galimus jos priešus, grasinimus ir panašiai. Tarp šių raportų radau ir buvusios agentės Eleonoros Viš, mano žmonos, Las Vegase atliktos apklausos ataskaitą. Paskutinį kartą jos kalbėjosi beveik dešimt metų prieš Gesler dingimą. Eleonora nepaminėjo jokių grasinimų ir apskritai nieko, kas galėtų padėti tyrimui.

Buvo prisiminti visi nusikaltimai, su kurių tyrimu Gesler buvo nors kiek susijusi. Nerasta nieko, už ko galėtum užsikabinti.

Sprendžiant pagal raportus, Gesler dirbo operatyvine agente Los Andželo biure. Ji tirdavo paklausimus, susijusius su kompiuteriais ir kompiuterinėmis technologijomis. Didžiuliame biurokratiniame FTB aparate tokio pobūdžio susirašinėjimo buvo gana daug. Anksčiau tokius paklausimus Los Andželo agentai paprastai siųsdavo į biurus Vašingtone ir Kventike. Praeidavo kelios dienos, kol jie būdavo išnagrinėjami, ir dar kelios savaitės — kol atsiunčiami. Gesler buvo iš tų naujosios kartos agentų, kurie gerai išmanė apie kompiuterius ir buvo linkę viską daryti savo jėgomis. Specialusis agentas, kuruojantis Los Andželo skyrių, į tai atkreipė dėmesį, ir

palengva Gesler buvo perkelta iš Bankų plėšimo skyriaus, kur dirbo keletą metų agente, į naujai suformuotą Kompiuterinės informacijos skyrių. Čia ji apdorodavo operatyvinių agentų paklausimus ir laisvu laiku kūrė kompiuterines programas.

Visa tai reiškė, kad Gesler turėjo informacijos apie labai daug tiriamų bylų. Dirstelėjau į laikrodį ir greitai perverčiau pluoštus raportų apie jos darbą su įvairiomis bylomis per paskutinį mėnesį prieš dingimą. Lindelas ir jo agentai išnagrinėjo visas šias bylas, ieškodami bent menkiausio motyvo, galinčio paaiškinti jos dingimą. Iš to, ką jie rado, arčiausiai tiesos buvo Gesler atlikti vienos palydovių firmos veiklos tyrimai. Firma duodavo skelbimus ieškančioms darbo moterims internete. Savo tyrimais agentė padėjo Organizuotų nusikaltimų skyriui atskleisti Rytų mafijos ryšius su prostitucijos verslu Los Andžele.

Iš to, ką perskaičiau, supratau, kad Gesler, naudodamasi internetu, sugebėjo nustatyti ryšius tarp darbo skelbimų moterims internetinių puslapių įvairiuose miestuose. Moterys buvo pristatomos klientams — pervežamos iš vieno miesto į kitą. Pelnas suplaukdavo į Floridą, o iš ten — į Niujorką. Septynios savaitės prieš Gesler dingimą prisiekusiųjų teismas devynis asmenis pripažino kaltais dėl reketo ir korupcijos. Lygiai savaitė prieš dingimą Gesler liudijo pagal savo kompetenciją ikiteisminiuose bylos klausymuose ir vėliau turėjo dalyvauti teisme. Tačiau ji nebuvo pagrindinė liudytoja. Teisme ji turėjo atskleisti kaltinamųjų ryšį su tam tikrais interneto tinklapiais. Pagrindinis liudytojas buvo vienas nusikalstamos grupuotės narys, kuris sutiko bendradarbiauti norėdamas išvengti griežto nuosprendžio.

Galimybė, kad į Gesler pasikėsinta dėl šios priežasties, buvo labai nedidelė, tačiau vienintelė tikėtina versija. Lindelas tyrė ją labai kruopščiai, tačiau nieko apčiuopiamo nerado. Paskutiniame raporte jis šią versiją apibūdino kaip "neužbaigtą, tačiau be jokių duomenų, leidžiančių tęsti tyrimą". Federalinių agentų kalba tai reiškė, kad tyrimas atsidūrė aklavietėje.

Užverčiau bylą ir pažiūrėjau į laikrodį. Praėjo septyniolika mi-

nučių. Neradau nieko apie tai, kad Gesler būtų aptikusi banknoto numerius, sutampančius su numeriais, nurodytais Kroso ir Dorsio išplatintame sąraše. Ničnieko apie tai, kad ji dėl to būtų skambinusi į Los Andželo policijos nuovadą.

Įsidėjau užrašų knygelę, atsistojau, ištiesiau nugarą ir ėmiau vaikštinėti po mažą kambarėlį. Patikrinau duris. Jos buvo neužrakintos. Tai geras ženklas. Vadinasi, jie nelaikė manęs įtariamuoju. Bent jau kol kas. Po kiek laiko man pabodo laukti ir aš išėjau į vestibiulį. Apsidairiau, tačiau neišvydau nieko, net Nuneso. Grįžau atgal į patalpą, pasiėmiau bylą ir pasukau išėjimo link tuo pačiu keliu, kaip atėjau. Visą kelią iki pat laukiamojo niekas manęs nesustabdė ir nepaklausė, kur einu. Linktelėjau už stiklinės pertvaros sėdinčiam budėtojui ir nusileidau liftu žemyn.

13

Rojus Lindelas sėdėjo ant to paties suoliuko, ant kurio sėdėjau aš prieš įeidamas į vidų. Ant šaligatvio po jo kojomis gulėjo trys cigarečių nuorūkos. Ketvirtą cigaretę jis laikė rankoje.

— Maloniai pasisėdėjai, — pasakė Lindelas.

Atsisėdau šalia ir padėjau bylą tarp mudviejų.

— Pervesti tave į TAS tolygu įkurdinti lapę vištidėje, ar ne?

Tai sakydamas, turėjau galvoje mudviejų susitikimą prieš šešerius metus. Tada man net mintis nekilo, kad jis gali būti teisėsaugos atstovas. Jis turėjo striptizo klubą Las Vegase ir guldydavosi į lovą po dvi tris striptizo šokėjas iš karto. Jo įvaizdis buvo toks įtikimas, kad netgi tuomet, kai jau žinojau jį esant slaptąjį agentą, man atrodė, kad jis peržengia ribas. Turėjo praeiti šiek tiek laiko, kol visiškai ir galutinai įsitikinau, kaip yra iš tikrųjų.

— Bošai, kietuolis visur yra kietuolis.

— Matyt, kad taip. Tai kas gi mūsų klausėsi?

— Turėjau įrašyti juostelę ir atiduoti.

— Kam?

Lindelas neatsakė. Atrodė, kad jis kažką svarsto.

— Klausyk, Rojau, gal nors užsimintum, kas čia vyksta? Peržiūrėjau tavo bylą — ji gana plona ir joje nieko gero.

— Čia tik gairės. Visa medžiaga laikoma atsarginėje byloje. Tikroji byla turėtų užimti visą stalčių.

— Turėtų?

Lindelas apsidairė, tarsi tik dabar supratęs, kad sėdi prie pastato, kuriame knibžda daugiau agentų ir šnipų, negu bet kur kitur į vakarus nuo Čikagos. Jis pažvelgė į bylą, kurią bet kas galėjo lengvai pastebėti.

— Man nepatinka čia sėdėti. Gal pasivažinėtume? Kur tavo automobilis?

Tylėdami nuėjome į automobilių stovėjimo aikštelę. Matydamas, kaip Lindelas stengiasi atrodyti ramus, vėl prisiminiau Kiz Raider perspėjimą, kad į šį reikalą yra įsivėlę kažkas iš aukštesnių pareigūnų. Mums įsėdus į mersedesą, bylą numečiau ant galinės sėdynės, užvedžiau variklį ir paklausiau, kur važiuosime.

— Nesvarbu. Tiesiog pasivažinėkime.

Pasukau Vilširo gatve į vakarus, ketindamas per San Visentę išvažiuoti į Brentvudą. Pagalvojau, kad visai smagu pasivažinėti medžiais apsodinta gatve netgi tuo atveju, jei pokalbis būtų nemalonus.

— Ar buvai atviras, kai kalbėjomės? — paklausė Lindelas. — teisybę sakei, kad niekam nedirbi?

— Taip.

— Tuomet verčiau pasaugotum savo užpakalį, *podjo*. Šituo reikalu užsiima rimtos pajėgos. Vyrukai, kurie...

— Nejuokauja. Tą jau žinau. Tik niekas nepaaiškina, kas tie aukšti pareigūnai, kaip tai susiję su Gesler ir ką visa tai turi bendra su ketverių metų senumo pinigų pagrobimo istorija, kuri jau nugrimzdo užmarštin.

— Aš nežinau. Galiu pasakyti tik tiek, kad po tavo skambučio paskambinau keletui žmonių, ir tada paaiškėjo, kad sienos turi ausis, o aš gavau smarkios pylos. Patikėk, labai smarkios.

— Iš Vašingtono?

— Ne. Iš čia.

— Kas tie žmonės, Rojau? Nėra prasmės mums čia sukinėtis, jeigu neketini kalbėti. Su kuo mes susidūrėme? Su organizuotu nusikalstamumu? Skaičiau raportą apie Gesler dalyvavimą Rytų mafijos byloje. Atrodo, tai vienintelė galima versija.

Lindelas nusijuokė taip, tarsi būčiau leptelėjęs kokią nesąmonę.

— Organizuotas nusikalstamumas. Norėčiau, kad būtų tik tiek.

Pasukau prie San Visentės gatvės pakraščio. Stovėjome per porą kvartalų nuo vietos, kur buvo rastas Merilin Monro kūnas. Tai buvo vienas iš skandalingiausių ir paslaptingiausių miesto įvykių.

— Tuomet kas, Rojau? Atsibodo kalbėtis su savimi.

Lindelas pasilenkė ir pažvelgė man į akis:

— Valstybės saugumas, vaikine.

— Ką nori tuo pasakyti? Kas nors mano, kad su tuo susiję teroristai?

— Nežinau, ką jie mano. Jie nepriima manęs į šį žaidimą. Žinau tik tiek, kad turiu priversti tave atsisakyti savo sumanymo, įrašyti pokalbį ir nusiųsti juostelę su įrašu žemyn į devintą aukštą.

— Devintą aukštą...

Šituos žodžius ištariau šiaip sau, vien tam, kad ką nors pasakyčiau. Mintyse bandžiau viską sudėlioti į savo vietas. Vienas po kito atmintyje iškilo bylos epizodai: Andžela Benton, gulinti ant šaligatvio, ginkluotas plėšikas, mojuojantis ginklu ir šaudantis, mano pašautas ir krintantis (manau, kad ten buvo vyras) atatupstas į furgoną vienas iš užpuolikų. Visa tai niekaip nesisiejo su tuo, ką pasakojo Lindelas.

— Devintame aukšte įsikūręs jų GRAP būrys, — pasakė Lindelas. — Jie kieti smogikai, Bošai. Jeigu sutiksi juos gatvėje kaip priešus, jie nepasitrauks ir nedvejodami nušluos tave nuo kelio. Jie nesustoja nė prieš nieką.

— Ką reiškia GRAP?

Žinojau, kad tai vienas iš federalinių agentų akronimų. Visi

jėgos struktūrų padaliniai prisigalvoja visokiausių pravardžių, tačiau federaliniai agentai šioje srityje nepralenkiami.

— Regioninės atsakomy... ne, tai Greitojo reagavimo prieš terorizmą pajėgos. Tiksliai neprisimenu. A, Greitojo reagavimo antiteroristinės pajėgos.

— Tie vyrukai tiesiogiai pavaldūs direktoriaus administracijai Vašingtone. Tai kelia šiokių tokių minčių.

— Gražu, ar ne? Mūsų, slaptosios tarnybos agentų, visur aplink knibždėte knibžda.

Atkreipiau dėmesį į tai, kaip jis pasakė "visur". Lindelas turėjo galvoje tuos padalinius, kurių pavadinimas paprastai garsiai netariamas. CŽV, NSA, DIA ir taip toliau.

Pravažiuodamas dviratininkas užkliudė mersedeso šoninį vaizdo veidrodėlį. Nuo smūgio Lindelas net krūptelėjo. Dviratininkas nesustodamas pakėlė pirštinėtą ranką ir parodė didįjį pirštą. Supratau įvažiavęs į dviračių taką ir pasukau gatvės vidurio link.

— Tie sumauti dviratininkai įsivaizduoja esą vieni kelyje, — pasakė Lindelas. — Stabtelėk prie jo, ir aš jį pamokysiu.

Nepaklausiau jo ir aplenkiau dviratininką.

— Rojau, tai manęs nesustabdys. Ką devintas aukštas ketina daryti su mano byla?

— Visų pirma, tai jau nebe tavo byla. Antra, nežinau. Jie pateikinėja man klausimus, ne aš jiems.

— Kada jie pradėjo klausinėti?

— Šiandien. Tu paskambinai pasiteirauti apie Martą Gesler ir papasakojai Nunesui, kad domiesi apiplėšimo filmavimo aikštelėje byla. Jis atėjo pas mane, ir aš jam patariau tave pasikviesti. Per tą laiką mūsų kompiuteryje radau šitą bylą ir pamačiau, kad ji pažymėta GRAP ženkleliu. Paskambinau į devintą aukštą ir paklausiau: "Koks čia reikalas, vaikinai?" Nepraėjo nė dvi sekundės, ir man kaip reikiant iškaršė kailį.

— Tau buvo liepta išsiaiškinti, ką aš žinau, tada nutildyti mane ir pasiųsti velniop. Tiesa, dar įrašyti viską į juostelę, kad jie galėtų įsitikinti, jog esi geras berniukas, ir tu padarei viską, ką lieptas.

— Maždaug taip.

— Tai kodėl leidai paskaityti bylą ir ją pasiimti? Kodėl dabar čia važinėjamės ir kalbamės?

Lindelas kurį laiką tylėjo. Iš Vandenyno bulvaro patraukėme į Santa Moniką. Pasukau kelio uolų, nuo kurių apačioje matėsi paplūdimys ir Ramusis vandenynas, link. Ties horizontu oras buvo balkšvai pilkas. Apžvalgos ratas ant molo stovėjo nejudėdamas, neoninės šviesos nedegė.

— Pasielgiau taip todėl, kad Marta Gesler buvo mano draugė.

— Supratau tai iš bylos. Bendravote artimai?

— Artimai, — atsakė Lindelas.

— Ar ne tai ir buvo konflikto priežastis tau tiriant bylą?

— Savo santykius laikėme paslaptyje, kol nepradėjome tyrimo. Dėjau visas pastangas, kad man pavestų tirti bylą. Iš to nieko gero neišėjo. Praėjo jau daugiau kaip treji metai, o aš vis dar neturiu nė menkiausio supratimo, kas nutiko Martai. Tada paskambinai tu ir pasakei kai ką tokio, už ko galbūt būtų galima užsikabinti.

— Vadinasi, buvai atviras, ir byloje iš tikrųjų nėra jokios užuominos, kad ji būtų kalbėjusi su Dorsiu apie banknotų numerius?

— Apie tai neradome nieko. Daug duomenų buvo jos kompiuteryje, o jis, kaip žinai, dingo. Be abejo, Marta turėjo kasdien prieš išeidama iš darbo dubliuoti informaciją ir laikyti ją kabinete, tačiau pats žinai, kad tam niekada nelieka laiko ir niekas taip nedaro.

Linktelėjau. Įtemptai galvojau. Gavau daug informacijos, tačiau neturėjau laiko viską sudėlioti į savo vietas. Reikėjo gerai apgalvoti, ko dar paklausti Lindelo, kol jis dar buvo čia.

— Vis dar kažko nesuprantu, — galiausiai pasakiau. — Kodėl apklausų kambaryje kalbėjomės vienaip, o čia — kitaip? Kodėl man visa tai sakai, Rojau? Kodėl davei bylą?

— GRAP yra BKP padalinys. Bet kokiomis priemonėmis. Tie vaikinai nepripažįsta jokių taisyklių. Visos taisyklės išlėkė į orą 2001-ųjų rugsėjį. Pasaulis pasikeitė. Pasikeitė ir FTB. Šalis prarado budrumą ir leido, kad atsitiktų tai, kas atsitiko. Kol visi stebėjo karo veiksmus Afganistane, Federalinis tyrimų biuras per tą laiką pakei-

tė savo taisykles. Aplinkui knibždėte knibžda valstybės saugumo darbuotojų, kurie visur kaišioja savo sumautą nosį. Taip pat domisi ir Marta Gesler. Negi manai, kad devintas aukštas perėmė bylą tik todėl, kad dingo agentė? Jiems tai mažiausiai rūpi. Čia slypi kažkas kita, o ar jie sužinos, kas nutiko Martai Gesler, ar ne — jiems nė motais. O man — svarbu.

Kalbėdamas Lindelas žiūrėjo tiesiai prieš save. Dabar man pasidarė aiškiau. Biure jam liepė liautis ir nesikišti. Jie galėjo nurodinėti jam, bet ne man, nes aš buvau laisvai samdomas detektyvas. Lindelas buvo pasirengęs kiek galėdamas man padėti.

— Ar numanai, kas juos domina šioje byloje?

— Neturiu nė menkiausio supratimo.

— Tačiau nori, kad tęsčiau savo darbą?

— Jeigu kas nors manęs šito paklaustų — paneigčiau. Tačiau iš tikrųjų atsakymas yra „taip". Noriu būti tavo klientas, *podjo*.

Įjungiau variklį ir grįžau atgal į kelią. Pasukau atgal į Vestvudą.

— Deja, aš tau negaliu sumokėti, — pasakė Lindelas. — Greičiausiai nuo šiol mes net negalėsime susitikti.

— Žinai, liaukis vadinęs mane *podjo*, ir būsime atsiskaitę.

Lindelas pritariamai linktelėjo. Jo veidas atrodė labai rimtas. Tylėdami nusileidome Kalifornijos atšlaite iki palei krantą einančio greitkelio, paskui pro Santa Monikos kanjoną grįžome atgal į San Visentę.

— Ką galvoji dabar, kai viską perskaitei? — galiausiai paklausė Lindelas.

— Atrodo, viską padarei tinkamai. O kaip tas vaikinas, kuris matė Gesler tą naktį degalinėje? Jis patikrintas?

— Taip, visapusiškai. Jis švarus. Tas degalinės darbuotojas turėjo daug darbo ir buvo ten iki vidurnakčio. Turime apsauginės vaizdo kameros įrašą. Po to, kai Marta išvažiavo iš degalinės, jis nebuvo niekur išėjęs. Jo alibi po vidurnakčio taip pat tvirtas.

— Ar daugiau nieko nepastebėjote tame vaizdo įraše? Byloje nieko apie tai neradau.

— Tas įrašas nieko vertas. Nebent tiek, kad ten paskutinį kartą užfiksuota Marta Gesler.

Lindelas nusisuko į langą. Praėjo daugiau kaip treji metai, o jis vis dar negalėjo jos pamiršti. Turėjau tai įsidėmėti ir atitinkamai vertinti viską, ką jis sakė.

— Ar galėčiau susipažinti su visa bylos medžiaga?

— Tikrai ne.

— Devintas aukštas?

Jis linktelėjo.

— Jie atėjo, išsitraukė stalčių ir išsinešė. Daugiau tos medžiagos nemačiau. Ir greičiausiai nebepamatysiu. Manau, kad net to sumauto stalčiaus nebeatgausiu.

— Kodėl jie patys manęs nepasikvietė? Kodėl liepė tai padaryti tau?

— Todėl, kad tave pažįstu. Tačiau greičiausiai dėl to, kad jie nenori, jog apie juos žinotum.

Linktelėjau galvą. Įsukau į Vilširą. Priešais jau matėsi biuro pastatas.

— Klausyk, Rojau. Nesu tikras, kad abu dalykai tarpusavyje susiję. Turiu galvoje Martą Gesler ir tai, kas įvyko Holivude. Ir Andželą Benton. Marta skambino dėl to, tačiau tai dar nereiškia, kad visa tai turi kokį nors ryšį. Yra ir kitų dalykų, kuriuos noriu išsiaiškinti. Martos Gesler dingimas — tik vienas iš jų, supranti?

Lindelas vėl pažvelgė pro langą ir kažką sumurmėjo sau po nosimi.

— Ką sakai?

— Sakau, kad iki Martos dingimo jos niekas nevadindavo vardu. Taip ją vadino laikraščiuose ir televizijoje. Martai nepatiko jos vardas.

Linktelėjau neturėdamas ką atsakyti. Įsukau į automobilių stovėjimo aikštelę ir privažiavau prie durų, norėdamas išleisti Lindelą.

— Tau skambinti tuo numeriu, kurį palikai byloje?

— Taip. Bet kuriuo paros metu. Tik prieš tai įsitikink, ar tavo pokalbių nesiklausoma.

Apie tai pagalvojau dar prieš sustabdydamas automobilį aikštėje prie šaligatvio. Lindelas apžvelgė aikštę pro automobilio langą, tarsi norėdamas įsitikinti, ar aplinkui saugu.

— Ar dažnai užsuki į Las Vegasą? — paklausiau.

Jis atsakė stebėdamas aikštę ir pastato langus:

— Kai pasitaiko proga. Turiu stengtis, kad manęs neatpažintų. Ten daug kas manęs nemėgsta.

— Įsivaizduoju.

Lindelo pagrindinė veikla ir darbas su mano komanda padėjo demaskuoti pogrindžio bosą ir daugumą jo parankinių.

— Prieš kokį mėnesį mačiau tavo žmoną, — tarstelėjo jis. — Žaidė kortomis. Man regis, „Bellagio". Priešais ją gulėjo graži krūvelė žetonų.

— Buvusi žmona, — atsakiau. — Klausiau ne dėl to.

— Žinau.

Nieko įtartino nepastebėjęs, jis atidarė dureles ir išlipo. Tada atsisuko į mane ir laukė, ką pasakysiu. Linktelėjau:

— Imu tavo bylą, Rojau.

Jis taip pat linktelėjo:

— Skambink bet kada. Ir saugok užpakalį, *podjo*.

Lindelas šelmiškai nusišypsojo ir nelaukdamas, kol ką nors atsakysiu, užtrenkė dureles.

14

Aidaho valstija tarp Los Andželo policijos departamento detektyvų buvo žinoma kaip Žydrasis rojus. Tai galutinė daugelio detektyvų, ištarnavusių dvidešimt penkerius metus ir išėjusių į atsargą, stotelė. Teko girdėti, kad Los Andželo ekspolicininkai ten apsigyvenę ištisais kvartalais. Kiekviename policijos profesinės sąjungos informacinio biuletenio numeryje gali rasti Kju d'Aleno ir Sandpointo nekilnojamojo turto agentūrų reklaminius skelbimus.

Be abejo, kai kurie policininkai grąžina ženklelius ir išvyksta į Nevadą, kur kepinasi saulėje ir uždarbiauja kazino. Kai kurie iš jų išsisklaido šiaurės Kalifornijoje ir apsigyvena miškinguose Humbolto grafystės pakraščiuose. Ten išėjusių į atsargą policininkų yra daugiau negu hašišo augintojų, tik pastarieji to nežino. Kai kurie policininkai patraukia į pietus — į Meksiką. Ten dar yra vietelių, kur rančа su vaizdu į vandenyną ir oro kondicionieriais yra pagal kišenę pensininkams iš Los Andželo policijos departamento.

Bėda tik ta, kad gyvenimas čia gana ramus. Buvę policininkai, kurie savo gyvenimą atidavė tam, kad padarytų pasaulį bent kiek geresnį, išėję į atsargą negali nieko neveikti. Ilgi tarnybos metai pa-

lieka savo pėdsaką. Jų nedžiugina ramybė. Jie nori veiklos, kur galėtų parodyti savo sugebėjimus.

Vienas tokių, kuris atidavė ženklelį, tačiau neliko abejingas tam, kas vyksta jų mieste, buvo Barnetas Bigaras. Jis atidavė miestui dvidešimt penkerius savo gyvenimo metus. Pastarąją pusę to laiko jis išdirbo Žmogžudysčių skyriaus pietų poste. Atsistatydinęs pradėjo nedidelį verslą su sūnumi netoli oro uosto. „Bigaro ir Bigaro saugos tarnybos biuras" buvo Sepulvedos bulvare ne per toliausiai nuo La Tijeros. Pastatas buvo neišraiškingas, kabinetai kuklūs. Bigaras tiekė saugos sistemas prie oro uosto įsikūrusioms krovinių sandėliavimo kompanijoms ir užtikrindavo krovinių apsaugą. Paskutinį kartą, kai matėmės, o tai buvo maždaug prieš dvejus metus, jis minėjo, kad turi per penkiasdešimt darbuotojų ir kad verslas sekasi gerai.

Tačiau Bigaras puse lūpų užsiminė pasigendąs to, kas vadinama rimtu darbu. Prasmingos veiklos. Saugoti sandėlį su Taivane pagamintais džinsais buvo pelninga. Tačiau dirbdamas tokį darbą nė iš tolo nepajusi to, ką jauti pargriaudamas ant žemės užkietėjusį žudiką ir uždėdamas jam antrankius. Bigaras ilgėjosi būtent tokio darbo. Štai kodėl nusprendžiau kreiptis į jį pagalbos dėl Lotono Kroso apsaugos.

Mažame laukiamajame, kuriame stovėjo kavos aparatas, ilgai neužtrukau. Barnetas Bigaras nusileido į laukiamąjį ir pakvietė užeiti. Kaip ir derėjo jo pavardei, jis buvo stambus vyras. Aš nėjau, o tik sekiau jam iš paskos. Kitaip nei aną kartą, dabar jis buvo nusiskutęs galvą.

— Vadinasi, iš Džulijaus tapai Džordanu?

Bigaras perbraukė ranka per plikę:

— Taip reikėjo, Hari. Dėl įvaizdžio. Aš jau senstu.

— Visi senstame.

Jis nusivedė mane į savo kabinetą. Patalpa buvo nei per didelė, nei per maža, kukliai apstatyta, sienos iškaltos medžio lentelėmis ir nukabinėtos pagyrimo raštais iš jo darbo nuovadoje laikų. Klientams visa tai turėjo daryti įspūdį.

Bigaras apėjo popieriais nukrautą stalą ir parodė man pirštu į

kėdę priešais. Atsisėdęs pastebėjau ant sienos virš jo galvos įrėmintą šūkį: "Bigaras ir Bigaras dirba vis geriau".

Bigaras palinko į priekį ir padėjo rankas ant stalo:

— Nesitikėjau, kad kada nors dar susitiksim, Hari Bošai. Keista tave matyti šitoje kėdėje.

— Ir aš nemaniau, kad susitiksime.

— Ieškai darbo? Girdėjau, kad pernai išėjai į atsargą. Tu vienintelis, kurį prisimindavau.

— Nieko nėra amžino, Bigai. Ačiū už pasiūlymą, tačiau darbą jau turiu. Dairausi, kas galėtų man šiek tiek padėti.

Bigaras nusišypsojo. Jam apie akis susimetė raukšlelės. Mačiau, kad jis susidomėjo. Jis puikiai žinojo, kad aš niekada nedirbčiau firmų ar jų produkcijos apsaugoje.

— Neteko girdėti, kad kada nors būtum prašęs kieno nors pagalbos. Kas nutiko?

— Man reikia įrangos. Elektroninės stebėjimo įrangos. Vienam kambariui. Užtikrinu, niekas nežinos, kad ji ten.

— Kokio dydžio patalpa?

— Miegamojo dydžio. Gal kokie penkiolika su penkiolika.

— Paklausyk, Hari, taip nieko nepasieksi. Pradėjęs šitaip šnipinėti, greitai neberasi pats savęs. Ateik dirbti su manimi. Aš tau rasčiau...

— Viskas yra ne taip, kaip tu galvoji. Tai susiję su žmogžudyste, kurią narplioju. Vaikinas sėdi invalido vežimėlyje. Visą dieną jis sėdi ir žiūri televizorių. Aš tik noriu visą laiką žinoti, kad jam niekas negresia. Kažkas dedasi tarp jo ir jo žmonos. Bent jau man taip atrodo.

— Turi galvoje blogą elgesį?

— Nežinau. Galbūt. Tačiau kažkas vyksta.

— Ar tas vaikinas žino, ką tu rengiesi daryti?

— Ne.

— Ar lengvai gali patekti į jo kambarį?

— Gana lengvai. Tikiuosi, padėsi man?

— Mes turime stebėjimo kamerų. Tačiau žinai, mes specializuojamės pramonės srityje. Įranga labai sudėtinga, o sprendžiant iš

to, ką sakei, tau reikia tik paprastos kameros, kokią gali nusipirkti radijo prekių parduotuvėje.

Papurčiau galvą:

— Nenoriu, kad ją pastebėtų. Tas vaikinas — buvęs policininkas.

Bigaras supratingai linktelėjo galvą ir atsistojo:

— Gerai. Eime į įrangos sandėlį ir pažiūrėsime, ką turime. Andrė padės išsirinkti.

Jis nusivedė mane pro laukiamąjį į galines patalpas. Įėjome į techninės įrangos sandėlį, didumo sulig dviem garažais. Jame buvo pristatyta darbastalių, o visos lentynos nukrautos įvairiausia elektronine įranga. Prie vieno darbastalio dirbo trys žmonės. Mažo televizoriaus ekrane jie peržiūrinėjo grūdėtą juodai baltą stebėjimo kamera padarytą vaizdo įrašą. Vieną iš tų vaikinų, aukščiausią, pažinau. Tai buvo Andrė Bigaras, Barneto sūnus. Niekada anksčiau nebuvau jo matęs, tačiau atpažinau pagal ūgį ir panašumą į tėvą. Gryna kopija.

Prisistatėme. Andrė pasakė, kad jie peržiūri įsilaužimo į kliento sandėlį įrašą. Barnetas paaiškino, ko man reikia, ir Andrė nuvedė mane prie kito darbastalio, kur galėjome išdėlioti ir apžiūrėti įrangą. Jis parodė kameras, įmontuotas vazoje, šviestuve, paveikslo rėmuose, netgi laikrodyje. Prisiminiau, kad Lotonas Krosas skundėsi neįžiūrįs laiko televizoriaus ekrane, ir sustabdžiau Andrė:

— Šita tiktų. Kaip ji veikia?

Tai buvo apskritas, maždaug dešimties colių skersmens laikrodis.

— Tai sieninis laikrodis. Norite pakabinti jį miegamajame? Jis iš karto atkreips dėmesį tarsi krūtys...

— Andrė, — pertraukė jį tėvas.

— Jis bus skirtas ne miegamajam, o kambariui, kuriame žiūrimas televizorius, — paaiškinau aš. — Tas asmuo sakė man, kad neįžiūri laiko ekrano kampe, kai transliuojamos CNN žinios. Būtų puiki proga padovanoti jam laikrodį.

Andrė linktelėjo:

— Puiku. Norite su melodija ar be? Kokios spalvos?

— Su melodija. Spalva nesvarbu.

— Gerai. Savaiminio ar transliuojančio?

Pažvelgiau į jį nieko nesakančiu žvilgsniu. Jis suprato, kad man neaišku, ką jis turi galvoje.

— Yra du būdai. Vienas — kai kamera, esanti laikrodyje, perduoda vaizdą ir garsą į imtuvą, kuris viską įrašo į vaizdo juostą. Tereikia rasti saugią vietą įrašymo įrenginiui maždaug iki šimto pėdų atstumu. Gal ketinate būti lauke, furgone ar panašiai?

— Negalvojau apie tai.

— Gerai. Kita galimybė — įrašinėti vietoje į skaitmeninę juostą arba diskelį. Silpnoji pusė — talpa. Skaitmenine juosta galima įrašyti apie dvi valandas gryno laiko. Vėliau ją reikia pakeisti. Į diskelį telpa dar mažiau.

— Netinka. Aš tik noriu vis patikrinti, kas ten vyksta.

Pradėjau galvoti apie tai, kur pastato viduje galėčiau paslėpti imtuvą. Galbūt garaže. Galėčiau apsimesti, kad einu į garažą ką nors išmesti ir per tą laiką paslėpti imtuvą tokioje vietoje, kur Denė Kros jo nerastų.

— Na, jei labai reikia, galima sulėtinti įrašinėjimo greitį.

— Kaip?

— Yra įvairių būdų. Kadangi kamera bus laikrodyje, galima nustatyti, kad, tarkime, nuo vidurnakčio iki aštuntos ryto ji išsijungtų. Galime nustatyti KPS skaičių ir ilginti...

— Ką reiškia KPS?

— Kadrų per sekundę skaičius. Tačiau sumažinus šį skaičių, vaizdas juostoje šokinėja.

— O garsas? Taip pat šokinėja?

— Ne. Garsas įrašinėjamas atskirai. Galėsite girdėti viską.

Linktelėjau, tačiau nebuvau tikras, ar norėčiau, kad nors kas nors liktų neįrašyta.

— Galime dar įtaisyti judesio daviklį. Minėjote, kad tas vaikinas sėdi invalido vežimėlyje. Ar jis daug juda?

— Jis paralyžiuotas ir negali judėti. Manau, kad daugiausia laiko jis praleidžia žiūrėdamas televizorių.

— Ar laiko kokį gyvūną?

— Nemanau.

— Vadinasi, vieninteliai judesiai kambaryje galimi tik tuomet, kai ateina slaugytojas, ir būtent tai norite užfiksuoti. Tiesa?

— Taip.

— Tuomet jokių problemų. Šitas tiks. Įmontuosime judesio daviklį ir dviejų gigabaitų atminties kortelę, kurios užteks keletui dienų.

— Tinka.

Linktelėjau ir pažvelgiau į Barnetą. Jo sūnus man padarė įspūdį. Pagal savo sudėjimą jis galėtų skaldyti akmenis, tačiau rado savo vietą gyvenime gilindamasis į elektros grandines ir mikroschemas. Barneto akyse išvydau pasididžiavimą.

— Man reikės penkiolikos minučių viską sukomplektuoti. Tuomet parodysiu, kaip įjungti ir išimti atminties diskelį.

— Puiku.

Prisėdome su Barnetu jo kabinete. Paplepėjome apie nuovadą, apie bylas, kurias teko tirti drauge. Vienoje byloje turėjome reikalą su samdomu žudiku, kuris nužudė ne tik nurodytą asmenį pietų Los Andžele, bet ir patį užsakovą Holivude, nes šis nesumokėjo likusios sumos. Visą mėnesį įtemptai dirbome su šia byla — mano komanda ir Bigaras su partneriu Mailsu Meinliu. Užbaigėme bylą, kai Bigas ir Meinlis, taip mes vadinome šią porą, atvedė liudininką — užsakyto nužudyti asmens kaimyną. Jis paliudijo nužudymo dieną matęs baltaodį vyrą, atvažiavusį juoda korvete, iš vidaus išmušta raudonais apmušalais. Nustatėme, kad tai buvo antrosios aukos kaimyno automobilis. Po ilgos ir intensyvios apklausos, kurią atlikome mudu su Bigaru, jis prisipažino.

— Tokie maži dalykai daug ką atperka, — pasakė Bigaras, atsilošdamas kėdėje. — Tai man labiausiai patikdavo.

— Suprantu, ką turi galvoje.

— Pasigendi tokio jausmo?

— Taip. Bet tikiuosi jį vėl išgyventi. Jau pradedu.

— Turi galvoje jausmą, ne darbą?

— Taip. O kaip tu?

— Čia užsidirbu daugiau, negu man būtinai reikia, tačiau pasitenkinimo nejaučiu. Ankstesnis darbas man teikė malonumą. Dabar, siūlydamas darbą policininkams ir įrenginėdamas stebėjimo kameras, jokio malonumo nejaučiu. Būk atsargus, Hari. Galėtum sėkmingai viską nutraukti ir minėti senus gerus laikus.

— Būsiu, Bigai.

Patenkintas Bigaras linktelėjo, tarsi būtų atlikęs pareigą duoti bent po vieną patarimą per dieną.

— Tu neprivalai man sakyti, Hari, tačiau spėju, kad tas vaikinas, prikaustytas prie vežimėlio, yra Lotonas Krosas, ar ne?

Norėjau paprieštarauti, tačiau nusprendžiau, kad nieko tokio, jei pasakysiu tiesą.

— Taip. Atlieku vieną tyrimą. Jis man suteikė informacijos, ir norėčiau būti tikras, kad jam niekas negresia. Juk žinai, kaip tokiais atvejais būna.

— Linkiu sėkmės. Atsimenu jo žmoną — matėmės keletą kartų. Puiki moteris.

Linktelėjau. Supratau, ką jis norėjo pasakyti — jis tikėjosi, kad ji jo neskriaudžia.

— Žmonės keičiasi, — pasakiau. — Noriu įsitikinti.

Netrukus atėjo Andrė Bigaras, nešinas įrankių dėže, nešiojamuoju kompiuteriu, į dėžutę įdėtu laikrodžiu su įmontuota kamera ir trumpai paaiškino, ką turėsiu daryti. Laikrodis buvo parengtas. Viskas, ką turėjau padaryti, tai pakabinti jį ant sienos ir įjungti. Nustatydamas laiką, įspausiu rankenėlę iki galo ir taip aktyvuosiu įrangą. Norėdamas pakeisti atminties diskelį, turėsiu nuimti laikrodžio nugarėlę ir išimti diskelį. Paprasta.

— Gerai, o kaip peržiūrėti įrašą, kai išimsiu diskelį?

Andrė linktelėjo galvą ir parodė, kaip įdėti diskelį į nešiojamąjį kompiuterį. Paskui parodė, kokius klavišus paspausti, kad galėčiau peržiūrėti įrašą.

— Tai labai paprasta. Tik saugokite įrangą ir, kai nebereikės, grąžinkite. Ji labai brangi.

Nenorėjau prisipažinti jam, kad man visa tai ne taip jau paprasta. Norėdamas nuslėpti savo neišmanymą apie kompiuterius, sureagavau į jo pastebėjimą dėl brangumo.

— Žinote ką, — pasakiau. — Gal verčiau paliksiu kompiuterį pas jus, o kai norėsiu peržiūrėti diskelį, ateisiu ir pasižiūrėsiu. Nenoriu apsikrauti ir rizikuoti visa jūsų įranga.

— Kaip norite. Tačiau šios įrangos privalumas yra tas, kad įrašytą medžiagą galima peržiūrėti iš karto. Išėmęs kortelę, galite ją peržiūrėti tik įsėdęs į automobilį ir dar nepajudėjęs nuo to vaikino namų. Nereikėtų trenktis iki mūsų.

— Nemanau, kad tai būtų taip skubu. Palieku kompiuterį, o kai reikės — ateisiu su diskeliu. Gerai?

— Jūsų valia.

Andrė įdėjo laikrodį atgal į minkštą dėžutę, paspaudė man ranką ir išėjo, išsinešdamas kompiuterį. Įrankių dėžę jis paliko su laikrodžiu. Man jau buvo metas eiti. Atsisukau į Barnetą:

— Atrodo, jis tau tikras pagalbininkas.

— Andrė — mano kontoros siela.

Jis mostelėjo ranka į sukabintas ant sienos relikvijas:

— Aš atsivedu klientus, padarau jiems įspūdį, o visą darbą atlieka Andrė. Jis išsiaiškina, ko klientams reikia, ir įvykdo tai, ko jie nori.

Linktelėjau ir pakilau.

— Kiek turėčiau sumokėti? — paklausiau laikydamas rankose dėžutę su laikrodžiu.

Bigaras nusišypsojo:

— Nieko, jei prižadi grąžinti.

Staiga jo veidas surimtėjo:

— Tai mažiausia, ką galėčiau padaryti dėl Lotono Kroso.

— Taip, — tariau supratingai.

Mudu paspaudėme vienas kitam rankas ir aš išėjau nešinas laikrodžiu bei įrankių dėže. Tikėjausi, kad slapta kamera įrodys man, jog pasaulis nėra toks blogas, kaip atrodo.

15

Iš „Bigaro ir Bigaro“ nuvažiavau Sepulvedos bulvaru atgal į slėnį. Patekau į siaubingą kamštį. Sugaišau beveik valandą, kol nusigavau iki Malholando alėjos. Išsukau iš greitkelio ir patraukiau į vakarus palei kalnų keteras. Gėrėjausi už Malibu besileidžiančia saule, kuri paskui save danguje paliko degantį pėdsaką. Nuožulniu kampu krintantys saulės spinduliai žaidė slėnio dauboje susitvenkusio smogo pavidalais, nudažydami juos oranžine, rausva ir purpurine spalvomis. Tai buvo tarsi kompensacija žmonėms, priverstiems kiekvieną dieną kvėpuoti užterštu oru. Šį vakarą vyravo švelniai oranžinė spalva, vietomis sumišusi su balkšvomis dėmėmis. Tokį dangų mano buvusi žmona, kuri mėgdavo stebėti saulėlydį iš namo balkono, vadindavo kreminiu. Jos išmonė kiekvienam reiškiniui sugalvoti savitus pavadinimus man visuomet sukeldavo šypseną.

Prisiminęs ją stovinčią balkone, nusišypsojau kaip tada, kai dar gyvenau visai kitokį gyvenimą. Prisiminiau, ką apie Eleonorą man papasakojo Rojus Lindelas, kai matė ją Las Vegase. Jis žinojo, kad man rūpi, kaip jai sekasi. Jei ne kasdien, tai bent kartą per savaitę pagalvodavau apie tai, kad surandu ją, atvažiuoju ir įkalbinėju dar

kartą pabandyti viską pradėti nuo pradžių, kalbant jos žodžiais, — suteikti man dar vieną galimybę. Mano darbas jau nebesiejo manęs su Los Andželu. Buvau laisvas ir galėjau vykti kur panorėjęs. Galėčiau persikelti pas ją ir mudu gyventume kartu tame nuodėmių mieste. Ji galėtų ir toliau lankytis kazino, o vakarais grįžtų pas mane į namus. Aš pats rasčiau kuo užsiimti. Mano kvalifikacijos žmogui visada atsirastų ką veikti Las Vegase.

Kartą jau buvau susikrovęs daiktus į savo mersedeso bagažinę ir nuvažiavęs iki Riversaido, tačiau krūtinę užgulė gerai pažįstama baimė, ir aš išsukau iš greitkelio. Bevardėje užkandinėje suvalgiau mėsainį ir grįžau namo. Krepšį su daiktais įnešiau į miegamąjį ir pastačiau ant grindų. Išsiėmiau iš jo drabužius, kurių man reikės artimiausias dvi savaites. Patį krepšį palikau iki kito karto, kai vėl susiruošiu pas ją.

Baimė. Ji persekiojo mane visą laiką. Baimė, kad būsiu atstumtas, vilties ir meilės be atsako baimė, baimė jausmų, glūdinčių giliai manyje. Visa tai susimaišė, tarsi pieno kokteilis plaktuve, ir pripildė indą ligi pat viršaus. Taip sklidinai, kad dar lašelis, ir viskas išsilietų per kraštus. Todėl negalėjau padaryti nė menkiausio judesio. Buvau tarsi paralyžiuotas. Lindėjau namuose tarsi sraigė kiaute.

Esu vienos vienintelės kulkos teorijos šalininkas. Gali būti sklidinas meilės, gali įsimylėti ir mylėtis daug kartų, tačiau tik ant vienos kulkos yra išgraviruotas tavo vardas. Jeigu tau nusišypsos laimė būti pašautam tos vienintelės kulkos, padaryta žaizda niekada nebeužgis.

Ant kulkos, pataikiusios į Rojų Lindelą, matyt, buvo išgraviruotas Martos Gesler vardas. Nežinau, ar tai tikrai tiesa, tačiau esu visiškai tikras dėl to, kad ant kulkos, kliudžiusios mane, buvo išgraviruotas Eleonoros Viš vardas. Ši kulka pervėrė mane kiaurai. Turėjau moterų prieš tai ir vėliau, tačiau tos kulkos padaryta žaizda neužgijo. Ir neužgis. Ji tebekraujuoja. Žinau, kad niekada negalėsiu pamiršti Eleonoros. Kitaip ir negali būti, nes tai, kas jau kartą įstrigo širdyje, pasilieka visam laikui.

16

Pakeliui į Vudland Hilsą staiga sustabdžiau automobilį ir pasukau į Vendom Likerzą, o iš ten — prie namo Melba alėjoje. Neskambinau iš anksto. Žinojau, kad Lotonas Krosas visada namuose.

Turėjau pabelsti tris kartus, kol durys atsidarė. Pamačius mane, įsitempęs Danielės Kros veidas apniuko dar labiau.

— Jis miega, — pasakė moteris, užtverdama praėjimą savo kūnu. — Jis vis dar neatsigavęs po vakar.

— Pažadink jį, Dene, turiu su juo pasikalbėti.

— Klausyk, tu jau nebe policininkas, todėl negali tiesiog imti ir įsiveržti. Neturi teisės.

— O tu turi teisę spręsti, su kuo jis gali matytis, o su kuo — ne?

Mano žodžiai ją šiek tiek apramino. Ji pažvelgė į įrankių dėžę mano rankoje ir dėžutę po pažastimi.

— Kam visa tai?

— Atnešiau Lotonui dovanėlę. Supranti, Dene, turiu su juo pasikalbėti. Kai kas ruošiasi jį aplankyti. Turiu perspėti jį, kad būtų pasirengęs.

Denė atlyžo. Netarusi daugiau nė žodžio, ji žingtelėjo atgal

ir plačiai atvėrė duris. Mostelėjo ranka, kad užeičiau. Peržengiau slenkstį ir pasukau į miegamąjį.

Lotonas Krosas miegojo savo kėdėje. Jo burna buvo pražiota, per kaklą driekėsi į vaistus panašaus skysčio srovelė. Sunku buvo į jį tokį žiūrėti. Padėjau ant lovos įrankių dėžę ir dėžutę su laikrodžiu. Grįžau prie durų ir uždarydamas jas tyčia trinktelėjau tikėdamasis, kad nuo garso Krosas pabus. Nenorėjau jo judinti.

Atsisukęs į kėdę pamačiau, kaip jo akių vokai virptelėjo ir akys prasimerkė.

— Lo, girdi mane? Čia aš, Haris Bošas.

Pastebėjęs, kad televizoriaus ekranas žalias, užėjau už kėdės, norėdamas jį išjungti.

— Haris? — pasakė Krosas. — Kur tu?

Apėjau aplink kėdę, atsistojau priešais jį ir nutaisęs kreivą šypsenėlę pažvelgiau į jį iš viršaus:

— Aš čia, brolau. Ar jau pabudai?

— Taaaip... eeeee pabudau.

— Puiku. Turiu tau šį tą pasakyti ir kai ką atnešiau.

Nuėjau prie lovos ir išėmiau iš dėžutės Andrė Bigaro man duotą laikrodį.

— „Juodojo Bušo"?

Jo balsas pagyvėjo. Dar kartą pasigailėjau dėl savo žodžių. Jo regėjimo lauke atsidūrė laikrodis.

— Atnešiau tau sieninį laikrodį. Dabar bet kada galėsi pasižiūrėti, kiek valandų.

Krosas atsiduso:

— Denė tuoj pat jį nukabins.

— Nesibaimink. Perspėsiu, kad nenukabintų.

Atidariau įrankių dėžę, išėmiau iš jos plaktuką ir vinį iš polietileninio maišelio, pilno įvairiausių dydžių ir įvairiausios paskirties vinių. Apžiūrėjau sieną į kairę nuo televizoriaus ir parinkau vietą centre, tiesiai virš šakutės lizdo. Įkaliau vinį iki pusės į sieną ir jau buvau bekabinąs laikrodį, kai atsidarė durys ir pasirodė Denė:

— Ką čia darai? Jis nenori laikrodžio.

Pakabinau laikrodį, nuleidau rankas ir pažvelgiau į ją:

— Jis man sakė, kad nori laikrodžio.

Abu atsisukome į Lo. Jo akys ėmė bėgioti nuo manęs prie jos ir atgal.

— Gal tegul pabūna kurį laiką, — pasakė jis. — Norėčiau nuolat žinoti, kiek valandų, kad nepražiopsočiau savo mėgstamų programų.

— Puiku, — tarstelėjo ji, — tebūnie kaip nori.

Denė išėjo iš kambario, uždarydama paskui save duris. Pasilenkiau ir įkišau laikrodžio kištuką į lizdą. Sutikrinau laiką su savo laikrodžiu, nustačiau laikrodį ir įjungiau kamerą. Kai baigiau, padėjau plaktuką atgal į įrankių dėžę ir spragtelėjau užraktą.

— Hari?

— Ką? — paklausiau, nors iš anksto žinojau, koks bus klausimas.

— Atnešei?

— Truputį.

Vėl atidariau įrankių dėžę ir išėmiau iš jos gertuvę, kurią buvau pripildęs Vendomo automobilių stovėjimo aikštelėje.

— Denė sakė, kad užsikabinai. Esi tikras, kad nebus blogai?

— Esu. Duokš gurkšnelį. Man labai reikia.

Pakartojau tą pačią procedūrą kaip ir aną dieną. Tikėjausi, kad Krosas nesupras, jog viskis praskiestas.

— Geras gėrimas, Hari. Duokš dar gurkšnelį.

Įpyliau jam į burną dar gėrimo ir užsukau gertuvę. Kažkodėl jaučiausi kaltas, leisdamas šiam pasmerktajam patirti vienintelį jo gyvenime dar likusį malonumą.

— Atėjau tavęs perspėti, Lo. Manau, kad dabar tave apsės šnipai.

— Kas nutiko?

— Bandžiau surasti tą agentę, kuri, kaip sakei, skambino Džekui Dorsiui dėl banknotų numerių. Supranti, apie ką kalbu?

— Suprantu. Radai ją?

— Ne, Lo, neradau. Tos agentės vardas — Marta Gesler. Tai tau nieko nesako?

Jis pažvelgė į lubas, tarsi ten būtų jo atminties bankas.

— Ne. Kodėl turėtų?

— Nežinau. Ji dingo prieš trejus metus, kaip tik po to, kai paskambino Džekui.

— O Dieve!

— Taigi. Manau, kad bandydamas išsiaiškinti dėl to skambučio, aš pakliuvau į kažkieno akiratį.

— Jie ateis pasikalbėti su manimi?

— Nežinau, tačiau norėjau tave perspėti. Manau, kad gali. Kažkokiu būdu jie visą tą reikalą susiejo su terorizmu. Dabar to ėmėsi viena iš specialiųjų komandų, suformuotų po Rugsėjo 11-osios įvykių. Kiek žinau, jie nesilaiko jokių taisyklių ir yra pasirengę išspardyti subinę kiekvienam, kas pasimaišys jiems po kojomis.

— Nenorėčiau, kad jie mane aplankytų. Ko tu prikrėtei, Hari?

— Apgailestauju, Lo. Jeigu jie ateis, netrukdyk jiems klausinėti ir pasistenk gražiai atsakinėti. Įsidėmėk jų vardus, o kai jie išeis — paprašyk, kad Denė man paskambintų.

— Pasistengsiu. Nenoriu, kad kas nors drumstų man ramybę.

— Suprantu, Lo.

Pasislinkau arčiau jo kėdės ir parodžiau jam gertuvę:

— Nori dar?

— Dar klausi.

Įpyliau jam į burną gerą gurkšnį. Kai nurijo, jo akys apsiblausė.

— Gerai jautiesi?

— Puikiai.

— Noriu tavęs dar kai ko paklausti. Po pokalbio su biuro agentais man kilo keletas klausimų.

— Pavyzdžiui?

— Pavyzdžiui, dėl to skambučio Džekui. FTB agentai sako nieko nežiną apie Gesler skambutį dėl banknotų numerių.

— Nieko nuostabaus. Gal skambino visai ne ji? Juk sakiau tau, kad Džekas man nepasakė jos vardo. O jeigu ir pasakė, pamiršau. Nebeatsimenu.

— Esu tikras, kad tai buvo ji. Viskas, ką papasakojai, atitinka. Ji turėjo kompiuterinę programą, apie kurią tu kalbėjai. Ta programa dingo kartu su ja.

— Štai kur tu suki. Turėjo būti jos skambučio įrašas. Matyt, jis pranyko kartu su ja.

— Ir aš taip manau. Ar nepameni, kada ji skambino? Ką apie tai prisimeni?

— Dieve mano, nežinau, Hari. Tai buvo viso labo paprastas skambutis. Vienas iš daugelio. Džekas turėjo užfiksuoti jį žurnale.

Krosas turėjo galvoje chronologinį įvykių žurnalą. Viskas būdavo fiksuojama žurnale. Bent jau turėjo būti fiksuojama.

— Žinau, — atsakiau. — Tačiau negaliu prie jo prieiti. Nepamiršk, kad aš jau pašalinis.

— Taaaip.

— Sakei, kad tai įvyko praėjus maždaug dešimčiai mėnesių nuo bylos tyrimo pradžios, ar ne? Minėjai, kad tu dirbai su kitomis bylomis, o Džekas tyrė Andželos Benton nužudymo bylą. Ji buvo nužudyta devyniasdešimt devintųjų gegužės šešioliktąją. Marta Gesler dingo kitų metų kovo devynioliktąją. Beveik lygiai po dešimties mėnesių.

— Vadinasi, prisiminiau teisingai. Tai ko iš manęs nori?

— O kas, jeigu...

Nebaigiau. Stengiausi aiškiai suformuluoti tai, ko norėjau paklausti. Čia kažkas buvo ne taip.

— Kas „jeigu“?

— Nežinau. Manau, kad jeigu Džekas būtų kalbėjęsis su agente prieš pat jos dingimą, jai dingus jis būtų ką nors apie tai pasakęs. Pameni, ta istorija gana plačiai nuskambėjo. Apie tai rašė laikraščiai, kas vakarą buvo kalbama per televiziją. Ar negalėjo būti taip, kad pokalbis telefonu įvyko anksčiau, tik pradėjus tirti bylą? Tokiu atveju būtų suprantama, kad Martai Gesler dingus, Džekas galėjo būti jau pamiršęs apie pokalbį su ja.

Kurį laiką Krosas tylėjo ir galvojo. Bandžiau apsvarstyti kitas galimybes, tačiau norėjosi viską pagrįsti logiškai.

— Ar neduotum dar gurkšnelio, Hari?

Krosas per daug patraukė ir viskis nudegino jam gerklę. Kai prabilo vėl, jo balsas buvo prikimęs labiau nei paprastai.

— Nemanau. Man atrodo, kad buvo praėję dešimt mėnesių.

— Užsimerk trumpam, Krosai.

— Ką sumanei?

— Paprasčiausiai užsimerk ir sutelk į tai dėmesį. Susikaupk.

— Nori mane užhipnotizuoti, Hari?

— Noriu padėti tau sutelkti mintis ir prisiminti, ką pasakė Džekas.

— Nieko neišeis.

— Neišeis, jeigu priešinsies. Atsipalaiduok, Lo. Atsipalaiduok ir viską pamiršk. Įsivaizduok, kad tavo atmintis yra lenta, kurią reikia nuvalyti. Galvok tik apie tai, ką Džekas sakė apie skambutį.

Kroso akys po plonais išbalusiais vokais ėmė judėti lėčiau, kol galiausiai nurimo. Stebėjau jo veidą ir laukiau. Jau keletą metų nebuvau taikęs hipnozės įvykių sekai ir vaizdiniams atkurti. Norėjau, kad Krosas prisimintų laiką, vietą ir pokalbio turinį.

— Matai lentą, Lo?

— Taip, matau.

— Puiku. Eik prie lentos ir užrašyk ant jos Džeko vardą. Užrašyk viršuje, kad apačioje liktų vietos.

— Hari, tai kvaila. Aš...

— Padaryk tai dėl manęs, Lo. Užrašyk lentos viršuje Džeko vardą.

— Gerai.

— Puiku, Lo, tu šaunuolis. Dabar pažiūrėk į lentą ir po Džeko vardu užrašyk: „telefono skambutis“. Gerai?

— Užrašiau.

— Gerai. Dabar žiūrėk į šiuos tris žodžius ir sutelk į juos dėmesį. Džekas. Telefono skambutis. Džekas. Telefono skambutis.

Tyloje tarp mano žodžių girdėjosi tik negarsus naujo laikrodžio tiksėjimas.

— Dabar, Lo, noriu, kad sukoncentruotum dėmesį į juodą tuš-

tumą apie tuos žodžius. Apie tas raides. Įsiskverbk pro tas raides į tuštumą. Įsiskverbk pro raides.

Laukiau. Stebėjau jo akių vokus. Pamačiau, kaip jie sutrūkčiojo.

— Lo, su tavimi kalbasi Džekas. Jis tau pasakoja apie agentę. Jis sako, kad ji turinti naujos informacijos apie apiplėšimą filmavimo aikštelėje.

Ilgai tylėjau galvodamas, ar verta paminėti Gesler vardą. Nusprendžiau, kad bus geriau, jeigu nepaminėsiu.

— Ką jis tau sako, Lo?

— Kažkas negerai su numeriais. Jie nesutampa.

— Ar ji jam skambino?

— Ji jam skambino.

— Kur tu esi, jiems kalbantis, Lo?

— Mes automobilyje. Važiuojame į teismą.

— Į teismo posėdį?

— Taip.

— Kas teisiamas?

— Tas vaikis meksikietis. Mažas plėšikas, kuris nužudė korėjietį juvelyrą vakariniame pakraštyje. Alejandro Penjeda. Jam turi būti paskelbtas nuosprendis.

— Kaltinamasis yra Penjeda?

— Taip.

— O Džekui agentė paskambino, kai jūs buvote pakeliui į teismą išklausyti nuosprendį?

— Taip.

— Puiku, Lo.

Gavau tai, ko norėjau. Galvojau, ko dar galėčiau paklausuti.

— Lo, ar Džekas pasakė agentės pavardę?

— Ne.

— Ar jis sakė, kad patikrins gautą informaciją?

— Jis sakė, kad patikrins, tačiau, jo nuomone, informacija buvo neverta dėmesio.

— Tu juo patikėjai?

— Taip.

— Gerai, Lo. Netrukus liepsiu tau atsimerkti. Kai atsimerksi, norėčiau, kad jaustumeisi kaip atsibudęs iš miego, bet prisimintum viską, apie ką kalbėjomės. Gerai?

— Gerai.

— Atsimerk, Lo.

Kroso akių vokai sukrutėjo, ir jis atsimerkė. Žvilgsnis atsirėmė į lubas, paskui nukrypo į mane. Akys atrodė šviesesnės negu anksčiau.

— Hari...

— Kaip jautiesi, Lo?

— Puikiai.

— Atsimeni, apie ką kalbėjomės?

— Taip. Apie tą vaiką meksikietį. Penjedą. Mes jį vadinome Pin-Heada — Galvos Skausmas. Jis nesutiko bendradarbiauti. Jis pasikliovė teisėjais ir buvo nuteistas kalėti iki gyvos galvos.

— Gyveni ir mokaisi.

Iš Kroso gerklės pasigirdo gargaliavimas, iš kurio reikėjo suprasti, kad jis nusijuokė.

— Taip, tai buvo gera pamoka, — pasakė jis. — Atsimenu, tą dieną, kai vykome į teismą, Džekas papasakojo man apie skambutį iš Vestvudo.

— Teisingai. Ar prisimeni, kada buvo paskelbtas nuosprendis Penjedai?

— Vasario pabaigoje — kovo pradžioje. Tai buvo mano paskutinė byla, Hari. Po mėnesio gavau kulką tame sumautame bare ir buvau nurašytas į istorijos šiukšlyną. Atsimenu Pin-Heados veido išraišką, kai išgirdo nuosprendį kalėti iki gyvos galvos ir suprato, kad nebus jokio pasigailėjimo. Niekšas gavo tai, ko nusipelnė.

Vėl pasigirdo juokas. Pamačiau, kad Kroso akys apsiblausė.

— Kas nutiko, Lo?

— Dabar jis žaidžia tinklinį Korkorano kieme arba jį prievartauja meksikiečių mafija. O aš sėdžiu čia ir, manau, taip pat iki gyvos galvos.

Jis pažvelgė man į akis. Nieko daugiau nesumojau, tik linktelėti.

— Tai neteisinga, Hari. Gyvenimas neteisingas.

17

Centrinė miesto biblioteka, vienas seniausių pastatų mieste, buvo ties Flauer ir Figeroa gatvių susikirtimu. Ji iš visų pusių buvo užgožta šiuolaikiškų pastatų iš stiklo ir plieno konstrukcijų. Viduje buvo labai graži rotonda su kupolu, išpuošta mozaikomis, vaizduojančiomis miesto įkūrimą ir jo įkūrėjus — katalikų kunigus. Pastatas degė du kartus ir ilgus metus stovėjo uždarytas, kol buvo atstatytas toks, kaip kadaise. Kai pirmą kartą apsilankiau bibliotekoje po atstatymo, buvau dar vaikas. Netrukus aš tapau nuolatiniu bibliotekos lankytoju. Čia labai gerai jausdavausi. Skaitydavau bylas, užsirašinėdavau pastabas, čia pat, skaitykloje arba vidiniame kiemelyje, valgydavau priešpiečius. Susipažinau su apsaugininkais ir bibliotekininkais, kurių čia dirbo vos keletas. Turėjau skaitytojo pažymėjimą, tačiau į namus knygų pasiimdavau labai retai.

Išėjęs iš Lotono Kroso namų, nuvažiavau į biblioteką, nes nesiryžau vėl prašyti Keišos Rasel pagalbos. Man sukėlė nerimą jos skambutis į Sakramentą po to, kai paprašiau jos paieškoti laikraščių straipsnių apie Martą Gesler. Jeigu paprašysiu Rasel dar ko nors, jos žurnalistinis smalsumas gali nuvesti ją ten, kur visai nenorėčiau.

Užsakymų stalas buvo antrame aukšte. Pažinau moterį už stalo, nors niekada nebuvome kalbėjęsi. Ji mane irgi pažino. Parodžiau skaitytojo bilietą. Ji perskaitė. Mano pavardė jai kažką priminė.

— Ar žinote, kad jūsų pavardė tokia pat, kaip vieno žymaus dailininko? — paklausė ji.

— Taip, žinau.

Moters veidą nutvieskė raudonis. Ji buvo įpusėjusi ketvirtą dešimtį, neskoningai susišukavusi. Kortelėje perskaičiau jos pavardę — ponia Moloj.

— Be abejo, — pasakė ji. — Kaipgi galima nežinoti tokio dalyko. Kuo galiu padėti?

— Noriu peržiūrėti trejų metų senumo „Times" straipsnius.

— Gal norite, kad atliktume paiešką pagal žodį?

— Manau, kad taip. O kas tai yra?

Ji nusišypsojo:

— Esame suvedę į kompiuterį „Los Angeles Times" iki tūkstantis devyni šimtai aštuoniasdešimt septintųjų. Jeigu norite rasti ką nors, kas buvo išspausdinta nuo tų metų, jums tereikia prieiti prie kurio nors iš mūsų kompiuterių, surinkti frazę arba žodį, pavyzdžiui, vardą, kurie turėtų būti jūsų ieškomame straipsnyje, ir kompiuteris jums suras. Naudojimasis laikraščių archyvais kainuoja penkis dolerius už valandą.

— Puiku. Taip ir padarykime.

Bibliotekininkė nusišypsojo ir pasilenkusi po stalu kažką paėmė. Ji padavė man baltą plastikinį maždaug pėdos ilgio daikčiuką. Jis nė iš tolo nepanėšėjo į kompiuterį.

— Kaip juo naudotis?

Ji vos nepratrūko juoktis.

— Tai pranešimų gaviklis. Šiuo metu visi mūsų kompiuteriai užimti. Kai tik kuris nors atsilaisvins, aš jums pranešiu į pranešimų gaviklį.

— Aišku.

— Išėjus iš pastato, gaviklis neveiks. Taip pat jis neduoda garsinio signalo. Jis vibruoja, todėl laikykite jį prie savęs.

— Gerai. Gal nujaučiate, kiek reikės laukti?

— Kompiuteriu galima naudotis vieną valandą. Vadinasi, kai kam nors baigsis laikas, jam nebus leista pratęsti dar trisdešimčiai minučių. Tačiau paprastai skaitytojams neprireikia visos valandos paieškai.

— Gerai, ačiū. Būsiu netoliese.

Susiradau laisvą stalą vienoje iš skaityklų ir nusprendžiau sudėlioti bylos chronologiją. Išsiėmiau užrašų knygutę ir tuščiame lapelyje užrašiau tris man žinomas pagrindines datas bei įvykius:

Andžela Benton — nužudyta — 1999 m. gegužės 16 d.
Ginkluotas užpuolimas filmavimo aikštelėje —
1999 m. gegužės 19 d.
Marta Gesler — dingusi be žinios — 2000 m. kovo 19 d.

Tada prirašiau tai, ko nežinojau:

Gesler/Dorsis — telefono skambutis — ???

Paskui pagalvojau, kad dar vienas dalykas galėtų kai ką paaiškinti:

Dorsis/Krosas — nušauti — ???

Apsidairiau pažiūrėti, ar kas nors naudojasi mobiliuoju telefonu. Norėjau paskambinti, tačiau nebuvau tikras, ar bibliotekoje tai leidžiama. Grįžtelėjęs atgal prie žurnalų lentynos pamačiau stovintį vyrą mėlynais džinsais ir flaneliniais marškiniais, kuris staiga nusisuko pagriebęs pirmą pasitaikiusį po ranka žurnalą. Jis nebuvo panašus į FTB agentą, tačiau man pasirodė, kad prieš man atsisukant jis žiūrėjo tiesiai į mane. Jo reakcija buvo pernelyg staigi ir keista. Mūsų žvilgsniai nesusidūrė, kaip būna, kai norima užmegzti kontaktą. Jis aiškiai nenorėjo, kad žinočiau esąs stebimas.

Padėjau į šalį užrašų knygelę, pakilau nuo stalo ir nuėjau prie

žurnalų lentynos. Praeidamas pro tą vyrą pastebėjau, kad žurnalas, kurį jis nugriebė, vadinosi „Šiuolaikinis vaikų auklėjimas". Tai buvo dar vienas įrodymas, patvirtinantis mano įtarimus. Jis neatrodė panašus į šeimos tėvą. Įsitikinau, kad esu sekamas.

Nuėjau prie užsakymų stalo, pasilenkiau prie ponios Moloj ir pašnibždomis paklausiau:

— Norėčiau pasiteirauti. Ar bibliotekoje galima naudotis mobiliuoju telefonu?

— Negalima. Ar kas nors kalbasi telefonu?

— Ne. Tik teiraujuosi, kokia čia tvarka. Ačiū.

Man dar nespėjus pasitraukti nuo stalelio, moteris pasakė kaip tik ketinusi atsiųsti man žinutę į pranešimų gaviklį, kad yra laisvas kompiuteris. Gražinau jai pranešimų gaviklį ir ji palydėjo mane į kabiną, kurioje švietė kompiuterio ekranas.

— Sėkmės, — palinkėjo ji, gręždamasi eiti atgal prie savo stalelio.

— Atleiskite, — pasakiau, priversdamas ją sugrįžti. — Aš nemoku su šituo surasti „Times" archyvo.

— Ant paviršiaus yra piktograma.

Atsisukau ir apžvelgiau visą stalo paviršių, bet ant jo tebuvo kompiuteris, klaviatūra ir pelė. Bibliotekininkė sujuko, tačiau greitai susizgribo ir prisidengė ranka burną.

— Atleiskite, — pasakė ji. — Jūs... jūs nežinote, nuo ko pradėti?

— Nei nuo ko pradėti, nei kaip baigti. Ar negalėtumėte parodyti, nuo ko pradėti?

— Luktelėkite. Tik pažiūrėsiu, ar manęs niekas nelaukia.

— Puiku. Ačiū.

Po pusės minutės ji grįžo, pasilenkė virš manęs, uždėjo ranką ant pelės, spustelėjusi keletą klavišų atidarė „Times" archyvą ir priėjo prie tos vietos, kur buvo paieškos žodžio langelis.

— Parašykite paieškos žodį iš straipsnio, kurio ieškote.

Linktelėjau duodamas suprasti, kad tiek sugebu, ir surinkau vardą „Alejandro Penjeda". Ponia Moloj pasilenkė, paspaudė klavišą

ENTER, ir paieška prasidėjo. Maždaug po penkių sekundžių ekrane pasirodė paieškos rezultatai. Pirmieji du straipsniai buvo parašyti 1991 ir 1994-aisiais, o paskutinieji trys — 2000-aisiais. Atmečiau pirmuosius du kaip nesusijusius su tuo, kas mane domino. Kiti trys visi buvo parašyti 2000-ųjų kovą. Pažymėjau pele pirmąjį, išspausdintą 2000-ųjų kovo 1-ąją, ir paspaudžiau klavišą SKAITYTI. Viršutinėje ekrano dalyje pasirodė tekstas. Tai buvo trumpas pranešimas apie iškeltą bylą Alejandro Penjedai, kuris buvo kaltinamas korėjiečio juvelyro Kjungvon Parko nužudymu.

Kitas straipsnelis taip pat buvo trumpas, tačiau kaip tik jo man ir reikėjo. Jame buvo rašoma apie nuosprendžio paskelbimą Penjedai. Straipsnis buvo išspausdintas kovo 14-ąją ir pasakojo apie įvykius, atsitikusius diena anksčiau. Išsiėmiau iš kišenės užrašų knygutę ir papildžiau įvykių seką nauja informacija:

Andžela Benton — nužudyta — 1999 m. gegužės 16 d.
Ginkluotas užpuolimas filmavimo aikštelėje —
1999 m. gegužės 19 d.
Gesler/Dorsis — telefono skambutis — 2000 m. kovo 13 d.
Marta Gesler — dingusi be žinios — 2000 m. kovo 19 d.

Pabandžiau apibendrinti. Marta Gesler dingo ir greičiausiai buvo nužudyta praėjus šešioms dienoms po pokalbio su Dorsiu apie anomaliją banknotų numerių sąraše.

— Jeigu daugiau nieko nerasiu, teks viską pradėti nuo pradžių.

Buvau visai pamiršęs, kad ponia Moloj vis dar tebestovi man už nugaros. Atsistojau ir pasiūliau jai atsisėsti.

— Tiesą sakant, jei tai padaryti galėtumėte jūs, būtų kur kas greičiau, — pasakiau. — Man reikia dar kai ką surasti.

— Mes neprivalome atlikti paieškų. Jūs turėtumėte mokėti dirbti kompiuteriu, jeigu norite juo naudotis.

— Suprantu. Ketinu išmokti, tačiau šiuo metu dar nesu pakankamai įgudęs, o šios paieškos yra labai svarbios.

Atrodė, kad moteris svarstė, padėti ar ne. Tą akimirką pasigailėjau nepasiėmęs mažos, vizitinės kortelės dydžio, privataus

detektyvo licencijos kopijos. Ji poniai Moloj turėtų padaryti įspūdį. Moteris atsilošė, kad pro vieną šalia kitos sustatytas kabinas galėtų pažiūrėti, ar kas nelaukia jos prie stalelio. Vyrukas, neva skaitantis „Šiuolaikinį vaikų auklėjimą", sukinėjosi aplink stalelį, tarsi ko nors laukdamas ar norėdamas pasiklausti.

— Tik pasiteirausiu to vyro, ar jam ko nors reikia, ir grįšiu, — pasakė ponia Moloj ir nelaukdama, kol ką nors atsakysiu, nuėjo.

Aš stebėjau, kaip ji paklausė Šiuolaikinio Vaikų Auklėjimo, ar jam ko nors reikia. Vyriškis papurtė galvą, dirstelėjo į mane ir nuėjo šalin. Ponia Moloj grįžo pro stalų eiles prie manęs ir atsisėdo priešais kompiuterį.

— Ko dabar ieškosime?

Švelniai ir greitai spustelėjusi pelę, ji pažymėjo paieškos langą.

— Pabandykite parašyti „Džekas Dorsis", — pasakiau. — Paieškai susiaurinti gal dar galėtumėte pridėti „Nato baras"?

Bibliotekininkė įrašė reikalingus žodžius, ir paieška prasidėjo. Kompiuterio ekrane pasirodė trylika pozicijų. Paprašiau atversti pirmąją. Straipsnis buvo išspausdintas 2000-ųjų balandžio 7-ąją ir aprašė dienos prieš tai įvykius:

VIENAS POLICININKAS NUŠAUTAS,
VIENAS SUŽEISTAS PER SUSIŠAUDYMĄ
HOLIVUDO BARE

Keiša Rasel
„Times" apžvalgininkė

Vakar Holivudo bare buvo pašauti du užkandžiavę Los Andželo policijos detektyvai ir baro savininkas, kai įsiveržęs užpuolikas norėjo apiplėšti barą, grasindamas ginklu.

Per susišaudymą, įvykusį pirmą valandą dienos, Nato bare Čerokio aveniu 49 metų detektyvas Dženas H. Dorsis mirė nuo daugybinių šautinių žaizdų, o jo partneris, 38 metų Lotonas Krosas Dž., buvo sužeistas

į kaklą ir galvą. Jo būklė kritiška. Tuo metu dirbęs baro savininkas 29 metų Donaldas Raisas taip pat mirė vietoje nuo šautinių žaizdų.

Plėšimų ir žmogžudysčių skyriaus pareigūnas leitenantas Džeimsas Makis nurodė, kad įtariamasis, kuris buvo su slidininko kauke, pabėgo nešinas nenustatyta suma pinigų, pagrobtų iš baro kasos.

— Ten galėjo būti ne daugiau kaip keli šimtai dolerių, — pasakė Makis spaudos konferencijoje, surengtoje prie nusikaltimo vietos. — Negalime paaiškinti, dėl ko tas vaikinas galėjo pradėti šaudyti.

Anot Makio, sunku pasakyti, ar Dorsis su Krosu bandė pasipriešinti užpuolikui ir taip išprovokavo jį pradėti šaudyti. Pareigūnas sakė, kad abu detektyvai buvo pašauti sėdintys už stalelio blankiai apšviestoje nišoje. Nė vienas jų nespėjo išsitraukti ginklo.

Makio teigimu, detektyvai netoliese vykdė apklausas ir nusprendė užsukti į Nato barą užkąsti. Buvo nustatyta, kad jie bare alkoholio nevartojo.

— Jie užsuko čia dėl patogumo, — sakė Makis. — Tai buvo pats nesėkmingiausias jų kada nors priimtas sprendimas.

Per užpuolimą bare daugiau nieko nebuvo. Praeivis matė po susišaudymo nubėgantį užpuoliką ir pateikė policijai šiokį tokį įtariamojo apibūdinimą. Saugumo sumetimais jo vardo policija neatskleidė.

Lioviausi skaitęs ir paklausiau bibliotekininkės, ar nebūtų galima išspausdinti straipsnio.

— Penkiasdešimt centų už puslapį, — atsakė ji. — Mokėti tik grynaisiais.

— Gerai. Sumokėsiu.

Ponia Moloj paspaudė klavišą PRINT ir atsilošė kėdėje, kad pro tarpą tarp stalų pamatytų savo stalelį. Stovėdamas aš jį mačiau geriau.

— Niekas nelaukia. Ar galėtumėte padaryti dar vieną dalyką?

— Nebent greitai. Kokį?

Ėmiau raustis atmintyje, bandydamas prisiminti reikalingą žodį.

— O jeigu paieškotume žodžio „terorizmas"?

— Tyčiojatės iš manęs? Ar įsivaizduojate, kokioje daugybėje straipsnių šis žodis buvo pavartotas per pastaruosius dvejus metus?

— Taip, taip. Iš tikrųjų. Ištrinkite jį. Paieškos žodžiai neturi būti susieti rišliai kaip sakinyje, ar ne?

— Ne. Paklausykite, turiu eiti atgal prie savo...

— Gerai, gerai. O jeigu pabandytume: „FTB", „įtariamas teroristas", „Al Qaeda" ir „ląstelė"?

— Bijau, kad toks paklausimas gali būti per platus.

Bibliotekininkė surinko mano prašomus žodžius. Kiek palaukėme, ir kompiuteris nurodė, kad šie žodžiai yra net keturi šimtai šešiasdešimt septyniuose straipsniuose, tačiau tik šeši iš jų buvo parašyti po 2001-ųjų rugsėjo 11-osios. Po skaičiumi kompiuterio ekrane matėsi kiekvieno straipsnio antraštė. Kompiuterio ekrane buvo parodytas pirmasis iš keturiasdešimt dviejų puslapių su antraščių pavadinimais.

— Peržiūrėti turėsite pats, — pasakė ponia Moloj. — Turiu grįžti į savo darbo vietą.

Paskutinį paklausimą pradėjau beveik juokais. Galvojau, kad Šiuolaikinis Vaikų Auklėjimas arba apklaus ponią Moloj, kai aš išeisiu, arba atsiųs kitą agentą, o pats seks mane toliau. Norėjau tyčia įtraukti terorizmą, kad juos suklaidinčiau. Tačiau dabar supratau, kad galbūt kai ką sužinosiu apie tai, kuo užsiima biuras.

— Gerai, — atsakiau. — Ačiū už pagalbą.

— Nepamirškite, kad šiandien biblioteka uždaroma devintą. Vadinasi, jums liko dvidešimt penkios minutės.

— Gerai, ačiū. Beje, kur rasiu išspausdintus puslapius?

— Spausdintuvas yra ant priekinio stalo. Viską, ką išspausdinsite, rasite ten. Jūs prieinate prie manęs, sumokate, o aš jums atiduodu lapus.

— Puikiai suderintas mechanizmas.

Nieko neatsakiusi, ponia Moloj nuėjo, palikdama mane vieną su kompiuteriu. Apsidairiau. Šiuolaikinio Vaikų Auklėjimo niekur nesimatė. Grįžau atgal į savo kabiną ir ėmiau peržiūrinėti straipsnių antraštes. Keletą jų atsiverčiau, tačiau pradėjęs skaityti tuoj liaudavausi, vos tik suprasdavau, kad jos neturi nieko bendra su Los Andželu. Supratau, kad į paieškos žodžius reikėjo įtraukti žodį „Los Andželas". Atsistojau pažiūrėti, ar prie stalo priekyje nesimato ponios Moloj, tačiau jos ten nebuvo.

Grįžau prie kompiuterio. Galiausiai atkreipiau dėmesį į vieną antraštę trečiame lape:

PASIENYJE SULAIKYTAS
TERORISTAS SU PINIGAIS

Spustelėjau mygtuką SKAITYTI ir išsitraukiau visą straipsnį. Langelyje virš jo buvo nurodyta, kad straipsnis pasirodė spaudoje prieš mėnesį 13A laikraščio puslapyje. Dar buvo įdėta nusikaltėlio nuotrauka. Jo oda buvo smarkiai įdegusi, plaukai šviesūs ir garbanoti.

Džošas Mejeris
„Times" apžvalgininkas

Teisingumo departamentas pranešė, kad sulaikytas pinigų kurjeris, įtariamas bandęs pergabenti per Meksikos sieną ties Kaleksiku krepšį su pinigais, skirtais pasaulinio teroristų tinklo rėmėjams.

39 metų Musuvą Azizą, kuris prieš ketverius metus buvo įtrauktas į FTB ieškomų teroristų sąrašą, sulaikė pasienio apsaugos agentai, kai šis bandė pereiti Jungtinių Valstijų–Meksikos sieną.

Azizas, kuris, FTB duomenimis, yra susijęs su „Al Qaeda" teroristų grupuote Filipinuose, po automobilio sėdyne buvo paslėpęs krepšį su didele suma JAV dolerių. Azizas, kuris važiavo vienas, suimamas nesipriešino. Jis

buvo laikomas nežinomoje vietoje ir saugomas federalinės tarnybos agentų kaip priešo belaisvis.

Agentų teigimu, Azizas bandė pakeisti savo išvaizdą nusidažydamas šviesiai plaukus ir nusiskusdamas barzdą, kurią jis, kaip buvo žinoma, anksčiau nešiojo.

— Šis areštas yra reikšmingas įvykis, — sakė valstybės prokuroro padėjėjas Los Andželo antiteroristiniame padalinyje Abrahamas Kleinas. — Mes dedame pastangas išrauti terorizmo finansavimo šaknis visame pasaulyje. Manoma, kad įtariamasis yra glaudžiai susijęs su terorizmo finansavimu ne tik mūsų šalyje, bet ir užsienyje.

Kleino ir kitų šaltinių teigimu, Azizas greičiausiai yra pagrindinė figūra, kurią sulaikius gali būti sustabdytas pinigų tiekimas teroristinei veiklai, nukreiptai prieš Amerikos interesus.

— Mes konfiskavome didelę pinigų sumą, tačiau kur kas svarbiau yra tai, kad suėmėme žmogų, kuris užsiiminėjo pinigų išėmimu iš apyvartos ir jų perdavimu teroristams, — teigė panoręs likti nežinomas šaltinis iš Teisingumo departamento.

Pasak to paties šaltinio, Azizas yra Jordanijos pilietis, jis mokėsi Klivlendo aukštojoje mokykloje Ohajo valstijoje ir laisvai kalba angliškai. Jis turi pasą ir Alabamoje išduotą vairuotojo pažymėjimą Franko Ajelo pavarde.

FTB įtraukė Azizą į ieškomų asmenų sąrašą prieš ketverius metus, kai buvo gauta informacija, kad jis susijęs su pinigų tiekimu teroristams, dalyvavusiems sprogdinant JAV ambasadas Afrikoje. Federaliniai agentai praminė Azizą Peliuku dėl jo smulkaus kūno sudėjimo, sugebėjimo išvengti suėmimo pastaraisiais mėnesiais ir dėl sunkiai ištariamo vardo.

Po teroristų atakų 2001-ųjų rugsėjo 11-ąją Azizas buvo priskirtas prie labiausiai ieškomų nusikaltėlių, nors akivaizdžių įrodymų, kad jis tiesiogiai susijęs su

devyniolika teroristų savižudžių, įvykdžiusių išpuolius, nebuvo.

— Šis vaikinas — pinigų kurjeris, — teigė šaltinis Teisingumo departamente. — Jo užduotis — pergabenti pinigus iš taško A į tašką B. Tie pinigai naudojami medžiagoms, iš kurių gaminami sprogmenys ir ginklai, pirkti, teroristams aprūpinti ir išlaikyti.

Buvo neaišku, kodėl Azizas norėjo išvežti JAV valiutą iš šalies.

— Doleris visur yra doleris, — sakė prokuroro padėjėjas. — Jis tvirtesnis už daugumos šalių, kuriose veikia teroristų grupuotės, valiutą. Galimas daiktas, kad įtariamasis vežė pinigus į Filipinus sumokėti už kokią nors operaciją.

Kleinas darė prielaidą, kad pinigai galėjo būti skirti teroristams, ketinantiems įsikurti Jungtinėse Valstijose.

Kleinas atsisakė nurodyti, kokią sumą gabeno Azizas ir iš kur tie pinigai buvo gauti. Federalinės tarnybos agentai pastaruoju metu tvirtina, kad didelės lėšos teroristams finansuoti gaunamos iš nelegalios veiklos Jungtinėse Valstijose. Pavyzdžiui, praėjusiais metais įvykdytą narkotikų operaciją FTB sieja su teroristų finansavimo tinklu.

„Times“ šaltiniai FTB pernai teigė, kad negyvenamose Meksikos vietovėse gali būti įsikūrusios su „Al Qaeda“ susijusių teroristų rengimo stovyklos. Kleinas vakar atsisakė komentuoti galimybę, kad Azizas galėjo vykti į vieną tokių stovyklų.

Ilgokai sėdėjau ir žiūrėjau į ekraną. Galvojau, ar tik norėdamas iškrėsti pokštą federaliniams agentams neužčiuopiau kai ko rimtesnio. Ar negalėjo tai, ką perskaičiau, būti susiję su mano atliekamu tyrimu. Galbūt agentai iš devinto aukšto Vestvude pinigus, pagrobtus iš filmavimo aikštelės, susiejo su šiuo teroristu?

Mano mintis nutraukė pranešimas per garsiakalbį, kad po penkio-

likos minučių biblioteka uždaroma. Spustelėjau PRINT ir grįžau prie straipsnių sąrašo. Peržiūrinėdamas antraštes ieškojau, kas dar apie tai buvo rašoma po Azizo arešto. Radau tik vieną straipsnį, išspausdintą praėjus dviem dienoms po pirmojo. Atsiverčiau jį, tačiau jis buvo labai trumpas. Jame buvo rašoma, kad kaltinimų pateikimas Azizui atidedamas neribotam laikui, nes jį vis dar apklausinėja federaliniai agentai. Nors tiesiai nebuvo pasakyta, tačiau iš straipsnio tono galima suprasti, kad Azizas sutiko bendradarbiauti. Dar buvo rašoma, kad po Rugsėjo 11-osios išpuolių buvo priimtos federalinių įstatymų pataisos, pagal kurias federalinės valdžios pareigūnams atsivėrė plačios galimybės sulaikyti įtariamuosius terorizmu kaip priešų belaisvius. Likusią straipsnio dalį sudarė ankstesniame straipsnyje skelbta informacija.

Grįžau prie sąrašo ir toliau peržiūrinėjau antraštes. Užtrukau beveik dešimt minučių, tačiau apie Musuvą Azizą daugiau neradau nieko.

Per garsiakalbį pranešė, kad biblioteka uždaroma. Apsidairiau ir prie pirmojo stalelio pamačiau ponios Moloj nugarą. Ji dėliojo daiktus į stalčių, ketindama eiti namo. Dabar aš mažiausiai norėjau, kad Šiuolaikinis Vaikų Auklėjimas sužinotų, ko ieškojau kompiuteryje. Bent jau ne dabar. Pasilikau kabinoje. Per garsiakalbį dar kartą pranešė, kad biblioteka uždaroma. Galiausiai priėjo ponia Moloj nešina išspausdintais mano lapais ir pasakė, kad turiu išeiti. Sumokėjau, sulankсčiau lapus ir įsidėjau į švarko kišenę prie užrašų knygutės. Padėkojau jai ir apleidau užsakymų salę.

Išeidamas apsimečiau, kad apžiūrinėju mozaikas ir pastato architektūrą. Sukinėjausi rotondoje, norėdamas įsitikinti, ar niekas neseka. Nieko įtartino nepastebėjau. Pagalvojau, kad darausi paranojiškas.

Panašu, kad buvau paskutinis, išeisiantis pro pagrindines duris. Pagalvojau, kad gal vertėtų susirasti tarnybinį išėjimą ir palaukti ponios Moloj. Norėjau paklausti, ar jos niekas nesiteiravo apie mane ir mano paieškas. Galiausiai nusprendžiau, kad taip tik galiu ją išgąsdinti, todėl atsisakiau savo sumanymo.

Eidamas trečiu garažo aukštu savo automobilio link, pajutau persmelkusią baimę. Rodės, aš pats save gerokai įbauginau. Paspartinau žingsnį ir automobilį pasiekiau jau beveik bėgte.

18

Paranoja ne visuomet yra blogai. Kartais ji padeda neprarasti budrumo ir išsaugoti pranašumą. Iš bibliotekos pasukau Brodvėjumi į miesto centrą. Iš pažiūros galėjo atrodyti visai natūralu, kad buvęs policininkas važiuoja į policijos nuovadą. Tai nieko keista. Tačiau vos tik privažiavau „Los Angeles Times" pastatų kompleksą, staiga nestabdydamas ir nerodydamas posūkio pasukau vairą į kairę ir prieš eismo srautą nėriau į Trečiosios gatvės tunelį. Nuspaudžiau akceleratorių iki galo. Automobilis pakluso: jo priekis pakilo tarsi motorinė valtis ir tolydžio greitėdamas nudūmė trijų eilių tuneliu.

Nuolat dirsčiojau į galinio vaizdo veidrodėlį, norėdamas įsitikinti, ar niekas neseka. Tunelio sienose buvo įmontuoti halogeniniai šviestuvai. Kurdami filmus, režisieriai nuomodavo iš miesto būtent šį tunelį. Bet koks automobilis, kuris bandytų mane sekti, būtų matomas kaip ant delno, netgi jei važiuotų išjungęs šviesas.

Šypsojausi pats nelabai suprasdamas, kodėl. Anoks čia džiaugsmas būti sekamam FTB. Ši tarnyba juokauti nemėgsta. Jaučiau, kad gerai padariau, nusprendęs įsigyti mersedesą. Automobilis skriete skriejo. Sėdėjau aukštai, aukščiau negu bet kokiame policijos au-

tomobilyje, ir pro galinio vaizdo veidrodėlį puikiai galėjau matyti viską, kas vyksta už manęs. Tarsi prieš nusipirkdamas automobilį iš anksto būčiau žinojęs, kad man jo prireiks. Būtent tai ir vertė mane šypsotis.

Išvažiavęs iš tunelio, nuspaudžiau stabdžius ir staigiai pasukau į dešinę. Plačios padangos prisilietė šaligatvio. Kai įsitikinau, kad tunelio anga gerai matosi, sustojau. Laukiau stebėdamas tunelio angą pro veidrodėlį. Nė vienas automobilis, išvažiuojantis iš tunelio, nepasuko į dešinę paskui mane ir net nepristabdė, pravažiuodamas pro sankryžą. Jeigu buvau sekamas, persekiotojas arba pametė mane iš akių, arba, jeigu jis pakankamai patyręs, nutarė verčiau palikti mane ramybėje negu išsiduoti, kad seka. Turint galvoje, kaip mane sekė Šiuolaikinis Vaikų Auklėjimas, antra galimybė buvo sunkiai tikėtina.

Trečia galimybė — elektroninė sekimo įranga. Biuro žmonės galėjo ją įmontuoti į automobilį šiandien bet kuriuo metu. Galbūt technikas pritvirtino ją po mano automobiliu garaže prie bibliotekos. Jis galėjo laukti manęs ir prie FTB pastato. Pastaruoju atveju tai reikštų, kad jie žinojo apie mano pasivažinėjimą su Rojumi Lindelu. Jaučiau turįs perspėti Rojų, tačiau nusprendžiau, kad neturėčiau jam skambinti savo mobiliuoju telefonu.

Palingavau galvą. Gal vis dėlto paranoja nėra toks jau geras dalykas. Ji gali padėti neprarasti budrumo, tačiau gali ir paralyžiuoti veiksmus. Vėl nėriau į automobilių srautą ir pasukau Holivudo greitkelio link. Važiuodamas stengiausi kuo mažiau dirsčioti į galinio vaizdo veidrodėlį.

Šis greitkelis yra estakadinis, nes kerta Holivudą ir įsilieja į Kačengos bulvarą. Pakeliui atsiveria puikus vaizdas į vietas, kur praleidau geriausius savo darbo policijoje metus. Tik metęs žvilgsnį iš karto atpažindavau pastatus, kur teko lankytis tiriant bylas. Kapitolijaus įrašų studijos pastatas, savo išvaizda primenantis įrašų rietuvę. Ušerio viešbutis, dabar rekonstruojamas į liukso klasę. Jo rekonstrukcija yra Holivudo centro pertvarkymo plano dalis. Gerai matėsi apšviesti namai ant kalvų viršūnių Byčvudo kanjone ir Vaitly

Haitse. Mačiau legendinio vietos krepšininko skulptūrą didumo sulig dešimties aukštų namu prie kažkokio biurams skirto pastato. Kiek mažesnė, tačiau taip pat užstojanti dalį pastato, buvo „Marlboro" reklamos vyro skulptūra. Jo burnoje smilko cigaretė.

Holivudas gražiausias naktį. Tik tamsoje jis išsaugo savo mistinę aureolę. Dienos šviesoje uždanga pakyla ir visa intriga pranyksta. Lieka tik užslėptos baimės jausmas. Tai miestas, kuriame viskas perkama ir parduodama, kuriame dūžta viltys ir svajonės. Pastatyk dykumoje miestą, palaistyk jį netikromis viltimis bei netikrais stabais ir turėsi tai, ką matai Holivude. Dykuma niokoja ir degina tokį miestą, jo gatvėmis slankioja žmogiškos būtybės tarsi vėjaričiai augalai, aplinkiniuose kalnuose slapstosi nusikaltėliai.

Ties rodykle į Malholandą kirtau greitkelį, ties sankryža pasukau į Vudrou Vilsono gatvę ir ėmiau kilti į kalną. Mano namų langai buvo tamsūs. Vienintelė šviesa, kurią pamačiau išeidamas iš garažo, prišlieto prie namo, buvo raudonas autoatsakiklio, stovinčio virtuvėje ant stalelio, indikatorius. Uždegiau šviesą ir nuspaudžiau atsakiklio juostelės mygtuką ATSUKTI.

Buvo dvi žinutės. Pirmąją paliko Kiz Raider. Tai ji man pasakė pati. Kita buvo Lotono Kroso. Vėliau jis skambino dar kartą. Sakė, kad nori kai ką pasakyti. Jo balsas buvo karkiantis. Klausydamasis bandžiau įsivaizduoti jo žmoną, stovinčią šalia ir laikančią ragelį prie jo lūpų.

Žinutė buvo palikta prieš dvi valandas. Žinojau, kad jau vėlu, tačiau vis tiek paskambinau. Krosas gyveno kėdėje. Neįsivaizdavau, kokiu laiku jam gali būti per vėlu skambinti.

Atsiliepė Denė Kros. Tikriausiai Krosų telefono aparatas rodė skambinančiojo telefono numerį, nes jos „klausau" nuskambėjo sausai ir kiek pagiežingai. O gal man tik taip pasirodė?

— Dene, čia aš, Haris. Radau žinutę nuo tavo vyro.

— Jis miega.

— Gal galėtum jį pažadinti? Iš jo balso sprendžiu, kad tai svarbu.

— Aš žinau, ką jis norėjo tau pasakyti.

— Ką?

— Jis norėjo pasakyti, kad namuose savo kabinete laikydavo visų tiriamų bylų kopijas.

Neatsimenu, kad būčiau matęs jo namuose darbo kabinetą.

— Pilnas kopijas?

— Nežinau. Jų buvo pilnos spintos.

— Buvo?

— Ten, kur buvo darbo kabinetas, dabar yra jo gyvenamasis kambarys. Viską iškrausčiau ir išnešiau į garažą.

Pagalvojau, kad turiu ją pertraukti. Telefonu apie tokius dalykus kalbėti negalima. Mane vėl apėmė paranoja.

— Atvažiuoju dabar pat, — pasakiau.

— Ne šįvakar. Jau pernelyg vėlu. Ruošiuosi gulti.

— Būsiu už pusvalandžio, Dene. Palauk manęs.

Nelaukdamas, kol ji ką pasakys, padėjau ragelį. Nebėjau į namo vidų, apsisukau virtuvėje ir išėjau palikdamas degančią šviesą.

Slėnyje pradėjo lynoti. Dėl slidaus kelio eismas greitkelyje sulėtėjo, ir man prireikė kiek daugiau nei pusvalandžio, kol nuvažiavau iki namo Melba gatvėje. Vos tik įsukau į kiemą, garažo vartai ėmė kilti. Denė Kros jau laukė manęs. Išlipau iš mersedeso ir įėjau į garažą.

Tai buvo dviem automobiliams skirtas garažas, užgriozdintas dėžėmis ir baldais. Čia stovėjo senas „Chevy Malibu". Jo variklio dangtis buvo kiek pakilęs, tarsi kas būtų tvarkęs variklį ir nusprendęs padaryti pertraukėlę ne užtrenkęs dangtį, o tik nuleidęs. Prisiminiau, kad Lotonas Krosas važinėdavo galingu septintojo dešimtmečio laidos automobiliu. Dabar jį dengė storas dulkių sluoksnis, ant viršaus kėpsojo dėžės. Buvo akivaizdu, kad niekas nesirengia jo remontuoti ar juo važinėti.

Durys, jungiančios garažą su namu, atsidarė ir pasirodė Denė. Ji vilkėjo chalatu, dirželiu standžiai susijuosusi liekną liemenį. Jos veide išvydau įprastinę nepritariančią veido išraišką. Tai jai visiškai netiko, nes ji buvo graži moteris. Ak taip, — kadaise buvo.

— Dene, — pasakiau linktelėdamas. — Ilgai neužtruksiu. Jei tik galėtum parodyti man...

— Dokumentų spintos štai ten, šalia skalbimo mašinos.

Ji mostelėjo į nišą skalbiniams priešais „Malibu". Apėjau automobilį ir radau dvi dviveres spintas, stovinčias šalia skalbimo mašinos ir džiovyklės. Spintos turėjo būti rakinamos, tačiau spynos išluptos. Matyt, Lotonas jas įsigijo per kokį nors kiemuose vykstantį senų rakandų išpardavimą.

Nė ant vieno iš keturių stalčių nebuvo jokių užrašų, kurie padėtų man surasti tai, ko reikia. Pasilenkiau ir atidariau pirmąjį stalčių iš kairės. Bylų jame nebuvo. Panašu, kad jame buvo sudėta tai, kas paprastai laikoma ant stalo. Čia gulėjo Rolodekso segtuvas, pageltusios vizitinės kortelės, įrėminta Denės ir Lotono Krosų nuotrauka iš tų laikų, kai jų gyvenimas klostėsi laimingai, ir keletas aplankų. Juose neradau nieko, išskyrus Grifito parko planą.

Kitame stalčiuje buvo Kroso bylos. Ėmiau versti pavardžių rodyklę, tikėdamasis rasti tai, ko ieškojau. Nieko. Ištraukiau kitos spintos viršutinį stalčių. Ten gulėjo dar kelios bylos. Galiausiai radau bylą su užrašu „Eidolon Productions". Išėmiau ją, padėjau ant spintos viršaus ir vėl ėmiau raustis tarp popierių. Žinojau, kad bylos medžiaga dažnai būna laikoma keliuose aplankuose.

Aptikau aplanką, ant kurio buvo užrašyta: „Antonijas Markvelas". Prisiminiau bylą, apie kurią prieš penkerius ar šešerius metus labai plačiai rašė spauda. Markvelas buvo devynerių metų berniukas, kuris dingo be žinios iš kiemo Čatsvorte. PŽS tyrė bylą kartu su FTB. Po savaitės jie suėmė įtariamąjį — pedofilą, važinėjusį gyvenamuoju furgonu. Jis parodė Lotonui Krosui ir jo partneriui Džekui Dorsiui, kur Grifito parke gulėjo berniuko kūnas. Jis buvo užkastas netoli urvų Bronsono kanjone. Tuose kalnuose buvo tiek atokių vietelių, kad jie patys niekada nebūtų radę, jei žudikas nebūtų parodęs.

Tai buvo garsi byla. Tokios bylos padeda padaryti karjerą nuovadoje. Įsivaizduoju, kokie išdidūs jautėsi Krosas ir Dorsis, išaiškinę tą nusikaltimą. Tada jie net nenutuokė, kas jų laukia.

Uždariau stalčių. Daugiau neradau nieko, kas galėtų būti susiję su mano tyrimu. Apatinis stalčius buvo tuščias. Paėmiau bylą ir priėjau prie „Malibu". Pasidėjau ją ant variklio dangčio ir atsiverčiau.

Reikėjo pasikišti ją po pažastimi ir išeiti, tačiau kažkokia nuojauta mane sulaikė. Galbūt tikėjausi aptikti kokį nors pėdsaką, kuris padėtų man tiriant bylą. Norėjau tuoj pat pažiūrėti, kas Lotono Kroso aplanke.

Vos atsivertęs bylą supratau, kad ji nepilna. Krosas buvo nusikopijavęs keletą dokumentų, kad galėtų studijuoti juos būdamas namuose ar kelyje. Trūko pagrindinių raportų. Nebuvo raportų, susijusių su Andželos Benton nužudymu. Beveik visi raportai buvo apie ginkluotą apiplėšimą filmavimo aikštelėje ir susišaudymą. Radau liudininkų parodymus, tarp jų ir savo, teismo ekspertų išvadas, kraujo, rasto ant pavogto furgono, ir spermos, rastos ant Andželos Benton kūno, DNR palyginamąją analizę. Duomenys neatitiko. Buvo apklausų apibendrinimai ir vadinamasis V ir L, arba alibi lapas, kuriame užfiksuotas laikas ir vieta visų asmenų, kurie gali būti susiję su byla. Tokie lapai padėdavo sumažinti įtariamųjų ratą.

Perverčiau raportą. Krosas ir Dorsis tikrino vienuolika asmenų. Ne visų pavardės man buvo pažįstamos. V ir L raportas buvo geras radinys. Atidėjau jį į šalį, kad vėliau, peržiūrėjęs visus dokumentus, galėčiau padėti jį ant viršaus.

Darbavausi toliau. Jau buvau bepradedąs skaityti raporto apie banknotų numerius kopiją, kurioje buvo surašyti kai kurių pavogtų banknotų numeriai, kai pasigirdo Denės balsas. Buvau visai pamiršęs, kad ji tebestovi tarpduryje.

— Ar radai, ko ieškojai?

Pirmiausia man į akis krito tai, kad jos chalato diržėlis buvo atsirišęs ir pro prasiskleidusį chalatą matėsi lengvi mėlyni naktiniai baltiniai.

— Radau. Noriu greitai peržiūrėti, tačiau jeigu nori, galiu išeiti.

— Gali neskubėti. Lotonas miega ir prabus tik ryte.

Tardama paskutinius žodžiu, Denė žiūrėjo man tiesiai į akis. Stengiausi suprasti, ką ji tuo norėjo pasakyti. Man nespėjus nieko atsakyti, pasigirdo triukšmas ir garažo įėjimą apšvietė greitai privažiavusio automobilio šviesos.

Atsisukęs pamačiau įprastinį valdišką automobilį — „Crown

Victoria", privažiuojantį prie atidaryto garažo. Viduje sėdėjo du vyrai. Vieną iš jų, sėdintį šalia vairuotojo, pažinau. Kiek įmanoma atsargiau, kad nepastebėtų, padėjau raportą apie valiutų numerius ant V ir L raporto, paskui juos abu paėmiau ir įkišau į plyšį tarp „Malibu" variklio dangčio ir sparno. Išgirdau, kaip popieriai įkrito kažkur šalia variklio. Tada pasitraukiau nuo automobilio, palikdamas likusius bylos dokumentus ant variklio dangčio, ir žengiau atvykėliams priešais.

— FTB, — pasakė Šiuolaikinis Vaikų Auklėjimas.

Jis parodė tarnybinį pažymėjimą su pritvirtintu prie jo ženkleliu ir tučtuojau įsidėjo jį atgal.

— Kaip vaikai? — paklausiau aš.

Akimirką jis sutriko ir stabtelėjo. Tačiau greitai susivaldė ir atsistojo priešais mane. Jo partneris, kuris neparodė savo ženklelio, atsistojo per kelias pėdas man iš dešinės.

— Pone Bošai, prašome eiti su mumis, — pasakė Šiuolaikinis Vaikų Auklėjimas.

— Šiuo metu esu užsiėmęs. Noriu sutvarkyti garažą.

Agentas dirstelėjo pro mano petį į Denę Kros.

— Ponia, gal galėtumėte eiti į vidų ir uždaryti duris? Mes neketiname jūsų varžytis.

— Tai mano garažas ir mano namai, — atsakė Denė.

Jos protestas buvo beprasmis, tačiau man patiko toks jos elgesys.

— Ponia, tai FTB reikalai. Su jumis tai nesusiję. Prašome eiti į vidų.

— Tai, kas vyksta mano garaže, susiję ir su manimi.

— Daugiau nekartosiu, ponia.

Stojo trumpa tyla. Nenuleidau akių nuo agento. Išgirdau, kaip durys už manęs užsidarė, ir supratau, kad liudininkų neliko. Tą pačią akimirką man iš dešinės stovėjęs agentas žengė pirmyn ir iškėlęs abi rankas puolė mane, prispausdamas prie „Malibu" šono. Alkūne kliudžiau ant automobilio stogo stovėjusią dėžę. Dėžė nulėkė už automobilio ir nukrito ant žemės. Garsas buvo toks, tarsi joje būtų buvę stiklinių daiktų.

Agentas buvo gerai treniruotas, ir aš nutariau nesipriešinti. Žinojau, kad padaryčiau klaidą. Tai būtų tai, ko jis nori. Agentas šiurkščiai prispaudė mane prie automobilio ir užlaužė už nugaros rankas. Išgirdau ant riešų dedamų antrankių spragtelėjimą. Paskui jis apčiupinėjo mano kūną, ieškodamas ginklo, ir patikrino kišenes.

— Ką jūs čia darote? Kas čia vyksta?

Tai buvo Denė. Ji išgirdo triukšmą ir atėjo.

— Ponia, — rūsčiai tarė Šiuolaikinis Vaikų Auklėjimas, — grįžkite atgal ir uždarykite duris.

Kitas agentas atsuko mane nugara į automobilį ir išstūmė iš garažo savo automobilio link. Dirstelėjau į Denę kaip tik tuo momentu, kai ji uždarinėjo duris. Jos veide nebuvo ankstesnės nepalankios išraiškos. Ją pakeitė susirūpinimas. Taip pat spėjau pastebėti, kad jos chalato diržėlis vėl užrištas.

Agentas tylėdamas atidarė automobilio dureles ir stumtelėjo mane į vidų.

— Saugok galvą, — pasakė uždėdamas ranką man ant sprando ir staigiu judesiu pastūmė mane ant galinės sėdynės. Jis užtrenkė dureles. Pro lango stiklą aiškiai mačiau jo nusivylimą, kad nesulaukė jokio pasipriešinimo.

Jis pabeldė kumščiu į automobilio stogą. Vairuotojas įjungė atbulinę pavarą ir taip staigiai trūktelėjo atgal, kad nusiritau nuo sėdynės ant grindų. Nespėjau susilaikyti ir skaudžiai susitrenkiau veidą į grindis. Surakintomis rankomis bandžiau atsisėsti atgal ant sėdynės. Tai padariau greitai. Pyktis ir nuoskauda suteikė jėgų. Kai automobilis trūktelėjo į priekį, jau buvau spėjęs atsisėsti. Automobiliui tolstant nuo namų, pro galinio vaizdo veidrodėlį pamačiau Šiuolaikinį Vaikų Auklėjimą, stovintį garaže ir žvelgiantį pavymui. Po pažastimi jis laikė Lotono Kroso bylą.

Sunkiai atsidusau ir stebėjau, kaip veidrodėlyje agento atvaizdas tolydžio mažėja. Ant veido buvo prilipę šiukšlių nuo grindų kilimėlio, tačiau negalėjau jų nusivalyti. Veidas degė, bet ne iš skausmo, pykčio ar nuoskaudos. Mane degino bejėgiškumas ir mano padėties beviltiškumas.

19

Pusiaukelėje į Vestvudą lioviausi su jais kalbėjęs. Žinojau, kad tai beprasmiška, tačiau ištisas dvidešimt minučių jų klausinėjau, grasinau jiems, tačiau kad ir ką jiems sakiau, nesulaukiau jokio atsako. Galiausiai pasiekėme federalinį pastatą. Automobilis įvažiavo į požeminį garažą. Mane ištraukė iš automobilio ir įgrūdo į liftą, ant kurio buvo užrašas: „Tik saugumo tarnybos transportui". Vienas agentas pridėjo prie skydelio elektroninę kortelę ir nuspaudė devintu numeriu pažymėtą mygtuką. Plieninei lifto kabinai kylant į viršų pagalvojau apie tai, ką reiškia neturėti ženklelio. Jie buvo agentai, o aš — niekas. Ir jie galėjo daryti su manimi ką panorėję.

— Nebejaučiu pirštų, — pasakiau. — Antrankiai per smarkiai užveržti.

— Na ir kas, — atsakė vienas iš agentų. Tai buvo pirmieji jo ištarti žodžiai per visą vakarą.

Durys atsidarė. Jie paėmė mane už parankių ir įvedė į vestibiulį. Priėjus prie durų, vienas agentas atidarė jas elektronine kortele. Nuėjome koridoriumi. Kitos durys buvo su kodiniu užraktu.

— Nusisuk, — paliepė agentas.

— Ką?

— Nusisuk nuo durų.

Padariau kaip lieptas. Stovėjau nusisukęs, kol kitas agentas surinko reikiamą kodą. Durys atsidarė, ir mes įėjome į blankiai apšviestą koridorių. Iš abiejų pusių buvo daug durų, kuriose galvos aukštyje buvo maži langeliai. Iš pradžių pagalvojau, kad tai apklausų kambariai, tačiau jų buvo labai daug. Supratau, kad tai kameros. Eidamas pro šalį, žvilgtelėjau į kai kuriuos langelius ir pamačiau už jų žmones, žiūrinčius į mane. Jie buvo tamsaus gymio, kilę iš Vidurio Rytų. Jų barzdos buvo susivėlusios. Pro trečią langelį pamačiau mažo ūgio vyrą. Jo akys vos siekė langelio apačią. Vyriškio plaukai buvo nudažyti geltonai, nuo šaknų per ketvirtį colio — juodi. Pažinau jį iš nuotraukos, matytos kompiuterio ekrane bibliotekoje. Tai buvo Musuva Azizas.

Sustojome prie dvidešimt devintu numeriu pažymėtų durų. Kažkieno nematoma ranka jas automatiškai atidarė. Vienas agentas atsistojo man už nugaros ir išgirdau jį rakinant mano antrankius. Užveržtos rankos buvo nutirpusios. Pajutęs, kad rankos vėl laisvos, patryniau jas priešais save vieną apie kitą, kad atsigautų. Rankos atrodė baltos kaip popierius, o ties tomis vietomis, kur buvo uždėti antrankiai, matėsi gilios raudonos žymės. Visada laikiausi nuomonės, kad negalima pernelyg stipriai užveržti antrankių įtariamajam. Taip pat negalima suimtojo galvos daužyti į automobilio durelių rėmą. Kad ir kokios aplinkybės būtų, tai vertinu kaip chuliganišką elgesį. Tai primena tuos, kurie vaikystėje įprato skriausti silpnesniuosius ir užaugę negali atsikratyti tokio bjauraus įpročio.

Pajutau rankose tvinkčiojimą. Tai reiškė, kad jos atsigauna. Tuo pat metu apėmė pyktis, akis aptraukė tamsa. Pajutau didžiulį norą atkeršyti tiems vaikinams, tačiau susivaldžiau. Reikia žinoti, kada ir kiek gali naudotis savo galia. Tie vyrukai tokių dalykų dar nesuvokė.

Kažkurio iš jų ranka stumtelėjo mane į vidų. Nevalingai stabtelėjau. Neturėjau noro ten eiti. Akimirksniu pajutau stiprų spyrį po kairiuoju keliu, mano koja linktelėjo. Dar gavau smūgį alkūne į

nugarą ir nusiritau iki kameros sienos. Norėdamas išvengti smūgių, užsidengiau rankomis veidą.

— Sveikas atvykęs, šikniau, — pasigirdo agento balsas man už nugaros.

Man nespėjus prie jo prišokti, durys užsitrenkė. Stovėjau ir žiūrėjau į langelį duryse. Langelis buvo veidrodinis, ir aš supratau, kad kaliniai, žvelgdami pro langelį, žiūrėjo ne į lauką, o į save.

Jaučiau, kad agentas, kuris mane čia įspyrė, stovi kitoje langelio pusėje ir stebi mane. Linktelėjau į jo pusę, taip parodydamas, kad jo nepamiršiu. Greičiausiai jis į tai tik nusijuokė.

Kameroje buvo pakankamai šviesu. Pasitraukiau nuo durų ir apsidairiau. Ant atlenkiamo gulto prie sienos gulėjo maždaug colio storio čiužinys. Prie sienos priešais stovėjo kažkas panašaus į tualeto ir kriauklės derinį. Viename kameros kampe palubėje kabėjo plieninė dėžė. Dėžėje buvo dviejų colių pločio langelis, pro kurį matėsi stebėjimo kamera. Vadinasi, buvau stebimas. Stebimas netgi tuomet, kai naudosiuosi tualetu.

Dirstelėjau į ranką, norėdamas pažiūrėti, kiek valandų. Laikrodžio nebuvo. Tikriausiai jie nuėmė jį, atrakindami antrankius. Rankos buvo nutirpusios, todėl nieko nepajutau.

Pirmąją savo gyvenime įkalinimo valandą praleidau vaikščiodamas po mažą patalpą ir bandydamas sutramdyti pyktį. Žingsniavau pirmyn ir atgal be jokios tvarkos. Kiekvieną kartą prieidamas prie kampo, kur kabėjo stebėjimo kamera, iškeldavau kairės rankos didįjį pirštą į viršų. Kiekvieną kartą.

Kitą valandą prasėdėjau ant čiužinio. Nusprendžiau, kad reikia tausoti jėgas ir neprarasti laiko nuovokos. Kartais vis parodydavau tą patį gestą kamerai, dažniausiai net nepažvelgdamas į tą pusę. Norėdamas greičiau prastumti laiką, pabandžiau prisiminti įvairius nutikimus sulaikymo kamerose. Prisiminiau, kaip kartą sulaikėme vieną vaikiną, vežusį narkotikus, paslėptus dvigubame dugne. Norėdami padaryti jį sukalbamesnį, uždarėme į kamerą. Neilgai trukus jis nusimovė kelnes, pasidarė iš klešnių kilpą ir pamėgino pasikarti ant lempos. Laimė, sargybiniai laiku tai pastebėjo ir jį

išgelbėjo. Tas vaikinas sakė verčiau nusižudysiąs, negu praleisiąs kameroje dar bent valandą, nors išbuvo ten vos dvidešimt minučių.

Mane suėmė juokas. Prisiminiau dar vieną istoriją, kuri buvo ne tokia linksma. Atvežė apklausti nereikšmingo ginkluoto užpuolimo liudininką. Buvo penktadienio vakaras. Vyriškis buvo nelegaliai patekęs į šalį ir labai bijojo, kad jo nedeportuotų. Kadangi jis nebuvo įtariamasis, niekas nesiruošė užsiimti daugybe skambučių, popierių pildymu, kad išsiųstų jį atgal į Meksiką. Viskas, ko iš jo norėjo detektyvas, — informacija. Tačiau dar nepradėjus apklausos, detektyvą kažkas iškvietė. Detektyvas liepė meksikiečiui laukti, kol jis grįš, tačiau jį išsiuntė su užduotimi. Jis taip ir negrįžo, o liudininką visai pamiršo. Sekmadienio rytą užėjęs kitas detektyvas išgirdo beldimą į apklausos kambario duris ir rado pamirštą liudininką. Visi kavos puodeliai buvo pilni šlapimo, nes meksikietis nedrįso išeiti iš neužrakinto kambario, kaip buvo lieptas.

Tai prisiminęs paniurau. Po kiek laiko nusivilkau švarką ir atsiguliau ant čiužinio. Užsidengiau švarku veidą, kad į akis nekristų šviesa. Apsimečiau, kad snaudžiu ir kad man visai nerūpi, kas čia vyksta. Tačiau aš nemiegojau, ir jie greičiausiai tai suprato.

Ėmiau galvoti apie bylą. Perkračiau mintyse visus pastaruosius įvykius, bandydamas juos susieti. Kodėl įsikišo Federalinis tyrimų biuras? Todėl, kad norėjau paimti Lotono Kroso bylos kopiją? Vargu. Gal išvedžiau juos iš kantrybės, bibliotekoje skaitydamas straipsnius apie Musuvą Azizą? Agentai tikriausiai apklausė bibliotekininkę arba patikrino kompiuterį. Pagal naująsias įstatymų pataisas tai dabar buvo leidžiama. Matyt, tai juos suintrigavo ir jie nusprendė išsiaiškinti.

Mano manymu, jau buvo praėjusios kokios keturios valandos, kai durys atsidarė. Nusitraukiau švarką nuo veido ir atsisėdau kaip tik tuo momentu, kai į vidų įžengė man nematytas agentas. Jis nešėsi bylą ir puodelį kavos. Už jo, laikydamas rankoje metalinę kėdę, stovėjo Šiuolaikinis Vaikų Auklėjimas.

— Nesikelk, — prabilo pirmasis agentas.

Vis tiek atsistojau.

— Kas čia, po velnių...

— Liepiau sėdėti. Sėskis arba aš išeisiu ir ateisiu tik rytoj.

Aš viriau iš pykčio, tačiau pasistengiau susivaldyti ir atsisėdau ant čiužinio. Šiuolaikinis Vaikų Auklėjimas pastatė kėdę ant grindų ir išėjo uždarydamas paskui save duris. Pasilikęs agentas atsisėdo ir pastatė puodelį ant grindų. Kameroje pasklido garuojančios kavos kvapas.

— Esu specialusis Federalinio tyrimų biuro agentas Džonas Pyplzas.

— Malonu. Kodėl aš čia?

— Todėl, kad neklausote, kas jums sakoma.

Agentas pažvelgė man į akis, kad įsitikintų, ar aš supratau, ką jis ką tik pasakė. Jis atrodė maždaug mano metų, gal kiek vyresnis, buvo visas apžėlęs gal kiek per ilgais, nei tiktų biuro agentui, plaukais. Manau, kad tai buvo ne dėl mados, o tiesiog todėl, kad jis neturėjo laiko tinkamai nusiskusti ir apsikirpti.

Jo akyse įžvelgiau kažką ypatinga. Kiekviename veide yra kažkas tokio, kas patraukia dėmesį. Tai gali būti nosis, randas, įskeltas smakras. Pyplzo veide ypatingos buvo akys. Gilios, tamsios, susirūpinusios, tarsi širdies gilumoje jį kažkas slėgtų.

— Liepiau jums sėdėti, pone Bošai, — pasakė jis. — Jums buvo pakankamai aiškiai pasakyta palikti viską ramybėje, tačiau, nepaisant to, vis tiek atsidūrėte čia.

— Ar galite atsakyti į vieną klausimą?

— Pabandysiu, jei tai neįslaptinta.

— Ar mano laikrodis įslaptintas? Kur jis? Gavau jį išėjimo į atsargą proga ir norėčiau atgauti.

— Dabar ne dėl laikrodžio turėtumėte nerimauti, pone Bošai. Stengiuosi atvesti jus į protą, tačiau panašu, kad jūs nenorite, jog kas nors prasiskverbtų pro jūsų surambėjusią makaulę.

Jis pasilenkė prie kavos puodelio, pakėlė jį ir gurkštelėjo. Karšta kava nudegino jam burną ir jo veidas persikreipė. Pyplzas padėjo puodelį atgal ant grindų.

— Yra kur kas rimtesnių ir svarbesnių dalykų, negu jūsų asme-

ninis tyrimas ar išėjimo į atsargą proga padovanotas šimto dolerių vertės laikrodis.

Nutaisiau nustebusią veido išraišką ir paklausiau:

— Negi jūs tikrai manote, kad jie tik tiek skyrė man už visus ištarnautus metus?

Pyplzas paraudo ir papurtė galvą:

— Jūs visai nenorite sau padėti, pone Bošai. Dedatės esąs labai protingas, o iš tikrųjų trukdote gyvybiškai svarbiam šalies saugumo tyrimui.

— Norite pasakyti, kad kalbamės apie nacionalinį saugumą? Iš tikrųjų? Žinote ką, specialusis agente Pyplzai, pasilaikykite visa tai sau. Nemanau, kad žmogžudystės tyrimas nėra svarbus. Kai kalbame apie žmogžudystę, negali būti jokių išlygų.

Pyplzas atsistojo ir žengė artyn, nenuleisdamas nuo manęs akių. Jis pasilenkė virš mano gulto, atsiremdamas ranka į sieną:

— *Jeronimai Bošai,* — iškošė jis pro dantis, pabrėžtinai taisyklingai tardamas vardą. — Jūs plaukiate prieš srovę! Važiuojate prieš eismą vienos krypties gatve! Nejaugi šito nesuprantate!?

Pyplzas apsisuko ir grįžo prie savo kėdės. Vos susilaukiau nenusijuokęs iš jo artistiškumo. Rodės, jis neįvertino to, kad aš pats dvidešimt penkerius metus išdirbau tokiuose kambariuose.

— Ar suprantate, ką noriu jums pasakyti? — Pyplzo balsas vėl pasidarė ramus. — Jūs ne policininkas. Nebenešiojate ženklelio. Neturite įgaliojimų, neužimate jokių pareigų, jums nepavesta tirti bylos.

— Maniau, kad gyvename laisvoje šalyje ir to pakanka.

— Tai jau nebe ta pati šalis, kokia buvo anksčiau. Viskas pasikeitė.

Jis ištiesė bylą, kurią laikė rankoje.

— Moters nužudymas yra svarbu. Be abejonės. Tačiau čia yra ir kitų, kur kas svarbesnių dalykų. Palikite viską ramybėje. Tai paskutinis įspėjimas. Sustokite, nes kitaip mes jus sustabdysime, tačiau jums tai nepatiks.

— Norite pasakyti, kad likusį savo gyvenimą praleisiu čia, tiesa?

Kartu su Peliuku ir kitais? Kitais priešo belaisviais — regis, taip juos vadinate? Ar dar kas nors žino apie šitą vietelę, agente Pyplzai? Kas nors, išskyrus jūsų BKP padalinio žmones?

Mačiau, kad jį pribloškė mano informatyvumas ir tai, kad žinau padalinio akronimą.

— Pažinau Peliuką, kai mane čia įvedė. Žvilgtelėjau pro langelius.

— Kodėl manote žinąs, kas čia vyksta?

— Jūs gerai darbuojatės, vaikinai. Tai puiku. Tačiau kas, jeigu būtent Peliukas nužudė Andželą Benton? Kas, jeigu jis nušovė banko apsaugos darbuotoją? O gal ir FTB agentę? Nejaugi jums nerūpi, kas nutiko Martai Gesler? Juk ji buvo jūsiškė. Nejaugi pasaulis taip smarkiai pasikeitė? Negi pagal šias naująsias taisykles specialieji agentai prarado savo statusą? O gal viskas pasikeitė tik todėl, kad taip patogiau? Tai ką, agente Pyplzai, aš taip pat esu priešo kovotojas?

Mačiau, kad užgavau jo jautriąją vietą. Mano žodžiai atvėrė seną žaizdą. Galbūt vėl atgaivino abejones. Tačiau greitai jo veide vėl atsirado šaltakraujiška išraiška. Pyplzas atsivertė bylą ir išėmė lapą, kurį buvau išsispausdinęs bibliotekoje. Lape matėsi Azizo nuotrauka.

— Kaip jūs apie jį sužinojote? Kaip nustatėte tarpusavio ryšį?

— Iš jūsų žmonių.

— Ką čia šnekate? Niekas iš mūsiškių niekada nieko...

— Čia nieko ir nereikia sakyti. Bibliotekoje pastebėjau, kad vienas iš jūsų vyrukų mane seka. Atkreipiu jūsų dėmesį, kad jis tai darė nelabai vykusiai. Kitą kartą tegul verčiau paima į rankas bent jau „Iliustruotą sporto žurnalą". Supratau, kad tai kažką reiškia, todėl ėmiau peržiūrinėti laikraščių iškarpas ir radau šitą. Išsispausdinau šį straipsnį, nes jaučiau, kad tai gali sudominti jūsų vaikinus. Taip ir atsitiko. Jūsų padermė lengvai nuspėjama.

— Po to, kai vedamas koridoriumi pamačiau Peliuką, viskas susidėliojo į savo vietas. Kai jūs jį sulaikėte, per apiplėšimą, kurį tyriau, pagrobti pinigai buvo rasti po jo automobilio sėdyne. Tačiau jums nesvarbu, kad su tais pinigais susijęs vieno, dviejų ar net trijų

žmonių nužudymas. Jums terūpi žinoti, kam buvo skirti vežami pinigai. Ir jums visiškai nė motais tokia smulkmena, kaip teisingumas žuvusiųjų atžvilgiu.

Pyplzas lėtai įdėjo straipsnio kopiją atgal į aplanką. Mačiau, kaip pasikeitė jo veido išraiška: jo akys patamsėjo ir pagilėjo. Užgavau jautriausią jo vietą.

— Jūs neturite žalio supratimo apie tai, koks pasaulis mus supa, ir nieko nenutuokiate apie tai, kas vyksta čia, — pasakė jis. — Bepigu jums čia sėdėti patenkintam savimi ir kalbėti apie teisingumo idealus. Tačiau jūs nė neįsivaizduojate, kas čia iš tikrųjų dedasi.

Nusišypsojau. Mano žodžiai pataikė ten, kur reikia.

— Patausokite tokią kalbą politikams. Jie keičia taisykles tol, kol paaiškėja, kad nebeliko jokių taisyklių. Kol teisingumo įvykdymas dėl moters nužudymo ir išniekinimo nebetenka prasmės, palyginti su kitais dalykais. Štai kas čia vyksta.

Pyplzas palinko į priekį. Jis rengėsi smogti ir norėjo įsitikinti, kad smūgis pasieks tikslą:

— Ar žinote, kur Azizas vežė pinigus? Tiksliai nežinome, tačiau aš numanau. Į stovyklą. Teroristų rengimo stovyklą. Ir ne kur nors Afganistane, o koks šimtas mylių nuo mūsų pasienio. Į vietą, kur jie mokomi, kaip žudyti mus. Mūsų namuose, mūsų miegamuosiuose, mūsų lėktuvuose. Teroristams, kurie pereitų sieną ir žudytų mus. Žudytų aklai, nepaisydami nei kas mes tokie, nei kokie mūsų įsitikinimai. Negi norite pasakyti, kad esame neteisūs, dėdami pastangas rasti jų bazę, jeigu ji egzistuoja? Naudodami bet kokias, mūsų manymu, reikalingas priemones, kad išgautume informaciją iš to žmogaus?

Atsilošiau ir atsirėmiau nugara į čiužinį. Pagalvojau, kad jo vietoje neatsisakyčiau kavos, jeigu jos turėčiau.

— Nepriekaištauju dėl to, — pratariau aš. — Kiekvienas turi dirbti savo darbą.

— Puiku, — pasakė Pyplzas sarkastiškai. — Išmintingi žodžiai. Įrėminsiu juos ir pasikabinsiu kabinete ant sienos.

— Žinote, vienoje mano tirtoje byloje kaltinamojo advokatas pasakė žodžius, kurie man įstrigo. Jis pacitavo vieną filosofą. Esu

užsirašęs jo pavardę, tačiau greitosiomis nepamenu. Jis yra pasakęs, kad kovodami su monstrais mūsų visuomenėje, turime būti labai atsargūs, kad patys nepavirstume tokiais. Tuomet galas. Tada nebeliks visuomenės. Manau, kad tai teisingi žodžiai.

— Tai Nyčė. Pacitavote beveik tiksliai.

— Ne tiek svarbu tiksliai įsiminti citatą, kiek suvokti jos prasmę.

Pyplzas įsikišo ranką į švarko kišenę, ištraukė iš jos mano laikrodį ir metė man. Segdamasis laikrodį, pažvelgiau į ciferblatą. Laikrodžio rodyklės buvo ties policininko ženkleliu miesto rotušės fone. Pasirodo, kameroje praleidau kur kas daugiau laiko, negu maniau. Buvo jau beveik rytas.

— Nešdinkitės, Bošai, — pasakė Pyplzas. — Jeigu dar kada nors pateksite į mūsų akiratį, atsidursite čia daug greičiau, nei galite įsivaizduoti. Ir niekas nesužinos, kur esate.

Tai buvo akivaizdus grasinimas.

— Tapsiu vienu iš dingusiųjų be žinios, ar ne?

— Manykite kaip norite.

Pyplzas iškėlė ranką virš galvos prieš kameros objektyvą. Jis pasuko pirštą ore, ir elektroninė durų spyna klinktelėjo, durys prasivėrė. Atsistojau.

— Eikite, — tarė Pyplzas. — Kas nors jus palydės. Aš jus iš čia ištraukiau. Nepamirškite to.

Pasukau durų link. Eidamas pro agentą, sudvejojau ir stabtelėjau. Pažvelgiau iš viršaus į jį ir į bylą, kurią jis vis dar laikė po pažastimi.

— Manau, kad paėmėte visus mano popierius, visas bylas. Taip pat ir Lotono Kroso.

— Jūs jų nebeatgausite.

— Suprantu. Dėl nacionalinio saugumo. Noriu paprašyti jūsų, kad peržiūrėtumėte fotografijas. Kai rasite ant grindinio gulinčios Andželos Benton nuotrauką, atkreipkite dėmesį į jos rankas.

Nuėjau prie durų.

— Kodėl? — paklausė Pyplzas pavymui.

— Tiesiog įdėmiai pažvelkite į jos rankas. Mes ją tokią radome. Galbūt tuomet geriau mane suprasite.

Koridoriuje manęs laukė Šiuolaikinis Vaikų Auklėjimas.

— Eime, — pratarė jis kimiu balsu. Agentas atrodė nusivylęs, kad mane taip lengvai paleido.

Eidamas dairiausi į kvadratinius langelius, norėdamas dar kartą išvysti Musuvą Azizą, tačiau nepamačiau. Pagalvojau, kad tai galbūt buvo mano vienintelė galimybė pažvelgti į žudiką, kurio daugiau, ko gero, nebesutiksiu. Kol jis čia, niekas manęs prie jo neprileis. Jis yra vienas iš tų, dingusiųjų be žinios.

Praėjome pro dvejas duris elektroniniais užraktais ir stabtelėjome prie lifto. Nemačiau jokio mygtuko. Šiuolaikinis Vaikų Auklėjimas iškėlė pirštą ir pasukiojo jį ore priešais kamerą kampe palubėje. Išgirdau atvažiuojantį liftą.

Durys atsidarė, ir agentas palydėjo mane į vidų. Nusileidome į rūsį, tačiau ne prie automobilio. Jis šūktelėjo garažo darbininkui atidaryti pakeliamąsias duris ir išvedė mane ant pakylos. Durims pakilus, mane apakino saulės šviesa. Turėjau prisimerkti.

— Panašu, kad neketinate nuvežti manęs atgal prie automobilio.

— Nusigausite pats. Geros dienos.

Palikęs mane ant pakylos, jis apsisuko ir nuskubėjo pro duris, kol jos dar nenusileido. Žvelgiau į jį, pranykstantį už besileidžiančios plieninės uždangos. Norėjau šūktelėti jam ką nors kandaus pavymui, bet jaučiausi pernelyg pavargęs. Tiek to.

20

Kaip ir reikėjo tikėtis, biuro žmonės lankėsi mano namuose, tačiau, atrodė, elgėsi gana korektiškai. Namai nebuvo apversti aukštyn kojomis. Viskas buvo metodiškai apieškota ir beveik viskas sudėta atgal į savo vietas. Visi popieriai, susiję su Andželos Benton nužudymu, kuriuos prieš išvažiuodamas palikau ant valgomojo stalo, buvo paimti. Stalas atrodė švarutėlis, tarsi nublizgintas. Neliko nieko. Užrašai, aplankai, raportai, tikriausiai ir byla — viskas buvo dingę. Pažvelgiau į savo apsiblaususį veidą, atsispindintį stalo paviršiuje, ir nusprendžiau, kad prieš ko nors imdamasis visų pirma turiu numigti.

Susiradau šaldytuve butelį vandens ir nuėjau pro suveriamąsias duris į galinį kambarį pasigrožėti už kalnų tekančia saule. Sulankstomoji kėdė buvo aprasojusi. Nušluosčiau ją ir atsisėdau. Užsikėliau kojas ir patogiai atsilošiau. Oras buvo vėsokas, tačiau su švarku šalčio nejutau. Pasidėjau butelį ant kėdės porankio ir susikišau rankas į švarko kišenes. Po nakties, praleistos kameroje, buvo ypač smagu vėl pasijusti namuose.

Pro kalnų viršūnes už Kačengos perėjos kyštelėjo saulė. Ore

priešais saulę raibuliavo milijonai smulkių dalelių. Pagalvojau, kad praverstų akiniai nuo saulės, tačiau buvau patogiai įsitaisęs ir tingėjau eiti jų ieškoti. Aš užsimerkiau ir nepajutau, kaip užmigau. Sapnavau Andželą Benton, jos rankas. Rankas moters, kurios niekada nepažinojau, tačiau kuri sapnuose nuolat iškildavo prieš akis ir tiesdavo į mane rankas.

Pabudau po kelių valandų. Į akis spigino saulė. Rodėsi, galvoje dunksi, tačiau greitai susivokiau, jog kažkas beldžiasi į duris. Keldamasis nuo kėdės, nuverčiau butelį su vandeniu. Bandžiau sugriebti, tačiau jis nuriedėjo ir nukrito į lauką. Priėjau prie balkono krašto ir pažiūrėjau žemyn. Mano namą laikė plieninės atramos virš kanjono. Nukritusio butelio niekur nesimatė.

Beldimas pasikartojo. Išgirdau, kaip kažkas prislopintu balsu šaukia mane vardu. Nuėjau per kambarį į vestibiulį. Man bedarant duris, beldimas vėl pasikartojo. Tai buvo Rojus Lindelas. Jis atrodė susirūpinęs.

— Labas rytas, Bošai.

Jis jau buvo beeinąs į vidų, tačiau aš įrėmiau ranką jam į krūtinę ir sulaikiau jį. Papurčiau galvą. Jis suprato. Parodė ranka į vidų ir klausiamai žvilgtelėjo į mane. Aš linktelėjau, išėjau į lauką ir uždariau paskui save duris.

— Eime į mano automobilį, — pasakė Lindelas, nuleidęs balsą.

— Gerai. Juo labiau kad manasis yra Vudland Hilse.

Lindelo valdiškas automobilis, pažeidžiant taisykles, stovėjo ant šaligatvio krašto. Mudu įsėdome ir aplenkę Vudrou Vilson pasukome Malholando link. Nemaniau, kad Lindelas ketino mane kur nors vežti. Tiesiog važiavome, kur akys vedė.

— Kas atsitiko? — paklausė jis. — Girdėjau, kad vakar tave sulaikė.

— Taip. Jūsiškis BKP padalinys. Vaizdžiai tariant, jie užvožė ant manęs dangtį.

Lindelas pažvelgė į mane, paskui vėl į kelią.

— Iš tavo išvaizdos to nepasakyčiau. Netgi tavo veidas neišbalęs.

— Ačiū už komplimentą, Rojau. Ko nori?

— Manai, kad jie tavo namuose įrengė slaptų mikrofonų?

— Greičiausiai. Neturėjau laiko patikrinti. Ko iš manęs nori? Kur mes važiuojame?

Tiesą sakant, nujaučiau, kur. Malholando aveniu vingiavo aplink kalvą į aikštelę, iš kurios, atsižvelgiant į tai, kokio tirštumo smogas, galėjai gėrėtis miesto vaizdais nuo Santa Monikos įlankos.

Kaip ir reikėjo tikėtis, Lindelas pasuko į mažą automobilių stovėjimo aikštelę ir sustojo šalia „Volkswagen" furgono, per kokius trisdešimt žingsnių nuo apžvalgos aikštelės. Ore kabojo tirštas rūkas. Už Kapitolijaus įrašų studijos pastato nieko nebesimatė.

— Ko iš tavęs noriu? — perklausė Lindelas, pasisukdamas sėdynėje į mane. — Noriu žinoti, kaip sekasi tirti bylą.

Kurį laiką žiūrėjau į jį, norėdamas suprasti, ar jis klausia to todėl, kad jam rūpi Marta Gesler, ar vykdo specialiojo agento Pyplzo pavedimą. Kad įsitikintų, ar tikrai liausiuosi domėtis ta byla. Be abejo, Lindelas ir Pyplzas dirbo skirtinguose aukštuose ir buvo skirtingi, tačiau abu nešiojo ženklelius. Taip pat sunku pasakyti, kokį spaudimą patyrė Lindelas.

— Niekaip, nes joks tyrimas nevyksta.

— Kaip tai? Vedžioji mane už nosies?

— Ne, nevedžioju. Galima sakyti, man nušvito protas. Man atvėrė akis.

— Tai ką — ketini viską mesti?

— Taip. Pasiimsiu savo automobilį ir važiuosiu atostogauti. Greičiausiai į Las Vegasą. Jau nuo šio ryto pradėjau degintis. Galbūt išleisiu šiek tiek pinigų.

Lindelas supratingai nusišypsojo:

— Šunsnuki, — pasakė jis. — Žinau, kad išsidirbinėji. Pamanei, kad mane pasiuntė? Tu tikras šunsnukis.

— Na, ir puiku, Rojau. Gal parvežtum mane atgal? Turiu susikrauti daiktus.

— Nevešiu, kol nepasakysi, kaip yra iš tikrųjų.

Atidariau dureles:

— Ką gi. Pareisiu pėsčias. Man reikia judėti.

Išlipau iš automobilio ir patraukiau Malholando aveniu link. Lindelas staigiai atidarė dureles, užkabindamas seno furgono šoną, ir pasileido man iš paskos.

— Sustok, Bošai, ir paklausyk manęs.

Lindelas pasivijo mane ir atsistojo taip arti, kad turėjau sustoti. Jis sugniaužė kumščius ir laikė juos prie krūtinės taip, tarsi ketintų sutraukyti jį sukausčiusias grandines.

— Hari, aš atėjau pas tave pats. Niekas manęs nesiuntė. Nenuleisk rankų. Tie vaikinai tikriausiai norėjo tik įbauginti tave, ir tiek.

— Papasakok tai tiems, kurie ten uždaryti. Neturiu jokio noro būti dingęs be žinios. Supranti, ką noriu pasakyti?

— Nesąmonė. Tu nesi iš tų, kurie...

— Ei, šūdžiai!

Atsisukau į tą pusę, iš kur pasigirdo balsas, ir pamačiau du vyrus, išlipančius pro stumdomas furgono duris. Jie buvo barzdoti, ilgais plaukais ir elgėsi taip, tarsi važinėtų motociklais „Harley", o ne apšepusiu furgonu.

— Įlenkei dureles, — iškošė pro dantis antrasis.

— Kokį mėšlą čia mali? — atšovė Lindelas.

„To dar betrūko", — pagalvojau. Žvilgtelėjau už besiartinančių begemotiškos išvaizdos vyrų. Jų „Volkswagen" priekinėse durelėse iš keleivio pusės matėsi keturių colių dydžio įlenkimas. Lindelo automobilio durelės tebebuvo atviros ir lietėsi su furgono durelėmis. Viskas akivaizdu.

— Manai, čia menkniekis? — piktai paklausė pirmasis. — O jeigu mes įlenktume tavo žandikaulius?

Lindelas užkišo ranką už nugaros ir akimirksniu iš po švarko išsitraukė pistoletą. Laisva ranka jis sugriebė pirmąjį vyrą už marškinių, prisitraukė prie savęs ir įrėmė vamzdį jam į kaklą. Rankoje liko kuokštas plaukų iš barzdos.

— Ar nemanai, kad tau ir Deividui Krosbiui derėtų lįsti atgal į tą mėšlo krūvą ir kuo greičiau dingti iš čia?

— Rojau, — pasakiau aš. — Ramiau.

Pajutau iš furgono sklindantį hašišo kvapą. Kurį laiką Lindelas tylėdamas tūžmingai žiūrėjo pirmajam vyrui į akis. Antrasis stovėjo, bijodamas net krustelėti.

— Nurimk, žmogau, — galiausiai ištarė pirmasis vyras. — Viskas gerai. Mes tuoj išsinešdinsime.

Lindelas atstūmė jį ir užsikišo ginklą už diržo.

— Taip ir padaryk, Mažyli. Dink iš čia ir surūkyk savo taikos pypkę kur nors kitur.

Tylėdami stebėjome, kaip jie grįžo prie savo furgono. Antrasis vyras piktai trinktelėjo Lindelo automobilio dureles, kad galėtų įlipti į vietą šalia vairuotojo. Suburzgė variklis, furgonas išvažiavo atbulas ir pasuko Malholando aveniu pusėn. Nuvažiuodami parodė nešvankų gestą, ir aš prisiminiau, kad prieš kelias valandas pats taip pat pasielgiau prieš kameros objektyvą. Įsivaizdavau, kaip bejėgiškai jie jautėsi.

Lindelas atsisuko į mane.

— Šauniai pasirodei, Rojau, — pasakiau. — Keista, kad turėdamas tokių sugebėjimų dar negavai pasiūlymo dirbti devintame aukšte.

— Teprasmenga jie skradžiai.

— Prieš keletą valandų jaučiausi labai panašiai.

— Tai ką ketini daryti, Bošai?

Vos prieš kelias akimirkas pagautas įniršio Lindelas buvo nukreipęs ginklą į du nepažįstamuosius. Dabar jis atrodė ramus. Konfliktas akimirksniu buvo pamirštas. Iš patirties žinojau, kad tokiomis savybėmis pasižymi psichopatai. Norėdamas sukelti Lindelui abejonę, apsimečiau, kad tokį jo elgesį vertinu kaip įprastinę biuro agentų aroganciją.

— Lieki ar bėgi? — paklausė jis.

Klausimas mane supykdė. Nenorėdamas to parodyti, šyptelėjau:

— Nei viena, nei kita, — atsakiau. — Einu.

Aš apsisukau ir nuėjau, palikęs jį stovėti. Nuėjau Malholando aveniu Vudrou Vilson ir namų link. Man pavymui pasigirdo krūva keiksmų, tačiau aš neatsisukau.

21

Lotono Kroso namuose garažo durys žiojėjo atviros. Atrodė, tarsi per visą naktį jų niekas taip ir nebuvo uždaręs. Išlipau iš taksi gatvėje prie pat savo mersedeso. Neatrodė, kad jis būtų buvęs pajudintas iš vietos, nors turėjo būti apieškotas. Radau jį neužrakintą, kaip buvau palikęs. Ant galinės sėdynės numečiau nedidelį krepšį, apėjau aplink automobilį, užvedžiau variklį ir įvariau automobilį į garažą.

Išlipęs nuėjau prie namo durų ir paspaudžiau mygtuką, kuris turėjo būti skirtas arba skambinti į duris, arba uždaryti garažą. Garažo durys užsidarė. Nuėjau prie „Chevy", pakišau rankas po variklio dangčiu ir užčiuopiau užraktą. Keliant dangtį, garsiai spragtelėjo spyruoklės. Pažiūrėjau žemyn. Variklis buvo dulkėtas, tačiau švarus. Oro filtras buvo chromuotas, ventiliatorius nudažytas raudonai. Matėsi, kad Lotonas mylėjo savo automobilį, rūpinosi ne tik jo išore, bet ir vidumi.

Dokumentai iš jo bylos, kuriuos buvau pakišęs po variklio dangčiu, gulėjo ten pat. Jie buvo užkritę ant uždegimo laidų kairėje variklio pusėje. Rinkdamas lapus pastebėjau, kad akumuliatoriaus laidai atjungti. Man pasidarė smalsu, kada tai galėjo būti padaryta.

Visada gerai atjungti akumuliatoriaus laidus, kai ilgesnį laiką neketini naudotis automobiliu. Greičiausiai Lotonas pagalvojo apie tai, tačiau jis pats negalėjo to padaryti. Galbūt jis paprašė Denės.

— Kas čia vyksta? Ką čia veiki, Hari?

Atsisukau. Namo tarpduryje stovėjo Denė Kros.

— Labas, Dene. Atėjau pasiimti kelių daiktų, kuriuos buvau pamiršęs. Taip pat norėčiau pasinaudoti kai kuriais Lo įrankiais. Kažkas nutiko mano automobiliui.

Mostelėjau ranka į darbastalį šalia „Malibu" ir sieną, visą nukabinėtą įrankiais bei automobilio detalėmis. Ji papurtė galvą, tarsi būčiau pamiršęs kai ką paaiškinti.

— Kas atsitiko aną naktį? Jie tave suėmė. Mačiau antrankius. Pasilikę agentai pasakė, kad daugiau niekada tavęs nebepamatysiu.

— Tai tik bauginimo taktika, Dene. Kaip matai, aš čia.

Nuleidau variklio dangtį, palikdamas jį taip, kaip radau — iki galo neuždarytą. Nuėjau prie mersedeso ir jau norėjau padėti dokumentus pro atidarytą langelį ant keleivio sėdynės, tačiau apsigalvojau. Atidariau dureles, pakėliau kilimėlį ir pakišau dokumentus po juo. Tai nebuvo ideali slėptuvė, tačiau vis geriau negu nieko. Užtrenkiau dureles ir pažvelgiau į Denę.

— Kaip Lo?

— Nekaip.

— Kas nors nutiko?

— Jie buvo užėję ir pas jį. Manęs neįleido. Išjungė monitorių, ir aš negalėjau visko girdėti. Tik girdėjau, kad jie jį išgąsdino. Ir mane įbaugino. Noriu, kad išeitum, Hari, ir daugiau niekada čia nebeateitum.

— Kaip jie tave įbaugino? Ką jie tau pasakė?

Ji palingavo galvą. Matėsi, kad bijo.

— Jie liepė niekam apie tai nepasakoti, taip? Nieko nesakyti man?

— Taip.

— Gerai, Dene. Nenoriu, kad turėtum bėdų. O kaip Lo? Ar galiu su juo pasikalbėti?

— Jis sakė, kad nenori daugiau tavęs matyti. Kad tu pridarei per daug rūpesčių.

Linktelėjau ir pažvelgiau į darbastalį.

— Tada tik leisk man apžiūrėti automobilį, ir aš išsinešdinsiu.

— Ar tavęs nesužalojo, Hari?

Pažvelgiau į Denę. Jos balse pajutau nuoširdų susirūpinimą.

— Ne. Viskas gerai.

— Ačiū Dievui.

— Tiesa, Dene, turiu kai ką paimti iš Lo kambario. Ar man pačiam nueiti, ar tu galėtum atnešti — kaip geriau?

— Ką būtent?

— Laikrodį.

— Laikrodį? Kodėl? Tu jį jam padovanojai.

— Žinau, tačiau turiu jį paimti.

Jos veide pasirodė apmaudas. Pagalvojau, kad gal dėl to laikrodžio tarp jų buvo kilęs ginčas, o aš dabar noriu jį pasiimti atgal.

— Atnešiu, bet pasakysiu, kad tai tu liepei jį nukabinti.

Linktelėjau. Ji nuėjo į vidų, o aš apėjau „Malibu" ir pamačiau į darbastalį atremtą vežimėlį. Nukabinau nuo sienos reples, grąžtą ir grįžau prie mersedeso.

Įmečiau švarką į automobilio saloną, atsiguliau ant vežimėlio ir palindau po automobiliu. Neprireikė nė minutės, kad rasčiau „blakę". Prie kuro bako buvo pritaisytas knygos kietais viršeliais dydžio palydovinio sekimo įrenginys, pritvirtintas dviem magnetinėmis juostelėmis. Nuo įrenginio driekėsi kažkokie laidai. To anksčiau nebuvau matęs. Laidai jungė dėžutę su išmetamuoju vamzdžiu, prie kurio buvo pritvirtintas šilumos daviklis. Išmetamajam vamzdžiui įkaitus, daviklis įjungdavo sekimo įrangą, taip taupydamas bateriją tuo metu, kai automobilis stovėdavo. Vaikinai iš devinto aukšto turėjo gerą įrangą.

Nusprendžiau palikti dėžutę ten, kur ji buvo, ir išlindau iš po automobilio. Denė stovėjo šalia. Rankose ji laikė laikrodį. Laikrodžio nugarėlė buvo nuimta ir viduje matėsi kamera.

— Pamaniau, kad jis, kaip sieninis laikrodis, pernelyg sunkus, — pasakė ji.

Žingtelėjau prie jos:

— Paklausyk, Dene...

— Tu mus šnipinėjai. Tu netikėjai manimi, ar ne?

— Dene, ta kamera ne dėl to. Tie vyrukai, kurie čia buvo praėjusią...

— Tačiau tu ją pakabinai ant sienos dėl to. Kur juostelė?

— Kas?

— Juostelė. Kur tu peržiūrėjai įrašą?

— Neperžiūrėjau. Tai skaitmeninė kamera. Viskas laikrodyje.

Tai buvo klaida. Man tiesiant ranką paimti laikrodį, ji iškėlė jį virš galvos ir trenkė ant betoninių grindų. Pažiro stiklai, kamera atitrūko nuo laikrodžio korpuso ir nusirito po mersedesu.

— Viešpatie brangiausias! Dene, ta kamera ne mano.

— Man tai nerūpi. Neturėjai teisės šnipinėti.

— Paklausyk. Lo sakė man, kad tu su juo blogai elgiesi. Kaip manai, ką turėjau daryti? Patikėti tavimi?

Atsiguliau ant grindų ir pažiūrėjau po automobiliu. Kamera buvo lengvai pasiekiama ranka. Paėmiau ją ir apžiūrėjau. Korpusas buvo stipriai sulankstytas. Kaip Andrė Bigaras buvo mokęs, išėmiau atminties diskelį. Jis atrodė sveikas. Atsistojau ir parodžiau diskelį Denei.

— Tai gali būti vienintelis dalykas, galintis sulaikyti tuos žmones, kad jie čia negrįžtų. Duok Dieve, kad jis nebūtų pažeistas.

— Man nusispjaut. Tikiuosi, tau patiks tai, ką pamatysi. Manau, kad žiūrėdamas galėsi didžiuotis savimi.

Nežinojau, ką į tai atsakyti.

— Niekada daugiau čia nebeateik.

Denė apsisuko ir nuėjo į namus. Eidama spustelėjo mygtuką sienoje, ir garažo durys už manęs atsivėrė. Taip ir neatsigręžusi į mane, ji uždarė namų duris. Kiek pastovėjau, norėdamas įsitikinti, kad ji negrįš ir neužsipuls dar dėl ko nors. Denė nepasirodė. Įsidėjau diskelį į kišenę ir pasilenkiau surinkti sudaužyto laikrodžio dalis.

22

Barbanko oro uoste pastačiau automobilį ilgalaikėje automobilių stovėjimo aikštelėje. Išsiėmiau krepšį ir įsėdau į tramvajų, važiuojantį į galutinę stotį. Pietvakarių bilietų kasoje kreditine kortele nusipirkau bilietą į Las Vegasą. Atgalinį bilietą pirkau be pažymėtos datos. Lėktuvas turėjo išskristi po nepilnos valandos. Atsistojau, kaip visi, į eilę, kad būčiau patikrintas. Pastačiau krepšį ant konvejerio ir, kad nesureaguotų metalo detektorius, ant jo numečiau polietileninį maišelį su laikrodžiu, automobilio rakteliais ir atminties diskeliu. Prisiminiau mersedese palikęs savo mobilųjį telefoną, ir pagalvojau, kad gal ir gerai, kad taip atsitiko, nes jie gali pabandyti telefonu nustatyti, kur esu.

Stabtelėjau prie išvykimo vartų ir nusipirkau dešimties dolerių pokalbių telefono kortelę. Nuėjau prie artimiausio taksofono ir atidžiai du kartus perskaičiau naudojimosi kortele instrukciją. Ne todėl, kad ji būtų labai sudėtinga, bet todėl, kad esu nepatiklus. Galiausiai pakėliau ragelį ir surinkau numerį. Tą numerį žinojau mintinai, nors jau beveik metai, kai nebuvau juo skambinęs.

Eleonora atsiliepė vos po dviejų signalų, tačiau supratau, kad ją pažadinau. Vos nepadėjau ragelio. Žinojau, kad net jeigu ji ir mato

savo telefono aparate skambinančiojo numerį, vis tiek negali suprasti, kad tai aš. Po jos antro „klausau" prabilau:

— Eleonora, čia aš, Haris. Pažadinau?

— Nieko tokio. Ar tau viskas gerai?

— Taip. Ilgai lošei?

— Maždaug iki penkių. Paskui pusryčiavome. Jaučiuosi tarsi tik ką atsigulusi. Kiek valandų?

Pasakiau, kad po dešimtos, ir ji sudejavo. Mano pasitikėjimas išgaravo. Man pasidarė smalsu, ką ji turėjo galvoje sakydama „mes", tačiau neišdrįsau paklausti. Juk praėjo šitiek laiko.

— Kas tau, Hari? — paklausė ji, nesulaukusi atsakymo. — Tikrai gerai jautiesi?

— Gerai. Aš taip pat vėlai atsiguliau.

Ragelyje vėl stojo tyla. Pastebėjau, kad į lėktuvą pradėjo leisti keleivius.

— Ar skambini tik tam, kad papasakotum apie savo miegojimo įpročius?

— Ne. Žinai... na, man reikėtų šiokios tokios pagalbos Las Vegase.

— Pagalbos? Ką turi galvoje? Bylos tyrimui? Sakei, kad išėjai į atsargą.

— Išėjau, tačiau užsiimu... Na, norėjau paklausti, ar negalėtum maždaug po valandos pasitikti mane oro uoste? Aš atskrendu.

Kurį laiką ji tylėjo svarstydama, ką visa tai galėtų reikšti. Belaukdamas jos atsakymo, pajutau didelį sunkumą krūtinėje. Pradėjau galvoti apie vienos vienintelės kulkos teoriją, kai ji prabilo:

— Atvažiuosiu. Kur susitinkam?

Pasirodo, buvau sulaikęs kvėpavimą. Atsikvėpiau. Širdies gilumoje žinojau, koks bus Eleonoros atsakymas, tačiau išgirdus ištartą balsu mano nuojautos patvirtinimą, širdį užliejo jausmas, kuris niekada nebuvo išblėsęs. Bandžiau įsivaizduoti ją kitame ragelio gale. Ji gulėjo lovoje išsitaršiusiais plaukais, šalia ant stalelio stovėjo telefono aparatas. Staiga prisiminiau, kad ji kalba mobiliuoju telefonu. Eleonora neturėjo paprasto telefono. Bent jau aš turėjau tik

jos mobiliojo telefono numerį. Ausyse vėl suskambėjo „mes". Kieno lovoje ji gulėjo?

— Hari, girdi mane?

— Taip, girdžiu. Na, gal pavėžėtum iki automobilių nuomos aikštelės. Man regis, ji vadinasi „Avis".

— Hari, į ten autobusai iš oro uosto kursuoja kas penkios minutės. Ko iš manęs nori? Kas tau yra?

— Klausyk, paaiškinsiu, kai susitiksime. Į lėktuvą jau pradėjo leisti keleivius. Ar atvažiuosi, Eleonora?

— Sakiau, kad atvažiuosiu, — pasakė ji gerai pažįstamu švelniu ir tarsi nepatenkintu tonu.

Nekreipiau į tai dėmesio. Savo tikslą pasiekiau.

— Ačiū. Prie išėjimo iš pietvakarių pusės tiks? Tu vis dar važinėji tuo pačiu „Taurus"?

— Ne, Hari. Dabar važinėju sidabro spalvos keturių durų „Lexus". Būsiu įjungusi šviesas. Jei pamatysiu tave pirma, mirktelėsiu šviesomis.

— Gerai. Tuomet iki pasimatymo. Ačiū, Eleonora.

Padėjau ragelį ir pasukau prie vartų. „Lexus", — tariau sau mintyse. Jie nebuvo pašėlusiai brangūs, tačiau nepigūs. Matyt, jos reikalai pasitaisė. Tai mane džiugino.

Kai įlipau į lėktuvą, viršutinėse lentynose nebebuvo vietos krepšiui, o atsisėsti likusios laisvos tik sėdynės viduryje. Įsispraudžiau tarp vyriškio, vilkinčio havajietiškais marškinėliais ir seginčio storą auksinę grandinėlę ant kaklo, ir moteriškės, kuri buvo tokia išbalusi, kad, rodėsi, ims ir užsiliepsnos, vos tik ją palies Nevados saulės spinduliai. Įsitaisiau, prispaudžiau alkūnes prie šonų, užsimerkiau ir beveik visą trumpo skrydžio laiką pramiegojau. Turėjau daug ką apmąstyti, atminties diskelis deginte degino mano kišenę, vos tik pagalvodavau, kas jame gali būti. Tačiau nuojauta kuždėjo, kad kol dar ne vėlu, turiu atsigriebti už tai, kas prarasta. Grįžęs atgal į Los Andželą, to jau nebepadarysiu.

Praėjus mažiau negu valandai nuo lėktuvo pakilimo, išėjau pro terminalo automatines duris ties Makaranu. Į veidą tvokstelėjo Las

Vegaso karštis. Tai manęs nenustebino. Nužvelgiau palei ištisinę juostą stovinčius automobilius ir netrukus pamačiau sidabro spalvos automobilį įjungtomis šviesomis. Pro atidarytą stoglangį išlindo ranka ir pradėjo mojuoti. Sumirksėjo šviesos. Tai buvo Eleonora. Pamojau ir nuėjau prie automobilio. Atidariau dureles, nusviedžiau krepšį ant galinės sėdynės ir įsėdau.

— Sveika, — tarstelėjau aš. — Ačiū.

Po akimirkos dvejonių palinkome vienas prie kito ir pasibučiavome. Bučinys buvo trumpas, tačiau puikus. Seniai nesimatėme. Staiga supratau, kaip laikas nutolina žmones. Tai mane sukrėtė. Mes kalbėdavomės telefonu per kiekvieną gimtadienį ir Kalėdas, tačiau beveik trejus metus nebuvau jos matęs, lietęs, buvęs su ja. Tuo pačiu metu apėmė ir džiaugsmas, ir liūdesys. Dėl to vertėjo atvažiuoti. Tai nepalyginama nė su vienu iš skambučių gimtadienių proga.

— Pakeitei šukuoseną, — pasakiau aš. — Tau tinka.

Nebuvau matęs Eleonoros taip trumpai apsikirpusios. Jos plaukai nesiekė nė pečių. Tačiau mano komplimentas buvo nuoširdus. Ji iš tiesų puikiai atrodė. Nors, tiesą sakant, ar jos plaukai siektų kulkšnis, ar būtų dar trumpesni negu mano, ji vis tiek man atrodytų graži.

Eleonora pažvelgė pro kairįjį petį, norėdama įsitikinti, ar nėra automobilių. Nužvelgiau jos sprandą. Ji įsuko į eismo juostą ir mes pradėjome važiuoti. Vairuodama ji paspaudė mygtuką ir nuleido stoglangį.

— Ačiū, Hari. Tu beveik nepasikeitei. Ir vis dar gražiai atrodai.

Padėkojau ir išsiėmiau piniginę. Tai darydamas, stengiausi sulaikyti šypseną.

— Tai kokia gi ta didžioji paslaptis, kurios nenorėjai atskleisti telefonu? — paklausė ji.

— Nėra jokios paslapties. Paprasčiausiai noriu, kad kai kas galvotų, jog esu Las Vegase.

— Tu ir esi Las Vegase.

— Tačiau neilgai. Vos tik susirasiu automobilį, iš karto grįšiu į Los Andželą.

Eleonora supratingai linktelėjo. Iš piniginės išsiėmiau banko-

mato ir „American Express" korteles. „Visa" kortelę pasilikau automobilio nuomai ir dar kam nors, jei prireiktų.

— Noriu, kad paimtum šias korteles ir keletą dienų jomis naudotumeisi. Bankomato kortelės kodas: nulis šeši trylika. Nesunku atsiminti.

Tai buvo mūsų vestuvių data.

— Įdomu, — tarstelėjo ji. — Žinai, žiūrėjau kalendoriuje — šiemet ta diena yra penktadienis. Tai blogas ženklas, Hari.

Penktadienis trylikta mėnesio dieną man neatrodė kažkas negera. Akimirką susimąsčiau, ką galėtų reikšti tai, kad ji nepamiršta ir laukia mūsų žlugusios santuokos dienos. Tačiau tuoj grįžau į dabartį.

— Tiesiog pasinaudok jomis keletą dienų. Na, nueik papietauti ar panašiai. Jeigu būčiau čia, greičiausiai nupirkčiau tau kokią nors dovanėlę už tai, kad leidi man pabūti pas tave. Taigi nueik į bankomatą, pasiimk šiek tiek pinigų ir nusipirk ką nors. „AmEx" tebėra įrašytas visas mano vardas. Naudojantis ja, tau nekils jokių sunkumų.

Dauguma žmonių nežino mano vardo Jeronimas giminės. Kol buvome susituokę, Eleonora naudodavosi mano kortele be jokių problemų. Nebent jeigu perkant ją paprašytų pateikti asmens tapatybės dokumentą. Paprastai restoranuose, ypač Las Vegase, kur pirma paimami pinigai ir tik paskui pateikiami klausimai, niekas to nereikalauja.

Ištiesiau jai korteles, bet ji jų nepaėmė.

— Hari, ką visa tai reiškia?

— Jau sakiau. Noriu, kad kai kas manytų, jog esu čia, Las Vegase.

— Tai tokie žmonės, kurie gali patikrinti kredito korteles ir bankomato sąskaitas?

— Jei tik panorės. Nežinau, ar jie panorės. Tai atsar...

— Kalbi apie policininkus ar Federalinio tyrimų biuro agentus?

Tyliai nusijuokiau:

— Tai gali būti ir vieni, ir kiti. Tačiau, kiek žinau, labiausiai tuo suinteresuotas biuras.

— O Dieve! Hari...

Ji ištarė šiuos žodžius tokiu tonu, tarsi sakytų: „ir vėl". Norėjau

paaiškinti jai, kad tai susiję su Marta Gesler, tačiau nusprendžiau, kad jau ir taip pakankamai ją įklampinau.

— Nesibaimink, čia nieko rimta. Tiriu seną bylą, kuria susidomėjo vienas agentas. Noriu, kad jis pagalvotų, jog išgąsdino mane. Tik keletą dienų, Eleonora. Ar galėsi tai padaryti?

Vėl ištiesiau korteles. Ilgokai padvejojusi, ji paėmė jas, netardama nė žodžio. Važiavome keliu iš oro uosto. Iš abiejų pusių buvo išsirikiavę automobilių nuomos kompleksai. Norėjau jai pasakyti ką nors apie mudu. Apie tai, kaip norėčiau grįžti pas ją, kai tik baigsis visa šita bjaurastis. Jeigu tik ji norėtų. Tačiau ji įsuko į „Avis" aikštelę ir atidarė langelį, norėdama pasakyti apsaugininkui, kad tik išleis mane ir išvažiuos.

Mūsų pokalbis, jei iš viso tai galima pavadinti pokalbiu, nutrūko. Praleidau progą pasakyti ką nors apie mudviejų ateitį.

Privažiavome prie „Avis" kontoros. Turėjau išlipti, tačiau tik sėdėjau ir žiūrėjau į ją. Galiausiai ji pasisuko ir pažiūrėjo į mane.

— Ačiū, Eleonora.

— Smulkmena. Gausi sąskaitą.

Nusišypsojau.

— Ar ketini kada nors atvažiuoti į Los Andželą? Na, į lošimo namus ar panašiai?

Ji papurtė galvą:

— Artimiausiu metu — ne. Nebemėgstu keliauti.

Linktelėjau, tačiau ne todėl, kad neturėčiau ką pasakyti. Pasilenkiau ir pabučiavau ją. Šį kartą į skruostą.

— Paskambinsiu tau rytoj ar kurią kitą dieną, gerai?

— Gerai, Hari. Būk atsargus. Sudie.

— Būsiu. Sudie, Eleonora.

Išlipau iš automobilio ir palydėjau ją žvilgsniu. Troškau ilgiau pabūti su ja, tačiau nebuvau tikras, ar ji to norėtų, jeigu turėčiau laiko. Nuvijau tokias mintis šalin ir įėjau į vidų. Parodžiau vairuotojo pažymėjimą, kredito kortelę ir gavau automobilio raktelius. Tai buvo „Ford Taurus". Važiuodamas pro automobilių nuomos punktus, pamačiau rodyklę su užrašu „Kelias į rojų". Pagalvojau, kad kiekvienam iš mūsų reikėtų tokio ženklo. Norėjosi, kad viskas būtų taip paprasta.

23

Keturias valandas važiavau per dykynę nesustodamas, kol pasiekiau „Bigaro ir Bigaro" techninę laboratoriją. Išėmiau iš kišenės atminties diskelį ir padaviau jį André. Paėmęs diskelį, jis pažiūrėjo į jį, paskui — į mane, tarsi būčiau padavęs jam kramtomąją gumą, kurią ką tik išsiėmiau iš burnos.

— Kur korpusas?

— Korpusas? Turi galvoje laikrodį? Jis tebekaba ant sienos.

Nesumojau, kaip paaiškinti jam, kad laikrodis sudaužytas ir kamera, ko gero, taip pat.

— Turiu omeny diskelio dėklą. Kai išėmėte šitą diskelį, įdėjote į laikrodį tuščią diskelį, ar ne?

Linktelėjau:

— Taip.

— Taigi šitą turėjote įdėti į tuščio diskelio dėklą. Diskelis yra jautrus ir nešioti jį kišenėje nėra pats geriausias būdas...

— André, — Barnetas Bigaras jį pertraukė. — Pažiūrėkime, ar jis nesugadintas. Tai mano kaltė, kad nepaaiškinau Hariui, kaip reikia su juo elgtis ir jį prižiūrėti. Pamiršau, kad jis toks atsilikęs.

Andrė palingavo galvą ir nuėjo prie darbo stalo, ant kurio stovėjo kompiuteris. Pažvelgiau į Barnetą ir linktelėjau, dėkodamas už išgelbėjimą. Jis mirktelėjo man ir mudu nusekėme paskui Andrė.

Sūnus paėmė oro pompą, panašią į tokią, kokią naudoja stomatologai, kad galėtų nupūsti nuo diskelio paviršiaus dulkes ir šiukšles. Paskui jis įdėjo diskelį į kompiuterio kišenę, surinko keletą komandų, ir kompiuterio ekrane pasirodė vaizdai iš Lotono Kroso kambario.

— Nepamirškite, — perspėjo Andrė, — kadangi naudojame judesio daviklį, vaizdas gali mirguliuoti. Kad geriau susivoktumėte, stebėkite laikrodį kampe.

Pirmas vaizdas ekrane buvo mano paties veidas. Stovėjau priešais kamerą ir nustatinėjau laikrodį. Paskui pasitraukiau ir už manęs pasirodė Lotonas Krosas savo kėdėje.

— O Dieve, — ištarė Barnetas, pamatęs savo buvusį kolegą. — Nesu tikras, ar noriu žiūrėti į tokius dalykus.

— Bus dar blogiau, — pasakiau būdamas tikras, kad pamatysime dar liūdnesnių vaizdų.

Iš kompiuterio garsiakalbių sušvokštė Kroso balsas:

— Hari?

— Ką? — aš išgirdau savo balsą.

— Ar atnešei?

— Šiek tiek.

Ekrane matėsi, kaip atidariau įrankių dėžę ir išėmiau iš jos gertuvę.

Paprašiau, kad persuktų šitą vietą.

Andrė linktelėjo ir pele spustelėjo komandą PERSUKTI kompiuterio ekrane. Ekranas trumpam aptemo. Tai reiškė, kad judesio daviklis neužfiksavo judesių. Po kiek laiko vaizdas atsirado. Į kambarį įėjo Denė Kros. Andrė nustatė normalų greitį. Pažiūrėjau laiką. Buvo praėjusios vos penkios minutės po mano išėjimo. Denė stovėjo sukryžiavusi rankas ant krūtinės ir žiūrėjo į savo neįgalų vyrą taip, tarsi šis būtų prasikaltęs vaikas. Ji prabilo, tačiau dėl televizoriaus keliamo triukšmo buvo sunku suprasti, ką sako.

— Įtaisydamas kamerą šalia televizoriaus pasielgėte neprofesionaliai, — pasakė Andrė.

Jis buvo teisus. Apie tai nepagalvojau. Kameros mikrofonas televizoriaus garsus įrašė geriau, negu kitus.

— Andrė, — nuramino jį Barnetas. — Verčiau pažiūrėk, ar gali panaikinti trukdžius.

Andrė vėl uždėjo ranką ant pelės ir pabandė sureguliuoti garsą. Jis atsuko vaizdą atgal ir paleido iš naujo. Televizoriaus garsai vis dar buvo įkyrūs, tačiau bent jau buvo galima suprasti, kas kalbama kambaryje.

Denė Kros kalbėjo aštriu tonu:

— Nenoriu, kad jis čia ateidinėtų, — pasakė ji. — Tau tai ne į gera.

— Jis geras žmogus. Jam rūpi mano sveikata.

— Jis naudojasi tavimi. Duoda tau išgerti ir išgauna iš tavęs jam reikiamą informaciją.

— O kas čia bloga? Manau, jis daro gerą darbą.

— Taip, kol neišaušta rytas ir neprasideda skausmai.

— Dene, noriu, kad įleistum pas mane mano draugus.

— Ko jam pripasakojai šį kartą? Kad marinu tave badu? Kad palieku naktį vieną? Ko šį kartą primelavai?

— Nenoriu dabar kalbėtis.

— Puiku. Ir nekalbėk.

— Noriu pasvajoti.

— Būk mano svečias. Bent jau vienas iš mūsų tai gali.

Denė apsisuko ir išėjo iš kambario. Vaizdas sustojo ties nejudančiu Lotono kūnu. Netrukus jo akys užsimerkė.

— Dabar bus šešiasdešimties sekundžių pauzė, — paaiškino Andrė. — Kamera išsijungia praėjus minutei po to, kai dingsta judesiai.

— Persuk, — paprašiau.

Kitas dešimt minučių persukinėjome ir stabdėme stebėdami kasdieniškus, tačiau širdį draskančius vaizdus, kaip Denė maitina ir prausia Lotoną. Baigiantis vakarui, jo žmona jį išvežė ir parvežė atgal beveik po aštuonių valandų. Prasidėjo naujas kasdienės priežiūros ciklas.

Žiūrėti visa tai buvo siaubinga. Dar baisiau todėl, kad laikrodis kabėjo visai šalia televizoriaus. Laiką Lotonas Krosas leido žiūrėdamas televizorių. Žiūrėjimo kampas buvo nedidelis ir atrodė, kad jis žiūri tiesiai į mus.

— Tikra idilė, — galiausiai ištarė Andrė. — Nematau čia nieko bloga. Žmona elgiasi su juo puikiai. Aš taip nesugebėčiau.

— Nori peržiūrėti viską, Hari? — paklausė Barnetas.

Linktelėjau:

— Manau, tu esi teisus. Ji švari. Bet turi būti dar kai kas. Praėjusią naktį Krosas turėjo lankytojų. Noriu pažiūrėti. Jei norite, galite persukti. Tai įvyko apie vidurnaktį.

Andrė ėmė sukti, ir iš tikrųjų — kai laikrodis rodė dešimt minučių po dvyliktos, į kambarį įėjo du vyrai. Atpažinau Šiuolaikinį Vaikų Auklėjimą ir jo partnerį. Pirmiausia Šiuolaikinis Vaikų Auklėjimas išjungė ant stalelio stovėjusį vaikišką monitorių. Paskui davė ženklą partneriui uždaryti duris. Lotono akys buvo išsiplėtusios ir sunerimusios. Jis pabudo prieš įeinant agentams, todėl kamera jau buvo įsijungusi. Jo akys bėgiojo giliose akiduobėse, bandydamos spėti paskui agentą, einantį jam už nugaros.

— Turime šiek tiek pasikalbėti, pone Krosai, — pasakė Šiuolaikinis Vaikų Auklėjimas.

Jis užėjo už Kroso kėdės ir ištiesęs ranką išjungė televizorių.

— Ačiū Dievui, — ištarė Andrė.

— Kas jūs tokie? — pratarė Krosas.

Šiuolaikinis Vaikų Auklėjimas atsisuko ir pažvelgė į jį:

— FTB, pone Krosai. O kas tu, po velnių, per vienas?

— Ką norite tuo pasakyti? Aš ne...

— Noriu pasakyti, kuo, po velnių, dediesi esąs, kad diskredituoji mūsų tyrimą?

— Ką?

— Ko prišnekėjai Bošui, kad jis dabar laksto kaip patrakęs?

— Nesuprantu, apie ką jūs kalbate. Jis pas mane atėjo, ne aš pas jį.

— Neatrodo, kad pas ką nors galėtum nueiti, ar ne?

Stojo trumpa tyla. Iš Lotono akių mačiau, kad jis įtemptai galvoja. Jis negalėjo pajudinti nė piršto, tačiau daug ką galėjai išskaityti iš jo akių.

— Jūs ne iš FTB, — pagaliau jis tarė mandagiai. — Parodykite savo ženklelius ir pažymėjimus.

Šiuolaikinis Vaikų Auklėjimas žengė du žingsnius Kroso link, nugara užstodamas kamerą.

— Ženklelius? — paklausė jis su ryškiu meksikietišku akcentu. — Mums nereikia jokių sumautų ženklelių.

— Nešdinkitės! — pasakė Krosas tokiu aiškiu ir tvirtu balsu, kokio dar nebuvau girdėjęs. — Kai apie jus papasakosiu Hariui Bošui, jums bus riesta.

Šiuolaikinis Vaikų Auklėjimas pasisuko šonu į savo partnerį ir nusišypsojo:

— Hariui Bošui? Nesuk galvos dėl Hario Bošo. Mes juo jau pasirūpinome. Verčiau pagalvok apie save, pone Krosai.

Agentas pasilenkė, prisikišdamas prie pat Kroso veido. Matėme Kroso akis, įsmeigtas į agentą.

— Tu trukdai federaliniam tyrimui. Federaliniam iš didžiosios raidės. Supranti?

— Eikite po velnių. Su visa savo didžiąja F. Supratote?

Nusišypsojau. Lotonas puikiai laikėsi. Kulka sunaikino jo kūną, bet tik ne jo nugarkaulį ir kiaušus.

Šiuolaikinis Vaikų Auklėjimas pasitraukė nuo kėdės šiek tiek į kairę. Ekrane matėsi jo veidas. Akys atrodė pilnos įtūžio. Jis pasirėmė ant stalelio. Krosas iš savo kėdės jo nematė.

— Tavo didvyrio Hario Bošo nėra ir, ko gero, daugiau jo nebepamatysi, — pasakė jis. — Ar nori atsidurti ten, kur ir jis? Tavo vietoje, būdamas tokios būklės, gerai apie tai pagalvočiau. Ar žinai, kaip elgiamasi su tokiais kaip tu kamerose? Juos įvaro į kampą ir verčia čiulpti ištisas dienas. O jie negali pasipriešinti ir turi daryti kaip liepiami. Tu to nori, pone Krosai?

Akimirką Krosas užsimerkė, bet netrukus atsimerkė. Jo žvilgsnis vėl buvo tvirtas:

— Manote, kad įbauginsite mane ir atliksite sėkmingiausią savo darbą, Didysis Žmogau?

— Ką?

Šiuolaikinis Vaikų Auklėjimas pasitraukė nuo stalelio ir užėjo Krosui už nugaros. Jis pasilenkė virš jo dešiniojo peties, tarsi norėdamas ką pašnibždėti:

— O kodėl man neatlikus savo sėkmingiausio savo darbo dabar pat? Čia ir dabar, ką?

Agentas uždėjo savo rankas ant Kroso skruostų ir suspaudė pirštais plastikinius vamzdelius, įvestus į Kroso šnerves, kad pro juos nebepatektų oras.

— Ei, Miltonai... — prabilo kitas agentas.

— Patylėk, Karni. Šis vaikinas įsivaizduoja esąs labai kietas. Galvoja, kad neprivalo bendradarbiauti su federaline vyriausybe.

Kroso akys išsiplėtė. Jis išsižiojo, gaudydamas orą, tačiau negalėjo įkvėpti.

— Išgama, — pasakė Barnetas. — Kas jis?

Neatsakiau. Žiūrėjau tylėdamas. Jaučiau, kaip kaupiasi pyktis. Pagalvojau, kad Bigaras jį pavadino teisingai. Policininkai išgamomis vadina didžiausius priešus, šlykščiausius nusikaltėlius. Norėjau pasakyti tą patį, bet tai, ką pamačiau ekrane, mane labai sukrėtė. Tai, kaip jie elgėsi su manimi, buvo niekai, palyginti su tuo, ką išdarinėjo su Krosu.

Ekrane mačiau, kaip Krosas bandė kažką pasakyti, tačiau dusdamas negalėjo ištarti nė žodžio. Agento, kurio vardas, kaip dabar sužinojau, buvo Miltonas, veide šmėkštelėjo pašaipa.

— Na kaip? — paklausė jis. — Gal jau nori kalbėtis?

Krosas vėl mėgino kažką pasakyti, bet nepajėgė ištarti nė žodžio.

— Linktelėk galvą, jei nori ką nors pasakyti. Ak, tiesa, tu negali linktelėti galvos, ar ne?

Pagaliau jis atleido vamzdelius, ir Krosas pradėjo godžiai traukti orą tarsi išniręs iš vandens. Jam bandant atgauti kvapą, krūtinė sunkiai kilnojosi, šnervės išsiplėtė.

Miltonas apėjo aplink kėdę ir atsistojo priešais. Jis pažvelgė iš viršaus į savo auką ir linktelėjo:

— Na? Matai, kaip viskas paprasta? Ar jau nori bendradarbiauti?

— Ko jūs norite?

— Ką pasakei Bošui?

Kroso akys akimirką nukrypo į kamerą, paskui — vėl į Miltoną. Iš karto nesupratau, kad jis pasižiūrėjo, kiek valandų. Pagalvojau, kad Lotonas turbūt žino apie kamerą. Jis buvo geras policininkas ir galbūt suprato, ką aš ten taip ilgai veikiau.

— Papasakojau jam apie bylą. Tik tiek. Jis atėjo pas mane, ir aš jam papasakojau, ką žinojau. Visko gerai neatsimenu. Juk žinote, kad buvau sužeistas. Mano atmintis sutrikusi ir grįžta labai palengva.

— Ko jis norėjo šįvakar?

— Buvau pamiršęs, kad turiu kai kuriuos dokumentus. Paprašiau, kad mano žmona jam paskambintų ir paliktų žinutę.

— Kas dar?

— Nieko. Ko jūs norite?

— Ką žinai apie pagrobtus pinigus?

— Nieko. Taip giliai nebuvome prisikasę.

Miltonas pasilenkė ir vėl suėmė vamzdelius. Šį kartą jų nesuspaudė, tačiau to užteko.

— Aš nemeluoju, — bandė protestuoti Krosas.

— Tikiuosi, nes tau taip tik geriau.

Agentas paleido vamzdelius.

— Ar tai viskas, ką papasakojai Bošui?

— Taip.

— Kas „taip“?

— Taip. Tai viskas, ką papasakojau Bošui.

— Ačiū už bendradarbiavimą.

Kai Miltonas pasitraukė nuo kėdės, pamačiau, kad Kroso akys nuleistos. Agentams išeinant, vienas iš jų, greičiausiai Miltonas, užgesino šviesą. Ekranas užtemo.

Stovėjome žiūrėdami į tuščią ekraną. Minutę, kol kamera išsijungė, girdėjome Lotono Kroso verksmą. Tai buvo graudi sužeisto ir bejėgio gyvūno rauda. Klausydamasis nežiūrėjau į Bigarą su sūnumi, o jie nežiūrėjo į mane. Mes stovėjome priešais tuščią ekraną ir klausėmės.

Ačiū Dievui, minutė baigėsi ir kamera pagaliau išsijungė. Tačiau netrukus ekranas vėl nušvito. Kambaryje užsidegė šviesa ir įėjo Denė. Žvilgtelėjau į laikrodį ekrane. Buvo praėjusios tik trys minutės po agentų išėjimo. Kroso veidas buvo apsiašarojęs. Jis negalėjo sulaikyti ašarų.

Denė priėjo prie jo. Netardama nė žodžio, ji apsižergė jo plonas šlaunis ir atsisėdo jam ant kelių. Tada praskleidė savo chalatą ir, priglaudusi jo veidą sau prie krūtinės, laikė jį apsikabinusi. Krosas pravirko vėl. Viskas vyko be žodžių. Denė ramiai ir švelniai jį nuramino ir pradėjo dainuoti.

Žinojau tą dainą. Denė dainavo puikiai. Jos balsas buvo švelnus kaip vėjas. Šią dainą atliekančio dainininko balse galėjai išgirsti viso pasaulio sielvartą. Nemaniau, kad kas nors galėtų prilygti Lui Armstrongui, tačiau šį kartą Denė Kros jam prilygo.

Matau mėlyną dangų
Ir baltus debesis,
Skaidrią palaimintą dieną
Ir tamsią šventą naktį,
Ir galvoju,
Koks nuostabus pasaulis.

Tai žiūrėti buvo sunkiausia. Pasijutau tarsi įsibrovėlis, pamynęs bet kokį padorumą.

— Išjunk, — pagaliau ištariau.

24

Lemtingas apsisprendimas man, kaip policijos karininkui, įvyko ne dirbant gatvėje ar tiriant bylą. Tai atsitiko 1991-ųjų gegužės 5-ąją. Tą dieną per pietų pertrauką sėdėjau savo kabinete Holivudo nuovadoje ir susikaupęs dirbau su popieriais. Tačiau, kaip ir visi kiti, laukiau. Kai visi pakilo nuo kėdžių ir pradėjo rinktis prie televizoriaus, nuėjau ir aš. Vienas televizorius buvo leitenanto kabinete, kitas kabojo ant sienos prie apklausų stalo. Nuėjau ne į leitenanto kabinetą, bet prie televizoriaus ant sienos. Buvome apie tai jau girdėję, tačiau tik nedaugelis matė įrašą. Tada ir prasidėjo. Vaizdas buvo neryškus, mirguliuojantis, juodai baltas, tačiau galėjom suprasti, kas vyksta, ir kad kažkas turi keistis. Keturi uniformuoti policininkai stovėjo aplink gulintį ant žemės vyrą. Tai buvo Rodnis Kingas, buvęs kalinys, o dabar — policininkų įtūžio objektas. Du policininkai talžė jį lazdomis. Trečiasis jį spardė, o ketvirtasis tuo metu taikėsi į gulintįjį pistoletu. Aplinkui sustoję policininkai stovėjo ir stebėjo, kas vyksta. Nuo tokio vaizdo daugumos mūsų veidai ištįso. Apmirėme. Pasijutome tarsi išduoti. Negalėjome žiūrėti. Supratome, kad Los Andželo policijos darbe kažkas turi neišvengiamai pasikeisti.

Nežinojome, ar tie pokyčiai bus į gera, ar į bloga. Tada dar ne-

nujautėme, kad departamentą tarsi potvynis užlies politinių ir rasinių motyvų banga. Kad kils riaušės, supriešinsiančios miesto visuomenę. Žiūrėdami vaizdajuostę visi jautėme, kad artinasi kažkokie pokyčiai. Ir viskas dėl to nelemto pykčio bei nevilties protrūkio vienoje iš San Fernando slėnio gatvių.

Sėdėdamas advokatų kontoros laukiamajame miesto centre, galvojau apie tą įvykį. Prisiminiau mane apėmusį pyktį. Turiu pripažinti, kad būdavo akimirkų, kai ir mane užvaldydavo panašus įniršis. Vaizdo įrašas, kuriame užfiksuota prievarta Lotono Kroso atžvilgiu, nebuvo tolygus vaizdo įrašui su Rodniu Kingu. Šis neturės įtakos teisėsaugos ir visuomenės santykiams. Jis nepakeis paprastų žmonių požiūrio į policiją. Jame tebuvo aiškiai užfiksuotas mėgavimasis galia. Tai nepakeistų miesto, bet galėtų pakeisti tokios įstaigos kaip Federalinis tyrimų biuras biurokratus. Jeigu, žinoma, to norėčiau.

Tačiau aš nenorėjau. Tai, ko norėjau, buvo kai kas kita ir tai pasiekti man turėjo padėti įrašas. Bent jau tą kartą. Kas bus toliau — negalvojau.

Išėjęs iš „Bigaro ir Bigaro“, po valandos jau sėdėjau teisės literatūros bibliotekoje. Pastato vidus buvo iškaltas vyšnios medžio plokštėmis. Lentynos — prikrautos oda įrištų teisės knygų. Vos keliose apšviestose atvirose sienos vietose kabojo aliejumi tapyti paveikslai, vaizduojantys teisės firmos partnerius. Stovėjau priešais vieną talentinga ranka nutapytą paveikslą. Jis vaizdavo visu ūgiu stovintį stuomeningą vyrą rudais plaukais ir skvarbiomis žaliomis akimis smarkiai įdegusiame veide. Raudonmedžio rėmo viršuje pritvirtintoje auksinėje plokštelėje perskaičiau, kad tai — Džeimsas Foremanas. Iš vyriškio išvaizdos atrodė, kad jį visuomet ir visur lydėjo sėkmė.

— Ponas Bošas?

Atsisukau. Tarpduryje stovėjo ta pati apkūni moteris, kuri palydėjo mane į biblioteką. Ji kvietė užeiti į kabinetą. Priėjau prie jos, ir ji nuvedė mane per salę, nuklotą storais žaliais kilimais, tarsi kuždančiais kiekviename žingsnyje: *„pinigai, pinigai, pinigai“*. Kabinete manęs laukė nepažįstama moteris. Ji atsistojo ir ištiesė man ranką:

— Sveiki, pone Bošai. Aš Roksana, panelės Langvaizer asistentė. Gal galėčiau pasiūlyti jums stiklą mineralinio vandens, kavos ar dar ko nors?

— Ačiū, ne.

— Tada prašom užeiti. Panelė Langvaizer jūsų laukia.

Ji parodė man ranka į uždarytas duris šalia jos stalo. Aš priėjau, pasibeldžiau ir įėjau. Rankoje nešiausi iš Bigaro pasiskolintą portfelį. Džene Langvaizer sėdėjo už stalo, dydžiu primenančio du automobilius talpinantį garažą. Kabineto lubos buvo dvylikos pėdų aukščio, iškaltos vyšnios medžio plokštėmis, palei sienas stovėjo lentynos. Džene nebuvo mažo ūgio. Greičiau aukšta ir liekna, tačiau dėl kabineto dydžio atrodė mažesnė, negu iš tikrųjų. Pamačiusi mane, ji nusišypsojo. Atsakiau jai tuo pačiu.

— Kai užeidavau aplankyti tave Departamento prokuratūroje, niekas nepasiūlydavo man nei mineralinio vandens, nei kavos.

— Žinau, Hari. Laikai pasikeitė.

Džene atsistojo ir pasilenkusi ištiesė per stalą delną. Paspaudėme vienas kitam rankas. Mudu susipažinome, kai ji buvo tik pradėjusi dirbti miesto centre teismo raštvedžio pavaduotoja. Stebėjau, kaip ji kilo karjeros laiptais, kaip jai buvo patikimos sunkiausios, sudėtingiausios bylos. Džene buvo gera kaltintoja. Dabar ji stengėsi būti gera advokate baudžiamosiose bylose. Retas kaltintojas išdirbdavo tokį darbą iki pensijos. Kitoje stalo pusėje pinigai buvo nepalyginamai didesni. Sprendžiant iš to, kaip atrodė kabinetas, Dženei Langvaizer puikiai sekėsi.

— Prisėsk, — pasiūlė ji. — Pasirodei tarsi pagal užsakymą. Kaip tik ketinau tave susirasti.

Sutrikau.

— Susirasti mane? Dėl ko? Gal atstovauji kam nors, ką esu pasodinęs?

— Ne, nieko panašaus. Norėjau pasikalbėti dėl darbo.

Kilstelėjau antakius. Ji nusišypsojo, tarsi ketintų įteikti man miesto raktus.

— Nežinau, ką apie mus žinai, Hari.

— Žinau, kad jus gana sunku rasti. Jūsų kontoros nėra telefonų knygoje. Turėjau paskambinti bičiuliui prokuratūroje, kad sužinočiau jūsų telefono numerį.

Ji linktelėjo:

— Teisingai. Mūsų nerasi telefonų knygoje. Ir negali rasti. Turime vos keletą klientų, tačiau apie juos žinome viską iki menkiausių smulkmenų.

— Taip pat ir apie jų nusikalstamą veiklą.

Akimirką ji svarstė, ar gali manimi pasitikėti.

— Taip. Esu firmų teisės ekspertė. Štai kodėl norėjau tave susirasti. Apsidžiaugiau išgirdusi, kad išėjai į atsargą. Noriu pasiūlyti darbą — ne visą dieną, bet kartais, atsižvelgiant į bylos sudėtingumą. Mums reikia tokių patyrusių žmonių kaip tu, Hari.

Kurį laiką galvojau, ką atsakyti. Ketinau pats ją pasamdyti, todėl nesinorėjo įžeisti. Todėl nusprendžiau nutylėti, kad tai, ką ji siūlo — neįmanoma. Niekada negalėčiau pereiti į priešo stovyklą — už jokius pinigus. Turėjau tikslą savo gyvenime, o tai nepriklauso nuo to, ar aš išėjęs į atsargą, ar ne. Padėti advokatui neįėjo į mano planus.

— Džene, — pasakiau. — Aš neieškau darbo. Galima sakyti, turiu užsiėmimą. Atėjau norėdamas pasamdyti tave.

Ji sukikeno:

— Juokauji. Turi bėdų?

— Tikriausiai. Tačiau noriu pasamdyti tave ne dėl to. Man reikia teisininko, kuriam galėčiau patikėti kai ką pasaugoti ir prireikus su tuo atlikti tam tikrus veiksmus.

Džene palinko į priekį, tačiau mus vis tiek skyrė mažiausiai kokios šešios pėdos.

— Paslaptingai kalbi, Hari. Kas nutiko?

— Gal pradėkime viską iš eilės. Kokio dydžio tavo honoraras?

— Hari, mes imame mažiausiai dvidešimt penkis tūkstančius dolerių. Verčiau apie tai nekalbėkime. Esu skolinga tau už kartu tirtas kvapą gniaužiančias bylas. Aš tavo paslaugoms.

Nustebau:

— Tu rimtai? Dvidešimt penki tūkstančiai gabalų vien už tai, kad atsiverti bylą?!

— Visiškai teisingai.

— Na, jie neapsiriko pasirinkdami tave.

— Ačiū, Hari. Tai ką nori, kad padaryčiau?

Atsegiau iš Barneto Bigaro pasiskolintą portfelį, kuriame buvo dar vienas komplektas stebėjimo įrangos, atminties diskelis ir trys kompaktinės plokštelės. Andrė į jas nukopijavo įrašą. Padėjau ant stalo diskelį ir kompaktines plokšteles.

— Tai vaizdo įrašas. Noriu, kad padėtum originalą — jis diskelyje — į saugią vietą. Taip pat kad saugiai paslėptum voką su kompaktine plokštele ir mano laišku. Pasakyk man savo asmeninį telefono numerį. Kiekvieną vidurnaktį paskambinsiu tau, ir tai reikš, kad man nieko neatsitiko. Jeigu rytą atėjusi į darbą rasi nuo manęs žinutę, vadinasi, viskas gerai. Jeigu žinutės nerasi, perduosi šitą voką „Times" korespondentui Džošua Mejeriui.

— Džošua Mejeris — girdėta pavardė. Gal jis rašo apie teismų darbą?

— Man atrodo, jis anksčiau aprašinėdavo vietinės reikšmės nusikaltimus. Dabar jis rašo apie terorizmą. Šiuo metu jis, regis, išvykęs iš Vašingtono apygardos.

— Susipainiojai su teroristais, Hari?

— Ilga istorija.

Dženė pažvelgė į laikrodį:

— Mes turime laiko. Kompiuterį — taip pat.

Pirmąsias penkiolika minučių pasakojau jai apie savo atliekamą tyrimą iki tos vietos, kai man paskambino Lotonas Krosas ir pakvietė užeiti. Tada leidau jai peržiūrėti vaizdo įrašą. Ji nepažino Kroso, kol nepasakiau, kas jis toks. Dženė pasipiktino pamačiusi, ką išdarinėja agentai Miltonas ir Karnis. Iš karto paskui liepiau išjungti, kad ji nematytų scenos, kai įeina Denė nuraminti savo vyro.

— Ar jie tikri agentai? — paklausė Dženė, išėmusi diskelį iš kompiuterio.

— Taip. Jie dirba antiteroristiniame padalinyje Vestvude.

Ji su pasibjaurėjimu papurtė galvą:

— Jeigu tai patektų į laikraštį, paskui — į televiziją, tai...

— Nenoriu, kad tai iškiltų į viešumą. Tai įvyktų tik pačiu blogiausiu atveju.

— O kodėl gi ne, Hari? Jie gyvuliai, ne agentai. Bent jau tas Miltonas. O kitas nusipelno bausmės už tai, kad stovėjo ir jo nesulaikė.

Ji mostelėjo ranka į kompiuterį. Vietoj įrašo kompiuterio ekrane matėsi kaimo trobelė, stovinti ant uolos su vaizdu į banguojantį vandenyną.

— Nejaugi tu manai, kad būtent šito norėjo generalinis prokuroras ir Jungtinių Valstijų Kongresas, išplėsdami biuro teises ir įgaliojimus po Rugsėjo 11-osios?

— Nemanau, — atsakiau. — Tačiau jie turėjo numatyti, kas gali atsitikti. Kaip sakoma, į absoliučią korupciją labiausiai yra linkusi absoliuti galia. Maždaug taip. Jie bet kokiu atveju turėjo žinoti, kad prasidės kažkas panašaus. Šiuo atveju skirtumas tik toks, kad vietoj Artimųjų Rytų gyventojo čia matome Amerikos pilietį. Buvusį policininką, kuris, velniai rautų, yra invalidas todėl, kad gavo kulką eidamas pareigas.

Langvaizer niūriai linktelėjo:

— Būtent todėl tu ir turėtum visa tai iškelti į viešumą. Tai turi pamatyti...

— Džene, sutinki padėti ar man viską pasiimti ir paprašyti pagalbos ko nors kito?

Ji iškėlė rankas, tarsi pasiduodama:

— Aš dirbu tau, Hari. Tik norėjau pasakyti, kad nevertėtų visko šitaip palikti be niekur nieko.

— Aš taip ir nesakau. Tik manau, kad dabar dar ne laikas. Kol kas jis man reikalingas kaip priemonė pasiekti tam, ko noriu.

— Būtent kam?

— Ketinau tau pasakyti, bet tu elgiesi tarsi Ralfas Naderis.

— Atsiprašau. Viskas, aš jau rami. Papasakok, ką rengiesi daryti, Hari.

Ir aš jai papasakojau.

25

Keitės Mantilini restorane Vilširo bulvare buvo eilė nišų aukštomis sienomis. Lankytojams tai teikė daugiau privatumo, negu kituose striptizo klubuose esančios apskritos kabinos galiniuose kambariuose. Todėl susitikimui pasirinkau būtent šį restoraną. Tai buvo gausiai lankoma, tačiau nuošali vieta. Atėjau penkiolika minučių anksčiau sutarto laiko. Išsirinkau nišą su langu į Vilširą ir ėmiau laukti. Specialusis agentas Pyplzas taip pat atėjo kiek anksčiau. Jis praėjo pro kabinas, kiekvienoje iš jų dairydamasis manęs. Pamatęs mane, tyliai prisėdo priešais. Jis atrodė niūrus.

— Malonu jus čia matyti, agente Pyplzai.

— Nemanau, kad turėjau kitą pasirinkimą.

— Ir aš taip manau.

Jis atsivertė ant stalo gulėjusį valgiaraštį.

— Anksčiau neteko lankytis šiame restorane. Ar čia gerai maitina?

— Neblogai. Ketvirtadieniais patiekiamas skanus vištienos kepsnys.

— Šiandien ne ketvirtadienis.

— O jūs čia atėjote ne pavalgyti.

Jis pakėlė galvą nuo valgiaraščio ir pažiūrėjo į mane lediniu, tačiau neagresyviu žvilgsniu. Abu žinojome, kad šį kartą koziriai mano rankose. Pažvelgiau pro langą žemyn į Vilširą.

— Ar kieme manęs laukia jūsų žmonės, agente Pyplzai?

— Atėjau vienas. Taip, kaip nurodė jūsų advokatas.

— Tikiuosi, sakote tiesą. Jeigu jūsų žmonės dar kartą mane sučiups ar imsis kokių nors veiksmų mano advokato atžvilgiu, įrašas, kurį nusiunčiau jums elektroniniu paštu, pateks į žurnalistų rankas ir bus išplatintas per internetą. Jeigu aš pradingsiu, mano žmonės tai sužinos ir, be jokios abejonės, viskuo pasirūpins.

Pyplzas palingavo galva:

— Neturėtumėte taip kalbėti. „Pradingsiu". Čia ne Pietų Afrika, Bošai, o mes ne kokie nacistai.

Pritariamai linktelėjau.

— Sėdint tokiame puikiame restorane kaip šis, iš tiesų taip neatrodo. Tačiau kai esi uždarytas kameroje devintame aukšte, kai niekas nežino, kur tu esi, tai visai kas kita. Peliukas Azizas ir tie kiti vaikinai vargu ar dabar jaučia skirtumą tarp Čilės ir Kalifornijos.

— Nejaugi jūs ginate tuos žmones? Žmones, kurie nori mūsų šalį sulyginti su žeme?

— Aš ne...

Priėjo padavėja, ir aš nutilau. Mergina prisistatė esanti vardu Ketė ir pasiteiravo, ar jau norime ką nors užsisakyti. Pyplzas užsisakė kavos, o aš — kavos ir ledų su sirupu, bet be grietinėlės. Ketei nuėjus, Pyplzas nustebęs pažiūrėjo į mane, ir aš paaiškinau:

— Aš nebedirbu. Galiu leisti sau pasmaližiauti sirupu.

— Iš dalies nebedirbate.

— Restoranas ilgai veikia ir čia gamina puikius ledus. Geras derinys.

— Turėsiu omeny.

— Ar teko matyti filmą „Karštis"? Viename epizode policininkas, kurį vaidina Al Pačino, susitinka su nusikaltėliu, kurį vaidina

Robertas De Niro. Susitikę jie vienas kitam prisipažįsta, kad būtų nieko prieš, progai pasitaikius, vienas kitą nudėti.

Pyplzas linktelėjo. Mudu ilgai žiūrėjome vienas kitam į akis. Nusprendžiau eiti prie reikalo.

— Tai ką manote apie mano stebėjimo kamerą laikrodyje?

Pyplzo veide buvusi šalta ledinė išraiška dingo. Tarsi kaukė nukrito. Dabar jis atrodė atviras ir pažeidžiamas, tarsi įmestas į liūto narvą. Jis puikiai žinojo, kas jo lauktų, jei įrašas iškiltų į viešumą. Miltonas buvo jam pavaldus. Vadinasi, ir jam būtų galas. Įrašas su Rodniu Kingu sukėlė viesulą, praūžusį per visą Los Andželo policijos departamentą nuo apačios iki paties viršaus. Pyplzui užteko nuovokos suprasti, kad bus sutryptas, jeigu neišspręs šitos problemos.

— Pasibjaurėjau tuo, ką pamačiau. Pirmiausia atsiprašau jūsų. Taip pat ketinu užeiti pas tą vyrą, Lotoną Krosą, ir atsiprašyti jo.

— Tai būtų gražus poelgis.

— Nespręskite pagal vieną atvejį, kad taip elgiamės visada. Tai nėra mūsų elgesio norma ir aš tokių dalykų netoleruoju. Agento Miltono nebėra. Jis atleistas. Tokį sprendimą priėmiau dar nebaigęs žiūrėti įrašo. Neprižadu, kad jis bus teisiamas, tačiau ilgam atsisveikins su FTB ženkleliu. Aš tuo pasirūpinsiu.

Linktelėjau:

— Taip. Jūs pasirūpinsite.

Ištariau tuos žodžius labai sarkastiškai. Pyplzo skruostai paraudo iš pykčio.

— Sutikome su jūsų pageidavimu, Bošai. Ko dar norite?

Pagaliau. Klausimas, kurio laukiau.

— Žinote, ko noriu. Noriu, kad jūsų žmonės paliktų mane ramybėje. Noriu, kad grąžintumėte mano dokumentus ir užrašus, taip pat ir Lotono Kroso bylą. Man reikia Los Andželo policijos departamento žmogžudysčių registracijos žurnalo. Žinau, kad jį turite. Privalau susitikti su Azizu ir susipažinti su medžiaga, kurią apie jį turite.

— Medžiaga apie Azizą įslaptinta. Nacionalinio saugumo sumetimais. Mes negalime...

— Padarykite taip, kad nebūtų įslaptinta. Noriu žinoti, kiek tai

susiję su apiplėšimu filmavimo aikštelėje. Turiu žinoti, ką išsiaiškinote apie jo buvimo vietą tas dvi naktis. Viską, ką apie tai iššniukštinėjo federalinė žvalgyba. O tada — pasikalbėti su Azizu.

— Ką? Su Azizu? To nebus.

Aš pasilenkiau per stalą:

— Bus. Bus, nes kitaip visi, kas turi televizorius arba internetą, pamatys, ką jūsų berniukas Miltonas išdarinėja su bejėgiu žmogumi invalido vežimėlyje. Su buvusiu policininku, praradusiu sveikatą vykdant pareigą. Kaip manote, ar įrašas su Rodniu Kingu kaip nors paveikė Los Andželo policijos departamentą? Gal palaukime ir pažiūrėkime, koks bus šio įrašo poveikis? Esu tikras, kad Miltonas, jūs ir visas mažytis jūsų devinto aukšto BKP padalinys bus sutvarkytas greičiau, negu jums bus perskaitytos jūsų teisės. Ar supratote, specialusis agente Pyplzai?

Nutilau laukdamas, ką Pyplzas atsakys, tačiau jis tylėjo, žvelgdamas pro langą į Vilširą.

— Jeigu manote, kad neišdrįsiu, smarkiai klystate.

Aš nutilau. Jo žvilgsnis grįžo prie manęs. Priėjusi padavėja padėjo ant stalo puodelius su kava ir pasakė, kad ledus tuoj atneš. Nei Pyplzas, nei aš nepadėkojome.

— Patikėkite, — prabilo Pyplzas, — aš neabejoju, kad jūs galite paleisti džiną iš butelio. Toks jūs jau esate, Bošai. Pažįstu tokius žmones. Dėl gėrio jūs galite aukoti save ir savo interesus.

— Nekalbėkite man apie gėrį. Jis čia niekuo dėtas. Duokite man tai, ko aš noriu, atsikratykite Miltono ir gyvenkite sau toliau lyg niekur nieko. Ir niekas nepamatys įrašo. Ką tai turi bendra su gėriu?

Pyplzas palinko gurkštelėti kavos. Kaip ir aną kartą, kameroje devintame aukšte, jis nusidegino gerklę ir susiraukė. Jis pastūmė puodelį su lėkštele nuo savęs ir, prieš pažvelgdamas į mane, pasislinko prie nišos krašto:

— Susisieksiu su jumis.

— Turite dvidešimt keturias valandas. Jeigu ne, mūsų susitarimas nebegalios. Įrašas bus išplatintas.

Pyplzas pakilo eiti, tačiau stabtelėjo ir atsisuko į mane, rankoje laikydamas servetėlę. Jis linktelėjo, kad sutinka.

— Noriu dar kai ko paklausti, — ištarė jis. — Jeigu jūs esate čia, tai kas tada sumokėjo jūsų kredito kortele už pietus Komandoro rūmuose Las Vegase?

Nusišypsojau. Vadinasi, jie mane sekė.

— Bičiulis. O ten gražu, ar ne?

Jis linktelėjo:

— Viena puikiausių vietų, kuriose yra tekę lankytis. Aš ten esu buvęs. Krevetės su įdaru švelnios tarsi zefyrai.

— Įsivaizduoju, koks skanumėlis.

— Tačiau brangu. Jūsų bičiulis sumokėjo jūsų „AmEx" kortele per šimtą dolerių. Atrodo, jie buvo dviese.

Pyplzas nusviedė servetėlę ant stalo:

— Aš jus susirasiu.

Tai pasakęs, jis greitai išėjo. Padavėja atnešė mano ledus su sirupu. Paprašiau sąskaitos, ir ji pasakė, kad tuoj pat atneš.

Įkišau šaukštelį į ledus, tačiau net neparagavau. Galvojau apie tai, ką man tik ką pasakė Pyplzas. Nemaniau, kad jo žodžiuose apie tai, kad kažkas naudojasi mano kreditine kortele, slypėjo kokia nors grėsmė. Galimas daiktas, jis žinojo, kas naudojosi mano kortele. Man nedavė ramybės mintis apie tai, kad, anot jo, Komandoro rūmuose pietavo dviese. Ir vėl tas nelemtas „mes". Tai buvo susiję su Eleonora, todėl negalėjau neatkreipti dėmesio.

26

Gudrauti, kad esu Las Vegase, nebebuvo prasmės, todėl nuvažiavau į Barbanko oro uostą. Grąžinau išnuomotą automobilį ir nuvažiavau tramvajumi pasiimti savojo. Mersedeso bagažinėje vežiausi iš Lotono Kroso pasiskolintą vežimėlį. Prieš išvažiuodamas iš aikštelės, pasiėmiau vežimėlį ir palindau po automobiliu. Nuėmiau palydovinę sekimo įrangą, šilumos daviklį ir pritvirtinau ją po šalia stovėjusiu furgonu. Tada sėdau į savo mersedesą ir pajudėjau. Atsigręžęs pamačiau, kad ant furgono buvo Arizonos numeriai. Pagalvojau, kad Pyplzas turėtų skubiai pasiųsti ką nors paimti biuro įrangą, nes kitaip gali tekti važiuoti ieškoti jos kitoje valstijoje. Tai pagalvojęs nusišypsojau ir pasukau prie būdelės aikštelėje, kad sumokėčiau už automobilio stovėjimą.

— Tikiuosi, skrydis buvo puikus?

— Galima sakyti, taip. Likau gyvas.

Grįžau namo. Vos įėjęs pro duris, iš karto paskambinau Džėnei Langvaizer į mobilųjį telefoną. Ji šiek tiek pakeitė mano sumanymą. Džėnė nenorėjo, kad palikinėčiau jai žinutes darbe ir primygtinai prašė skambinti jai į mobilųjį telefoną.

— Kaip sekėsi?

— Suveikė. Dabar turime laukti. Daviau jam laiko iki rytojaus vakaro. Tada matysime.

— Kaip jis reagavo?

— Panašiai, kaip ir tikėjomės. Jautėsi nekaip, tačiau, regis, suprato, kad dar gali išsikapstyti. Manau, rytoj paskambins.

— Tikiuosi.

— Pas tave viskas gerai?

— Manau, taip. Atminties diskelis saugioje vietoje kabinete. Laukiu tavo skambučių. Jei nesulauksiu — žinau, ką daryti.

— Gerai, Džene. Ačiū.

— Labos nakties, Hari.

Padėjau ragelį ir ėmiau galvoti. Rodėsi, viskas vyksta pagal planą. Dabar Pyplzo eilė. Vėl pakėliau ragelį ir paskambinau Eleonorai. Ji atsiliepė iš karto, balsas buvo žvalus.

— Atsiprašau, kad trukdau. Čia aš, Haris. Loši?

— Ir taip, ir ne. Žaidžiau, bet nesisekė ir padariau pertraukėlę. Stoviu lauke prie „Bellagio" ir žiūriu į fontanus.

Linktelėjau galvą. Įsivaizdavau ją pasirėmusią ant turėklų ir žiūrinčią į šokančias fontanų sroves. Per ragelį girdėjau muziką ir vandens teškenimą.

— Kaip sekėsi Komandoro rūmuose?

— Iš kur žinai, kad ten buvau?

— Šįvakar turėjau svečią iš biuro.

— Na, jie ir greiti.

— Taip. Sakė, kad tai geras restoranas. Krevetės kaip zefyras. Ar tau patiko?

— Ten gražu. Tačiau restoranas Naujajame Orleane man patinka labiau. Patiekalai tokie pat, tačiau pats žinai — originalas ir yra originalas.

— Taip. Juolab kad valgyti vienai — menkas malonumas.

Vos nesusikeikiau. Viskas išėjo labai nevykusiai ir tiesmukiškai.

— Buvau ne viena. Pasikviečiau draugę, su kuria lošiau. Vieną iš draugių. Nesakei, kad turiu taupyti.

— Žinoma, ne.

Turėjau keisti temą. Abu puikiai žinojome, ką noriu sužinoti taip klausinėdamas, ir tai pradėjo varginti. Be to, reikėjo turėti galvoje, kad kas nors gali mudviejų klausytis.

— Ar nepastebėjai, kad kas nors būtų tave sekęs?

Stojo tyla.

— Ne. Tikiuosi, manęs niekur neįpainiojai, Hari.

— Ne. Skambinu pasakyti, kad mano gudrybė jau išaiškėjo. Biuras žino, kur aš.

— Po galais! Tikriausiai man niekada taip ir nepavyks nueiti į parduotuvę ir nusipirkti tavo žadėtą dovaną.

Nusišypsojau. Ji erzinosi.

— Kodėl? Dar nevėlu tai padaryti.

— Ar viskas gerai, Hari?

— Taip. Viskas puiku.

— Norėtum apie tai pasikalbėti?

„Tik ne šia linija“, — pagalvojau.

— Galbūt atidėkime tai kitam kartui, kai pasimatysime. Dabar jaučiuosi pernelyg pavargęs.

— Gerai, netrukdysiu tavęs. Ką man daryti su tavo kortelėmis? Be to, tu palikai krepšį ant galinės mano automobilio sėdynės.

Ji tai pasakė taip, tarsi žinotų, kad tai padariau tyčia.

— Na, gal galėtum kurį laiką viską pasaugoti, kol baigsis tai, kuo dabar užsiimu. Tada užvažiuočiau ir pasiimčiau.

Ji atsakė po ilgos pauzės:

— Gal kitą kartą galėtum aiškiau užsiminti, negu tai padarei šiandien? — galiausiai ištarė ji. — Kad būčiau pasirengusi.

— Gerai. Būtinai.

— Lik sveikas, Hari. Einu į vidų. Galbūt pokalbis su tavimi atneš man sėkmę.

— Tikiuosi, Eleonora. Ačiū už viską, ką dėl manęs darai.

— Nėra už ką. Labos nakties.

— Ir tau labos nakties.

Ji išjungė telefoną.

— Ir telydi tave sėkmė, — pridūriau.

Padėjau ragelį ir bandžiau apmąstyti mūsų pokalbį ir ką ji turėjo galvoje. *„Gal kitą kartą galėtum aiškiau užsiminti, negu tai padarei šiandien. Kad būčiau pasirengusi."* Panašu, kad ji norėjo, jog prieš pasirodydamas ją perspėčiau. Kad ji turėtų laiko kam? Kam ji norėjo pasirengti?

Pajutau, kad taip laužydamas galvą galiu visai nuklysti į lankas. Nuvijau įkyrias mintis šalin, susiradau šaldytuve skardinę alaus ir nuėjau į balkoną. Naktis buvo giedra ir vėsi, greitkelio žibintai švytėjo tarsi kaklo vėrinio karoliukai. Kažkur apačioje ant kalvos girdėjosi moters juokas. Pagalvojau apie Denę Kros ir dainą, kurią ji taip švelniai dainavo savo vyrui. Mylintiems ir sielvartaujantiems naktis visuomet yra kažkas šventa. Tik tokiomis akimirkomis gali suvokti, koks nuostabus yra pasaulis. Tai turi pajusti pats, nes nėra jokių ženklų, rodančių, kur yra kelias į rojų.

Nusprendžiau, kad kai visa tai baigsis, išvažiuosiu į Las Vegasą visam laikui. Mesiu burtą. Aplankysiu Eleonorą ir pabandysiu susigrąžinti tai, kas prarasta.

27

Kitą rytą paskleidžiau ant stalo dokumentus, kuriuos buvau paslėpęs Lotono Kroso automobilyje prie variklio. Nuėjau į virtuvę išsivirti kavos, tačiau apsižiūrėjau, kad ji baigėsi. Galėjau nusileisti nuo kalvos į parduotuvę, tačiau nenorėjau praleisti skambučio. Tikėjausi, kad paskambins Dženė Langvaizer. Pasiėmiau butelį mineralinio vandens, atsisėdau už stalo ir pradėjau skaityti Lotono Kroso nukopijuotus raportus, rašytus beveik prieš ketverius metus.

Priešais mane gulėjo kopija banknotų sąrašo, kurį parengė bankas, paskolinęs pinigus kino kompanijai, ir Lotono Kroso bei Džeko Dorsio užrašai, kuriuose jie žymėjo įvykių chronologiją ir vietas, kol jų dar nebuvo užgriuvusios kitos bylos.

Banknotų sąrašą sudarė keturi spausdinti puslapiai. Juose buvo surašyti atsitiktinai atrinkti šimtinių serijos numeriai. Po sąrašu buvo dviejų jį parengusių asmenų — Linuso Simonsono ir Džoselinos Džouns parašai. Po jais pasirašė banko viceprezidentas Gordonas Skagas.

Simonsono pavardė man buvo žinoma. Tai vienas iš banko tarnautojų, buvusių filmavimo aikštelėje per apiplėšimą. Per

susišaudymą jis buvo sužeistas. Dabar man tapo aišku, kaip Simonsonas ten atsidūrė: jis padėjo sukrauti pinigus ir greičiausiai turėjo laukti studijos aikštelėje, kol baigsis filmavimas.

Skago pavardė taip pat buvo girdėta. Ją man pasakė Aleksandras Teiloras, kai paklausiau, kas galėjo žinoti apie pinigų atvežimą į filmavimo aikštelę. Teiloro padiktuoto sąrašo nebeturėjau, nes per kratą jį paėmė FTB. Tačiau Skago pavardę įsidėmėjau.

Pasiryžęs kruopščiai išnagrinėti viską, kas bent kiek susiję su byla, atidžiai peržiūrėjau banknotų numerius, tačiau nieko įtartina nepastebėjau. Numeriai slėpė nuo manęs bylos paslaptį tarsi neįveikiamas spynos kodas. Tai buvo paprasti keturi puslapiai, be jokios tvarkos prirašyti numerių.

Atidėjau banknotų sąrašą į šalį ir paėmiau vadinamuosius alibi lapus. Pirmiausia pasiėmiau lapus su Skago, Simonsono ir Džouns pavardėmis. Dorsis ir Krosas iš tikrųjų išsiaiškino visų jų buvimo vietą ir laiką. Krosas tikrino Skago ir Džouns, o Dorsis — Simonsono alibi. Detektyvai nustatė, kur jie buvo Andželos Benton nužudymo vietoje ir per apiplėšimą filmavimo aikštelėje.

Visų alibi patvirtino, kad jie negalėjo dalyvauti nusikaltimuose. Tiesa, Simonsonas buvo filmavimo aikštelėje, kai įvyko apiplėšimas, tačiau jis dalyvavo kaip banko atstovas. Jo sužeidimas tarsi patvirtino alibi. Tačiau tai nereiškė, kad jie negalėjo būti susiję su nusikaltimais. Bet kuris jų galėjo būti apiplėšimo organizatorius ar bent jau informacijos šaltinis apie pinigų atgabenimą.

Tą patį buvo galima pasakyti ir apie kitų aštuonių žmonių vietos ir laiko suvestines. Visi turėjo alibi, paneigiančius jų dalyvavimo nusikaltime galimybę. Neturėdamas kitų raportų, negalėjau nustatyti, ar jie galėjo būti netiesiogiai susiję su nusikaltimu.

Supratau, kad atsidūriau aklavietėje. Tūzų nebuvo ir neturėjau jokių galimybių laimėti. Neturint visų kortų, tai buvo neįmanoma. Gurkštelėjau mineralinio vandens. Pagalvojau, kaip būtų gerai išgerti kavos. Pradėjau mąstyti apie tai, kiek svarbus yra žaidimas su Pyplzu. Jeigu tai neišdegs, man galas. Visą likusį gyvenimą mane persekios ištiestos Andželos Benton rankos ir aš būsiu bejėgis ką nors padaryti.

Tarsi pagal užsakymą suskambėjo telefonas. Nuėjau į virtuvę ir pakėliau ragelį. Tai buvo Dženė Langvaizer. Pažinau iš balso, nors ji ir neprisistatė.

— Čia aš, — pasakė Dženė. — Turime pasikalbėti.

— Labas. Aš šiek tiek užsiėmęs. Netrukus perskambinsiu.

— Gerai.

Daugiau nieko nesakydama, ji padėjo ragelį. Matyt, ji patikėjo manimi, kad telefono pokalbių yra klausomasi. Atrodo, kad Pyplzas elgiasi taip, kaip tikėjausi. Pačiupau nuo spintelės raktus ir išėjau į lauką.

Pasukau automobilį į kalną. Prie šviesoforo, kur Malholando aveniu vingiuoja už kalno ir kertasi su Vudrou Vilsono gatve ties Kačenga, pamačiau priešais stovintį seną geltonos spalvos korvetę, laukiančią, kol užsidegs žalia šviesoforo šviesa. Pažinojau vairuotoją iš matymo. Dažnai matydavau jį pravažiuojantį pro mano namus. Taip pat kartą kažkokiu reikalu buvome susitikę ir kalbėjęsi policijos nuovadoje. Tai buvo privatus seklys, gyvenantis netoliese, kitoje kalnagūbrio pusėje. Iškišau pro langelį ranką ir pamojavau pasisveikindamas. Jis atsakė tuo pačiu. Gero kelio, brolau. Man tavęs dar prireiks. Užsidegė žalia šviesa, ir mes nuvažiavome. Jis pasuko į pietus Kačengos keliu, aš — į šiaurę.

Parduotuvėje nusipirkau puodelį kavos ir iš telefono automato ties Pokvito Mas paskambinau Langvaizer. Ji atsiliepė iš karto.

— Praėjusį vakarą jie buvo atėję, — pasakė Dženė. — Kaip tu ir spėjai.

— Nufilmavai?

— Taip! Puikus įrašas. Ryškus kaip giedra diena. Tas pats vaikinas, Miltonas.

Linktelėjau pats sau. Skambutis išvakarėse man į namus, kurio metu Dženė pasakė, kad paslėpė diskelį savo kabinete, buvo spąstai, į kuriuos Miltonas įkliuvo. Prieš išeidamas iš jos kabineto, ant jos stalo pastačiau dar vieną iš Bigaro gautą stebėjimo kamerą, kuri šį kartą buvo įmontuota radijo aparate, ir nukreipiau į spintą, už kurios buvo seifas.

— Jis kurį laiką šmirinėjo po kabinetą, dairydamasis aplink, kol pagaliau rado seifą. Išėmė iš sienos visą seifą ir išsinešė.

Iš vakaro Dženė buvo iškrausčiusi seifą. Viduje palikau susuktą raštelį, kuriame parašiau: „Eikit po velnių su visa savo didžiąja F". Įsivaizdavau Miltoną išvyniojantį ir skaitantį mano raštelį. Žinoma, jeigu tik jis sugebėjo atidaryti seifą.

— Ar paėmė dar ką nors?

— Išversti keli stalčiai. Paimta skardinė alaus iš poilsio kambario. Viskas padaryta taip, kad atrodytų kaip paprastas įsilaužimas.

— Ar kas nors pranešė policijai?

— Taip. Tačiau, kaip visada, policija neskuba.

— Saugok įrašą.

— Žinau. Kaip ir tarėmės. Ką dabar turėčiau daryti?

— Ar dar turi Pyplzo elektroninio pašto adresą?

— Žinoma.

Adresą Dženė buvo gana lengvai gavusi iš bendradarbio Generalinėje prokuratūroje.

— Pasiųsk Pyplzui dar vieną laišką su paskutiniuoju įrašu ir pranešk jam, kad sutrumpinu terminą iki šiandienos vidurdienio. Tegul jis arba susisiekia su manimi iki to laiko, arba atidžiai žiūri CNN. Išsiųsk kiek galima greičiau.

— Siunčiu.

— Puiku.

Gurkšnojau kavą ir klausiausi, kaip ji spausdina tekstą. Andrė Bigaras man į portfelį įdėjo kompiuterio priedą, kuriuo naudodamasi Langvaizer galėjo peržiūrėti iš radijo aparato išimtą diskelį su įrašu. Dabar ji galėjo persiųsti įrašą elektroniniu paštu.

— Išsiunčiau, — pagaliau tarė ji. — Sėkmės, Hari.

— Manau, kad man jos prireiks.

— Neužmiršk paskambinti man vidurnaktį, nes kitaip pradėsiu elgtis pagal mudviejų susitarimą.

— Sutarta.

Pakabinau ragelį ir nuėjau į parduotuvėlę dar vieno puodelio kavos. Pokalbis su Langvaizer mane pakankamai įaudrino, tačiau

pagalvojau, kad iki vakaro dar toloka ir papildoma kofeino dozė ne pro šalį.

Priėjęs prie namų, išgirdau skambant telefoną. Palikęs duris atviras, įbėgau į virtuvę ir paskutinę akimirką sugriebiau telefono ragelį.

— Klausau?

— Pone Bošai? Čia Džonas Pyplzas.

— Labas rytas.

— Ne visai labas. Kada galėtumėte užeiti?

— Dabar pat.

28

Specialusis agentas Pyplzas laukė manęs federalinio pastato Vestvude vestibiulyje pirmame aukšte. Atėjęs pamačiau jį stovintį. Galimas daiktas, kad jis prastovėjo čia visą tą laiką nuo mūsų pokalbio pabaigos.

— Eikite su manimi, — pasakė jis. — Turime skubėti.

— Svarbu, kad skubėjimas nebūtų veltui.

Parodęs elektroninę kortelę ir linktelėjęs uniformuotam pareigūnui, jis nusivedė mane pro apsaugą. Ta pačia kortele jis atidarė liftą, kuris man jau buvo pažįstamas.

— Jūs, vaikinai, turite nuosavus liftus ir visa kita, — pasakiau aš. — Gana įspūdinga.

Pyplzas į tai nesureagavo. Jis atsisuko ir pažvelgė man tiesiai į akis:

— Darau tai tik todėl, kad neturiu kito pasirinkimo. Nusprendžiau sutikti dėl aukštesnio gėrio, kuriam, būdamas čia, manau, daugiau pasitarnausiu.

— Tai dėl to pasiuntėte Miltoną į mano advokatės kontorą praėjusią naktį? Tai irgi to paties aukštesnio gėrio dalis?

Jis neatsakė.

— Galite niekinti mane — tai jūsų valia. Tačiau neužgauliokime vienas kito. Nesidangstykime bylos medžiaga. Abu puikiai suprantame, kas vyksta. Jūsų vaikinas peržengė ribą ir buvo sučiuptas. Dabar atėjo laikas už tai sumokėti. Tik tiek. Viskas labai paprasta.

— Tuo tarpu bylos tyrimui trukdoma, žmonių gyvybėms gresia pavojus.

— Mes dar pažiūrėsime. Gerai?

Liftas sustojo devintame aukšte. Pyplzas išėjo iš jo tylėdamas. Stebuklingoji kortelė atidarė dar vienas duris, ir mes įėjome į darbo kambarį, kuriame už stalų sėdėjo keletas agentų. Mums einant pro šalį, dauguma jų pakėlė galvas, norėdami pasižiūrėti į mane. Pagalvojau, kad arba jie buvo įspėti, jog ateisiu, arba tai buvo tiesiog paprastas susidomėjimas žmogumi, kuris, būdamas ne agentas, įžengė į jų šventovę.

Nuėjęs iki kambario vidurio, pastebėjau už stalo prie galinės sienos sėdintį Miltoną. Jis atsilošė kėdėje vaizduodamas, kad ilsisi. Po ramia jo veido išraiška jaučiau pulsuojantį įtūžį. Dirstelėjau į jį ir nusukau žvilgsnį į šalį.

Pyplzas nusivedė mane į mažą kambarėlį, kuriame stovėjo stalas ir dvi kėdės. Ant stalo buvo padėta kartoninė dėžė. Pažiūrėjęs į vidų, pamačiau savo užrašų knygutę ir Andželos Benton bylą, paimtą iš mano namų. Čia taip pat buvo byla iš Lotono Kroso garažo ir dviejų colių storio juodas aplankas su dokumentais. Supratau, kad tai Los Andželo policijos departamento žmogžudysčių registracijos žurnalo kopija. Pasijutau maloniai nustebintas. Prieš mane gulėjo pilna kortų malka, kurios aš taip ieškojau.

— Kur likusieji? — paklausiau.

Pyplzas apėjo aplink stalą ir atidarė vidurinį stalčių. Jis išėmė iš jo aplanką ir nusviedė ant stalo.

— Jame rasite raportus apie asmenų buvimo vietą jus dominančiu laiku. Nemanau, kad iš to turėsite kokios nors naudos, tačiau čia yra tai, ko norėjote. Galite skaityti, tačiau neturite teisės išsinešti. Supratote?

Linktelėjau, nenorėdamas aštrinti padėties.

— Kaip dėl Azizo?

— Kai būsite pasirengęs, suorganizuosiu jums susitikimą. Tačiau jis nekalbės su jumis. Tik veltui sugaišite laiką.

— Bus sugaištas mano laikas, ne jūsų.

— Paskui, prieš išeidamas, jūs pakviesite savo advokatę ir liepsite jai grąžinti visų jūsų padarytų įrašų originalus bei visas kopijas.

Papurčiau galvą:

— Tai neįeina į mūsų susitarimą.

— Įeina.

— Ne. Aš jums niekada nesakiau, kad grąžinsiu įrašus. Aš tik žadėjau neiškelti jų į viešumą. Tai skirtingi dalykai. Neketinu prarasti vienintelės poveikio priemonės. Nesu toks kvailas, Džonai.

— Mudu susitarėme, — Pyplzo skruostai pradėjo rausti iš pykčio.

— Aš laikausi susitarimo. Tiksliai taip, kaip buvome sutarę.

Aš įkišau ranką į kišenę ir ištraukęs garso įrašo juostelę ištiesiau jam:

— Jeigu netikite, pasiklausykite pats. Aš įrašiau mūsų pokalbį restorane.

Iš jo akių mačiau, kad jis suprato ir pats įklimpęs iki ausų.

— Paimkite, Džonai. Priimkite tai kaip mano geros valios ženklą. Tai originalas. Nepadariau nė vienos kopijos.

Jis lėtai ištiesė ranką ir paėmė juostelę. Aš nuėjau už stalo.

— Kodėl man nepažiūrėjus, ką turite byloje, prieš einant apklausti Azizo?

Pyplzas įsidėjo juostelę į kišenę ir linktelėjo galvą.

— Grįšiu po dešimties minučių, — pasakė jis. — Jei kas nors užeitų ir paklaustų, ką čia veikiate, užverskite bylą ir pasakykite, kad susisiektų su manimi.

— Dar vienas, paskutinis klausimas, dėl pinigų.

— Kas būtent?

— Kiek pinigų iš tų, kurie buvo pagrobti filmavimo aikštelėje, vežėsi Azizas po automobilio sėdyne?

Man pasirodė, kad Pyplzo veide šmėstelėjo lengva šypsenėlė, tačiau ji greitai pranyko.

— Jis turėjo šimtą gabalų. Vienas banknotas buvo iš tų pažymėtųjų, pagrobtų filmavimo aikštelėje.

Mano veide šmėkštelėjo nusivylimas. Jis pasuko durų link.

Jam išėjus, atsisėdau prie stalo ir atsiverčiau aplanką. Jame radau du lapus su slaptumo atspaudu. Kai kurie žodžiai ir ištisos pastraipos buvo užtušuoti juodu rašalu. Pyplzas nenorėjo, kad pamatyčiau ką nors daugiau, negu buvo sutarta ar išgauta prievarta.

Mano manymu, tie lapai buvo iš didesnės bylos. Viršutiniame kairiajame kampe smulkiomis raidėmis buvo išspausdintas kodas. Išsiėmiau iš kartoninės dėžės savo aplanką. Atsiverčiau tuščią užrašų knygutės lapelį ir užsirašiau kiekvieno lapo kodą. Tada pradėjau skaityti tai, ką Pyplzas leido man sužinoti.

Pirmame lape buvo dvi datuotos pastraipos:

> 1999 05 11 — SUBJEKTAS patvirtino Hamburge .... val. Jį lydėjo .... ir .... SUBJEKTĄ matė restorane .... maždaug nuo 20.00 iki 23.30. Daugiau nieko.
>
> 1999 07 01 — SUBJEKTAS praėjo pasų kontrolę Hytrou oro uoste 14.40. Atskrido „Lufthanza“ oro linija iš Frankfurto 698 reisu. Daugiau nieko.

Pastraipa prieš ir pastraipa po šios buvo visiškai užtušuotos.

Supratau, kad vartau federalų tvarkytą Azizo nuolatinio sekimo žurnalą. Jis buvo ieškomų asmenų sąraše. Štai kaip visa tai atrodė. Informatorių ir agentų pranešimai bei duomenys apie pasų kontrolę oro uostuose.

Andželos Benton nužudymas ir apiplėšimas filmavimo aikštelėje įvyko tarp šių dviejų datų. Be abejonės, visa tai rodė, kad Azizas susijęs su nusikaltimais. Tačiau jeigu tikėčiau prieš mane gulinčiais dokumentais, Azizas buvo Europoje tiek prieš, tiek ir po mano tiriamų nusikaltimų įvykdymo. Tačiau jis neturėjo alibi. „Times“ skelb-

tame straipsnyje, kurį skaičiau, buvo rašoma, kad Azizas keliaudavo su suklastotais dokumentais. Visai galėjo būti, kad jis įvažiuodavo į šalį, įvykdydavo nusikaltimus ir nepastebėtas išvykdavo.

Atsiverčiau kitą lapą. Jame buvo neužtušuota tik viena pastraipa. Tačiau joje esanti data buvo būtent tai, ko man reikėjo:

> 2000 03 19 — SUBJEKTAS praėjo pasų kontrolę Los Andželo oro uoste. Atvyko „Kvantas" oro linija 88 reisu iš Manilos 18.11. Patikrintas ir apieškotas saugumo tarnybų. Apklausė .... Los Andželo policijos skyriuje. Apklausos protokolo Nr.//00-44969. Paleistas 21.15.

Pasirodo, Martos Gesler dingimo vakarą Azizas turėjo puikų alibi. Tuo metu, kai Marta Gesler dingo pakeliui į namus po darbo, Azizą apklausinėjo FTB agentas Los Andželo tarptautiniame oro uoste. Apklausa truko iki 21.15. Iki to laiko jis buvo prižiūrimas federalų.

Įkišau abu lapus į aplanką ir padėjau atgal į stalčių. Nieko daugiau neužsirašiau, nes nebuvo ką. Savo lapą su užrašais paslėpiau savo aplanke ir paėmiau žmogžudysčių registracijos žurnalą. Jau buvau bepradedąs skaityti, kai atsidarė durys ir pasirodė Miltonas. Tylėjau laukdamas, kol jis pirmas pradės kalbėti. Jis įėjo ir apsidairė taip, tarsi būtų patekęs į parduotuvę. Galiausiai tarė, nežiūrėdamas į mane:

— Esi vyras su kiaušais, Bošai. Tačiau darydamas tai, ką manai turįs daryti, ir galvodamas apie tai, ką ketini daryti, laikykis atokiau. Atokiau nuo manęs.

— Manau, kad tą patį galėčiau pasakyti ir apie tave.

— Aš nebūčiau pasidavęs šantažui.

— Tokiu atveju būtum padaręs didelę klaidą.

Jis pasirėmė abiem rankom ant stalo ir pažvelgė man tiesiai į akis:

— Tu — praeitis, Bošai. Pasaulis pasikeitė, o tu vis dar knaisiojiesi kažko ieškodamas, ir tampaisi su žmonėmis, kurie vis dar bando apginti ateitį.

Miltono žodžiai nepadarė man jokio įspūdžio. Jis turėjo suprasti tai iš mano išraiškos. Atsilošiau ir pažvelgiau į jį:

— Tai ko nerimauji, žmogau? Tau nėra ko baimintis dėl to, ką galiu pasakyti. Tai tavo boso rūpestis. Jis yra labiau suinteresuotas kai ką pridengti negu atskleisti. Nesikrimskite, pone Miltonai. Manau, jis niršta ne dėl to, ką padarei, tačiau dėl to, kad įkliuvai.

Jis dūrė į mane pirštu:

— Nedrįsk ten eiti. Nedrįsk. Jei ateis diena, kai man prireiks tavo profesinio patarimo, tai bus diena, kai atiduosiu savo ženklelį.

— Puiku. Tai ko gi tu nori?

— Noriu įspėti tave. Saugokis manęs, Bošai. Aš ateinu.

— Būsiu pasirengęs.

Miltonas apsisuko ir išėjo, palikdamas duris atviras. Po kelių sekundžių grįžo Pyplzas.

— Pasiruošęs?

— Taip.

— Kur aplankas, kurį jums daviau?

— Padėjau atgal į stalčių.

Pyplzas pasilenkė per stalą ir atidarė stalčių. Netgi atsivertė aplanką, kad įsitikintų, jog nieko neišėmiau.

— Gerai. Pasiimkite savo dėžę ir keliaukime.

Nusekiau paskui jį. Praėjome pro daugybę apsauginių durų, kol vėl atsidūrėme koridoriuje su kameromis šonuose. Tačiau užuot ėję prie durų su veidrodiniais langeliais, pasukome prie durų, kurias Pyplzas atrakino savo kortele. Jis įvedė mane į apklausų kambarį. Jame stovėjo stalas ir dvi kėdės. Ant vienos iš jų jau sėdėjo Musuva Azizas. Kairėje, priešingame kampe, stovėjo man nematytas agentas. Pyplzas atsistojo kitame kampe.

— Sėskitės, — pasakė jis. — Turite penkiolika minučių.

Pastačiau savo dėžę ant grindų, atsitraukiau kėdę ir atsisėdau priešais Azizą. Jis atrodė sulysęs ir nusilpęs. Iš po geltonai dažytų plaukų matėsi ataugantys juodi. Primerktos jo akys buvo paraudusios. Pagalvojau, kad jo celėje turbūt niekada nebūna šviesos. Pasaulis iš tikrųjų pasikeitė. Vos prieš porą metų, nustačius Azizo tapatybę, kai jis nusileido Los Andželo oro uoste, buvo apsiribota kelių valandų

apklausa. O štai dabar sulaikymas pasienyje jam kainavo įkalinimą kameroje neribotam laikui.

Iš susitikimo su Azizu nieko daug nesitikėjau. Tačiau norint patvirtinti ar atmesti Azizo, kaip įtariamojo, versiją, reikėjo susitikti su juo akis į akį. Prieš keletą minučių peržiūrėjęs agentų raportus, buvau linkęs palaikyti pastarąją. Viskas, kas galėjo sieti teroristą su Andžela Benton, tebuvo pažymėtas banknotas. Sulaikant Azizą, pas jį buvo rasta viena šimtinė iš pagrobtųjų filmavimo aikštelėje. Tik vienas banknotas. Tokiam faktui paaiškinti buvo galima sugalvoti begales versijų, todėl buvau linkęs galvoti, kad Azizas nesusijęs nei su žmogžudyste, nei su apiplėšimu.

Pasilenkiau prie dėžės ir išsiėmiau aplanką su Andželos Benton nužudymo byla. Atsiverčiau laikydamas jį ant kelių, kad Azizas negalėtų matyti, ir išėmiau Andželos nuotrauką, kurią gavau iš giminių. Andžela buvo nusifotografavusi fotoateljė Ohajo valstybinio universiteto baigimo proga, likus mažiau kaip dvejiems metams iki jos nužudymo. Pažvelgiau į Azizą.

— Aš esu Haris Bošas. Tiriu Andželos Benton nužudymo, įvykusio prieš ketverius metus, aplinkybes. Ar pažįstate šitą merginą?

Stumtelėjau nuotrauką per stalą, atidžiai stebėdamas jo veidą. Azizas tylėdamas permetė akimis nuotrauką. Jokios reakcijos. Jis nepratarė nė žodžio.

— Ar esate ją matęs?

Tyla.

— Ji dirbo kino kompanijoje, kuri buvo apiplėšta. Pas jus atsidūrė dalis vogtų pinigų. Kaip tai atsitiko?

Nė žodžio.

— Kaip pas jus pateko tie pinigai?

Jis pakėlė akis nuo nuotraukos ir pažvelgė į mane, bet neištarė nė žodžio.

— Ar šie agentai liepė jums su manimi nekalbėti?

Tyla.

— Jie liepė jums tylėti? Klausykite, jeigu jos nepažįstate, pasakykite man.

Azizas nuleido savo liūdnas akis į stalą. Jis apsimetė žiūrįs į nuotrauką. Mintimis jis buvo nuklydęs kažkur labai toli. Supratau, kad toliau klausinėti nėra prasmės. To ir reikėjo tikėtis.

Atsistojau ir pasisukau į Pyplzą:

— Likusį laiką galite pasilaikyti sau.

Pyplzas pasitraukė nuo sienos ir pažvelgė į kamerą virš galvos. Jis pasukiojo prieš ją pirštą, ir durų užraktas spragtelėjo. Negalvodamas pasukau prie durų ir jas atidariau. Beveik tuo pačiu metu išgirdau šūksnį — Azizas jau buvo pakilęs ir skriejo per stalą. Visu savo svoriu — apie šimtą trisdešimt svarų — jis trenkėsi man į nugarą, ir aš nusiritau pro duris į koridorių.

Krisdamas su Azizu ant savo nugaros, pajutau, kaip jo rankos ir kojos ieško atramos. Atsispyręs jis pašoko ir nubėgo koridoriumi. Pyplzas ir kitas agentas vikriai nusivijo jį iš paskos. Atsistojęs pamačiau, kaip jie prisivijo Azizą koridoriaus gale. Pyplzas sugriebė jį už nugaros, o kitas šiurkščiai parvertė ant grindų.

Pyplzas atsisuko ir priėjo prie manęs:

— Bošai, jums nieko neatsitiko?

— Nieko. Viskas gerai.

Atsistojęs ėmiau tvarkytis drabužius. Jaučiausi sutrikęs. Azizas užklupo mane netikėtai.

— Nebuvau pasirengęs. Maniau, kad tiek laiko praleidęs kameroje, jis bus nerangus.

— Taip. Niekada negalima atsukti jiems nugaros.

— Dėžė. Pamiršau savo dėžę.

Grįžau atgal į apklausų kambarį, pasiėmiau nuotrauką ir dėžę. Mums išėjus į koridorių, agentas pro šalį pravedė antrankiais surakintą Azizą.

Nulydėjau jį akimis. Mudu su Pyplzu nuėjome iš paskos, laikydamiesi saugaus atstumo.

— Atrodo, viskas veltui, — tarstelėjo Pyplzas.

— Ko gero.

— Viso šito nebūtų atsitikę, jei...

Jis nutilo. Aš pabaigiau už jį:

— Jūsų agentas nebūtų padaręs tų nusikaltimų prieš kamerą. Iš tikrųjų.

Pyplzas stabtelėjo. Sustojau ir aš. Laukėme, kol Azizas ir kitas agentas praeis pro duris.

— Man nelabai tinka mūsų susitarimas, — pasakė Pyplzas. — Neturiu jokių garantijų. Jeigu jūs pakliūtumėte po automobiliu, vaizdo įrašai patektų į viešumą, ar ne?

Akimirką patylėjau, paskui linktelėjau:

— Taip, patektų. Geriau tikėkitės, kad automobilis mane aplenks.

— Nenoriu, kad mane tai slėgtų visą gyvenimą.

— Aš jūsų nekaltinu. Ką ketinate daryti su Miltonu?

— Ką ir sakiau. Jis atleistas, tik apie tai dar nežino.

— Praneškite, kai tai bus įvykę. Tada galėsime pasikalbėti apie slegiančią naštą dar kartą.

Atrodė, kad jis norėjo dar kažką pasakyti, bet apsigalvojo ir nuėjo į priekį. Jis nuvedė mane pro apsaugines duris prie lifto. Savo kortele iškvietė liftą ir paspaudė mygtuką leistis į vestibiulį. Pyplzas stovėjo laikydamasis ranka už durų rankenos.

— Nelydėsiu iki apačios, — pasakėjis. — Manau, kad pakankamai pasikalbėjome.

Linktelėjau. Pyplzas žengė pro duris atgal į koridorių. Jis stovėjo ir žiūrėjo į mane, tarsi norėdamas įsitikinti, kad neišlipsiu kur nors pakeliui ir nebandysiu padėti įkalintiems teroristams.

Durims pradėjus vertis, stuktelėjau sulenkta ranka į rankeną, ir durys lėtai prasivėrė.

— Nepamirškite, agente Pyplzai, mano advokatė ėmėsi priemonių apsaugoti save ir įrašus. Jei kas nors atsitiks jai, tai bus tas pats, tarsi atsitiktų man.

— Nesibaiminkite, Bošai. Nesiimsiu nieko nei prieš ją, nei prieš jus.

— Baiminuosi ne dėl jūsų.

Mums tebežiūrint vienas kitam į akis, durys užsidarė.

— Suprantu, — išgirdau jo balsą kitapus durų.

29

Mano žaidimai su federaliniais agentais nebuvo visai beprasmiai, kaip norėjau įteigti Pyplzui. Iš tikrųjų menkučio teroristo vaikymasis gal ir buvo ėjimas klaidingais pėdsakais, tačiau jų pasitaiko kiekvienoje byloje. Tai neatsiejama misijos dalis. Svarbiausia, kad dienai baigiantis, turėjau visus su byla susijusius dokumentus. Tai mane džiugino. Dabar jau turėjau rankose pilną kortų malką. Turėjau žmogžudysčių registracijos žurnalą. Pagal jį galėsiu atkurti viską, kas įvyko dvi dienos prieš žmogžudystę ir tada, kai mane jau nušalino nuo tyrimo. Buvau įsitikinęs, kad jeigu man lemta rasti Andželos Benton žudiką, tai atsakymas turi būti čia, šitame juodame aplanke.

Grįžęs namo iš federalinės būstinės, jaučiausi kaip žmogus, kuris laimėjo loterijoje, tačiau nori dar kartą pasitikrinti numerius laikraštyje. Nuėjau tiesiai prie valgomojo stalo ir išverčiau ant jo viską, kas buvo dėžėje. Matomiausioje vietoje gulėjo žmogžudysčių registracijos žurnalas. Šventasis gralis. Atsisėdau ir pradėjau skaityti nuo pirmojo puslapio. Pamiršau kavą, mineralinį vandenį ar alų. Nejungiau muzikos. Susikaupęs verčiau puslapį po puslapio. Kartkartėmis kai ką pasižymėdavau užrašų knygutėje. Taip įsijaučiau,

kad pasijutau, tarsi sėdėčiau automobilyje kartu su Lotonu Krosu bei Džeku Dorsiu ir kartu su jais tirčiau bylą.

Praėjus keturioms valandoms, užverčiau paskutinį segtuvo puslapį. Įdėmiai perskaičiau kiekvieną dokumentą. Neradau nieko, kas užvestų mane ant kelio, tačiau nesijaučiau nusivylęs. Vis dar tikėjau, kad atsakymas slypi būtent čia, tame segtuve. Tereikia pažvelgti į viską kiek kitu kampu.

Vienas dalykas, kuris trukdė man įsigilinti į bylos dokumentus, buvo asmeniniai Kroso ir Dorsio skirtumai. Dorsis buvo gerais dešimčia metų vyresnis už Krosą. Be to, jis buvo ir aukštesnio rango. Jų raportuosę ir ataskaitose matėsi, kad abu jie labai skirtingos asmenybės. Krosas savo raportuose mėgo aprašinėti ir interpretuoti. Dorsis — priešingai: jei tam, ką jis norėdavo pasakyti, užtekdavo trijų žodžių, tai jis ir parašydavo tik tris žodžius. Tuo tarpu Krosas buvo linkęs parašyti tris esminius žodžius ir nuo savęs pridurti dar bent dešimt sakinių su savomis interpretacijomis apie tai, ką liudininkas galėjo turėti galvoje arba ką reiškia vietos ir laiko suvestinėje nurodyti duomenys. Man labiau prie širdies buvo Kroso metodas. Visada laikiausi nuomonės, kad reikia viską užsirašinėti. Kartais bylų tyrimas užtrunka ištisus mėnesius ar netgi metus ir neužsirašius galima pamiršti svarbias smulkmenas.

Man taip pat pasirodė, kad abu partneriai artimai nebendravo. Juos suartino tik jų bendra nelaiminga lemtis. Tačiau jeigu jie būtų buvę artimi tada, kai sėdėjo bare, galbūt nebūtų atsitikę to, kas atsitiko.

Prisiminiau Denę Kros, dainuojančią savo vyrui. Pakilau nuo stalo, nuėjau prie grotuvo ir įdėjau į jį kompaktinę plokštelę iš Lui Armstrongo rinktinės kolekcijos. Jo kūriniais buvo įgarsintas Keno Bernso dokumentinis filmas apie džiazą. Dauguma dainų buvo iš ankstyvosios Lui Armstrongo kūrybos, tačiau aš žinojau, kad pabaigoje skamba jo vėlyviausias kūrinys „Koks nuostabus pasaulis".

Grįžau prie stalo ir pažiūrėjau į savo užrašų knygelę. Pirmą kartą skaitydamas buvau užsirašęs tik tris dalykus:

$100K
Šandoras Satmari
Pinigai, kvailystė

Pinigus apdraudusi kompanija „Global Underwriters“ buvo paskyrusi šimto tūkstančių dolerių premiją tam, kas nustatys ir suims nusikaltėlius. Nežinojau apie tai. Man pasirodė keista, kad Lotonas Krosas man šito nepasakė. Pagalvojau, kad dėl traumos ši smulkmena iškrito jam iš atminties.

Pats faktas apie premijos paskyrimą man nepadarė beveik jokio įspūdžio. Žinojau, kad aš, kaip buvęs policininkas, susijęs su byla, tegul ir prieš apiplėšimą, negalėčiau pretenduoti į premiją. Taip pat žinojau, kad buvo skelbiama, jog premijos dydis bus proporcingas rastų pinigų kiekiui. Vadinasi, norint gauti šimtą tūkstančių, reikėjo surasti visus du milijonus. Praėjus ketveriems metams, tikimybė rasti tuos du milijonus buvo labai menka. Vis dėlto nudžiugau tai sužinojęs. Tai gali praversti, jei prireiktų kieno nors pagalbos. Aš negalėčiau gauti premijos, tačiau ją galėtų gauti kas nors kitas, kuris būtų to vertas. Džiaugiausi, kad tai sužinojau.

Toliau mano užrašuose buvo užrašyta: Šandoras Satmari. Jis, o gal ji buvo nurodytas kaip „Global Underwriters“ pasamdytas detektyvas. Reikėjo su juo arba ja pasikalbėti. Atsiverčiau žmogžudysčių registracijos žurnalo pirmąjį puslapį, kuriame paprastai surašomi reikalingiausi telefonų numeriai. Satmari telefono numerio nebuvo, tačiau radau „Global Underwriters“ numerį. Nuėjau į virtuvę, pasiėmiau telefoną, pritildžiau muziką ir surinkau numerį. Mano skambutį du kartus perjungė, kol pagaliau išgirdau moters balsą: Tyrimai“.

Neteisingai ištariau Satmari pavardę. Moteris pataisė mane ir paprašė palaukti. Nepraėjus nė minutei, atsiliepė Satmari. Tai buvo jis. Paaiškinau padėtį ir paklausiau, ar galėtume susitikti. Jo balsas skambėjo gana skeptiškai, tačiau galbūt man taip pasirodė dėl jo Rytų Europos akcento. Detektyvas kategoriškai atsisakė kalbėtis apie bylą telefonu, tačiau iš karto sutiko, kad ateičiau pasikalbėti į jo kontorą Santa Monikoje kitą rytą dešimtą valandą. Pasakiau, kad ateisiu, ir padėjau ragelį.

Tada perskaičiau trečią eilutę, kurią buvau užsirašęs. Tai tebuvo seno posakio, tinkančio beveik visiems tyrimams,

priminimas: „Sek pinigų pėdsakais, kvaily“. Jie visada atveda prie tiesos. Šiuo atveju pinigai yra dingę, o pėdsakai, tiek Musuvos Azizo, tiek Martos Gesler, — atšalę. Liko tik viena galimybė — pradėti tyrimą nuo galo ir taip bandyti prisikasti iki pradžios. Pasekti pinigų pėdsakais atgal ir pažiūrėti, kas iš to išeis.

Taigi reikėjo pradėti nuo banko. Žmogžudysčių registracijos žurnalo telefonų numerių sąraše susiradau numerį ir paskambinau Gordonui Skagui, Los Andželo banko viceprezidentui, kuris suteikė Aleksandro Teiloro kino kompanijai dviejų milijonų dolerių paskolą vienai dienai.

Skagas pasakė man, kad yra labai užsiėmęs, ir pasiūlė atidėti susitikimą kitai savaitei. Tačiau aš buvau atkaklus, ir pagaliau mudu sutarėme, kad galiu užeiti penkiolikai minučių rytojaus dieną trečią valandą po pietų. Jis pasiteiravo mano telefono numerio, kad jo sekretorė galėtų paskambinti rytą ir patvirtinti susitarimą. Pasakiau jam išgalvotą numerį. Nenorėjau, kad jo sekretorė paskambintų ir pasakytų, kad susitikimas atšaukiamas.

Padėjau ragelį ir apsvarsčiau visas galimybes. Buvo jau pavakarys. Turėjau laiko iki kito ryto dešimtos. Norėjau dar kartą perskaityti žmogžudysčių registracijos žurnalą, tačiau žinojau, kad dėl to nebūtina sėdėti namuose. Tai puikiausiai galima padaryti ir sėdint lėktuve.

Paskambinau į Pietvakarių oro linijas ir užsisakiau bilietą skrydžiui iš Barbanko į Las Vegasą. Penkiolika minučių po septynių būčiau Las Vegase, o iš ten išskrisčiau anksti rytą ir nusileisčiau Barbanke pusę devintos.

Eleonora atsiliepė po antro pyptelėjimo. Man pasirodė, kad ji šnabžda.

— Čia aš, Haris. Kas nors atsitiko?

— Ne.

— Kodėl kalbi pašnibždomis?

Ji pakėlė balsą:

— Net nejaučiau, kad kalbu pašnibždomis. Kaip laikaisi?

— Galvoju šįvakar atskristi pasiimti kredito kortelių ir krepšį.

Pajutęs, kad ji delsia atsakyti, paklausiau:

— Ketini kur nors išeiti?

— Ketinau šiąnakt lošti.

— Mano lėktuvas atskris penkiolika po septynių. Galėčiau užsukti apie aštuntą. Galbūt galėtume kartu papietauti prieš tau einant lošti?

Vėl stojo tyla. Man pasirodė, kad ji per ilgai delsia.

— Būtų puiku. Ar ketini likti per naktį?

— Taip. Manau išskristi anksti rytą. Turiu čia reikalų.

— Kur ketini apsistoti?

Užuomina buvo labai aiški.

— Dar nežinau. Iš anksto nieko neužsisakiau.

— Hari, nemanau, kad būtų gerai apsistoti mano namuose.

— Žinoma.

Ragelyje stojo spengianti tuštuma, tarsi tie trys šimtai mylių dykumos, skiriančios mus.

— Žinai, susitarsiu, kad tave apgyvendintų „Bellagio". Jie padarys tai dėl manęs.

— Esi tikra?

— Taip.

— Ačiū, Eleonora. Ar nori, kad užsukčiau pas tave, kai įsikursiu?

— Ne. Atvažiuosiu tavęs paimti. Ar daug turi bagažo?

— Ne. Mano krepšys jau pas tave.

— Tuomet lauksiu tavęs priešais išėjimą penkiolika po septynių. Aš tave pamatysiu.

Atkreipiau dėmesį, kad ji vėl kalba pašnibždomis, tačiau šį kartą nieko nesakiau.

— Ačiū, Eleonora.

— Gerai, Hari. Turiu dar sutvarkyti keletą reikalų, kad būčiau laisva vakare, taigi turiu eiti. Susitiksime oro uoste penkiolika po septynių. Iki.

Pasakiau „iki", tačiau ji jau buvo padėjusi ragelį. Man pasirodė, kad jai padedant ragelį, pasigirdo kažkieno balsas.

Man begalvojant apie tai, Lui Armstrongas pradėjo dainuoti „Koks nuostabus pasaulis", ir aš pagarsinau muziką.

30

Penkiolika minučių po septynių vakaro mudu su Eleonora pakartojome praėjusio karto scenarijų. Iki pat bučinio, kai aš įlipau į automobilį. Nerangiai pasisukęs, aš pakėliau sunkų žmogžudysčių registracijos žurnalą ir numečiau jį ant galinės sėdynės šalia savo portfelio.

— Panašu į žmogžudysčių registracijos žurnalą, Hari.

— Taip ir yra. Ketinau perskaityti jį lėktuve.

— Ir?

— Man už nugaros visą kelią rėkė kūdikis. Negalėjau susikaupti. Kokio galo žmonės į Las Vegasą vežasi vaikus?

— Tai visai tinkama vieta vaikams auginti. Iš dalies.

— Kalbu ne apie auginimą. Kodėl jie per atostogas vežasi mažus vaikus į Nuodėmių miestą? Verčiau nuvežtų juos į Disneilendą ar panašiai.

— Man atrodo, tau reikėtų išgerti.

— Ir užkąsti — taip pat. Kur norėtum pavakarieniauti?

— Atsimeni, kai dar gyvenome... Los Andžele, ypatingomis progomis važiuodavome į „Valentino“?

— Verčiau neprimink.

Eleonora nusijuokė. Vien tai, kad vėl galėjau į ją žiūrėti, mane jaudino. Man patiko stebėti jos plaukus, gražiai apgaubusius grakščiai išlenktą kaklą.

— Taaip. Čia yra vienas toks pats. Užsakiau iš anksto.

— Čia, Las Vegase, jie visko turi.

— Išskyrus tave. Čia nėra nė vieno, kas prilygtų Hariui Bošui.

Tardama šiuos žodžius, Eleonora šypsojosi. Jos šypsena man taip pat patiko. Netrukus abu nutilome. Buvo gera tylėti. Ji manevravo automobilių spūstyje kaip tikra profesionalė.

Trejus metus nebuvau šiame žemės lopinėlyje. Dairydamasis aplink įsitikinau, kad Las Vegase laiko sąvoka yra reliatyvi. Mačiau naujus kurortus ir atrakcionus, taksi automobilius su elektroniniais plafonais ant stogų, vienbėgius geležinkelius, vedančius į kazino.

Las Vegaso „Valentino" versija buvo Veneciane, viename iš puošniausių šio miesto karūnos deimantų. Paskutinį kartą, kai čia lankiausi, šioje vietoje dar nieko nebuvo. Kai Elelonora įsuko į stovėjimo aikštelę, paprašiau atidaryti bagažinę, kad galėčiau padėti ten savo krepšį ir žmogžudysčių registracijos žurnalą.

— Negaliu, ji pilna.

— Nenoriu palikti matomoje vietoje dokumentų, ypač žmogžudysčių registracijos žurnalo.

— Įdėk jį į krepšį ir pastatyk ant grindų. Nieko jiems neatsitiks.

— Negi ten nėra nė tiek vietos, kad tilptų knyga?

— Ten visko tiek prigrūsta, kad atidarius bagažinę viskas išbyrės. Nenoriu, kad taip atsitiktų tokioje vietoje kaip ši.

— O kas bagažinėje?

— Drabužiai ir įvairūs daiktai, skirti Gelbėjimo armijai. Vis nerandu laiko jų nuvežti.

Du patarnautojai vienu metu atidarė automobilio dureles ir pakvietė į restoraną. Išlipau, atidariau galines dureles ir pasilenkęs įdėjau į krepšį žurnalą. Tada užsegiau krepšį ir pakišau jį po Eleonoros sėdyne.

— Kur tu, Hari? — išgirdau už nugaros Eleonoros balsą.

— Ateinu.

Patarnautojui vairuojant automobilį į aikštelę, pažiūrėjau į automobilio galą. Neatrodė, kad būtų labai sunkiai pakrauta. Žvilgtelėjau į numerius ir tris kartus mintyse sau pakartojau, kad įsidėmėčiau.

„Valentino" yra „Valentino". Turiu pripažinti, kad Los Andželo restoranas buvo puikiai nukopijuotas. Tarsi du Makdonaldai, kurie skyrėsi tik virtuvėmis.

Kol valgėme, nesistengiau daug kalbėti. Buvo gera ir jauku tiesiog būti su Eleonora. Iš pradžių kalbėjomės apie mane, mano išėjimą į atsargą, apie tai, ar nepasigendu darbo. Papasakojau jai apie bylą, kurią tiriu, apie bylos sąsajas su jos buvusia drauge bei kolege Marta Gesler. Vienu metu Eleonora dirbo FTB agente. Dar ir dabar ji nebuvo praradusi gebėjimo analitiškai mąstyti. Kai gyvenome Los Andžele, ji būdavo idėjų generatorius ir padėdavo man tiriant bylas.

Šį kartą Eleonora davė tik vieną patarimą — laikytis atokiau nuo Pyplzo, Miltono ir netgi nuo Lindelo. Ne todėl, kad juos pažinotų. Ji žinojo FTB stilių ir metodus. Deja, jos patarimas buvo pavėluotas.

— Darau viską, stengdamasis laikytis atokiau nuo jų, — atsakiau. — Nenorėčiau dar kada nors jų susitikti.

— Bet neatrodo, kad tau tai pavyks.

Staiga man į galvą šovė mintis.

— Gal turi pasiėmusi mobilųjį telefoną?

— Turiu, tačiau nemanau, kad čia leidžiama naudotis telefonu.

— Žinau. Išeisiu į lauką. Prisiminiau, kad turiu paskambinti, kitaip vienas vaikinas gali turėti nemalonumų.

Eleonora išėmė telefoną iš rankinuko ir padavė man. Išėjau iš restorano ir atsistojau tarp parduotuvėlių, kurios kažkuo priminė pilną gondolų Venecijos kanalą. Betoninis grindinys buvo nudažytas mėlynai ir priminė dangų bei debesis. Visa tai buvo dirbtina, bet bent jau natūralioje aplinkoje. Surinkau Dženės Langvaizer mobiliojo telefono numerį ir pasakiau, kad horizonte ramu.

— Jau buvau pradėjusi nerimauti dėl tavęs. Skambinau tau du kartus, tačiau niekas nekėlė ragelio.

— Viskas gerai. Esu Las Vegase. Grįšiu rytoj.

— Iš kur man žinoti, kad tau nieko neatsitiko? Kad nesi sučiuptas ar panašiai?

— Ar tavo telefonas rodo skambinančiojo numerį?

— Teisingai. Matau septynis nulį du. Viskas gerai, Hari. Nepamiršk paskambinti rytoj. Ir per daug ten neišlaidauk.

— Neišlaidausiu.

Grįžęs prie stalelio, Eleonoros neradau. Sunerimęs atsisėdau. Po kelių minučių ji atėjo iš tualeto. Žiūrėdamas į ją besiartinančią, atkreipiau dėmesį, kad ji kažkokia kitokia, tačiau negalėjau suprasti, dėl ko. Tai nebuvo susiję su jos plaukais ar smarkiu įdegimu. Jos veide atsispindėjo pasitikėjimas savimi, kurio anksčiau nepastebėjau. Galbūt čia, prie mėlynu fetru aptrauktų pokerio stalų, ji rado tai, ko jai trūko?

Grąžinau jai mobilųjį telefoną. Eleonora įsimetė jį atgal į rankinuką.

— Kaip tau čia sekasi? — paklausiau. — Apie mano bylą jau kalbėjome, gal pakalbėkime apie tavąją?

— Aš netiriu jokios bylos.

— Juk supranti, ką turiu galvoje.

Eleonora gūžtelėjo pečiais:

— Šiemet sekasi neblogai. Laimėjau atrankines varžybas, gavau ženklelį. Ruošiuosi dalyvauti čempionate.

Žinojau, kad ji kalba apie laimėtą kvalifikacinį turnyrą dėl teisės dalyvauti pokerio pasaulio čempionate. Kai šnekėjomės paskutinį kartą, ji man sakė, kad jos slapta svajonė — tapti pirmąja moterimi, laimėjusia čempionatą. Kvalifikacinio turnyro nugalėtojas gali rinktis arba piniginį prizą, arba vadinamąjį ženklelį, suteikiantį teisę dalyvauti čempionate.

— Pirmą kartą dalyvausi čempionate, ar ne?

Ji linktelėjo ir nusišypsojo. Matėsi, kad džiaugiasi ir didžiuojasi savimi.

— Jis netrukus prasidės.

— Linkiu sėkmės. Galbūt pavyks atvažiuoti ir pažiūrėti.

— Atvežk man sėkmę.

— Turėtų būti nelengva, Eleonora, užsidirbti pragyvenimui kortomis.

— Neblogai išmanau šį darbą, Hari. Be to, dabar jau turiu garantus. Tai sumažina riziką.

— Ką turi galvoje?

— Dabar tai įprasta. Jie man duoda pinigų žaidimui. Jeigu laimiu, jiems atitenka septyniasdešimt penki procentai mano laimėtos sumos. Jeigu pralaimiu, jie atlygina nuostolius. Tačiau aš pralaimiu retai, Hari.

Linktelėjau:

— Kas tie žmonės? Ar jie... na, žinai?

— Ar jie švarūs? Taip, Hari, visiškai. Jie — verslininkai. „Microsoft" tarnautojai iš Sietlo. Susipažinau su jais prie kortų stalo ir nuo to laiko uždirbu jiems pinigų. Užuot investavę vertybinių popierių biržoje, jie investuoja į mane. Ir jie, ir aš patenkinti.

— Puiku.

Prisiminiau pinigus, kuriuos man siūlė Aleksandras Teiloras. Pagalvojau apie atlygį už atskleistą pinigų vagystę filmavimo aikštelėje. Jeigu viskas susiklostytų sėkmingai ir gaučiau pinigų, galėčiau būti jos garantas. Tai buvo rožinė svajonė. Vargu ar Eleonora apskritai sutiktų priimti iš manęs pinigus.

— Apie ką galvoji? — paklausė ji. — Atrodai labai susirūpinęs.

— Nieko ypatingo. Akimirką susimąsčiau apie bylą. Apie būsimą pokalbį su draudimo kompanijos detektyvu.

Padavėjas atnešė sąskaitą. Atsiėmęs iš Eleonoros „AmEx" kortelę, sumokėjau už pietus. Iš restorano nuėjome į automobilį. Įsėdęs patikrinau, ar tebėra krepšys. Nuvažiavome į „Bellagio". Atstumas buvo nedidelis, tačiau dėl didelės spūsties važiavome gana ilgai. Pradėjau nervintis. Pažiūrėjau į laikrodį. Buvo beveik dešimta.

— Kokiu laiku paprastai loši?

— Mėgstu pradėti apie vidurnaktį.

— Kodėl žaidi naktimis? Kodėl netinka dieną?

— Tikri lošėjai renkasi naktimis, kai turistai eina miegoti. Statomos didesnės sumos.

Kurį laiką važiavome tylėdami. Po kiek laiko ji ėmė kalbėti toliau, tarsi pokalbis nebūtų nutrūkęs:

— Be to, nakčiai baigiantis, mėgstu išeiti į lauką ir stebėti saulės patekėjimą. Apima nuostabus jausmas, kad sulaukei dar vienos dienos. Kažkas panašaus.

Atėję į „Bellagio", priėjome prie stalelio su užrašu VIP. Mums padavė elektroninę kortelę nuo kambario, rezervuoto Eleonorai. Ji nuvedė mane prie lifto, tarsi čia būtų lankiusis daug kartų. Pakilome į dvyliktą aukštą. Tokio puikaus viešbučio dar nebuvau matęs. Kambarys, miegamasis ir puikus vaizdas į apšviestus fontanus apačioje.

— Puiki vieta. Matau, kad turi gerų pažinčių.

— Turiu gerą reputaciją. Lošiu čia po tris keturias naktis per savaitę. Tai žinodami, čia atvažiuoja žaisti turtingi žmonės. Viešbučio tarnautojai tai žino ir nenori, kad žaisčiau kur nors kitur.

Linktelėjau ir pasisukau į ją:

— Atrodo, kad tau iš tikrųjų puikiai sekasi.

— Nesiskundžiu.

— Manau, kad...

Nebaigiau. Ji paėjėjo į priekį ir atsistojo priešais:

— Manai ką?

— Nežinau, kaip pasakyti. Manau, norėjau paklausti, ar nepasigendi ko nors. Ar turi draugą, Eleonora?

Ji priėjo arčiau. Jaučiau jos kvėpavimą.

— Nori žinoti, ar įsimylėjau ką nors? Ne, Hari. Neįsimylėjau.

Linktelėjau. Man dar nepradėjus kalbėti, ji tęsė:

— Ar dar tiki tuo, ką esi man pasakojęs apie vienos vienintelės kulkos teoriją?

Pritariamai linktelėjau ir pažvelgiau jai į akis. Ji pasilenkė į priekį, jos galva beveik palietė mano smakrą.

— O kaip tu? — paklausė ji. — Ar dar tiki tuo, ką kartą pasakė vienas poetas — kad tai, kas kartą įstrigo širdyje, pasilieka visam laikui?

— Tikiu. Visada tuo tikėjau.

Aš kilstelėjau ranka Eleonoros smakrą ir pabučiavau ją. Apkabinome vienas kitą. Ji uždėjo ranką man ant kaklo ir prigludo prie manęs. Jaučiau, kad tuoj pulsime į lovą. Tą akimirką pajutau, ką reiškia būti laimingiausiu žmogumi Las Vegase. Atsitraukiau nuo jos lūpų ir priglaudžiau ją prie savęs.

— Vienintelis dalykas, kurio trokštu, — tai būti su tavimi, — sušnibždėjau.

— Žinau, — sušnabždėjo ji taip pat.

31

Sėdėdamas lėktuve, skrendančiame į Los Andželą, bandžiau vėl susikaupti ties byla. Veltui. Didžiąją nakties dalį praleidau stebėdamas, kaip Eleonora laimėjo keletą tūkstančių dolerių iš penkių lošėjų prie stalo „Bellagio" pokerio kambaryje apačioje. Niekada anksčiau nebuvau matęs jos lošiančios. Nemeluosiu sakydamas, kad jos aplošti priešininkai atrodė sumišę. Išskyrus vieną, tačiau ir tam buvo likusi vien tik žetonų krūvelė, kai ji išsikeitė penkias krūvas laimėtų žetonų. Eleonora buvo stipri, šaltakraujiška žaidėja. Aplinkiniams darė įspūdį jos paslaptingumas ir grožis. Visą gyvenimą mokiausi pažinti žmones. Niekada neturėjau progos stebėti jos žaidžiančios. Žaidimo metu iš jos negalėtum išskaityti ničnieko.

Pasibaigus žaidimui, pasibaigė ir man skirtas laikas. Išėjus iš pokerio kambario, Eleonora pasakė man, kad jaučiasi pavargusi ir turinti eiti. Paprašė, kad nelydėčiau jos. Ir nepasisiūlė pavėžėti iki oro uosto. Atsisveikinome trumpu bučiniu, tarsi netekę viršuje užvaldžiusios aistros. Išsiskyrėme be jokių pažadų vėl susitikti ar bent pasiskambinti. Ištarėme vienas kitam sudie, ir aš likau stovėti žiūrėdamas, kaip ji nuėjo koridoriumi.

Nuvažiavau į oro uostą vienas. Tačiau net ir sėdėdamas lėktuve, negalėjau negalvoti apie ją. Bandžiau skaityti žmogžudysčių registracijos žurnalą, tačiau negalėjau susikaupti. Mintys sukosi apie likusius neaiškumus. Ne apie puikias kartu praleistas akimirkas, šypsenas, prisiminimus ar buvimą kartu. Mąsčiau apie skubų atsisveikinimą, apie tai, kaip sumaniai ji išsisuko nuo mano klausimo, ar su kuo nors susitikinėjanti. Ji sakė, kad nėra įsimylėjusi, tačiau tai nebuvo atsakymas į tai, ko klausiau. Svarsčiau, kodėl ji norėjo, kad apsistočiau viešbutyje, ir kodėl nenorėjo atidaryti bagažinės. Žmogžudysčių registracijos žurnalo pirmame puslapyje užsirašiau jos automobilio numerį. Tai padaręs pasijutau, tarsi būčiau ją išdavęs, ir užbraukiau jį. Tačiau ir užbraukęs žinojau, kad iš atminties jo neištrinsiu.

32

„Global Underwriters" tyrimų skyrius buvo Kolorado gatvėje šešių aukštų pastate, per kokius šešis kvartalus nuo vandenyno. Man atėjus, Šandoro Satmari sekretorė pažiūrėjo į mane taip, tarsi būčiau nukritęs iš mėnulio.

— Ar jūs gavote žinutę?

— Kokią žinutę?

— Aš jums palikau žinutę. Ponas Satmari prašė pranešti, kad negali jūsų priimti šį rytą.

— Kas nutiko? Kas nors mirė?

Atrodė, kad mano akiplėšiškumas ją šiek tiek įžeidė. Jos balsas pasidarė nekantrus:

— Ne. Peržiūrėdamas darbotvarkę, jis nusprendė, kad neturės laiko šiandien su jumis pasikalbėti.

— Vadinasi, jis kabinete?

— Jis negali jūsų priimti. Apgailestauju, kad negavote žinutės. Man taip ir atrodė, kad nurodytas numeris neteisingas, tačiau vis tiek palikau žinutę.

— Prašau pranešti jam, kad aš atėjau. Pasakykite, kad negavau

žinutės, nes buvau išvykęs iš miesto. Aš atskridau specialiai tam, kad galėtume susitikti. Būtinai noriu su juo susitikti. Tai svarbu.

Dabar sekretorė atrodė pasipiktinusi. Ji pakėlė ragelį skambinti, tačiau persigalvojo ir padėjo atgal. Tada pakilo nuo kėdės ir nuėjo vestibiuliu šalia laukiamojo. Po kelių minučių sekretorė grįžo ir atsisėdo. Reikšmingai patylėjusi, ji tarė:

— Kalbėjausi su ponu Satmari. Jis pasistengs priimti jus kiek galima greičiau.

— Ačiū. Jis labai malonus. Jūs taip pat.

Laukiamajame stovėjo fotelis ir stalelis. Ant jo buvo paskleistas pluoštas laikraščių. Kad atrodytų svariau, ateidamas atsinešiau žmogžudysčių registracijos žurnalą. Tai turėjo teigiamai paveikti Satmari ir padaryti jį sukalbamesnį. Atsisėdau į fotelį ir ėmiau laukti, sklaidydamas žmogžudysčių registracijos žurnalą. Vartydamas iš naujo, neradau nieko, kas atkreiptų dėmesį, tačiau tai padėjo gerai įsidėmėti visus su byla susijusius faktus. Tai buvo paranku dėl to, kad išgirdus papildomos informacijos, nebereikės iš naujo studijuoti žurnalo.

Po pusvalandžio suskambo sekretorės telefonas, ir ji gavo nurodymą įleisti mane.

Satmari buvo solidus vyriškis, įpusėjęs šeštą dešimtį. Savo išvaizda jis labiau priminė prekybininką negu detektyvą, tačiau ant sienų kabančios fotografijos ir padėkos bylojo, kad jis dirba sėkmingai.

— Esu labai užsiėmęs, pone Bošai. Kuo galiu padėti?

— Vakar minėjau telefonu, kad dirbu su viena byla, kurią tyrėte ir jūs. Manau, galėtume pasidalyti informacija, kad nereikėtų išradinėti dviračio.

— Kodėl turėčiau su jumis kuo nors dalytis?

Kažkas čia ne taip. Jis iš anksto elgėsi priešiškai. Pagalvojau, kad gal Pyplzo žmonės jam ką nors papasakojo apie mane. Gal Satmari paskambino į nuovadą ar į biurą pasiteirauti apie mane ir jam buvo patarta neturėti su manimi jokių reikalų. Gal todėl buvo atšauktas mūsų susitikimas?

— Kažko nesuprantu, — pasakiau aš. — Tiriame bylą. Tad kodėl nepasidalijus informacija?

— O kaip jūs? Ar jūs pasidalysite su manimi? Kokią premijos dalį sumokėsite man?

Linktelėjau. Aišku. Premija.

— Pone Satmari, jūs ne taip supratote. Jūs mane ne taip supratote.

— Kurgi ne. Prisižiūrėjau tokių kaip jūs iki soties. Ateina, kaulija informacijos ir, galimas daiktas, susižeria apvalias sumeles.

Jam taip kalbant, jo akcentas pasidarė dar ryškesnis. Atsiverčiau žmogžudysčių registracijos žurnalą ir radau puslapį su nespalvotomis žmogžudystės vietos nuotraukomis. Išplėšiau lapą, kur buvo Andželos Benton ištiestų rankų nuotrauka, ir numečiau jam ant stalo.

— Štai dėl ko visu tuo užsiimu. Ne dėl pinigų. Dėl jos. Tą dieną buvau ten. Tada dirbau policininku. Dabar jau nebedirbu policijoje, tačiau tyriau šią bylą, kol manęs nenušalino. Vadinasi, ir norėdamas negalėčiau gauti premijos, ar ne?

Satmari atidžiai tyrinėjo grūdėtą nuotraukos kopiją. Paskui pažiūrėjo į aplanką ant mano kelių. Galiausiai pažvelgė į mane:

— Prisiminiau jus. Jūsų pavardę. Jūs esate tas, kuris pašovė vieną užpuoliką.

Linktelėjau.

— Buvau ten tą dieną, tačiau kadangi užpuolikai nerasti, niekas negali pasakyti, kas ką pašovė.

— Nekalbėkite niekų, policijos veterane. Tai buvote jūs.

— Manau, kad taip.

— Žinote, tada bandžiau susisiekti su jumis ir pasikalbėti. Tačiau departamentas neprileido.

— Kokiu būdu?

— Jie darė viską, kad niekas kitas neprieitų prie tyrimo. Laikė save aukščiau už kitus.

— Žinau. Prisimenu.

Jis nusišypsojo ir atsilošė kėdėje.

— O dabar ateinate ir prašote, kad jums padėčiau. Ironiška, tiesa?

— Labai.

— Čia tyrimo medžiaga? Galima pažiūrėti?

Ištiesiau per stalą sunkų aplanką. Satmari pasidėjo jį priešais save ir pradėjo versti lapus nuo pradžios, kol rado pirmąjį raportą apie žmogžudystę. Pirštu perbėgo eilutėmis iki žymens T/K, kur buvo tiriančio bylą karininko, tai yra mano, vardas ir pavardė. Tada užvertė bylą, tačiau neatidavė.

— Kodėl dabar ėmėtės ją tirti?

— Todėl, kad neseniai išėjau į atsargą ir ši byla yra iš tų, kurių negaliu palikti neištirtų.

Jis supratingai linktelėjo.

— Tikriausiai suprantate, kad mums rūpėjo pinigai, o ne moteris.

— Tai tarpusavyje susiję.

— Mūsų tyrimas sustabdytas. Pinigai dingę negrįžtamai. Atgauti juos nebėra jokių galimybių. Turime kitų bylų.

— Pinigai nurašyti, — pasakiau aš. — Tačiau ji — ne. Nei man, nei tiems, kurie ją pažinojo.

— Ar *jūs* ją pažinojote?

— Pirmą kartą pamačiau tą dieną.

Jis dar kartą linktelėjo. Atrodė, kad suprato, ką norėjau pasakyti. Jis pataisė šūsnį bylų, gulinčių ant jo stalo.

— Ar jums pavyko ką nors užčiuopti? — paklausiau.

Jis ilgokai patylėjo:

— Ne. Nieko konkretaus.

— Kada nutraukėte tyrimą?

— Neatsimenu. Tai buvo seniai.

— Ar turite tyrimo medžiagą?

— Negaliu duoti jums savo dokumentų. Tai prieštarauja kompanijos politikai.

— Viskas dėl premijos? Kompanija neleidžia bendradarbiauti su privačiais detektyvais, kad netektų mokėti premijų?

— Tai gali tapti tam tikru suokalbiu, — pasakė jis linktelėdamas. — Be to, tai gali sukelti teisines pasekmes. Nesu apsaugotas taip, kaip policininkai. Jeigu mano tyrimų užrašai ir išvados iškiltų į viešumą, galėčiau būti patrauktas teismą.

Kurį laiką galvojau, kaip elgtis. Atrodė, kad Satmari turi kažką, kas galėtų padėti tyrimui. Jis lyg ir norėtų duoti tai man, tačiau nežino, kaip tai padaryti.

— Pažvelkite dar kartą į nuotrauką, — pasakiau aš. — Įsižiūrėkite į merginos rankas. Ar esate religingas, pone Satmari?

Satmari dar kartą pažvelgė į Andželos Benton rankas.

— Kartais tikiu, kad Dievas yra, — tarė jis. — O jūs?

— Ne visai. Tiesą sakant, o kas gi yra tikėjimas? Į bažnyčią nevaikštau, jei tai norite žinoti. Tačiau daug apie tai galvoju. Manau, kad tikėjimas — kažkas tokio, kas yra žmoguje. Principai yra tarsi religija. Tu jais tiki, jų laikaisi. Įsižiūrėkite į jos rankas, pone Satmari. Atsimenu, kai pamačiau ją ant grindinio ir jos rankas, ištiestas tarsi... priėmiau tai kaip ženklą.

— Kokį ženklą?

— Nežinau. Kaip ženklą kažko. Tarsi religijoje. Štai kodėl ši byla yra viena iš tų, kurių negaliu pamiršti.

— Suprantu.

— Tada traukite iš stalčiaus savo bylą, — tariau įsakmiu balsu tarsi per hipnozės seansą. — Kol skaitysiu, nueikite išgerti puodelį kavos arba parūkyti. Arba pailsėkite. Neišeisiu, kol grįšite.

Szatmari ilgai žiūrėjo į mane. Paskui nuleido ranką po stalu, kur, kaip man atrodė, buvo stalčius su bylomis. Jis atitraukė akis nuo manęs, kad galėtų paimti bylą. Išėmė segtuvą — jis buvo pakankamai storas — ir padėjo ant stalo. Tada atstūmė kėdę ir atsistojo.

— Einu išgerti puodelį kavos, — pasakė jis. — Norėtumėte?

— Būtų gerai, tačiau atsisakysiu. Ačiū.

Jis linktelėjo ir išėjo iš kabineto, uždarydamas paskui save duris. Tą pačią akimirką, kai trinktelėjo durys, pašokau, apėjau aplink stalą, atsisėdau ir įnikau į bylą.

Dauguma Satmari dokumentų man jau buvo matyti. Tarp dokumentų, kuriuos mačiau pirmą kartą, buvo kontraktai bei instrukcijos tarp „Global Underwriters" ir jos kliento Los Andželo banko, ir kelių banko bei kino kompanijos tarnautojų apklausų santraukos. Satmari apklausė visus automobilio apsaugos vyrus, tą dieną buvusius susišaudymo ir apiplėšimo vietoje.

Tačiau tarp jų neradau mano apklausos protokolo. Kaip įprasta, Los Andželo policijos departamentas atsitvėrė geležine uždanga. Satmari prašymas mane apklausti manęs nepasiekė. Beje, aš ir nebūčiau sutikęs. Tada dar buvau ganėtinai arogantiškas, ko dabar apie save nepasakyčiau.

Stengiausi kaip galėdamas greičiau peržiūrėti apklausų protokolus ir santraukas. Daugiausia dėmesio kreipiau į raportus. Juose buvo minimos trijų asmenų, su kuriais ketinau šiandien susitikti, pavardės: Gordono Skago, Linuso Simonsono ir Džoselinos Džouns. Satmari jie nedaug tepapasakojo. Skagas buvo tas žmogus, kuris organizavo ir vadovavo dviejų milijonų paskolai grynaisiais vienai dienai. Jo parodymai galėjo būti ypač svarbūs. Iš Simonsono ir Džouns apklausų protokolų supratau, kad jie viso labo tebuvo paklusnūs vykdytojai to, kas jiems buvo liepiama. Lygiai taip pat uoliai, kaip skaičiavo dvidešimt tūkstančių dolerių šimtinėmis ir užrašinėjo aštuonių šimtų banknotų serijos numerius, jie būtų klijavę etiketes ant dėžių, jeigu tik būtų buvę liepti.

Mane sudomino dokumentai apie Džeko Dorsio, Lotono Kroso ir mano finansinius reikalus. Satmari surinko duomenis apie visų mūsų banko sąskaitas. Matyt, jis susisiekė su bankais ir kredito kortelių kompanijomis. Apie kiekvieną iš mūsų jis parašė po trumpą išvadą. Palankiausią išvadą parašė apie mane. Kroso ir Dorsio reikalai buvo prastesni. Satmari nustatė, kad abu vyrai turėjo didelių skolų. Ypač Dorsis, nes jis buvo išsiskyręs, tačiau finansiškai rėmė keturis vaikus, iš kurių du mokėsi koledže.

Atsidarė durys ir pro jas pažvelgė sekretorė. Matyt, ji norėjo kažką pasakyti Satmari. Pamačiusi mane, sėdintį už stalo, paklausė:

— Ką jūs čia veikiate?

— Laukiu pono Satmari. Jis nuėjo išgerti kavos.

Ji įsirėmė rankomis į plačius klubus. Tarptautinis pasipiktinimo gestas.

— Ar jis leido jums sėstis už savo stalo ir skaityti šią bylą?

Susirūpinau, kad nepridaryčiau Satmari nemalonumų.

— Jis liepė man laukti. Aš ir laukiu.

— Tučtuojau eikite į kitą stalo pusę. Ponui Satmari grįžus, papasakosiu jam viską, ką mačiau.

Užverčiau segtuvą, apėjau aplink stalą ir atsisėdau kaip lieptas.

— Būčiau labai dėkingas, jeigu jam nepasakytumėte, — ištariau.

— Man nesvarbu, ar jūs būsite dėkingas, ar ne. Vis tiek pasakysiu.

Ji išėjo, palikdama duris neuždarytas, kad galėtų mane stebėti. Po kelių minučių įsiveržė Satmari ir triukšmingai užtrenkė duris. Vos tik durys užsidarė, visas jo pyktis dingo. Rankoje jis turėjo puodelį garuojančios kavos.

— Ačiū, kad nesutrikote, — pasakė. — Tikiuosi, kad radote, ko ieškojote, nes turiu mudviejų abiejų labui jus išvaryti.

— Nieko tokio, — atsakiau atsistodamas. — Tik norėčiau paklausti vieno dalyko.

— Klauskite.

— Ar tai buvo įprastinis bylą tiriančių pareigūnų finansinių reikalų patikrinimas? Turiu galvoje save, Džeką Dorsį ir Lotoną Krosą.

Satmari suraukė antakius, bandydamas prisiminti, kodėl jis tikrino mūsų sąskaitas. Paskui gūžtelėjo pečiais:

— Nebeatsimenu. Turbūt paprasčiausiai pagalvojau, kad jei tai susiję su pinigų vagyste, tikslinga tuo pasidomėti. Ypač jūsų, Bošai, nes nusikaltimo metu buvote įvykio vietoje.

Linktelėjau. Jis pasirodė gana įžvalgus.

— Pykstate dėl to?

— Aš? Nekalbėkite niekų. Man tik įdomu, kaip ir kam kilo tokia mintis. Tik tiek.

— Kas nors pravertė?

— Galbūt. Dar sunku pasakyti.

— Linkiu sėkmės. Jeigu neprieštarautumėte, norėčiau, kad informuotumėte apie bylos eigą.

— Gerai. Pranešiu.

Atsisveikindami paspaudėme vienas kitam rankas. Praeidamas pro pasipiktinusią sekretorę, palinkėjau jai geros dienos. Ji neatsakė.

33

Kalbėtis su Gordonu Skagu buvo lengva. Jis pasitiko mane sutartu laiku prie Los Andželo banko laikrodžio miesto centre. Jo kabineto keturiasdešimt antrame aukšte langai išėjo į rytus. Nebuvau matęs tokio puikaus vaizdo į tvyrantį virš miesto smogą. Skago pasakojimas apie dalyvavimą nelemtoje dviejų milijonų dolerių paskolos „Eidolon Productions" istorijoje beveik visiškai sutapo su jo apklausos protokolu žmogžudysčių registracijos žurnale. Jis derėjosi dėl penkiasdešimties tūkstančių dolerių užmokesčio bankui, įskaitant ir išlaidas apsaugai. Pinigai turėjo būti paimti iš banko filmavimo rytą ir parvežti iki šeštos valandos vakaro, tai yra iki uždarymo.

— Buvau tikras, kad nėra jokios rizikos, — pasakojo Skagas. — O bankui visa tai žadėjo greitą ir lengvą naudą.

Pasirūpinti pinigų transportavimu Skagas pavedė Rėjui Vonui, banko apsaugos viršininkui, o pats užsiėmė vienadienės operacijos draudimo reikalais ir dviejų milijonų grynaisiais surinkimu. Netgi labai dideliam bankui turėti po ranka tokią didelę sumą yra neįprastas dalykas. Taigi Skagas keletą dienų prieš paskolos suteikimą rūpinosi, kad iš banko filialų į centrą suplauktų reikiama suma. Paskolos su-

teikimo dieną pinigai buvo sukrauti į šarvuotą automobilį ir nuvežti iš miesto centro į Holivudą. Rėjus Vonas važiavo pirmuoju automobiliu. Jis palaikė radijo ryšį su šarvuoto automobilio vairuotoju. Pakeliui į Holivudą nuolat kaitaliojo važiavimo kryptį, kad galėtų pastebėti, jei kas nors juos sektų.

Atvykus į vietą, juos pasitiko dar geriau ginkluota apsauga ir Linusas Simonsonas, vienas iš Skago pagalbininkų, padėjusių jam surinkti pinigus. Jis pagal draudimo kompanijos reikalavimą surašė banknotų serijų numerius.

Ir, be abejo, banko apsaugą pasitiko kaukėti ir labai gerai ginkluoti plėšikai.

Nauja, ką išgirdau iš Skago mūsų pokalbio pradžioje, buvo tai, kad po apiplėšimo banko politika pasikeitė. Los Andželo bankas daugiau niekada nebeteikė trumpalaikių paskolų grynaisiais kino pramonei.

— Ką tai reiškia? — pasakė jis. — Nusvilę nagus gavome gerą pamoką. Užlipti antrą kartą ant to paties grėblio būtų gryniausia kvailystė. Mes ne kvailiai, pone Bošai. Nenorime, kad tie žmonės mus taip pamokytų dar kartą.

Pritariamai linktelėjau.

— Jūs esate tikras, kad tai „tų žmonių" darbas? Kad jiems, o ne kam nors iš banko darbuotojų kilo sumanymas įvykdyti apiplėšimą?

Skagas kategoriškai atmetė bet kokią kitą galimybę.

— Taip. Pažvelkite į tą vargšę nužudytą merginą. Ji dirbo jiems, ne man.

— Teisingai. Tačiau galėjo būti ir taip, kad jos nužudymas tebuvo apiplėšimo plano dalis, siekiant nukreipti įtarimus nuo banko į kino kompaniją.

— Tai neįmanoma. Policija kruopščiai viską patikrino. Taip pat ir draudimo kompaniją. Patikrinome visus, kurie buvo bent kiek susiję. Visi absoliučiai švarūs.

Linktelėjau galvą.

— Tuomet manau, kad neprieštarausite, jei pasikalbėsiu su jūsų

tarnautojais. Norėčiau susitikti su Linusu Simonsonu ir Džoselina Džouns.

Skagas suprato, kad įvariau jį į kampą. Kaip jis galėjo neleisti man susitikti su jo tarnautojais po tokio skambaus pareiškimo apie banko tarnautojų sąžiningumą ir nekaltumą?

— Sakyčiau ir taip, ir ne, — atsakė jis. — Džoselina tebedirba pas mus. Šiuo metu ji yra banko filialo Vakarų Holivude valdytojo asistentė. Nemanau, kad bus kokių sunkumų pasikalbėti su ja.

— O kaip Linusas Simonsonas?

— Po tos košmariškos dienos Linusas pas mus nebegrįžo. Juk žinote, kad tie niekšai jį sužeidė. Jį ir Rėjų. Linusas pasitraukė. Išėjęs iš ligoninės, jis nesijautė gerai ir nenorėjo grįžti. Negaliu jo dėl to kaltinti.

— Jis atsistatydino?

— Taip.

Neprisiminiau, kad tai būtų paminėta žmogžudysčių registracijos žurnale ar Satmari užrašuose. Žinojau, kad tyrimas intensyviausiai vyko pirmomis dienomis ir savaitėmis po apiplėšimo. Tuo metu Simonsonas tikriausiai gulėjo ligoninėje ir dar nebuvo išbrauktas iš banko tarnautojų sąrašų. Todėl tyrimo užrašuose ir negalėjo atsirasti įrašas apie tai, kad jis išėjo darbo.

— Ar žinote, ką jis veikė vėliau?

— Turėčiau, tačiau nežinau. Tiesą sakant, jis susirado advokatą ir pateikė ieškinį dėl žalos atlyginimo. Norėjo dėl prarastos sveikatos apkaltinti banką. Tačiau nepavyko įrodyti, kad jis tą dieną ten buvo pasiųstas prieš savo valią.

— Jis pats norėjo ten dalyvauti?

— Būtent. Jis buvo jaunas. Gimęs ir augęs mieste, matyt, buvo paveiktas holivudinių istorijų. Kaip ir visi. Jis galvojo, kad sudalyvavęs pinigų apsaugos operacijoje filmavimo aikštelėje vėliau turės kuo pasididžiuoti prieš kitus. Turiu galvoje, taip pat, kaip ir Rėjus Vonas.

— Ar jis iškėlė bylą bankui, ar tik sukėlė šiokį tokį triukšmą?

— Sukėlė triukšmą. Tačiau to pakako, kad jis būtų priverstas

išeiti iš darbo. Jam išmokėjo kompensaciją ir jis išėjo. Girdėjau, kad vėliau jis tapo naktinio klubo savininku.

— Kiek jam išmokėjo?

— Nežinau. Kartą klausiau mūsų advokato Džeimso Foremano, kiek tas vaikis gavo, tačiau jis man nepasakė. Anot jo, susitarimo sąlygos laikomos paslaptyje. Kiek suprantu, tas jo įsigytas klubas buvo tikrai geras.

Prisiminiau portretą, kurį mačiau teisės literatūros bibliotekoje laukdamas Dženės Langvaizer.

— Jūsų advokatas — Džeimsas Foremanas?

— Ne mano. Banko. Jis dirba ne kaip darbuotojas, o kaip konsultantas, siekiant išvengti galimų nesusipratimų.

Linktelėjau.

— Ar žinote klubo, kurį Simonsonas nusipirko, pavadinimą?

— Ne, nežinau.

Žiūrėjau pro Skagą į smogą už lango. Širdyje pajutau pirmuosius savo tikėjimo teikiamus nuojautos, susižavėjimo ir palaimos jausmus.

— Pone Bošai? — tarstelėjo Skagas. — Kas jums? Po penkių minučių turiu eiti į susitikimą.

Krūptelėjau ir pažvelgiau į jį:

— Atleiskite, užsisvajojau. Gal dar galėtumėte paskambinti Džoselinai Džouns ir perspėti, kad užeisiu? Taip pat būtų gerai žinoti, kaip rasti tą filialą.

— Jokių problemų.

34

Pakeliui į Los Andželo banko Vakarų Holivudo skyrių susitikti su Džoselina Džouns apsižiūrėjau, kad atvyksiu per anksti. Norėdamas prastumti laiką, pasukau į Holivudo bulvarą. Po to, kai išėjau į atsargą, retai užsukdavau į savo buvusį rajoną. Norėjau savo akimis įsitikinti, ar tiesą rašo laikraščiai, kad ši vieta keičiasi.

Bulvaro asfalto danga jau spindėjo saulėje, tačiau parduotuvių vitrinos, įstaigų pastatai dar skendėjo smogo rūke. Viskas taip pat, kaip ir anksčiau. Tačiau pravažiavus Kačengą ir pasukus į Hailandą, prieš akis atsivėrė nauji Holivudo kvartalai su naujais prašmatniais viešbučiais, teatrais, restoranais. Gatvėse knibždėte knibždėjo žmonių, akinamai blizgėjo į šaligatvį įmontuotos bronzinės žvaigždės. Viskas atrodė saugiau, švariau, tačiau nenatūraliai. Pagalvojau, kaip apibūdinti tai, ką pamačiau. Pirmas žodis, atėjęs į galvą, buvo viltis. Viskas alsavo viltimi ir energija. Iš viso šito šurmulio tarsi sklido kažkokia teigiama energija. Šio kvartalo sumanytojai vylėsi, kad ta teigiama energija tarsi koks žemės drebėjimas nusiris bulvaru, visur savo kelyje palikdama permainas. Prieš penkerius metus atrodė, kad toks sumanymas nerealus. Ko gero, tada klydau taip galvodamas.

Po kelionės į Las Vegasą jaučiausi pakiliai nusiteikęs. Pasidavęs šurmuliuojančių aplinkui žmonių nuotaikai, nuvažiavau Fairfakso gatve į Trečiojoje gatvėje esantį ūkininkų turgų nusipirkti ko nors užkąsti.

Šalia seno turgaus su mediniais prekystaliais veikė naujas. Čia buvo įrengta nauja automobilių stovėjimo aikštelė, erdvi aikštė prekybai. Prekystaliai buvo nukrauti gerais, tačiau pigiais maisto produktais ir menkavertėmis prekėmis. Man patikdavo, kai anksčiau galėdavau automobiliu privažiuoti beveik iki pat prekystalių, tačiau turėjau pripažinti, kad atskiros automobilių stovėjimo aikštelės įrengimas buvo geras sumanymas. Turgūs veikė vienas šalia kito. Galėjau vaikščioti po abu. Radau Bobą Donatą ir kitas pažįstamas vietas. Visur aplink šurmuliavo minios patenkintų žmonių. Diena buvo jau įpusėjusi, ir norėjosi užvalgyti ko nors stipriau, negu spurgų. Pasiėmiau sumuštinį su rūkyta kiauliena, Kokomo kavinėje nusipirkau puodelį kavos ir valgydamas nuėjau prie senus gerus laikus menančio taksofono. Paskambinau Rojui Lindelui. Kai jis atsiliepė, supratau, kad jis taip pat užkandžiauja.

— Ką valgai?

— Marinuotą tuną su ryžiais.

— Silpnai.

— O tu?

— Sumuštinį su rūkyta kiauliena.

— Neblogai. Ko nori, Bošai? Aną kartą atrodė, kad nenori su manimi turėti jokių reikalų. Tiesą sakant, galvojau, kad tu Las Vegase.

— Buvau, tačiau jau grįžau. Galima sakyti, kad su tavo bičiuliais iš devinto aukšto radau bendrą kalbą. Ar norėtum, kad papasakočiau apie tai?

— Ką nors išsiaiškinai?

— Galimas daiktas. Tačiau kol kas neturiu įrodymų. Tik nujaučiu.

— Ko nori iš manęs?

Nuėmiau nuo žmogžudysčių registracijos žurnalo popierių, į kurį buvo įvyniotas sumuštinis, ir pradėjau versti lapus.

— Ar gali ką nors sužinoti apie vaikiną, vardu Linusas Simonsonas? Trisdešimt vienerių metų baltaodis. Mieste turi naktinį klubą.

— Kaip vadinasi klubas?

— Kol kas nežinau.

— Puiku. Nori, kad šieno kupetoje rasčiau adatą?

— Bent jau patikrink pagal pavardę. Gal ką nors rasi apie jį.

Pasakiau jam Simonsono gimimo datą ir adresą, kuris greičiausiai jau buvo pasikeitęs.

— Kas jis?

Papasakojau jam, kad Simonsonas anksčiau dirbo Los Andželo banke ir kad per apiplėšimą filmavimo aikštelėje buvo peršautas.

— Jis yra auka. Nejaugi manai, kad tas vaikinas viską suorganizavo ir dar liepė jį peršauti?

— Nežinau.

— O ką tai turi bendra su Marta Gesler?

— Nežinau. Gal ir nieko. *Tikriausiai* nieko, tačiau norėčiau patikrinti. Kažkas čia man atrodo ne taip.

— Gerai, Bošai. Suk toliau savo smegenis, o aš per tą laiką kiek pabėgiosiu. Kas nors dar?

— Klausyk, jei nenori padaryti man paslaugos, taip ir sakyk. Paprašysiu ko nors kito...

— Liaukis. Pasakiau, kad padarysiu — vadinasi, padarysiu. Klausiu, ar reikia dar ką nors padaryti?

Norėjau atsisakyti, tačiau apsigalvojau:

— Dar vienas dalykas. Ar galėtum patikrinti vieną automobilio numerį?

— Sakyk numerius.

Padiktavau Eleonoros automobilio numerius, kuriuos buvau įsidėmėjęs.

— Nevados registracija? — paklausė Lindelas. Jo balse išgirdau įtarumą. — Tai susiję su tavo kelione į Las Vegasą ar su tuo, kas vyksta čia?

Kad aš žinočiau. Lindelas pasižymėjo daugeliu įvairių savybių, tačiau tik ne žioplumu. Jei jau pradėjau kalbėti, nebeturėjau kur trauktis.

— Nežinau, — sumelavau. — Gal galėtum tiesiog pažiūrėti, kieno vardu registruotas automobilis?

Pagalvojau, kad jei paaiškėtų, jog automobilis registruotas ne Eleonoros, o kieno nors kito vardu, tuomet galėčiau sukurti Lindelui istoriją apie tai, kad buvau sekamas, ir jis niekada nesužinotų, kodėl man to reikėjo.

— Gerai, — pasakė FTB agentas. — Man jau metas. Paskambink vėliau.

Padėjau ragelį. Galiu apkvailinti Lindelą, bet tik ne save patį. Pajutau gėdą, kad tikrinu savo buvusią žmoną. Kažin ar negalėčiau padaryti dar ką nors niekingesnio.

Pasistengiau nuvyti apėmusias mintis į šalį ir vėl pakėliau ragelį. Įmečiau daugiau monetų ir paskambinau Dženei Langvaizer. Belaukdamas, kol ji pakels ragelį, beveik pats atsakiau į savo klausimą.

Langvaizer sekretorė pasakė, kad Dženė kalbasi telefonu ir perskambins pati už kelių minučių. Atsakiau, kad nėra kaip man paskambinti ir todėl aš pats paskambinsiu dar kartą po penkiolikos minučių. Padėjau ragelį ir nuėjau pasivaikščioti po turgų. Daugiausia laiko praleidau mažoje parduotuvėlėje, prekiaujančioje tik įvairiausių rūšių aštriais padažais. Nebuvau tikras, kad man jų prireiks, nes gamindavau retai, tačiau vis tiek nusipirkau „Gator Squeezins". Ne todėl, kad tikrai reikėjo, bet dėl to, kad parduotuvėlėje man patiko, be to, reikėjo kažkaip praleisti laiką iki skambučio.

Paskui užsukau į konditerijos parduotuvėlę. Šiaip sau, pasižvalgyti. Kai buvau dar vaikas, mano motina vesdavosi mane į ūkininkų turgų šeštadienių rytais. Atsimenu stovėdavęs prieš vitriną ir stebėdavęs, kaip konditeris puošia tortus, užsakytus gimtadienių, vestuvių sukakčių ar kitokių švenčių proga. Jis pildavo glajų pro piltuvėlį ir ant kiekvieno torto sukurdavo nuostabiausius ornamentus. Jo rankos iki alkūnių būdavo aplipusios cukrumi ir pudra.

Nusivedusi į turgų, mama paprastai paimdavo mane ant rankų ir atsistodavo prie vitrinos. Todėl ir matydavau, kaip dirba konditeris. Ji galvodavo, kad stebiu konditerį, tačiau iš tikrųjų aš stebėdavau jos atvaizdą vitrinoje ir bandydavau suprasti, kas negerai.

Kai pavargdavo mane laikyti, ji nueidavo prie netoliese buvusio restorano ir atsisėsdavo lauko terasoje. Iš ten toliau stebėdavau konditerį. Įsivaizduodavau, į kokius namus keliaus papuošti tortai, kiek žmonių susirinks į šventę. Atrodė, kad visi tie tortai patenka tik į džiaugsmo kupinus namus. Tačiau kai konditeris puošdavo vestuvinius tortus, mamos veidas kažkodėl pasidarydavo liūdnas.

Konditerijos parduotuvėlė su vitrina, už kurios dirbdavo konditeris, išliko nepasikeitusi. Atsistojau priešais vitriną, rankoje laikydamas maišelį su aštriu padažu. Konditerio nesimatė. Buvo jau popietė, o tortai gaminami anksti rytą, kad visi užsakymai būtų laiku išvežioti. Šalia ant lentynos mačiau išdėliotus įvairiausius nerūdijančio plieno piltuvėlius papuošimams iš glajaus gaminti.

— Galite nelaukti. Šiandien jis jau baigė darbą.

Galėjau ir neatsisukti. Vitrinos atspindyje mačiau pro šalį einančią pagyvenusią moterį. Nejučia vėl prisiminiau savo motiną.

— Taip, — pasakiau. — Turbūt jūs teisi.

Vėl užėjau į taksofono būdelę ir paskambinau Langvaizer. Ji pakėlė ragelį iš karto, vos tik man pasiteiravus.

— Viskas gerai?

— Taip.

— Ačiū Dievui. Išgąsdinai mane.

— Ką čia dabar šneki?

— Pasakei Roksanai, kad su tavimi negalima susisiekti. Pagalvojau, kad gal sėdi kur nors uždarytas.

— Atleisk. Nepagalvojau apie tai. Paprasčiausiai nebesinaudoju mobiliuoju telefonu.

— Manai, kad tavęs vis dar klausosi?

— Nežinau. Dėl visa ko.

— Tai čia tavo kasdieninis patikrinimo skambutis?

— Panašiai. Tačiau dar norėčiau kai ko paklausti.

— Klausk.

Gal dėl to, kad nepasakiau visos tiesos Lindelui, gal todėl, kad tikrinau Eleonorą, tačiau jaučiausi labai nesmagiai. Todėl šįkart, kalbėdamas su Langvaizer, nusprendžiau neapsimetinėti ir būti su ja atviras. Žaisti atviromis kortomis.

— Prieš keletą metų jūsų firma tyrė bylą. Advokatas buvo vardu Džeimsas Foremanas, klientas — Los Andželo bankas.

— Taip. Bankas yra mūsų klientas. Kokia tai byla? Prieš keletą metų aš čia dar nedirbau.

Nepaisant to, kad buvo karšta, uždariau ankštos taksofono būdelės duris.

— Nežinau, kaip vadinosi byla, bet ieškovas buvo Linusas Simonsonas. Jis dirbo banko viceprezidento asistentu. Per apiplėšimą filmavimo aikštelėje jis buvo peršautas.

— Atsimenu, kad kažkas buvo sužeistas, kažkas — nušautas, tačiau neprisimenu jų pavardžių.

— Čia tas, kurį sužeidė. Žuvo Rėjus Vonas, banko apsaugos vadas. Simonsonas išgyveno. Tiesą sakant, jį sužeidė į sėdmenis. Kiek atsimenu, į jį pataikė rikošetu atšokusi kulka.

— Tai jis pateikė bankui ieškinį?

— Nesu tikras, ar iki to buvo prieita. Kurį laiką jis gydėsi, o vėliau nusprendė nebegrįžti į tarnybą. Susirado advokatą ir apkaltino banką, neva tas kaltas dėl to, kad jis buvo pasiųstas į pavojų.

— Logiška.

— Nepaisant to, kad Simonsonas ten dalyvavo savo noru. Jis padėjo supakuoti pinigus ir pasisiūlė būti filmavimo aikštelėje.

— Vis tiek tai turėjo būti veiksminga. Jis galėjo pasakyti, kad jam buvo daromas spaudimas arba...

— Žinau. Man nerūpi, kokie buvo jo motyvai. Matyt, jis juos turėjo, nes bankas su juo susitarė. Tai atlikti buvo pavesta Džeimsui Foremanui.

— Gerai, tai ką nori sužinoti?

Atidariau telefono būdelės duris, kad galėčiau įkvėpti gryno oro.

— Noriu žinoti, už kiek jie susitarė. Kokia suma jam buvo išmokėta.

— Galiu paskambinti Foremanui dabar pat. Palauksi?

— Manau, tai ne taip paprasta. Greičiausiai tai buvo konfidencialus susitarimas.

Džene nutilo. Laukdamas, kol ji ką nors pasakys, pagalvojau, kaip vis dėlto gera, kai kalbi be užuolankų, ir nusišypsojau pats sau.

— Aišku, — galiausiai pratarė Langvaizer. — Vadinasi, nori, kad sužinočiau tai neteisėtu būdu?

— Na, kodėl tu taip...

— O kaip kitaip gauti tokią informaciją?

— Tirdamas bylą, prisikasiau iki Simonsono. Man labai svarbu sužinoti, kokią sumą jam išmokėjo bankas. Tai man būtų labai didelė pagalba, Džene.

Vėl stojo ilga tyla.

— Neketinu šniukštinėti po savo pačios firmos dokumentus, — galiausiai tarė ji. — Nesiruošiu daryti nieko, kas mane galėtų įklampinti į šūdą. Viskas, ką galiu padaryti, tai nueiti pas Džimą ir paklausti jo paties.

— Gerai.

Tai buvo daugiau, negu tikėjausi.

— Kiek žinau, Los Andželo bankas tebėra mūsų klientas. Jei sakai, kad tas Simonsonas gali būti susijęs su apiplėšimu, per kurį bankas prarado du milijonus ir savo apsaugos vadą, gal jis ir leistųsi į kalbas.

— Būtų gerai.

Pagalvojau apie tai, tačiau norėjau, kad ji pati padarytų tokią išvadą. Pajutau entuziazmo antplūdį. Tikėjausi, kad jai pavyks sužinoti iš Foremano tai, ko man reikia.

— Nesidžiauk iš anksto, Hari.

— Gerai.

— Pažiūrėsiu, ką galiu padaryti, ir paskambinsiu tau. Ir nenustebk, jei palikta žinutė tavo namų telefono numeriu bus koduota.

— Gerai, Džene. Ačiū.

Pakabinau ragelį ir išėjau iš būdelės. Eidamas per turgų automobilių stovėjimo aikštelės link, nustebau pamatęs už konditerijos parduotuvėlės vitrinos stovintį konditerį. Matyt, gavo vėlyvą užsakymą, nes tortas, iš visko sprendžiant, buvo atneštas iš vitrinos parduotuvėlės viduje. Konditeris puošė tortą gėlių ornamentu ir rašė raides.

Stabtelėjau. Rožine spalva ant šokoladinio paviršiaus jis užrašė: *Su gimtadieniu, Kali!* „Dar vienas tortas į laimingus namus", — pagalvojau aš.

35

Džoselina Džouns dirbo banko skyriuje Santa Monikoje, San Visentės gatvėje. Neįmanoma parinkti saugesnės vietos bankui apygardoje, dešimtmečiais garsėjančioje bankų apiplėšimais. Pastatas stovėjo priešais kitoje gatvės pusėje įsikūrusią Vakarų Holivudo nuovadą.

Tai buvo dviejų aukštų pastatas ornamentais puoštu fasadu, didžiuliais apskritais langais antrame aukšte. Pirmame aukšte buvo kasininko langelis ir staleliai žmonėms, atidarantiems naujas sąskaitas. Darbuotojų kabinetai įrengti antrame aukšte. Džouns radau kabinete. Ji stovėjo prie lango ir žiūrėjo pro nuovados pastatą į Ramiojo vandenyno tyrimo centrą. Jį visi vadino Mėlynuoju banginiu, nes jo mėlyno fasado architektūra priminė vandenyną skrodžiančio banginio nugaros kuprą.

Džouns nusišypsojo ir pakvietė prisėsti.

— Ponas Skagas perspėjo mane, kad ateisite ir kad galiu būti su jumis atvira. Sakė, kad tiriate apiplėšimą.

— Taip.

— Džiaugiuosi, kad tai neliko pamiršta.

— Malonu tai girdėti.

— Kuo galėčiau padėti?

— Pats nežinau. Bandau atkurti viską, kas tada įvyko. Galbūt jūsų šito kas nors jau klausė, bet norėčiau, kad papasakotumėte viską, ką prisimenate. Jei man kils kokių klausimų, aš paklausiu.

— Neturiu ką daug papasakoti, nes nebuvau įvykio vietoje kaip Linusas ir vargšelis ponas Vonas. Tuo metu dirbau pono Skago asistente ir dalyvavau ruošiant pinigus transportavimui. Jis buvo mano globėjas.

Linktelėjau ir nusišypsojau, stengdamasis sudaryti jai įspūdį, kad esu patenkintas atsakymu. Ketinau jos neskubinti, norėdamas palengva ir nepastebimai išgauti iš jos tai, kas man rūpėjo.

— Taigi jūs dirbote su banknotais. Suskaičiavote, supakavote, žodžiu, paruošėte. Kur tai vyko?

— Banko būstinėje miesto centre. Visą tą laiką praleidome saugykloje. Pinigai plaukė iš skyrių ir turėjome viską kuo skubiau sutvarkyti. Ir taip nuo ryto iki pat darbo pabaigos. Visa tai užtruko maždaug tris su puse dienos, kol viską paruošėme. Daugiausia užtrukome laukdami, kol perves pinigus iš skyrių.

— Sakydama „mes“, jūs turite galvoje Linusą...

Atsiverčiau ant kelių gulintį žmogžudysčių registracijos žurnalą, tarsi norėdamas pasitikslinti pavardę, kurios negaliu atsiminti.

— Simonsoną, — atsakė Džouns už mane.

— Teisingai. Linusas Simonsonas. Jūs atlikote šį darbą kartu?

— Taip.

— Ar ponas Skagas buvo ir jo globėjas?

Ji papurtė galvą ir, kaip man pasirodė, raustelėjo. Moters veido oda buvo labai tamsi, todėl nebuvau dėl to visiškai tikras.

— Ne. Globos programa skirta mažumoms. Tiksliau, buvo. Ją nutraukė prieš metus. Šiaip ar taip, Linusas — baltasis. Jis užaugo Beverli Hilse. Jo tėvas turėjo keletą restoranų. Nemanau, kad jam reikėjo globėjo.

Linktelėjau.

— Gerai. Vadinasi, judu su Linusu visas tas tris dienas pakavote

pinigus. Taip pat jūs turėjote surašyti banknotų serijų numerius, tiesa?

— Taip. Mes atlikome ir tai.

— Kaip tai darėte?

Kurį laiką Džouns tylėjo, bandydama prisiminti. Ji lėtai sūpavosi kėdėje pirmyn ir atgal. Aš per tą laiką žiūrėjau pro langą ir stebėjau šerifo sraigtasparnį, besileidžiantį ant nuovados stogo kitoje Santa Monikos gatvės pusėje.

— Prisimenu, kad buvo numatyta parinkti banknotus atsitiktine tvarka, — tarė ji. — Taigi mes ir ėmėme banknotus iš ryšulių kaip papuolė. Kiek atsimenu, turėjome užrašyti apie tūkstantį numerių. Tai taip pat atėmė daug laiko.

Ėmiau versti žmogžudysčių registracijos žurnalo lapus, kol radau jos kartu su Linusu sudaryto banknotų sąrašo kopiją. Atsegiau segtuvą ir išėmiau ją.

— Sprendžiant iš sąrašo, jūs surašėte aštuonių šimtų banknotų numerius.

— Gali būti.

— Ar tai yra jūsų sudarytas sąrašas?

Padaviau jai lapus. Džouns ėmė juos vartyti, paskui atidžiai įsižiūrėjo į savo parašą paskutinio lapo apačioje.

— Parašas, atrodo, mano. Tačiau, žinote, visa tai buvo prieš ketverius metus.

— Žinau. Ar po to, kai pasirašėte, dar kada nors matėte šį sąrašą?

— Taip. Po apiplėšimo, kai mane apklausė detektyvai. Jie paklausė manęs, ar tai banknotų sąrašas.

— Jūs patvirtinote?

— Taip.

— Gerai. Kaip judu su Linusu sudarinėjote šį sąrašą?

Ji gūžtelėjo pečiais:

— Paprasčiausiai Linusas ir aš pakaitomis užrašinėjome numerius į jo nešiojamąjį kompiuterį.

— Ar nebuvo galima viso to atlikti papraščiau — skaitytuvu ar kopijavimo aparatu?

— Galima, tačiau tai netiko sumanymui padėti užrašytus banknotus atgal į tą patį ryšulį, iš kurio jie buvo paimti. Vagystės atveju šitaip būtų lengviau atsekti kiekvieną ryšulį.

Linktelėjau.

— Kas jums davė tokį nurodymą?

— Manau, kad ponas Skagas arba ponas Vonas. Pastarasis buvo atsakingas už pinigų saugumą ir už draudimo kompanijos nurodytų sąlygų laikymąsi.

— Vadinasi, saugykloje buvote kartu su Linusu. Kaip būtent surašinėjote banknotų numerius?

— Na, Linusas manė, kad užrašinėti numerius ranka, o paskui suvesti duomenis į kompiuterį truktų visą amžinybę. Todėl jis atsinešė savo nešiojamąjį kompiuterį ir mes suvedinėjome duomenis tiesiai į kompiuterį. Vienas iš mūsų skaitydavo numerį, kitas išspausdindavo jį kompiuteryje.

— Kuris kurį darbą dirbote?

— Abu. Pasikeisdami. Manote, kad sėdėti prie stalo su dviem milijonais grynųjų yra kažkas jaudinančio? Nieko panašaus. Buvo itin nuobodu, todėl keisdavomės. Kartais jis skaitydavo numerius, o aš juos spausdindavau, o kartais — atvirkščiai: aš skaitydavau, o jis spausdindavo.

Bandžiau įsivaizduoti, kaip visa tai turėjo atrodyti. Iš pirmo žvilgsnio galėtų atrodyti, kad dirbdami dviese darbuotojai kontroliuos vienas kitą, tačiau taip neatsitiko. Skaitydamas numerius arba suvedinėdamas juos į nešiojamąjį kompiuterį, Simonsonas galėjo kontroliuoti duomenis. Jis galėjo pakeisti bet kurį numerį, Džouns nieko nežinant, nes ji žiūrėdavo arba į banknoto numerį, arba į kompiuterio ekraną.

— Gerai, — pasakiau. — o kai baigėte, jūs išspausdinote sąrašą ir jį pasirašėte, tiesa?

— Taip. Manau, kad taip. Visa tai buvo senokai.

— Ar čia jūsų parašas?

Moteris pervertė sąrašą, atsivertė paskutinį puslapį ir gerai įsižiūrėjusi linktelėjo:

— Mano.

Ištiesiau ranką. Ji grąžino dokumentą.

— Kas nunešė sąrašą ponui Skagui?

— Regis, Linusas. Jis išspausdino sąrašą. Kodėl jums taip rūpi visos šios smulkmenos? Ar jos tokios svarbios?

Supratau, kad ji pradeda suvokti, kur aš suku. Tylėdamas pasislinkau sąrašą, kurio paskutiniame puslapyje ji tyrinėjo savo parašą, ir pats atidžiai įsižiūrėjau į dokumentą. Ji pasirašė po Simonsono parašu. Dar žemiau buvo Skago parašas. Tai atitiko nustatytą tvarką: pirmas pasirašė Simonsonas, paskui ji, o paskui sąrašas buvo pateiktas Skagui galutinai patvirtinti.

Pakėlęs lapą virš portfelio, prieš šviesą pastebėjau kažką įtartino. Iki šiol nebuvau į tai atkreipęs dėmesio. Tai tebuvo kopija, o gal net kopijos kopija, tačiau, nepaisant to, Džoselinos Džouns parašas buvo išvedžiotas labai kruopščiai. Kažką panašaus buvau matęs tirdamas vieną iš savo bylų.

— Kas atsitiko? — paklausė Džouns.

Dėdamas dokumentą atgal į portfelį, pakėliau į ją akis:

— Ką sakote?

— Atrodote taip, tarsi būtumėte pastebėjęs kažką svarbaus.

— Visai ne. Paprasčiausiai viską atidžiai apžiūrinėju. Noriu dar kai ko paklausti.

— Gerai, tik nusileisiu trumpam į apačią. Mes jau baigiame darbą.

— Pasistengsiu jūsų ilgai nevarginti. Ar ponas Vonas dalyvavo paruošiant pinigus ir užrašant jų serijų numerius?

Ji papurtė galvą:

— Ne visai. Jis buvo tarsi mūsų prižiūrėtojas. Įeidavo į patalpą dažniausiai tik tada, kai atkeliaudavo pinigų siunta iš skyrių arba iš federalinių rezervų. Manau, jis buvo už tai atsakingas.

— Ar jis užeidavo, kai jūs sudarinėjote sąrašą ir spausdinote jį kompiuteriu?

— Nepamenu. Turbūt. Kaip minėjau, jis užeidavo į patalpą. Jam patiko Linusas, todėl jis ir užeidinėdavo.

— „Patiko"? Ką norite tuo pasakyti?

— Na, turbūt suprantate.

— Norite pasakyti, kad ponas Vonas buvo homoseksualistas?

Ji gūžtelėjo pečiais:

— Manau, kad taip, tačiau jis atvirai to nerodydavo. Spėju, kad tai buvo paslaptis. Niekas tam neteikė kokios nors reikšmės.

— O kaip Linusas?

— Ne, jis ne homoseksualus. Manau, kad būtent todėl jam nepatikdavo, kai ponas Vonas užeidavo.

— Ar jis yra ką nors jums apie tai sakęs, ar čia tik jūsų prielaidos?

— Kartą jis apie tai užsiminė. Tarsi juokaudamas pasakė, kad jeigu taip tęsis toliau, jis turės pasiskųsti dėl seksualinio priekabiavimo. Kažką tokio.

Linktelėjau. Nežinojau, ar tai gali būti susiję su byla, ar ne.

— Jūs neatsakėte į mano klausimą.

— Kokį?

— Kodėl jums visa tai taip labai rūpi. Turiu galvoje banknotų numerius, Linusą ir poną Voną.

— Ne taip jau ir labai. Jums taip atrodo, nes klausinėju dalykų, kurie jums gerai žinomi. Tačiau aš noriu išnagrinėti bylą visais aspektais. Ar teko kalbėtis su Linusu po apiplėšimo?

Atrodė, kad klausimas Džouns nustebino.

— Man? Ne. Kartą aplankiau jį ligoninėje iškart po susišaudymo. Jis nebegrįžo į darbą ir daugiau jo nemačiau. Buvome bendradarbiai, bet ne draugai. Mudu pernelyg skirtingi. Manau, tai viena iš priežasčių, dėl kurių ponas Skagas parinko šiam darbui būtent mus.

— Ką norite tuo pasakyti?

— Mes nebuvome draugai. O Linusas — na, Linusas yra Linusas. Manau, kad ponas Skagas specialiai parinko du gana skirtingus

asmenis, kad jie tarpusavyje negalėtų susitarti ką nors iškrėsti. Turiu galvoje pinigus.

Linktelėjau tylėdamas. Ji kažko susimąstė, paskui lėtai, tarsi nepasitikėdama savimi, papurtė galvą.

— Ką?

— Nieko. Prisiminiau, kad ketinau apsilankyti viename iš jo klubų, tačiau pagalvojau, kad jie greičiausiai manęs neįleistų. Jeigu pasakyčiau jiems, kad pažįstu Linusą, o jis atėjęs apsimestų, kad manęs nepažįsta, viskas atrodytų gana kvailai.

— Klubų? Jis turi daugiau negu vieną klubą?

Džouns įtariai prisimerkė:

— Sakėte, kad jūs viskuo labai kruopščiai domitės. O ar žinote, kas jis yra dabar?

Gūžtelėjau pečiais:

— Kas jis yra dabar?

— Jis yra Linusas. Tokiems kaip jis užtenka tik vardo. Jis garsus. Jam ir jo partneriams priklauso geriausi Holivudo klubai, kuriuose renkasi miesto įžymybės parodyti save ir pasižiūrėti į kitus. Eilės prie įėjimo, aksominiai apdarai.

— Kiek klubų jis turi?

— Manau, kad ne mažiau kaip keturis ar penkis. Tiesą sakant, nesidomėjau. Pradėjo nuo vieno, ir jų skaičius nuolat auga.

— Keli yra savininkai?

— Nežinau. Žurnale buvo straipsnis apie juos. Luktelėkite, man rodos, turiu iškarpą.

Džouns pasilenkė ir atidarė apatinį stalčių. Girdėjau, kaip ji rausėsi, kol ištraukė kopiją iš „Los Andželo žurnalo“, mėnesinio laisvalaikio skaitinio. Ji pradėjo versti lapus. Žurnalas buvo gausiai iliustruotas, geru blizgančiu popieriumi. Jame buvo gausybė restoranų reklamų ir, kaip paprastai, du ar trys dideli straipsniai iš Los Andželo gyvenimo. Du kartus šiame žurnale buvo išspausdinti straipsniai apie mano bylas. Visada maniau, kad tokiame žurnale esanti informacija geriausiai pasiekia plačiausius gyventojų sluoks-

nius. Tarp tokių žurnalų skaitytojų suveikia vandens ratilų efektas: informacija paskleidžiama šeimoje, tarp kaimynų ir taip toliau.

— Pati nežinau, kodėl pasilikau šį žurnalą, — truputį sumišusi tarė Džouns, nes ką tik buvo sakiusi, kad nesidomi buvusiu bendradarbiu. — Matyt, todėl, kad jį pažinojau. Štai straipsnis.

Ji apsuko žurnalą ir parodė man. Du puslapius užimantis straipsnis turėjo antraštę: „Nakties karaliai". Nuotraukoje vienas šalia kito prie raudonmedžio baro stovėjo keturi jaunuoliai. Už jų, iš apačios apšviestose lentynose, buvo išdėlioti spalvoti buteliai.

— Galiu pažiūrėti?

Džouns užvertė žurnalą ir per stalą ištiesė man.

— Galite pasiimti. Kaip jau sakiau, nemanau, kad kada nors besusitiksiu su Linusu. Tokioms kaip aš jis neturi laiko. Jis padarė taip, kaip sakė, ir viskas.

Pakėliau akis nuo žurnalo į ją:

— Ką norite tuo pasakyti? Ką jis jums sakė apie savo ketinimus?

— Kai aplankiau Linusą ligoninėje, jis man pasakė, kad bankas jam skolingas krūvą pinigų už tai, kad jam peršovė... na, pats žinote, kurią vietą. Jis tuomet sakė mesiąs darbą ir atidarysiąs barą. Taip pat sakė, kad nepadarys klaidos, kurią kadaise padarė jo tėvas.

— Jo tėvas?

— Nežinau, ką jis turėjo galvoje taip sakydamas. Nepaklausiau. Tačiau dėl kažkokių priežasčių atidaryti nuosavą barą buvo Linuso gyvenimo svajonė. Tapti nakties karaliumi. Ir jis tapo.

Džouns balse jautėsi ilgesys, sumišęs su pavydu. Matėsi, kad jai nelengva, ir norėjosi pasakyti, ką iš tikrųjų galvoju apie jos herojų. Tačiau nutylėjau. Dar ne viską žinojau.

Nusprendžiau, kad šįkart sužinojau viską, ką galėjau. Pakilau nuo kėdės, laikydamas rankoje žurnalą:

— Ačiū kad skyrėte man laiko. Ar tikrai galėčiau pasiskolinti žurnalą?

Ji mostelėjo ranka:

— Pasiimkite. Pakankamai prisižiūrėjau. Kurį nors vakarą įlįsiu

į juodus džinsus, apsivilksiu juodus marškinėlius ir pabandysiu susitikti su Linusu. Pašnekėtume apie gerus senus laikus. Nors tikriausiai jis nenorėtų jų prisiminti.

— Niekas to nenori, Džoselina. Jie nebuvo tokie geri, kaip jums atrodo.

Pasukau durų link. Norėjosi pasakyti jai ką nors paguodžiančio. Norėjau pasakyti, kad ji be reikalo pavydi, kad gali didžiuotis tuo, ką pasiekė. Tačiau tuo momentu pakilo šerifo sraigtasparnis. Kirtęs gatvę, jis praskrido virš banko, sukeldamas tokį triukšmą, pro kurį ji nebūtų nieko išgirdusi. Palikau Džoseliną Džouns sėdinčią. Ėjau ir mąsčiau apie naujus bylos pėdsakus.

36

Žurnalas pasirodė spaudoje prieš septynis mėnesius. Straipsnis apie Linusą Simonsoną ir jo partnerius nebuvo pagrindinis, tačiau ant viršelio puikavosi anonsas: „Holivudo pramogų verslas“. Pavadinimas buvo pabrauktas. Straipsnis parašytas keturių verslininkų šeštojo prestižinio naktinio klubo atidarymo proga.. Jame Simonsonas apibūdintas kaip nakties pramogų karalius, kuris pradėjo nuo paprasto legaliai įsigyto baro ir verslą vėliau sėkmingai išplėtojo iki ištisos pramogų imperijos. Pirmasis jo įsigytas klubas veikė skersgatvyje netoli Holivudo ir Kačengos gatvių sankryžos. Simonsonas jį atnaujino, gerokai sumažino apšvietimą ir pasamdė padavėjas, kurios buvo išskirtinės ne tiek gebėjimu sumaišyti kokteilius ar sudaryti valgiaraščius, kiek savo įspūdingomis figūromis ir tatuiruotėmis. Bare skambėjo triukšminga muzika, įeiti kainavo dvidešimt dolerių. Lankytojai buvo įleidžiami tik su kostiumais. Klubas neturėjo pavadinimo, jis neegzistavo ir telefonų knygoje. Vienintelis ženklas, pagal kurį galėjai suprasti, kad tai pramogų įstaiga, tebuvo mėlyna neoninė strėlė virš įėjimo. Tačiau greitai ji pasidarė nebereikalinga, nes čia ir taip nuolat nusidriekdavo eilės.

Straipsnyje parašyta, kad Linusas (spaudoje jį pristatydavo vardu, jo pavardė paminėta vos keletą kartų) pasirinko partneriais tris bičiulius iš Beverli Hilso aukštosios mokyklos laikų. Verslininkai iš pradžių rėmėsi pirmojo klubo patirtimi: pirkdavo sunykusį klubą, sutvarkydavo jį, atidarydavo ir paskelbdavo apie tai žiniasklaidoje. Belikdavo lukteléti, kol informacija pasklis atitinkamuose gyventojų sluoksniuose: Kitaip nei pirmasis bevardis klubas, naujieji barai stiliumi ir pavadinimu būdavo susiję su kokiu nors literatūros personažu ar muzikos kūriniu.

Antrasis ketverto įsigytas, uždarytas ir vėl atidarytas baras vadinosi „Nato diena". Jis veikė Lokusto gatvėje. Pavadinimas buvo užuomina į Natanielį Vestą ir jo populiarųjį romaną apie Holivudą. Pavadinimas nebuvo pačių verslininkų išmonė. Ta vieta nuo seno buvo žinoma kaip Natas. Daugelis galvojo, kad pavadinimas atsiradęs iš pagarbos Natui Kingui Kolui. Šiaip ar taip, pavadinimas atrodė „kietas", ir keturi verslininkai jį išsaugojo.

„Nato" bare buvo pašauti Dorsis ir Krosas. Straipsnio autorius paminėjo, kad dėl neseniai įvykusios žmogžudystės labai krito objekto kaina. Iš tikrųjų barą Simonsonas su partneriais įsigijo pusvelčiui. Tačiau vos tik baras buvo naujai atidarytas, jį užplūdo naktinių įspūdžių mėgėjai. Tai, kad pavadinimas liko nepakeistas, nė kiek netrukdė, o praeities įvykiai tik suteikė patrauklaus paslaptingumo. Tai buvo dar viena ir greita universiteto absolventų sėkmė. Savo klestinčią kompaniją jie pavadino Keturių karalių sąjunga.

Anksčiau niekada netikėdavau atsitiktinumais. Dabar šiuos dalykus išmanau kiek geriau. Jau žinau, kad yra atsitiktinumai ir yra sutapimai*, ir kad jie egzistuoja. Kiz Raider atėjo perspėti mane dėl „hai džingo" kaip tik tuo metu, kai to paties pavadinimo melodija, atliekama Art Peperio, sklido iš mano kompaktinių plokštelių grotuvo — tai buvo sutapimas. Tačiau kai sėdėdamas savo mersedese perskaičiau straipsnyje, kad Linusas Simonsonas nusipirko barą,

* Žodžių žaismas: coincidences *angl.* reiškia ir „atsitiktinumą", ir „sutapimą" (*vert.*).

kuriame buvo pašauti du detektyvai, tyrę dviejų milijonų dolerių pagrobimą, nepagalvojau, kad tai atsitiktinumas. Pamaniau, kad tai buvo padaryta iš gryniausios puikybės.

Be bevardžio baro ir „Nato" baro, minėtas ketvertas dar atidarė „Karalių kryžkelės", „Četo" ir „Kozio paskutinio sustojimo" barus. Pastarasis, anot straipsnio autoriaus, taip pavadintas dingusio be žinios draugo atminimui. Naujai atidaromas baras, dėl kurio pasirodė šis straipsnis, vadinosi „Reilio šunidė". Pavadinimui buvo pasirinktas Raimondo Čandlerio romano herojaus, privataus detektyvo filipo Marlou, slapyvardis.

Straipsnio autorius nesigilino į verslininkų lėšų šaltinius. Jam labiau rūpėjo sėkmės džentelmenų spindesys negu šešėliai. Istorijos išeities taškas buvo teiginys, kad pirmojo baro sėkmė sudarė prielaidas verslo plėtrai. Pelnas iš pirmojo baro buvo panaudotas antrajam barui įsigyti ir taip toliau.

Nepaisant viso to, straipsnis nebuvo parašytas išimtinai pakiliu tonu. Baigdamas autorius išsakė mintį, kad keturi karaliai gali tapti savo pačių sėkmės aukomis. Anot jo, turtingų naktinių pramogų mėgėjų skaičius Holivude yra ribotas ir šeštojo baro atidarymas nepadidins klientų skaičiaus, tik išplės jų pasiskirstymą. Taip pat jis paminėjo, kad yra daug kitų pretendentų į nakties karalių sostą, nes pastaruoju metu atsidarė nemažai ne tokių modernių barų.

Pačioje pabaigoje autorius pastebėjo, kad praėjusį penktadienio vakarą prie bevardžio klubo nebuvo eilės, ir ciniškai išsakė mintį, kad gal jau atėjo laikas vėl pakabinti mėlyną strėlę virš durų.

Įmečiau žurnalą į segtuvą ir susimąsčiau, kad viską galėčiau sudėlioti į savo vietas. Jaučiau, jog galai sueina. Pradėjau nerimauti. Instinktyviai jaučiau, kad priartėjau prie tiesos. Dar nežinojau visų atsakymų, tačiau patirtis kuždėjo, kad sužinosiu. Kad esu teisingame kelyje. Nuo to laiko, kai pamačiau Andželos Benton kūną, iki dabar, kai nustačiau įtariamąjį, prireikė daugiau kaip ketverių metų.

Iš automobilio vidurinio stalčiuko išsiėmiau mobilųjį telefoną. Pagalvojau, kad būtų ne pro šalį paskambinti į namus. Patikrinęs

numerį, radau dvi žinutes. Dženės Langvaizer žinutė buvo trumpa ir švelni:

— Čia aš. Paskambink, tačiau laikykis visų atsargumo priemonių.

Tai reiškė, kad turiu skambinti jai iš taksofono. Kitą žinutę paliko Rojus Lindelas. Ji taip pat buvo trumpa:

— Sveikas, šikniau. Turiu tau naujienų. Paskambink.

Apsidairiau. Stovėjau San Visentės gatvėje priešais pašto skyrių. Pagalvojau, kad man gali neužtekti smulkių susimokėti už automobilio stovėjimą ir skambinimą. Bet paskui prisiminiau, kad pašto skyriuje turi būti telefonas ir automatas, kur galima nusipirkti pašto ženklų. Jame galėčiau pasmulkinti pinigus. Išlipau iš automobilio ir nuėjau į paštą.

Pats paštas jau buvo uždarytas, tačiau vestibiulyje stovėjo taksofonas ir automatas pinigams keisti. Pirmiausia paskambinau Langvaizer, nes informaciją, kurios prašiau Lindelo, jau turėjau.

Paskambinau Dženei į mobilųjį telefoną, tačiau ji tebebuvo darbe.

— Ką pavyko sužinoti iš Foremano? — paklausiau be užuolankų.

— Tai turi likti tik tarp mūsų, Hari. Kai Džimui papasakojau visas aplinkybes, jis sutiko padėti. Ši informacija niekur neužfiksuota. Niekada nenustatysi jos šaltinio.

— Tai neturi reikšmės. Juk žinai, kad neberašau raportų.

— Nebūk toks drąsus ir greitas. Tu neturi jokios teisinės apsaugos.

— Turiu privataus detektyvo licenciją.

— Kartoju, tu neturi apsaugos. Jei kada nors teisėjas pareikalautų atskleisti informacijos šaltinį, tu turėtum tai padaryti arba būtum apkaltintas teismo negerbimu. Tai tau greičiausiai reikštų kalėjimą. Buvusiems policininkams, kaip žinai, gyvenimas kalėjime nėra saldus.

— Papasakok, koks.

— Jau papasakojau.

— Tiek to. Vis tiek noriu sužinoti.

Tiesą sakant, negalėjau numatyti, kaip viskas pakryptų, jei byla patektų į teismą. Tačiau dėl galimybės patekti į kalėjimą nesukau sau galvos.

— Gerai. Jei jau išsiaiškinau, galiu pasakyti. Džimas man sakė, kad Simonsonas sutiko su penkiasdešimt tūkstančių dolerių.

— Tik tiek?

— Tik tiek. Iš tikrųjų tai nėra daug. Savo advokatui jis sumokėjo trisdešimt penkis procentus. Taip pat turėjo apmokėti teismo išlaidas.

Vadinasi, Simonsonui teko šiek tiek daugiau nei trisdešimt gabalų. Tai nėra daug turint galvoje, kad lieki be darbo ir nori pradėti kurti nakties pramogų verslo imperiją.

Aš sunerimau dar labiau. Tikėjausi, kad sulygta suma nebus labai didelė, tačiau tikrai ne tokia maža. Visa tai tik patvirtino mano įtarimus.

— Ar Foremanas papasakojo dar ką nors apie bylą?

— Tik vieną dalyką. Jis pasakė, kad būtent Simonsonas labai norėjo, kad susitarimas būtų konfidencialus. O ir pats susitarimas buvęs labai neįprastas. Jis iškėlė sąlygą, kad apie susitarimą nebūtų niekur skelbiama, kad pats susitarimas nebūtų niekur registruotas.

— Na, bet juk reikalas niekada nepriėjo iki teismo.

— Žinau. Tačiau Los Andželo bankas yra mokesčių mokėtojų pinigais išlaikoma bendrovė. Todėl mokėjimo žiniaraščiuose vietoj Simonsono pavardės yra įrašytas pseudonimas. Jis pasirinko pseudonimą „ponas Karalius“.

Išgirdęs tai susimąsčiau ir nieko neatsakiau į jos žodžius.

— Tai kaip, Hari? Ar gerai pasielgiau, pasakydama tau visa tai?

— Labai man padėjai, Džene. Sugaišai daug laiko. Ar nemanai, kad turėtum išrašyti man sąskaitą?

— Tikrai ne. Vis tiek dar jaučiuosi tau skolinga.

— Na, dabar tikriausiai aš jausiuosi skolingas tau. Norėjau paprašyti atlikti dėl manęs dar vieną, paskutinį, dalyką. Apsisprendžiau rytoj perduoti viską, ką surinkau, teisėsaugai. Būtų gerai, jeigu

galėtum dalyvauti. Padėtum neperžengti ribų, bendraujant su tais žmonėmis.

— Mielai. Kada?

— Gal nori peržiūrėti savo darbo kalendorių?

— Ir taip žinau, kad rytdienos rytas laisvas. Nori atlikti visa tai čia ar policijos nuovadoje?

— Neturiu įgaliojimų, todėl mieliau peržiūrėčiau tavo kontoroje. Ar turi kabinetą, kuriame tilptų šeši septyni žmonės?

— Galiu užsakyti pasitarimų kabinetą. Kokiu laiku?

— Devintą tiktų?

— Tinka. Ateisiu anksčiau. Jei norėsi, galėsime prieš tai dar pasitarti.

— Būtų gerai. Ateisiu apie pusę devynių.

— Lauksiu. Manai, kad jau viską turi?

Žinojau, kad ji klausia, ar turiu pakankamai įrodymų ar bent jau versiją, kuri įtikintų Los Andželo policijos departamentą ir FTB atnaujinti tyrimą.

— Visi galai sueina. Gal dar kai ką patikslinsiu ir tada perduosiu tam, kuris turės apsaugos garantijas ir galės sudėlioti visus taškus ant „i".

— Supratau. Pasimatysime rytoj. Nuoširdžiai džiaugiuosi, kad tau pavyko.

— Ir aš džiaugiuosi. Ačiū, Džene.

Pakabinęs ragelį prisiminiau, kad pamiršau papildomai sumokėti už automobilio stovėjimą. Nuskubėjau prie automobilio, tačiau jau buvo per vėlu. Vakarų Holivudo automobilių stovėjimo kompanijos vyrukai jau laukė manęs. Užkišau kvitą už valytuvų ir grįžau atgal. Lindelą radau darbe, jau besiruošiantį išeiti.

— Ką sužinojai?

— Šūdą ant pagaliuko. O tu?

— Na, liaukis.

— Tu esi šunsnukis, Bošai, nes nori, kad skalbčiau tavo nešvarius marškinius.

Supratau, dėl ko jis niršta.

— Automobilio numeriai?

— Taip, automobilio numeriai. Tarsi nežinotum. Automobilis registruotas tavo buvusios žmonos vardu, žmogau, ir man visai nepatinka kuopti tavo mėšlą. Arba užmušk ją, arba kitaip atsikratyk. Supranti, ką noriu pasakyti?

Supratau, apie ką jis kalba, tačiau jo pasiūlymas man netiko. Turėjau pripažinti, kad negerai pasielgiau, paprašęs kokios paslaugos.

— Klausyk, Rojau, galiu tau pasakyti tik tiek, kad aš šito nežinojau. Nenorėjau tavęs niekur painioti ir labai apgailestauju, kad taip atsitiko.

Stojo ilgoka tyla. Pamaniau, kad jis apsiramino.

— Rojau?

— Ką?

— Ar užsirašei registracijos adresą?

— Na ir šiknius gi tu.

Dar kokią minutę jis svaidėsi keiksmais, bet paskui burbėdamas pasakė man adresą, kuriuo buvo registruotas Eleonoros automobilis. Adrese nebuvo nurodytas buto numeris. Tai buvo nuosavas namas, vadinasi, ji gyveno kur kas geriau, negu man pasirodė, kai pamačiau jos naują automobilį.

— Ačiū, Rojau. Daugiau tokių dalykų neprašysiu. Duodu žodį. O kaip kitas prašymas?

— Nieko ypatingo. Vaikino biografija švari. Yra turėjęs kažkokių nuodėmių jaunystėje, tačiau nesigilinau į tai.

— Gerai.

Pagalvojau, kad būtų įdomu sužinoti, ar Simonsono jaunystės nuotykiuose dalyvavo jo dabartiniai partneriai, buvę klasiokai iš Beverli Hilso laikų.

— Krito į akis tik tai, kad šis Linusas yra jaunesnysis. Kompiuterio duomenų bazėje yra kitas Linusas Simonsonas. Pagal amžių jis galėtų būti jo tėvas.

— Ko jis prisidirbęs?

— Jis buvo kaltinamas IRS prievartavimu ir bankrotu. Tai seni įvykiai.

— Kada?

— Pirmiausia, kaip visada, jis buvo apkaltintas IRS. Tai atsitiko devyniasdešimt ketvirtaisiais. Vyresnysis Simonsonas bankrutavo po dvejų metų. Kas tas Linusas per vienas, kad nori viską apie jį žinoti?

Neatsakiau. Žiūrinėjau ieškomų nusikaltėlių nuotraukas, iškabintas ant pašto sienos. Serijinis prievartautojas. Tačiau iš tikrųjų, žiūrėdamas į nuotrauką ant sienos, mačiau Linusą. Ieškojau sąsajų. Mečiau dar vieną akmenuką į vandenį ir žiūrėjau, iki kur nuraibuliuos ratilai. Linusas prasitarė Džouns neketinąs padaryti tos pačios klaidos, kokią padarė jo tėvas, kuris iškilo ir žlugo. Man nedavė ramybės mintis, kaip bedarbis vaikinas be tėvų paramos sugebėjo su trisdešimčia tūkstančių kišenėje įsigyti ir atnaujinti barą. Šitas klausimas kėlė virtinę kitų klausimų.

Galbūt ėmė paskolas, jeigu turėjo garantijas? O gal gavo dalį iš tų dviejų milijonų, pagrobtų iš filmavimo aikštelės?

— Bošai? Girdi mane?

Pakirdau iš savo minčių:

— Taip, girdžiu.

— Noriu paklausti. Kas tas vaikinas? Jis kaip nors susijęs su byla?

— Panašu, kad taip, Rojau. Ką veiksi rytoj rytą?

— Kaip visada. Kodėl klausi?

— Jeigu tau įdomu kai ką sužinoti, ateik į mano advokatės kontorą rytoj devintą ryto. Tik nevėluok.

— Ar tas vaikinas susijęs su Marta? Jei taip, tai aš nenoriu tik kai ko. Noriu visko.

— Dar nežinau. Mažų mažiausiai jis padės mums priartėti prie tiesos.

Lindelas dar norėjo kažko paklausti, bet aš jį nutraukiau. Turėjau dar kai kam paskambinti. Pasakiau jam Dženės Langvaizer pavardę, adresą ir kad jis būtų jos kontoroje devintą ryto. Pakėliau ragelį ir paskambinau Satmari. Jam palikau tokio paties turinio žinutę.

Galiausiai paskambinau Kiz Raider. Pakviečiau ir ją. Jos įtūžio skalė per penkias sekundes pasiekė maksimalią ribą:

— Įspėjau tave, Hari. Turėsi daug ir rimtų bėdų. Negalima savarankiškai tirti bylos ir tada, kai nusprendi, kad laikas į šį reikalą įsikišti teisėsaugai, sukelti tokį triukšmą.

— Aš jau sukėliau, Kiz. Tau tereikia apsispręsti, ar nori rytoj dalyvauti, ar ne. Kai kas iš Los Andželo policijos departamento išgirs šį tą įdomaus. Manau, kad ir tai sudomintų ir tave. Jei ne, galiu paskambinti į PŽS.

— Dieve brangiausias, Hari.

— Ateisi ar ne?

Stojo ilga tyla.

— Ateisiu. Tačiau neketinu tavęs ginti, Hari.

— Žinosiu.

— Kas tavo advokatas?

Pasakiau ir jau ruošiausi padėti ragelį. Pajutau, kad mūsų santykiams iškilo grėsmė. Pagalvojau, kad man nuolat taip nutinka.

— Gerai. Iki pasimatymo, — atsisveikinau aš.

— Iki, — atsakė ji niūriai.

Staiga prisiminiau dar vieną dalyką.

— Kiz? Girdi mane? Gal galėtum surasti banknotų sąrašo originalą? Jis turėtų būti žmogžudysčių registracijos žurnale.

— Kokį sąrašą?

Paaiškinau, ir ji pažadėjo paieškoti. Padėkojau ir padėjau ragelį. Nuėjau prie automobilio, nuėmiau nuo priekinio stiklo kvitą ir įsėdęs vidun numečiau per petį ant galinės sėdynės. Kad lydėtų sėkmė.

Laikrodis prietaisų skyde rodė beveik septynias. Žinojau, kad naktinis Holivudo gyvenimas prasideda ne anksčiau kaip dešimtą. Turėjau laisvo laiko, tačiau nenorėjau praleisti jo veltui sėdėdamas namuose. Pasirėmiau ranka į vairą ir ėmiau galvoti, pirštais barbendamas į prietaisų skydo viršų. Netrukus prisiminiau Kventino Makinzio posakį ir paėmiau mobilųjį telefoną. Jau žinojau, kaip praleisiu tas kelias valandas.

37

Cukrinis Rėjus laukė manęs savo kambaryje „Nuostabiojo amžiaus“ pensionate. Vienintelis požymis, rodantis, kad jis ruošėsi kažkur eiti, buvo tai, kad ant galvos buvo užsidėjęs savo plačiakraštę skrybėlę. Cukrinis Rėjus buvo sakęs man užsidedąs ją tik tuomet, kai eina klausytis muzikos. Tai reiškė, kad jis daugiau niekur neišeidavo. Jo akys po skrybėlės kraštais atrodė dar siauresnės negu tada, kai mačiau jį paskutinį kartą.

— Bus linksma, brolyti, — pasakė Rėjus. Pagalvojau, kad jis turbūt per daug žiūri MTV.

— Netikrinau, tačiau tikiuosi, kad pirmai pradžiai jie bus surinkę padorią kompaniją.

— Nesijaudink. Viskas bus gerai.

Paskutinį žodį jis ištarė pabrėžtinai.

— Ar galėčiau pasiskolinti tavo padidinamąjį stiklą, pro kurį skaitai televizijos programas?

— Žinoma. O kam jis tau?

Jis išėmė padidinamąjį stiklą iš kišenės, prikabintos prie jo kėdės porankio. Per tą laiką iš savo marškinių kišenės išsitraukiau lapus su banknotų sąrašu ir išlanksčiau juos. Cukrinis Rėjus padavė

man stiklą. Nuėjau prie naktinio staliuko ir įjungiau stalinę lempą. Pakėliau lapą prieš šviesą ir atidžiai apžiūrėjau Džoselinos Džouns parašą pro padidinamąjį stiklą. Mano nuojauta pasitvirtino.

— Ką matai, Hari? — paklausė Cukrinis Rėjus.

Grąžinau jam stiklą ir vėl sulanksčiau lapus.

— Tai susiję su tuo, kuo dabar užsiimu. Kažkas panašaus į klastotojo rankos virptelėjimą.

— Hmmm. Aš, pavyzdžiui, nuolat virpu.

Nusišypsojau:

— Vienaip ar kitaip mums visiems taip atsitinka. Tiek to. Verčiau eime pasiklausyti muzikos.

— Eime. Tik išjunk šviesą. Elektra kainuoja.

Pasukome durų link. Mums einant vestibiuliu, prisiminiau Melisą Rojal. Pagalvojau, ar ji dar lanko savo motiną. Apėmė nerimas. Jaučiau, kad artėja diena, kai turėsiu pasakyti jai esąs ne toks vaikinas, kokio jai reikia.

Pensionato tarnautojas padėjo įsodinti Rojų į automobilį. SUV modelio mersedeso slenkstis buvo jam per aukštas ir nepatogus įlipti. Pagalvojau, kad reikės turėti tai omenyje, kai kitą kartą norėsiu jį kur nors nusivežti.

Nuvažiavome į „Keptą bulvę" ir papietavome. Klausėmės pirmojo veiksmo pirmosios dalies. Ją atliko gastrolių atvykęs kvartetas. Grojo gerai, tačiau be ugnelės. Jie atliko kūrinius iš Bilio Straihorno repertuaro, todėl man nebuvo svarbu, kaip jie grojo.

Cukriniam Rėjui taip pat nerūpėjo, ką ir kaip jie grojo. Jo veidas nušvito, klausydamasis muzikos jis lingavo į ritmą. Klausėsi tylėdamas, kiekvieną kūrinį palydėdamas entuziastingais plojimais. Senuko akyse mačiau pagarbą. Pagarbą garsui ir formai.

Muzikantai jo nepažino. Tačiau Cukriniam Rėjui tai visiškai nerūpėjo. Tai nė per nago juodymą nesumenkino pakilios mūsų vakaro nuotaikos.

Pasibaigus pirmajam veiksmui pastebėjau, kad jis pasidarė mieguistas. Buvo jau po devintos — laikas, kai jis eina miegoti. Kartą

Cukrinis Rėjus man minėjo, kad sapnuose vis dar groja. „Kokie laimingi yra tie, kurie taip gali“, — pagalvojau.

Taip pat jau buvo laikas pažvelgti į akis žmogui, pasiuntusiam į aną pasaulį Andželą Benton. Neturėjau ženklelio ir jokių įgaliojimų. Tačiau žinojau tiesą ir buvau įsitikinęs, kad jai atstovauju. Kad galiu kalbėti jos vardu. Rytoj rytą jie visa tai perims iš manęs ir man beliks stebėti, kas vyks toliau. Iki ryto dar turėjau laiko ir nesiruošiau važiuoti namo. Norėjau susitikti su Linusu Simonsonu ir pažiūrėti, kas jis per paukštis. Jis turėjo žinoti, kas jį demaskavo. Norėjau suteikti jam galimybę pasiaiškinti dėl Andželos Benton.

Privažiavęs prie „Nuostabiojo amžiaus“, palikau Cukrinį Rėjų snausti automobilyje, o pats nuėjau pasikviesti į pagalbą pensionato tarnautoją. Pakankamai prisikamavau, kol įkėliau senuką į automobilį, kai išėjome iš „Keptos bulvės“.

Švelniai pajudinau Cukrinį Rėjų už peties. Iškėlėme jį ant šaligatvio ir nunešėme į jo kambarį. Sėdėdamas apsiblausęs ant lovos jis paklausė, kur buvau.

— Kartu su tavimi, Cukrini Rėjau.

— Mokeisi groti?

— Naudojuosi kiekviena proga.

Supratau, kad jis, ko gero, jau pamiršo mūsų šio vakaro išvyką. Jam galėjo pasirodyti, kad tai tebuvo mūsų repeticija. Nuliūdau supratęs, kad jis ima prarasti atmintį.

— Turiu eiti, Cukrini Rėjau. Reikia dar kai ką nuveikti.

— Gerai, Henri.

— Aš Haris.

— Aš taip ir sakiau.

— Eisi miegoti ar nori, kad įjungčiau televizorių?

— Ne. Įjunk televizorių. Dar nesinori miego.

Įjungiau prie sienos pritvirtintą televizorių. Rodė CNN žinias. Cukrinis Rėjus paprašė palikti jį vieną. Atsisveikindamas švelniai spustelėjau jam petį ir pasukau durų link.

— „Prašmatnus gyvenimas“, — tarstelėjo jis man pavymui.

Atsisukau ir pažvelgiau į jį. Jis nusišypsojo. „Prašmatnus gyvenimas“ buvo paskutinė daina, kurios šįvakar klausėmės. Jis dar neprarado atminties.

— Man patinka ta daina, — pasakė jis.

— Ir man.

Palikau jį paskendusį prisiminimuose apie prašmatnų gyvenimą ir išėjau į nakties tamsą susitikti su karaliumi ir pasikalbėti apie atimtą gyvenimą. Ginklo neturėjau, tačiau baimės nejutau. Jaučiausi palaimingai, nes savo širdyje nešiausi paskutiniąją Andželos Benton maldą.

38

Truputį po dešimtos priėjau prie „Nato“ baro Čerokio gatvėje durų. Baras stovėjo per pusę kvartalo nuo Holivudo bulvaro. Buvo dar anksti, tačiau lauke niekas nelaukė. Nesimatė durininko, kuris nuspręstų, ką įleisti, o ko — ne. Tarpduryje nestovėjo niekas, kas turėtų rinkti pinigus už įėjimą. Viduje buvo beveik tuščia.

Anksčiau „Nato“ baras buvo žinomas kaip mėgstančių išgerti lankytojų susibūrimo vieta. Negalėčiau jo pavadinti susitikimų vieta, nebent vertėtų paminėti, kad viduje nuolat trainiodavosi prostitutės. Tai nebuvo vieta, kurioje rinktųsi turtingi klientai. Čia žmonės rinkdavosi paprasčiausiai išgerti. Įėjęs pamačiau blizgančius metalo bei brangaus medžio paviršius ir supratau, kad tai niekuo nebeprimena ir nebeprimins senojo baro. Nesvarbu, kiek norinčiųjų patekti stovėjo eilėje atidarymo vakarą — man buvo aišku, kad šis baras neturi ateities. Supratau tai, pabuvęs viduje vos penkiolika sekundžių. Ši vieta buvo pasmerkta dar prieš suplakant pirmąjį martinio kokteilį ir paduodant jį ant juodos servetėlės.

Pasukau tiesiai prie baro, kur stovėjo trys baro tarnautojai, panašūs į Kalifornijos malonumų išlepintus turistus iš Floridos.

Barmenė buvo aukšta ir liekna. Ji mūvėjo juodus džinsus ir vilkėjo aptemptus marškinėlius, pro kuriuos išsišovę styrojo krūtų speneliai. Ant vieno jos bicepsų juodu tušu buvo ištatuiruota gyvatė, iškišusi raudoną liežuvį, kuris siekė sulenkimą per alkūnę. Tatuiruotė buvo atlikta neprofesionaliai, matėsi adata padarytos duobutės. Merginos plaukai buvo trumpesni už mano, o ant kaklo kabančioje plokštelėje buvo išgraviruotas baro numeris. Nejučia palyginau jos kaklą su Eleonoros kaklu, kuriuo žavėjausi praėjusią naktį.

— Įėjimo mokestis — dešimt dolerių, — pasakė barmenė. — Ko pageidautumėte?

Prisiminiau, kad žurnale buvo rašoma apie dvidešimties dolerių mokestį.

— Už ką toks mokestis? Šita vieta nyki.

— Apsidairykite ir suprasite, už ką.

Jokiu judesiu neparodžiau, kad ketinu mokėti. Pasilenkiau per baro viršų ir tyliai paklausiau:

— Kur Linusas?

— Šįvakar jo čia nėra.

— Kur jis? Turiu su juo pasikalbėti.

— Greičiausiai „Čete". Ten jo kabinetas. Iki vidurnakčio jis paprastai būna ten. Ar nesiruošiate palikti dešimtinės?

— Ne. Aš išeinu.

Barmenė susiraukė:

— Jūs policininkas, tiesa?

Išdidžiai nusišypsojau.

— Jau dvidešimt aštuoneri metai.

Iki išėjimo į atsargą buvau išdirbęs apie dvidešimt aštuonerius metus. Pagalvojau, kad man būtų paranku, jeigu mergina paskambintų ir perspėtų Linusą. Išsitraukiau iš kišenės dešimtinę ir numečiau jai:

— Tai ne įėjimo mokestis. Tai tau. Susitvarkyk plaukus.

Ji plačiai nusišypsojo. Taip plačiai, kad skruostuose išryškėjo gražios duobutės. Mergina sugriebė dešimtinę:

— Ačiū, tėtuši.

Nusišypsojau ir išėjau.

Užtrukau penkiolika minučių, kol nuvažiavau iki „Četo“ baro Santa Monikos gatvėje netoli La Brėjos. „Los Andželo žurnale“ straipsnio pabaigoje buvo nurodytas adresas kartu su visais kitais Keturiems karaliams priklausančių barų adresais.

Ir čia prie durų nelaukė jokia eilė. Pagalvojau, kad nejaugi užtenka akiplėšiškai pasiskelbti reklaminiuose turistiniuose leidiniuose, kad liktum pasmerktas. Četas buvo beveik tiksli „Nato“ baro kopija. Netgi barmenė buvo tokia pat aukšta ir liekna. Gal tik tatuiruotės ir krūtų speneliai buvo ne tokie įspūdingi. Vienintelis dalykas, kuris man čia patiko, buvo muzika. Man įėjus, skambėjo Četo Beikerio „Rami liepsna“. Pagalvojau, kad Karaliai turi bent jau muzikinį skonį.

Barmenė spindėjo išoriniu grožiu — aukšta, liekna, juodai apsirengusi. Ant vieno jos bicepso buvo ištatuiruotas Merilin Monro veidas ir užrašas:“Su gimtadieniu, pone prezidente“.

— Jūs tas policininkas? — paklausė ji, man dar nespėjus nieko pasakyti.

— Atrodo, kalbėjotės su savo sesute. Ji tikriausiai sakė jums, kad nemoku už įėjimą.

— Kažką minėjo.

— Kur Linusas?

— Savo kabinete. Perspėjau, kad ateisite.

— Malonu.

Eidamas nuo baro stabtelėjau ir mostelėjęs į tatuiruotę paklausiau:

— Tavo mamytė?

— Prieikit arčiau ir pasižiūrėkit pats.

Pasilenkiau per barą. Mergina sulenkė alkūnę. Raumenys įsitempė. Jai įtempiant ir atleidžiant bicepsą, Merilin žandai išsipūsdavo ir susitraukdavo.

— Ar neatrodo, kad ji čiulpia? — paklausė barmenė.

— Įspūdinga, — atsakiau. — Esu tikras, kad tai demonstruoji visiems vaikinams.

— Negi tai neverta dešimties dolerių?

Jau buvau besakąs jai, kad žinau tokių vietų, kur už dešimt dolerių galima tai gauti iš tikrųjų, ne tik pasižiūrėti, bet nutylėjau ir nuėjau į salę už baro. Šonuose buvo durys į poilsio kambarius. Ant vienų durų perskaičiau užrašą: „Tik administracijai". Nepasibeldęs atidariau jas ir nuėjau koridoriumi. Iš abiejų pusių vėlgi pamačiau daug durų. Ant trečių durų pastebėjau užrašą „Linusas". Ir šį kartą nepasibeldęs atidariau duris.

Linusas sėdėjo už netvarkingo stalo. Pažinau jį iš nuotraukos žurnale. Ant stalo stovėjo škotiško viskio butelis ir taurė. Juoda oda apmuštame fotelyje sėdėjo vyras, kurį pagal nuotrauką žurnale supratau esant vieną iš jo partnerių, Džeimsą Olifantą. Jis sėdėjo susikėlęs kojas ant žurnalinio stalelio ir, rodės, jam buvo visai nė motais, kad atėjo policininkas.

— Ei, policininke, — pasakė Linusas, mostelėdamas užeiti. — Uždaryk duris.

Įėjau į vidų ir prisistačiau. Prisistatydamas nepaminėjau, kad esu policininkas.

— Aš esu Linusas, čia — Džimas. Kas atsitiko? Kuo galėtume padėti?

Ištiesiau rankas, tarsi norėdamas parodyti, kad neturiu ko slėpti.

— Nesu tikras, ar galėtumėte man kuo nors padėti. Tenorėjau užeiti ir prisistatyti jums. Tiriu Andželos Benton bylą, kuri, kaip žinote, susijusi su Los Andželo banko apiplėšimu, todėl ir esu čia.

— O, žmogau. Los Andželo banko apiplėšimas jau seniai nugrimzdęs užmarštin.

Jis pažvelgė į savo partnerį ir nusikvatojo.

— Tai buvo seniai, tarsi praeitame gyvenime. Nenoriu viso to prisiminti. Tai nemalonūs prisiminimai.

— Na, bet jums jie ne tokie nemalonūs, kaip Andželai Benton.

Simonsonas staiga surimtėjo ir pasilenkė per stalą:

— Norėčiau žinoti, ką tu čia veiki. Tu ne policininkas. Polici-

ninkai vaikšto po du. Jeigu esi policininkas, tuomet veiki neteisėtai. Ko iš manęs nori? Parodyk ženklelį.

— Aš ir nesakiau, kad turiu ženklelį. Buvau policininkas, bet jau nebesu. Tiesą sakant, negi neprisimeni manęs iš, kaip sakei, ano gyvenimo?

Simonsonas metė į Olifantą savimi patenkinto žmogaus žvilgsnį ir paklausė:

— Iš kur?

— Tą dieną, kai gavai į šikną, aš irgi ten buvau. Kalbu apie kulką. Tačiau tu taip raičiojaisi ir rėkei, kad tikriausiai manęs neįsidėmėjai.

Simonsono akys išsiplėtė. Jis mane pažino. Atpažino ne kaip asmenį, bet kaip tą, kuris buvo ten ir kai ką padarė.

— Po velnių! Tai tu! Tai tu nušovei...

Jis vos susilaikė, nepasakęs vardo. Simonsonas pasisuko į Olifantą:

— Tai jis nušovė vieną iš plėšikų.

Pažiūrėjau į Olifantą. Iš jo veido supratau, kad jis mane pažino. Jo žvilgsnyje mačiau pyktį ir neapykantą.

— Tiksliai nežinoma, ar jis žuvo, nes nusikaltėliai taip ir nebuvo rasti. Tačiau tikiuosi, kad pataikiau. Tas vaikinas buvau aš.

Visa tai pasakiau išdidžiai šypsodamasis. Su tokia išraiška veide atsisukau atgal į Simonsoną.

— Kam tu dirbi? — paklausė jis.

— Kam? Tam, kuris nesustos. Nė akimirkai. Tam, kuris nori išsiaiškinti, kas patiesė Andželą Benton. Tam, kuris arba viską išsiaiškins, arba žus, tačiau nesustos.

Simonsonas vėl arogantiškai nusišypsojo:

— Linkiu judviem sėkmės, pone Bošai. Manau, kad jums jau laikas eiti, nes mes turime reikalų.

Linktelėjau jam ir pažvelgiau Olifantui į akis taip rūsčiai, kaip į nieką gyvenime dar nebuvau žiūrėjęs.

— Tikiuosi, dar susitiksime, vaikinai.

Išėjau atgal į salę ir pasukau prie baro. Dabar Četas Beikeris dainavo „Mano mielas Valentinai". Eidamas durų link pamačiau, kaip barmenė rodo savo bicepsą dviem vyrams, sėdintiems prie baro, kur neseniai stovėjau aš. Jie juokėsi. Pažinau juos iš nuotraukos žurnale. Tai buvo likusieji du karaliai.

Pamatę mane, jie liovėsi juokęsi. Eidamas pro duris, jaučiau jų žvilgsnius, įremtus man į nugarą.

39

Pakeliui į namus stabtelėjau prie ištisą parą veikiančios Ralfo parduotuvės Saulėlydžio bulvare ir nusipirkau pakelį kavos. Nemaniau, kad miegosiu, laukdamas susitikimo rytojaus rytą.

Kylant į kalną, kelias buvo toks vingiuotas, kad pro galinio vaizdo veidrodėlį buvo neįmanoma pastebėti, ar kas nors neseka. Tik maždaug pusiaukelėje ties vienu ne tokiu stačiu posūkiu galėjau pro dešinį šoninį veidrodėlį apžvelgti kiek ilgesnę kelio atkarpą už savęs. Turėjau įprotį šioje vietoje sumažinti greitį ir apsidairyti.

Šį vakarą sumažinau greitį labiau ir ilgiau nei paprastai stebėjau kelią pro veidrodėlį. Nemaniau, kad mano apsilankymas „Četo" bare galėjo būti suprastas kitaip nei grasinimas. Ir neapsirikau. Netrukus pastebėjau ties posūkiu pasirodžiusį automobilį išjungtomis šviesomis. Nuspaudžiau akceleratorių ir lėtai padidinau greitį. Pasukęs už kito posūkio, spustelėjau greičio pedalą ir gerokai nutolau nuo persekiotojų. Greitai privažiavau prie namų, įvariau automobilį į prišlietą prie namo stoginę ir pasiėmęs krepšelį su produktais skubiai išlipau. Nuėjau į tamsiausią stoginės kampą ir ėmiau laukti. Pirma

išgirdau, paskui pamačiau pro šalį pravažiuojantį vilkiką. Tai buvo ilgas jaguaras. Kažkas ant galinės sėdynės prisidegė cigaretę, ir liepsnos šviesoje pamačiau, kad automobilis pilnas žmonių. Manęs atvažiavo keturi nakties karaliai.

Jaguarui pravažiavus pamačiau, kaip krūmus apšvietė raudona šviesa. Tai reiškė, kad tik pravažiavę mano namą jie sustojo. Pasukau prie durų į virtuvę ir įėjau vidun, prieš tai įsitikinęs, kad jas užrakinau.

Tokiais momentais žmonės be ženklelių kviesdavo į pagalbą policiją. Tokiomis akimirkomis jie apimti nevilties desperatiškai šnibždėdavo į ragelį: *„Dėl Dievo meilės, paskubėkite! Jie visai čia pat!“* Ar turėčiau policininko ženklelį, ar ne, žinojau, kad egzistuoja tik vienas pasirinkimas. Aš laikiau tai asmeniniu reikalu ir man buvo nusispjaut, ar turiu kokius nors įgaliojimus, ar ne.

Nuo to laiko, kai išeidamas iš darbo Holivudo nuovadoje palikau savo ženklelį ir tarnybinį ginklą, nebuvau laikęs rankoje pistoleto. Tačiau turėjau asmeninį „Glock P7“, kurį įsigijau savigynai. Jį laikiau įvyniojęs į tepaluotą audinį ir paslėpęs dėžutėje sieninėje spintoje miegamajame. Krepšelį su pirkiniais pastačiau ant grindų ir nedegdamas šviesos nuėjau prieškambariu į miegamąjį.

Vos tik pravėriau spintos duris, mane visu svoriu užgriuvo kažkoks vyras, kuris, matyt, laukė manęs. Trenkiausi į sieną priešais ir susmukau. Akimirksniu jis atsidūrė ant manęs ir įrėmė man į gerklę pistoletą. Vargais negalais pakėliau akis ir blyškioje šviesoje, sklindančioje pro atviras balkono duris, pažinau užpuoliką.

— Miltonai. Ką, po...

— Užsičiaupk, šunsnuki. Ką, nesitikėjai manęs čia sutikti? Negi manei, kad po to, kai sumaišei mane su purvu, aš viską taip ir paliksiu?

— Nesuprantu, apie ką kalbi. Paklausyk, čia yra žmonės, kurie...

— Užsičiaupk. Duokš diskelius. Man reikalingi originalai. Supratai?

— Paklausyk pagaliau! Čia ateina žmonės, kurie nori...

Jis taip stipriai įrėmė vamzdį man į gerklę, kad turėjau nutilti. Mane nutvilkė skausmas. Miltonas laikė įrėmęs ginklą pasilenkęs virš manęs taip, kad jaučiau jo alsavimą.

— Čia tavo ginklas, Bošai. Ir tu pateksi į savižudžių sąrašą, jeigu...

Staiga pasigirdo trenksmas prieškambaryje. Supratau, kad lauko durys išlėkė su visais rėmais. Pasigirdo žingsniai. Miltonas nušoko nuo manęs ir žengė pro miegamojo duris į prieškambarį. Beveik tuo pačiu metu pasigirdo šūvis, ir Miltonas buvo nublokštas atgal prie sienos. Jo akys išsiplėtė iš siaubo, kai jis suprato, kad miršta. Jis sukniubo ant grindų, pėdomis atstumdamas kilimėlį, dengusį grindyse buvusį įėjimą į rūsį.

Supratau, kad jie apsiriko. Turėjau ne daugiau kaip keletą sekundžių. Persiverčiau ir puoliau prie stiklinių balkono durų. Praverdamas duris, išgirdau persigandusį balsą iš prieškambario:

— Tai ne jis!

Man darant duris, jos sugirgždėjo, tarsi protestuodamos dėl to, kad buvo per mažai varstomos. Pripuoliau prie balkono krašto ir mikliai nušokau per turėklus tarsi kaubojus ant pavogto žirgo. Kabėdamas dvidešimties pėdų aukštyje virš akmenuotos žemės, palindau po balkonu ir blausioje mėnulio šviesoje ėmiau dairytis artimiausio metalinio atraminio namo stulpo, kuris laikė balkoną ir namą nuo kalno pusės. Gerai žinojau namo planą, nes rekonstruojant jį po žemės drebėjimo devyniasdešimt ketvirtaisiais, pats prižiūrėjau darbus.

Taip kabėdamas, turėjau pasiekti artimiausią atraminį stulpą, iki kurio buvo apie šešetą pėdų. Apsivijau jį rankomis bei kojomis ir nušliaužiau žemyn. Pasiekęs žemę, balkone virš savęs išgirdau balsus:

— Jis apačioje! Jis nusileido į apačią!

— Kur? Nematau!

— Jis ten! Judu bėkite žemyn. Mes saugosime gatvę.

Tupėjau ant žemės po balkonu. Žinojau, kad jeigu išlįsiu iš savo slėptuvės ir bandysiu atvira veja nusigauti iki artimiausios gatvės

ar namo, jie mane iškart pastebės. Todėl apsisukau ir ėmiau kopti į kalną už namo, ieškodamas priedangos ten. Žinojau, kad ruošiantis remontuoti vamzdynus, viršuje buvo iškastas griovys. Virš manęs taip pat turėjo būti įėjimas į prieškambarį. Tačiau jis buvo suprojektuotas kaip evakuacinis išėjimas ir užrakintas iš vidaus, todėl šiuo momentu iš to neturėjau jokios naudos.

Palypėjau kalnu aukštyn, susiradau griovį ir įsiritau į jį. Apgraibomis ėmiau ieškoti ko nors, ką galėčiau panaudoti kaip ginklą. Aptikau tik keletą vamzdžio gabalų. Nieko geresnio neradęs, išsirinkau vieną kampainį.

Po balkonu pamačiau du šešėlius, sėlinančius palei atramas. Mėnesienoje spindėjo pistoletų plienas. Kritus atspindžiui pastebėjau, kad vienas iš užpuolikų su akiniais. Prisiminiau jį iš nuotraukos. Tai buvo Bernardas Benksas, tarp naktinių pramogų mėgėjų žinomas kaip B. B. Karalius. Man išeinant iš „Četo“, jis stovėjo prie baro.

Šešėliai susišnibždėjo tarpusavyje ir išsiskyrė. Vienas nusileido žemyn ir pasuko į kairę už namo, kitas ėjo toliau. Tai buvo taktinis sumanymas tikintis, kad pateksiu į spąstus.

Aš buvau virš Benkso. Iš kanjono apačios sklindančioje šviesoje jo siluetas atrodė labai didelis. Mus skyrė penkiolika pėdų, tačiau aš neturėjau jokio ginklo, išskyrus seno, aprūdijusio vamzdžio gabalą. Tačiau man pakako ir tiek. Vietnamo požemiuose buvo tekę atsidurti ir kur kas sudėtingesnėse situacijose. Kartą praleidau visą naktį dramblių ganykloje, visur aplink šmirinėjant priešo kareiviams. Be to, daugiau kaip dvidešimt penkerius metus praleidau miesto gatvėse, nešiodamas policininko ženklelį. Šitas vaikinas neturėjo kelti didesnių sunkumų. Buvau tikras, kad nė vienas jų nesugebės man rimtai pasipriešinti.

Kai Benksas pasilenkė apžiūrėti po juo esantį kanjono šlaitą, atsistojau griovyje ir sviedžiau vamzdžio gabalą į dešinę nuo jo. Krūmai sušlamėjo, tarsi per aukštą žolę būtų nubėgęs koks žvėrelis. Benksui atsisukus ir nutaikius pistoletą į garsą, nusileidau nuo griovio ir pradėjau artintis prie jo, visą laiką slapstydamasis už namo atramų.

Priėjau prie arčiausiai jo stovėjusios atramos. Benksas vis dar

stovėjo nusisukęs į krūmą. Man pavyko jį suklaidinti. Kai jis atsisuko, jau buvo per vėlu. Kairės rankos kumščiu trenkiau jam į tarpuakį, o dešine pagriebiau ginklą ir uždėjau pirštą ant gaiduko. Tiesą sakant, taikiau jam į burną, tačiau pataikiau į tarpuakį. Nuo smūgio jo akiniai lūžo pusiau, o jis pats susvirduliavo. Staigiu judesiu apsukau jį šimto aštuoniasdešimties laipsnių kampu ir trenkiau veidu į vieną iš atramų. Pasigirdo duslus garsas, ir jis susmuko kaip maišas ant žemės.

Užsikišau ginklą už kelnių diržo ir apsukau jį. Mėnulio šviesoje jo kraujas atrodė juodas. Greitai pasodinau jį, atremdamas nugara į atramą. Sulenkiau jo kelius, ant jų uždėjau rankas ir nuleidau galvą.

Netrukus iš apačios išgirdau šaukiant:

— Ei, Bybai! Sučiupai jį?

Pasitraukiau nuo Benkso ir pasislėpiau krūmuose už kokių dešimties pėdų. Išsitraukiau ginklą. Mėnulio šviesoje negalėjau įžiūrėti jo modelio. Pistoletas buvo juodo metalo, be saugiklio. Greičiausiai toks pats, kaip mano. Staiga pagalvojau, kad, ko gero, tai ir buvo mano pistoletas. Tas pats, kurį Miltonas buvo įrėmęs man į kaklą ir kurį vėliau paėmė Benksas.

Išgirdau ateinant kitą vyrą. Jis artinosi man iš kairės ir, norėdamas pasiekti savo bendrą, turėjo praeiti per penkias pėdas nuo manęs. Palaukiau, kol gerai išgirdau jo žingsnius ir supratau, kad jis arti.

— Ką čia veiki, Benksai? Kelkis, šunsnuki, ir...

Jis nutilo, pajutęs į kaklą įremtą pistoleto vamzdį.

— Mesk ginklą arba nudėsiu vietoje.

Išgirdau, kaip ant žemės nukrito pistoletas. Laisva ranka sugriebiau įsibrovėlį už apykaklės, apsukau jį ir įstūmiau po balkonu, kur mūsų niekas negalėjo pamatyti iš viršaus. Mus apšvietė šviesos, sklindančios iš po mumis esančio greitkelio bei kanjono. Tai buvo ketvirtasis Karalius. Nuotraukoje jis buvo persimetęs per petį padavėjo rankšluostį. Niekaip negalėjau prisiminti jo vardo. Man išeinant iš „Četo“, jis sėdėjo su Benksu prie baro.

— Koks tavo vardas, šikniau?

— Džimis Fazio. Paklausykite, aš...

— Užsičiaupk.

Jis nutilo. Pasilenkiau ir sušnibždėjau jam į ausį:

— Pažvelk į šviesas. Tu mirsi čia, Džimi Fazio. Šitos šviesos yra paskutinis dalykas, kurį matai savo gyvenime.

— Prašau...

— Prašau? Ar tai prieš mirtį sakė ir Andžela Benton? Ar ji tau sakė „prašau"?

— Ne, prašau, ne, aš ten nebuvau.

— Įtikink mane.

Jis tylėjo.

— Tada mirsi.

— Patikėkite, prašau, manęs ten nebuvo. Ją nužudė Linusas ir Vonas. Tai buvo jųdviejų sumanymas, mums jie apie tai nieko nesakė. Negalėjome tam sutrukdyti, nes apie tai nežinojome.

— Pasakok. Esi dar gyvas tik todėl, kad kalbi.

— Todėl mes nušovėme Voną. Linusas sakė, kad turėjome taip pasielgti, nes jis ruošėsi pasiglemžti pinigus, o kaltę dėl merginos nužudymo suversti Linusui.

— Kodėl Linusas buvo pašautas? Ar tai buvo sumanyto plano dalis?

Fazio papurtė galvą.

— Tai nebuvo numatyta. Tačiau mes sumąstėme, kad galime tuo pasinaudoti kaip priedanga įsigyjant klubus.

— Taip. Gerai sugalvojote. O kas nutiko Martai Gesler ir Džekui Dorsiui?

— Kam?

Dar stipriau įrėmiau pistoleto vamzdį jam į kaklą.

— Aš negaliu...

— Fazai! Tu, prakeiktas baily!

Balsas sklido iš viršaus. Pakėliau akis ir pamačiau vyrą, persisvėrusį per balkono kraštą. Jis taikėsi į mus ginklu. Paleidau savo auką ir kritau į kairę tuo metu, kai pasigirdo šūviai. Šaudė Olifantas. Šaudydamas jis kažką šaukė. Šaukė ir šaudė aklai. Rikošetu atsimušdamos į namo atramas, kulkos apšvietė visą plotą aplink mūsų priedangą.

Staigiai iššokau iš už vienos atramos ir vieną po kito paleidau tris šūvius. Olifantas liovėsi šaudęs. Supratau, kad pataikiau. Mačiau, kaip jis išmetė iš rankų ginklą ir praradęs pusiausvyrą nukrito žemyn iš dvidešimties pėdų aukščio. Kūnas sunkiai žnektelėjo į krūmus.

Apsidairiau ieškodamas Fazio. Jis gulėjo ant žemės šalia Benkso peršautas į krūtinę, tačiau dar gyvas. Buvo pernelyg tamsu, jog galėčiau matyti jo akis, tačiau jaučiau, kad jos buvo plačiai išplėstos, kupinos išgąsčio ir maldaujančios pagalbos. Suėmiau jį už smakro ir atsukau į save:

— Gali kalbėti?

— Skauda...

— Skauda, sakai? Papasakok man apie FTB agentę. Kur ji? Ką jai padarėte?

— Mmmm...

— Kas nušovė policininką? Irgi Linusas?

— Linusas...

— Taip ar ne? Linusas?

Jis neatsakė. Mačiau, kad miršta. Lengvai paplekšnojau jam per skruostus, paskui pakračiau už apykaklės:

— Nagi! Dar palūkėk. Ar tai reiškia „taip"? Fazio, ar policininką nušovė Linusas Simonsonas?

Viskas. Jis mirė. Staiga už nugaros išgirdau balsą:

— Manau, kad jis norėjo pasakyti „taip".

Atsisukau. Prieš mane stovėjo Simonsonas. Jis rado įėjimą į rūsį ir nusileidęs užėjo man už nugaros. Rankose jis laikė nupjautvamzdį. Lėtai atsistojau, padėjęs savo pistoletą ant žemės šalia Fazio kūno, ir pakėliau į viršų rankas. Žingtelėjau atgal šlaitu žemyn.

— Kiekvienas gyvas policininkas — tikras galvos skausmas, — ištarė Simonsonas. — Reikia kuo greičiau su visu tuo baigti.

Žengiau dar žingsnį atgal, tačiau sulig kiekvienu mano žingsniu atgal Simonsonas žengdavo žingsnį pirmyn. Šautuvo vamzdis buvo vos per tris pėdas nuo manęs. Puikiai supratau, kad menkiausias judesys, ir aš — lavonas. Viskas, ką galėjau padaryti — pabandyti laimėti laiko. Kaimynai turėjo išgirsti šūvius ir iškviesti policiją.

Simonsonas nutaikė šautuvą man į širdį:

— Noriu pasimėgauti tavo mirtimi. Tai už Kozį.

— Kozį? — paklausiau, nors nutuokiau, apie ką jis kalba. — Kas, po velnių, tas Kozis?

— Tu jį sužeidei. Jam pataikė tavo paleistos kulkos. Jis neatlaikė.

— Kas jam nutiko?

— O kaip tu manai? Jis mirė furgone.

— Palaidojai jį? Kur?

— Ne aš. Tą dieną buvau mažumėlę užsiėmęs, atsimeni? Jie jį palaidojo. Kozis mėgo plaukioti valtimis. Galima sakyti, kad jie palaidojo jį jūroje.

Žingtelėjau dar žingsnį atgal, išeidamas iš po balkono. Simonsonas ėjo iš paskos. Jeigu atvyktų policininkai, jie galėtų jį pričiupti iš viršaus.

— Kas atsitiko FTB agentei? Ką jūs padarėte Martai Gesler?

— Matai, kai Dorsis papasakojo man apie ją ir savo planą, iš karto supratau, ką turiu daryti. Noriu pasakyti, kad reikėjo jį...

Nupjautvamzdis staiga pakilo į viršų. Simonsonui žengus, jo koja slystelėjo, ir jis griuvo ant nugaros. Kaip laukinis puoliau ant jo. Raičiojomės norėdami pagriebti šautuvą. Jis buvo jaunesnis ir stipresnis už mane, todėl netrukus atsidūrė viršuje. Tačiau jis buvo ne toks patyręs.

Kairiąja ranka laikiau sugriebęs už vamzdžio, o kita — už gaiduko saugiklio. Man pavyko įsprausti pirštą tarp saugiklio ir jo piršto. Užsimerkiau, ir prieš akis iškilo Andželos Benton rankos. Vaizdas, kuris nuolat persekiojo mane atmintyje ir sapnuose. Sutelkiau visą jėgą į kairiąją ranką ir pastūmiau. Šautuvo vamzdis pakilo. Užsimerkiau ir patraukiau pirštą nuo saugiklio. Trenkė šūvis. Gyvenime nebuvau girdėjęs tokio didelio garso. Veidą nudegino karštis. Atsimerkiau ir pažvelgiau į Simonsoną. Jo veidas buvo sudarkytas.

Jis nusirito nuo manęs. Iš kruvino mėsos gabalo, kuriuo virto jo veidas, pasigirdo kažkoks neaiškus gargaliavimas. Simonsono kojos

sutirtėjo, tarsi bandytų važiuoti nematomu dviračiu. Jis nuvirto ant nugaros, jo rankos tvirtai susigniaužė į kumščius ir jis sustingo.

Lėtai atsisėdau, mėgindamas susivokti, kas atsitiko. Paliečiau rankomis veidą ir įsitikinau, kad jis nesužeistas, tik šiek tiek apdegintas parako. Ausyse spengė ir kurį laiką negirdėjau greitkelyje automobilių keliamo triukšmo.

Krūmuose pamačiau kažką spindint. Ištiesiau ranką paimti. Tai buvo nepradėtas gerti mineralinio vandens butelis. Supratau, kad Simonsonas paslydo ant to paties butelio, kuris prieš keletą dienų iškrito iš balkono. Tai išgelbėjo man gyvybę. Atsukau kamštelį ir išpyliau vandenį sau ant veido, nuplaudamas kraują ir svilėsius.

— Nė iš vietos!

Pakėliau galvą. Balkone, persisvėręs per turėklus, stovėjo vyras, nutaikęs į mane pistoletą. Mėnulio šviesoje suspindėjo ženklelis ant jo uniformos. Pagaliau atvyko policija. Numečiau butelį ir aukštai iškėliau rankas.

— Ramiai, — pasakiau. — Aš nejudu.

Išskėstomis rankomis atsiguliau ant nugaros, pakaušiu atsirėmiau į žolę. Giliai kvėpuodamas, godžiai traukiau į save gaivų orą. Ausyse dar spengė, tačiau jau galėjau girdėti rimstantį širdies plakimą. Pažvelgiau į tamsų paslaptingą dangų, kur mūsų laukia tie, kurie jau apleido šį pasaulį. „Dar ne laikas", — pagalvojau. Ne. Dar ne laikas.

40

Vienas policininkas stovėjo balkone, taikydamasis į mane ginklu, o kitas tuo metu nusileido pro rūsį ir ėmė artintis šlaitu žemyn prie manęs. Vienoje rankoje jis laikė prožektorių, kitoje — pistoletą. Iš jo akių matėsi, kad jis eina nežinodamas, kas jo laukia.

— Apsiversk ir sudėk rankas ant pakaušio, — paliepė jis įsitempusiu balsu.

Padariau kaip lieptas. Jis pasidėjo prožektorių ant žemės ir surakino mano rankas antrankiais. Ačiū Dievui, ne taip smarkiai kaip FTB. Pabandžiau ramiai su juo pasikalbėti:

— Noriu pasakyti jums, kad...

— Nenoriu nieko žinoti.

— Esu dirbęs Los Andželo policijos departamente. Holivudo nuovadoje. Išdirbau daugiau kaip dvidešimt penkerius metus.

— Na, ir kas iš to? Verčiau pasilaikykite tai apklausai.

Mano namas stovėjo Šiaurės Holivudo nuovados teritorijoje. Suprantama, kad jie galėjo nieko nežinoti apie mane.

— Ei! — šūktelėjo vyras iš viršaus. — Kuo jis vardu? Pašviesk į jį.

Policininkas prikišo prožektorių per pėdą nuo mano veido, apakindamas mane.

— Kuo tu vardu?

— Haris Bošas. Dirbau Žmogžudysčių skyriuje.

— Har..

— Aš jį pažįstu, Svani. Viskas gerai. Išjunk prožektorių.

Svanis nukreipė prožektorių į šalį.

— Gerai. Bet antrankius paliksime. Per apklausą išsiaiškinsime. O Dieve!

Kaip tik tuo metu jis apšvietė gulintį krūmuose kūną sudarkytu veidu. Ten dryksojo tai, kas buvo likę iš Linuso Simonsono.

— Tik neapsivemk, Svani, — pasigirdo balsas iš viršaus. — Tai nusikaltimo vaizdas.

— Eik velniop, Harvicai. Nesiruošiu apsivemti.

Girdėjau, kaip jis nuėjo apsižvalgyti. Kilstelėjau galvą, kad matyčiau, kur jis eina, tačiau krūmai buvo gana aukšti, ir aš galėjau tik girdėti. Pagal garsus spėjau, kad jis ėjo nuo vieno lavono prie kito.

— Ei! Vienas dar gyvas! Kviesk greitąją!

Nusprendžiau, kad tai turėtų būti Benksas. Ačiū Dievui. Jaučiau, kad man reikės liudininkų, kurie galėtų patvirtinti mano pasakojimą. Pagalvojau, kad tokioje situacijoje pamatęs, jog viskas žlugo, Benksas pasakys tiesą, kad tik išgelbėtų savo kailį.

Apsiverčiau ant pilvo ir atsisėdau. Policininkas klūpojo ant purvinos žemės po balkonu prie Benkso. Pažvelgęs į mane, jis pasakė:

— Neleidau tau judėti.

— Gulėdamas veidu į purvą, negaliu kvėpuoti.

— Nebandyk pajudėti dar kartą.

— Ei, Svani, — šūktelėjo iš viršaus Harvicas. — Viduje lavonas! Jis turi ženklelį. FTB.

— Viešpatie brangiausias!

— Tai jau tikrai.

Jie buvo visiškai teisūs. Tai buvo šūdinas reikalas. Per valandą čia suplūdo minios. Los Andželo policijos departamentas. Los Andželo federalinis departamentas. FTB. Žiniasklaida. Mano manymu, be-

veik visą naktį ore suko ratus šeši sraigtasparniai. Triukšmas buvo toks didelis, kad, atrodė, visur pokši šūviai.

Los Andželo federalinis departamentas pasitelkė sraigtasparnį, kad nukeltų neštuvuose gulintį Benksą. Kai jie baigė, pakviečiau medikus ir paprašiau, kad sutvarkytų mano žaizdas. Jie patepė nudegimus kažkokiu tepalu, sugirdė aspirino ir pasakė, kad žaizdos negilios ir neliks jokių randų. Jaučiausi taip, tarsi mane būtų skalpeliu sužalojęs aklas chirurgas.

Antrankiai buvo atlaisvinti tiek, kad galėčiau užlipti šlaitu ir pakilti iš rūsio į namo vidų. Viduje mane vėl surakino ir liepė sėdėti fotelyje. Sėdėdamas mačiau iš prieškambario išlindusias Miltono kojas. Prie jo triūsė ekspertai.

Kai įvykių vaizdas tapo aiškus, supratau, kad tai ganėtinai rimta. Beveik visų žinybų atstovai, atvykę į įvykio vietą, elgėsi vienodai: niūriai apžiūrėdavo Miltono kūną, net neatsigręžę į mane nueidavo per kambarį į balkoną, pažvelgdavo žemyn į gulinčius tris lavonus, paskui grįždavo atgal, netardami nė žodžio užmesdavo akį į mane ir nueidavo į virtuvę, kur kažkas jau buvo atplėšęs kavos pakelį ir be paliovos ūžė kavos virimo aparatas.

Tai truko ne mažiau kaip dvi valandas. Iš pradžių nepažinau nė vieno detektyvo, nes visi jie dirbo Šiaurės Holivudo nuovadoje. Galiausiai policininkų vadovybė nusprendė perduoti tyrimą Los Andželo policijos departamento Plėšimų ir žmogžudysčių skyriui. Kai atvažiavo vaikinai iš PŽS, pasijutau kaip senais gerais laikais. Daugumą jų pažinojau ir kadaise dirbau kartu. Tačiau tik pasirodžius Kiz Raider, buvo susiprotėta nuimti man antrankius. To piktai pareikalavo Raider. O kadangi niekas neskubėjo, ji pati išlaisvino mano rankas.

— Tau nieko neatsitiko, Hari?

— Manau, kad nieko.

— Tavo veidas raudonas ir pūslėtas. Nori, kad pakviesčiau medikus?

— Jie jau apžiūrėjo mane. Buvau per daug prisikišęs prie vamzdžio ir šūvis truputį nudegino man veidą.

— Ką galėčiau padaryti? Pakviesti advokatą ar nori pasikalbėti su manimi?

— Noriu pasikalbėti su tavimi, Kiz. Viską tau papasakosiu. Jei nenori — pakviesk advokatą.

— Nebedirbu PŽS, Hari. Juk žinai.

— Turėtum ten dirbti ir žinoti.

— Tačiau nedirbu.

— Na, kaip nori, Kiz. Arba sutinki, arba ne. Turiu gerą advokatę.

Keletą akimirkų ji mąstė.

— Gerai. Luktelėk minutėlę. Tuoj grįšiu.

Ji nuėjo į virtuvę aptarti mano pasiūlymo su vyresnybe. Laukdamas jos, pamačiau įeinantį į kambarį specialųjį agentą Džoną Pyplzą. Įėjęs jis pasilenkė virš Miltono kūno. Tada pakėlė galvą ir pažvelgė man į akis. Nebuvau tikras, ar jis norėjo mane dėl ko nors perspėti. Tačiau jis puikiai suprato, kad jo ateitis — mano rankose.

Grįžo Raider ir pasilenkė prie manęs:

— Sutarsime taip. Panašu, kad bus daug triukšmo. Tas vaikinas ant grindų dirbo antiteroristiniame padalinyje. Tai viską keičia. Čia įsipainiojęs FTB, todėl jie nepaleis mūsų iš akių.

— Gerai. Padarysime štai kaip. Aš viską papasakosiu tau ir vienam agentui. Noriu, kad tai būtų Rojus Lindelas. Pažadink jį ir atvežk čia. Ir tada aš viską papasakosiu. Papasakosiu tau ir Rojui. Jeigu ne — kviečiu advokatę, ir tegul žinosi.

Ji linktelėjo, apsisuko ir vėl grįžo į virtuvę. Pastebėjau, kad kambaryje nebėra Pyplzo, tačiau kada jis išėjo — nepastebėjau.

Šį kartą Raider užtruko pusvalandį. Kai grįžo, jos veido išraiška buvo griežta. Iš Kiz laikysenos supratau, kad mano sąlygos priimtos. Matyt, bent jau Los Andželo policijos departamentas bylą patikėjo jai.

— Važiuosime į Šiaurės Holivudo nuovadą. Gausime ten kambarį. Mūsų pokalbis bus įrašinėjamas. Lindelas jau pakeliui. Ir visi bus patenkinti.

Taip būna visada. Norėdamas ką nors padaryti, turi pirmiausia

praeiti departamento ir Vidaus organų cenzūrą. Ačiū Dievui, kad nebepriklausau tai sistemai.

— Galime eiti, Hari, — pasakė Raider. — Aš tave nuvešiu.

Atsistojau ir tariau:

— Dar norėčiau nueiti į balkoną apsidairyti.

Ji leido. Nuėjau į balkoną ir persisvėręs per turėklus pažvelgiau žemyn. Apačioje plieskė ryškios lempų šviesos. Šlaitas atrodė kaip skruzdėlynas, kuriame triūsė ekspertai. Medikai apžiūrinėjo lavonus. Virš įvykio vietos triukšmingai suko ratus sraigtasparniai. Supratau, kad nuo šiol apie bet kokį kaimynų prielankumą savo atžvilgiu galiu pamiršti.

— Žinai ką, Kiz?

— Ką, Hari?

— Manau, kad laikas parduoti šią vietą.

— Ko gero, Hari. Linkiu sėkmės.

Ji paėmė mane už parankės ir patraukė nuo balkono krašto.

41

Šiaurės Holivudo nuovados pastatas buvo naujausias mieste. Jį statė po žemės drebėjimo ir riaušių, susijusių su Rodniu Kingu. Išore nuovada priminė tvirtovę, galinčią atlaikyti tiek tektoninius, tiek ir socialinius smūgius. Vidus buvo įrengtas jaukiai ir šiuolaikiškai. Mane pasodino už stalo erdviame apklausų kambaryje. Niekur nemačiau nei mikrofonų, nei kamerų, tačiau žinojau, kad jų yra. Taip pat žinojau, kad turiu būti atsargus. Supratau, kad pasielgiau neprotingai. Jeigu per ketvirtį amžiaus, praleisto policijoje, ko nors išmokau, tai buvo tai, kad be advokato su policininkais kalbėtis negalima. O dabar aš pasielgiau kaip tik priešingai. Jaučiausi esąs pasirengęs būti atviras dviem žmonėms, kuriais tikėjau ir maniau, kad jie nori man padėti. Bet ne tai svarbiausia. Svarbu tai, kad pokalbis bus įrašinėjamas. Turėjau būti atsargus, kad nepasakyčiau ko nors, kas galėtų būti panaudota prieš mane po to, kai įrašą išklausys tie, kurie nėra draugiškai nusiteikę mano atžvilgiu.

Kizmin Raider pradėjo, pasakydama mūsų visų vardus ir pavardes, nurodydama dieną, laiką bei vietą ir perskaitydama mano konstitucinę teisę pasikviesti advokatą arba nieko nesakyti, jeigu to

noriu. Paskui ji paprašė, kad žodžiu ir raštu patvirtinčiau, jog supratau savo teises ir savo noru jų atsisakau. Taip ir padariau. Gerai buvau ją išmokęs.

Tada Raider perėjo prie reikalo.

— Taigi, Hari, ką gali pasakyti mums apie tai, kad tavo namuose rasti keturi lavonai, vienas iš jų — federalinio agento, o dar vienas žmogus ištiktas komos?

— Du iš jų nužudžiau besigindamas. Ir sužeidžiau tą vaikiną, kuris dabar ištiktas komos.

— Pasakok, kaip viskas buvo.

Pradėjau nuo „Keptos bulvės". Papasakojau apie Cukrinį Rėjų, kvartetą, portjė, barmenes ir jų tatuiruotes. Netgi apibūdinau, kaip atrodė kasininkas, kuriam sumokėjau už kavą Ralfo parduotuvėje. Pasakojau visas smulkmenas, kurias tik galėjau prisiminti, kad viską patikrinę jie patikėtų manimi. Iš patirties žinojau, kad pokalbių atpasakojimas yra sunkiai įrodomas. Todėl jeigu pasakoji apie tai, kas, ką ir kaip kalbėjo, ypač jei tie žmonės jau negyvi, tai verčiau savo pasakojime minėk kuo daugiau smulkmenų, kurias galima lengvai patikrinti ir įrodyti. Galimybė išsigelbėti slypi smulkmenose.

Taigi pasakojau viską iki menkiausių smulkmenų. Papasakojau netgi apie tatuiruotę su Merilin Monro. Rojų Lindelą tai prajuokino, tačiau Raider nė nešyptelėjo.

Pasakojau smulkiai viską apibūdindamas. Nepateikiau jokios įžangos, nes žinojau, kad apie tai bus kalbama vėlesnėse apklausose. Norėjau, kad jie susidarytų išsamų vaizdą apie tai, kas atsitiko. Nemelavau jiems, tačiau kai ką nutylėjau. Dar nežinojau, kaip pasinaudoti Miltono korta. Čia aš laukiau kokio nors ženklo iš Lindelo. Buvau tikras, kad jie turėjo duoti atitinkamas instrukcijas, dar prieš jam atvykstant į nuovadą.

Smulkmenas apie Miltoną laikiau Lindelui. Sau pasilaikiau vaizdą, kurį išvydau užmerkęs akis, prieš nuspausdamas nupjautvamzdžio gaiduką. Andželos Benton rankas.

— Štai ir viskas, — pasakiau baigęs pasakoti. — Tada pasirodė pareigūnai ir mes atsidūrėme čia.

Raider retkarčiais kažką užsirašinėjo savo aplanke. Padėjusi aplanką į šalį, ji pažvelgė į mane. Iš jos išraiškos matėsi, kad mano pasakojimas ją pribloškė. Jai tikriausiai atrodė, kad likau gyvas tik per stebuklą.

— Ačiū, Hari. Šį kartą tu iš tikrųjų žiūrėjai mirčiai į akis.

— Gal ne vieną, o kokius penkis kartus.

— O dabar, manau, padarysime kelių minučių pertrauką. Mudu su agentu Lindelu išeisime pasikalbėti, o paskui grįšime šio to paklausti.

Nusišypsojau:

— Neabejoju.

— Gal ko nors norėtum?

— Kavos. Visą naktį praleidau savo namuose, o jie net nepasiūlė man kavos iš mano nuosavo kavos virimo aparato.

— Žinoma.

Jie pakilo ir išėjo iš kambario. Po kelių minučių atėjo nepažįstamas detektyvas iš Šiaurės Holivudo nuovados ir atnešė puodelį juodos kavos. Jis liepė man laukti ir išėjo.

Kai Raider ir Lindelas grįžo, atkreipiau dėmesį, kad Kiz aplanke buvo daugiau lapų, prieš jai išeinant. Raider ir toliau vadovavo apklausai.

— Visų pirma turime kai ką patikslinti, — pasakė ji.

— Gerai.

— Minėjai, kad tau grįžus į namus, ten tavęs jau laukė agentas Miltonas.

— Taip.

Pažvelgiau į Lindelą, paskui — į Raider.

— Sakei, kad tuo metu, kai užpuolikai išlaužė duris, bandei perspėti jį, kad kažkas tave atsiveja.

— Teisingai.

— Jis žengė į koridorių pažiūrėti, kas ten, ir tuo momentu gavo kulką iš nupjautvamzdžio. Šovė greičiausiai Simonsonas.

— Ir tai tiesa.

— Ką agentas Miltonas veikė tavo namuose, tau nesant?

Nespėjus man nieko pasakyti, įsiterpė Lindelas:

— Tu leidai jam būti tavo namuose, ar ne?

Vėl pažvelgiau į Lindelą. Jis nuleido žvilgsnį į stalą. Jis negalėjo žiūrėti man į akis. Sprendžiant iš klausimo, kuris labiau priminė teiginį, jis norėjo pasufleruoti man atsakymą. Pagalvojau, kad jis siūlo man sandėrį. Greičiausiai Lindelas turėjo problemų biure dėl pagalbos, kurią man suteikė. Todėl veikiausiai jam buvo pasakyta: arba apgini munduro garbę, arba turėsi bėdų, o galbūt — ir aš. Taigi Lindelas norėjo pasakyti man, kad jeigu padėsiu jam nepažeisdamas įstatymų, mums abiem tai išeis tik į naudą.

Tiesą sakant, aš ir pats buvau nieko prieš nutylėti apie Miltono darbelius. Jis jau gavo, ko nusipelnęs. Netgi daugiau. Kerštauti mirusiajam man atrodė žema. Buvo kur kas svarbesnių dalykų, kuriuos dar reikėjo padaryti.

Turėjau galvoje dalykus, susijusius su specialiuoju agentu Pyplzu ir BKP padaliniu, tačiau sąsajos tarp jų ir Miltono veiksmų buvo labai miglotos. Vaizdo įraše buvo Miltonas, o ne Pyplzas. Nusprendžiau palikti žuvusįjį ramybėje o pokalbį apie gyvuosius atidėti ateičiai.

— Ką veikė agentas Miltonas tavo namuose, tau nesant? — pakartojo Raider.

Pažvelgiau į ją:

— Laukė manęs.

— Kodėl?

— Paprašiau jo atvažiuoti pas mane, tačiau pakeliui į namus užsukau nusipirkti kavos ir užtrukau.

— Kodėl susitarėte susitikti taip vėlai?

— Turėjau informacijos, kuri jam buvo labai svarbi.

— Kas tai per informacija?

— Tai buvo informacija apie teroristą, susijusį su Miltono tiriama byla. Tas teroristas buvo sulaikytas su šimto dolerių banknotu, kuris, kaip manoma, buvo pagrobtas per apiplėšimą filmavimo aikštelėje. Domėjausi ta byla ir buvau perspėtas nekišti prie jos nagų. Pasakiau Miltonui, kad priėjau prie išvados, jog abi šios bylos tarpu-

savyje nesusijusios. Pakviečiau jį ateiti į advokato kontorą rytoj rytą, kur ketinau viską paaiškinti. Beje, kviečiau ir jus. Tačiau jis nenorėjo taip ilgai laukti, todėl pasiūliau atvažiuoti pas mane.

— Davei jam raktą?

— Nedaviau. Tačiau, matyt, buvau palikęs neužrakintas duris, ir jis įėjo. Galima sakyti, kad jis turėjo tam leidimą, nes aš pats pakviečiau jį į savo namus. Nesakiau konkrečiai, kad eitų į vidų. Tai jis padarė savo iniciatyva.

— Agento Miltono švarko kišenėje buvo rasta keletas miniatiūrinių pasiklausymo įrenginių. Ar ką nors žinai apie tai?

Spėjau, kad jis nurinko juos nuo mano namo, tačiau nieko nepasakiau.

— Neturiu supratimo, — atsakiau. — Manau, tai žinojo tik jis.

— Ką galėtum pasakyti apie tai, kad jo automobilis buvo pastatytas gana atokiai nuo tavo namų? Jį policija rado Vudrou Vilsono gatvėje per pusę kvartalo nuo tavo namo. Jis stovėjo toliau negu keturių užpuolikų automobilis. Jeigu jį kvietei, kaip gali paaiškinti tai, kad jis taip toli paliko savo automobilį?

— Tikrai nežinau. Kaip jau sakiau, tai galėtų paaiškinti tik jis pats.

— Iš tikrųjų.

Mačiau, kad Raider įsijautė. Jos žvilgsnis pasidarė skvarbus. Atrodė, kad ji stebi mudviejų su Lindelu žvilgsnius ir bando perprasti, ką jie reiškia. Ji suprato, kad vyksta žaidimas, tačiau elgėsi pakankamai sumaniai, kad neparodytų to prieš kamerą. Iš tiesų buvau gerai ją išmokęs.

— Gerai. Tada aš tau pasakysiu, Hari. Labai nuodugniai papasakojai mums viską, kas dėjosi šiąnakt, tačiau nepasakei, dėl ko visa tai įvyko. Prieš visą šitą sąmyšį tu buvai paskyręs susitikimą, norėdamas viską papasakoti. Taigi kalbėk dabar.

— Nuo pat pradžių?

— Nuo pat pradžių.

Linktelėjau:

— Gerai. Manau, viskas prasidėjo nuo to, kad Rėjus Vonas

ir Linusas Simonsonas nusprendė pagrobti į filmavimo aikštelę vežamus pinigus. Jie buvo kažkaip susiję. Viena jų kolegė iš banko pasakojo, kad Vonas buvo gėjus, o Simonsonas buvo minėjęs, kad turi vaizdajuostę su juo. Šiaip ar taip, jie susimokė pagrobti pinigus. Jiedu parengė planą, o Simonsonas pasitelkė savo draugužius atlikti juodą darbą. Štai nuo ko viskas prasidėjo.

— Kaip buvo nužudyta Andžela Benton? — paklausė Raider.

— Manau, kad man pavyko tai išsiaiškinti. Nutarę nieko nesakyti kitiems, Vonas ir Simonsonas ėmėsi priemonių, kad suklaidintų policiją ir kad būtų manoma, jog nusikaltėliai susiję ne su banko, o kino kompanijos darbuotojais. Todėl jie ir pasirinko Andželą Benton. Kartą ji buvo užėjusi į banką ir atnešė dokumentus, susijusius su banko paskola. Jie žinojo, kad tiriant bylą bus išsiaiškinta, jog Benton žinojo apie pinigus. Greičiausiai jie keletą dienų ją sekė ir pagaliau išsirinko tinkamiausią momentą savo sumanymui įgyvendinti. Jie nužudė merginą, vienas iš jų išliejo ant jos sėklą, kad iš pirmo žvilgsnio visa tai būtų panašu į nužudymą iš seksualinių paskatų. Versija apie galimas pinigų pagrobėjų sąsajas su kino kompanija turėjo iškilti vėliau, jau po apiplėšimo.

— Vadinasi, tu manai, kad ji tebuvo, anot tavęs, tik priemonė tyrimui supainioti, — prislėgtu balsu ištarė Raider. — Jai atėmė gyvybę tik todėl, kad jiems tai buvo paranku?

Niūriai linktelėjau:

— Koks nuostabus pasaulis, tiesa?

— Gerai. Tęsk. Ar jie abu dalyvavo ją nužudant?

— Nežinau. Galimas daiktas. Džekas Dorsis nustatė, kad Simonsonas turėjo alibi, tačiau spėju, kad jie abu dalyvavo įvykdant nusikaltimą. Vienas nebūtų jos taip lengvai įveikęs.

— Galėsime patikrinti spermą ir pažiūrėti, ar atitinka, — pasakė Raider. — Kadangi Vonas buvo nušautas, o Simonsonas — sužeistas, niekam nešovė į galvą patikrinti jų spermos pavyzdžius.

Papurčiau galvą:

— Nemanau, kad ji būtų kurio nors iš jų.

— Tai iš kur ji atsirado?

— Galbūt niekada to nesužinosime. Atsimeni spermos išsiliejimo pobūdį? Mes padarėme išvadą, kad sėkla buvo atnešta į nusikaltimo vietą ir išlieta ant kūno. Dievas žino, iš kur jie ją paėmė. Galėjo atsinešti ir savo, tačiau, esu tikras, jie nebuvo tokie kvaili, kad taip pasielgtų. Kokia prasmė palikti tiesioginius įkalčius?

— Tai ką, nuėjo pas kokį nors nepažįstamąjį ir paprašė prileisti į puodelį sėklos? — nepatikliai paklausė Lindelas.

— Gauti šito gero ne taip jau ir sunku, — tarė Raider. — Nueik į pirmą pasitaikiusią Holivudo alėją ir rasi ne vieną panaudotą prezervatyvą. O jeigu Vonas iš tikrųjų buvo gėjus, jis galėjo gauti spermos iš kurio nors savo partnerio, tam apie tai nieko net nenutuokiant.

Pritariamai linktelėjau:

— Visiškai teisingai. Ir tai galėjo būti jo nužudymo priežastis. Simonsonas jį pergudravo. Jis liepė savo bendrams nudėti jį per apiplėšimą. Iš to turėjo dvigubos naudos: jiems liko daugiau pinigų ir kartu buvo pašalintos bet kokios sąsajos su Benton nužudymu.

— Dieve! Kokie šaltakraujai niekšai, — ištarė Lindelas.

Tuo metu jis turbūt galvojo apie Martą Gesler ir apie tai, kas jai galėjo nutikti.

— Siekdamas užsitikrinti saugumą ir norėdamas ateityje be baimės naudotis pinigais, Simonsonas pakeitė banknotų sąrašą, kurį buvo sudaręs kartu su kita Los Andželo banko darbuotoja. Jis pateikė sąrašą su išgalvotais numeriais.

— Kaip jis tai padarė? — paklausė Raider.

— Iš pradžių galvojau, kad jis suklastojo sąrašą saugykloje, kur su kita banko darbuotoja skaičiavo pinigus. Tačiau vėliau pamaniau, kad tai turėjo būti pernelyg rizikinga, nes ji nebuvo jo bendrininkė ir galėjo sumanyti dar kartą patikrinti numerius. Taigi manau, kad jis sudarė kompiuteriu dar vieną sąrašą. Išspausdino jį, suklastojo bendradarbės parašą ir pakišo viceprezidentui pasirašyti. Iš ten sąrašas pateko į draudimo kompaniją, paskui policijai ir galiausiai — FTB.

— Prašei, kad į rytojaus susitikimą atsineščiau sąrašo originalą, — pasakė Raider. — Kodėl?

— Ar žinai, kas yra klastotės virpesiai? Jie atsiranda klastojant parašą. Simonsonas nukopijavo savo bendradarbės parašą nuo originalo arba nuo tikrojo banknotų numerių sąrašo. Vienoje iš sąrašo kopijų pastebėjau kai ką įtartina. Tikrasis banko darbuotojos parašas buvo lygus, brūkštelėtas vienu mostu. Tas, kuris pasirašė po netikru sąrašu, rašė neatitraukdamas rankos, tačiau sustodamas beveik po kiekvienos raidės. Originalas turėtų patvirtinti, ar aš teisus.

— Kaip buvo galima šito nepastebėti?

— Gal ir buvo pastebėta, — gūžtelėjau pečiais.

— Dorsis ir Krosas?

— Manau, kad Dorsis. Nors Krosas man nemažai padėjo, tiesą sakant, jis ir pastūmėjo iš naujo imtis šios bylos, nemanau, kad būtent jis atkreipė į tai dėmesį.

Lindelas palinko į priekį. Artėjome prie pasakojimo apie Martą Gesler. Jis nenorėjo praleisti nė vieno žodžio.

— Taigi Simonsonas pakeitė banknotų sąrašą. Tada jo bendrai pagrobė pinigus ir nušovė Voną. Viskas gerai apgalvota.

— Visiškai teisingai.

— O kaip su Simonsonu? Juk jį taip pat peršovė. Nejaugi jie norėjo ir jį pašalinti?

— Ne. Tai nebuvo numatyta. Bent jau jo bendras Fazio man taip sakė šiąnakt prieš mirtį. Anot jo, Simonsonui paprasčiausiai nepasisekė, kad jį sužeidė. Kulka atšoko rikošetu. Jeigu Benksas atsigaus, galės jums pats apie tai papasakoti. Jaučiu, kad jis norės kalbėti. Jis norės suversti kaltę kitiems.

— Būk ramus. Jeigu jis atsigaus, mes juo pasirūpinsime. Tačiau kol kas žinios iš ligoninės nekokios.

— Simonsono sužeidimas išėjo jiems į naudą. Per tai jis gavo iš banko teisėtų pinigų. Niekam nekilo dėl to jokių įtarimų. Prisidengdamas gauta iš banko kompensacija, jis įsigijo ir atnaujino barus. Tačiau nė vienas jo atidarytas baras nedavė pelno.

— Iš kur žinai?

— Žinau ir tiek.

— Gerai. Grįžkime trumpam prie apiplėšimo, — įsiterpė Lindelas. — Taigi viskas, išskyrus kulką Simonsonui į sėdynę, vyko pagal planą. Visi policininkai...

— Ne visai, — pertraukė jį Raider. — Ten buvo Haris. Jis pašovė vieną užpuoliką.

Linktelėjau:

— Jis greičiausiai mirė furgone, jiems sprunkant. Simonsonas man pasakė, kad jo bendrai paguldė jį į valtį ar panašiai ir palaidojo jūroje. Jo vardas buvo Kozis. Jo atminimui jie pavadino vieną iš savo barų.

— Gerai, — tarė Lindelas. — Kai viskas nurimo, policija turėjo tik Andželos Benton lavoną ir suklastotą banknotų sąrašą. Be to, niekas nežinojo, kad jis suklastotas. Viskas. Praėjo devyni mėnesiai, ir staiga Marta Gesler aptiko kompiuteryje vieno banknoto numerį.

Vėl linktelėjau. Žinojau, kur suka Lindelas.

— Luktelėkite, — pasakė Raider. — Aš apie tai nieko nežinau.

Mudviem su Lindelu teko penkias minutes pasakoti jai apie Martos Gesler kompiuterinę programą, kaip ji aptiko banknoto numerį ir kuo visa tai baigėsi.

— Aišku, — pasakė Raider. — Jai kilo įtarimas, kad čia kažkas ne taip. Ji aptiko akivaizdų prieštaravimą: ieškoma šimtinė jau buvo tarp įkalčių kitoje byloje. Vadinasi, per apiplėšimą filmavimo aikštelėje jos ten negalėjo būti.

— Būtent, — pasakiau aš. — Vienas iš Simonsono išgalvotų numerių jau buvo užfiksuotas kitur. Istorija pasikartojo, kai pasienyje buvo sulaikytas Musuva Azizas. Vieno banknoto numeris atitiko numerį išgalvotame Simonsono sąraše. Tai sudomino Miltoną ir valstybės saugumą, tačiau jie nieko nepešė. Esmė ta, kad abi bylos tarpusavyje visiškai nesusijusios.

Tai reiškė, kad visai be jokio pagrindo praleidau naktį federalų kameroje; kad be reikalo žuvo Miltonas, stengdamasis išsiaiškinti tai, ko nebuvo. Nuvijau tokias mintis į šalį ir pasakojau toliau:

— Kai Marta Gesler pastebėjo nesutapimą, ji paskambino Dže-

kui Dorsiui, nes jo pavardė buvo užrašyta ant išplatinto ieškomų banknotų sąrašo.

— Nori pasakyti, kad Dorsis suprato, kaip viskas buvo iš tikrųjų, ir nuėjo pas Simonsoną, — pasakė Lindelas. — Galbūt jis atpažino klastotę, o gal žinojo dar ką nors. Šiaip ar taip, jis žinojo pakankamai. Nuėjo pas Simonsoną ir taip pasirašė sau mirties nuosprendį.

Pastebėjau, kad kalbėdami mes visi linkčiojome. Viskas skambėjo labai įtikinamai.

— Dorsis turėjo finansinių problemų, — pridūriau aš. — Draudimo kompanijos detektyvas patikrino visų su byla susijusių pareigūnų sąskaitas. Dorsis buvo iki kaklo įklimpęs skolose. Du jo vaikai studijavo koledže, dar du mokėsi mokykloje.

— Visi turime piniginių problemų, — piktai pertraukė mane Raider. — Tai ne pasiteisinimas.

Stojo ilga tyla. Po kiek laiko tęsiau toliau:

— Tačiau čia iškilo viena kliūtis.

— Agentė Gesler, — tarė Raider. — Ji per daug žinojo. Ją reikėjo pašalinti.

Raider nežinojo apie Lindelo ir Gesler tarpusavio santykius. Lindelas stengėsi neišsiduoti. Jis sėdėjo tylėdamas, nuleidęs akis. Kalbėjau toliau:

— Spėju, kad Simonsonas ir jo bendrai pasirūpino Gesler. Dorsis žinojo, tačiau ką jis galėjo padaryti? Buvo pernelyg įklimpęs. Susitvarkęs su Gesler, Simonsonas susitvarkė ir su Dorsiu „Nato" bare. Krosas ir barmenas tebuvo veiksmo dekoracijos.

Raider suraukė antakius ir papurtė galvą.

— Kas? — paklausė Lindelas.

— Kažkas čia ne taip, — pasakė ji. — Gesler pradingo be jokio pėdsako. Tyliai, ramiai. Praėjo treji metai, tačiau iki šiol niekas nežino, kur jos kūnas.

Nenorėjau visko sakyti iki galo dėl Lindelo.

— Dorsis buvo nušautas vidury baltos dienos, taip pat ir barmenas, o Krosas liko invalidas. Du visiškai skirtingi stiliai. Vienu atveju viskas atlikta itin sklandžiai, o kitu — surengtos tikros skerdynės.

— Dorsio atveju jie norėjo sudaryti nevykusio užpuolimo įspūdį, — tariau aš. — Jeigu Dorsis būtų pradingęs, tada būtų buvusios pakeltos ir peržiūrėtos senos bylos, o Simonsonas šito nenorėjo. Todėl suorganizavo skerdynes, kad nekiltų jokių abejonių, jog tai apiplėšimas.

— Manęs vis tiek dar neįtikinai. Abu atvejai labai skirtingi. Klausyk, neprisimenu visų smulkmenų, tačiau, man regis, Marta Gesler dingo pakeliui į namus Sepulvedos perėjoje, ar ne?

— Taip. Kažkas atsitrenkė į jos automobilį, ir ji pasuko į šalikelę.

— Gerai. Tačiau ji buvo ginkluota ir gerai fiziškai pasirengusi agentė. Nejaugi nori pasakyti, kad Simonsonas ir tie vaikinai galėjo su ja susidoroti? Na jau ne. Jokiu būdu. Ji būtų sugebėjusi pasipriešinti. Tokiu atveju būtų atsiradę liudininkų. Manau, kad ji sustojo todėl, kad neįžvelgė jokio pavojaus. Ją turėjo sustabdyti policininkas.

Sakydama šiuos žodžius, ji ryžtingai parodė pirštu į mane ir linktelėjo. Lindelas, laikydamas rankas ant stalo, tvirtai sugniaužė kumščius. Raider jį įtikino. Pamačiau, kad mano teorija bliūkšta. Pradėjau galvoti, kad Raider galbūt teisi.

Pastebėjau, kad Raider žiūri į Lindelą. Ji suprato.

— Tu ją pažinojai? — paklausė ji.

Lindelas linktelėjo. Paskui jis pakėlė galvą ir piktai pažvelgęs į mane pasakė:

— Ir štai dabar tu sunaikinai visus įkalčius, Bošai.

— Sunaikinau įkalčius? Ką tu čia šneki?

— Surengdamas spektakliuką vakar vakare. Kaip koks sumautas Stivas Makvynas. Negi manai, kad būtum juos tiek prigąsdinęs, jog jie savo noru būtų nužingsniavę į Parkerio Centrą ir prisipažinę?

— Rojau, — bandė įsiterpti Raider. — Manau, kad mums...

— Norėjai juos išprovokuoti? Norėjai, kad jie ateitų pas tave?

— Nesąmonė, — ramiai atsakiau. — Vienas prieš keturis? Likau gyvas ir kalbuosi su tavimi tik todėl, kad pastebėjau juos sekant mane ir kad Miltonas užlaikė juos namo viduje.

— Nesek pasakų. Pastebėjai uodegą. Pastebėjai todėl, kad laukei jų. O laukei jų todėl, kad to ir siekei. Tu viską sugadinai, Bošai. Jei tas vaikis ligoninėje neatsigaus, mes niekada nesužinosime, kas nutiko Martai ir kur ji...

Lindelo balsas užlūžo ir jis nutilo, tačiau nenuleido nuo manęs žvilgsnio.

— Vaikinai, — tyliai pasakė Raider. — Liaukimės kaltinę vieni kitus. Juk visi norime to paties.

Lindelas lėtai, bet ryžtingai papurtė galvą:

— Tik ne Haris Bošas, — pasakė tyliai, vis dar nenuleisdamas nuo manęs akių. — Jis visada elgiasi taip, kaip jam atrodo geriau. Jis visada buvo privatus detektyvas. Netgi tada, kai nešiojo ženklelį.

Aš pažvelgiau į Raider. Tylėdama ji nusuko žvilgsnį į šalį. Iš jos akių supratau, kad ji jam pritarė.

42

Kai grįžau namo, jau švito. Aplinkui buvo pilna policininkų ir žurnalistų. Policija nenorėjo manęs įleisti į namus, nes namas ir kanjonas buvo nusikaltimo vieta ir jie privalėjo ją saugoti. Man buvo liepta dieną ar dvi pagyventi kur nors kitur. Netgi neleido pasiimti švarių drabužių ir kitų reikalingų daiktų. Savo namuose buvau persona non grata ir turėjau pasišalinti. Man buvo leista pasiimti tik savo automobilį. Du policininkai, Harvicas ir Svanis, kurie dabar tapo asmenimis, užimančiais ypač svarbias pareigas, atlaisvino man kelią nuo kitų policijos ir žurnalistų automobilių, kad galėčiau atbulas išvažiuoti savo mersedesu iš pastogės.

Adrenalino kiekis, padidėjęs per praeitos nakties įvykius, kai buvau atsidūręs per plauką nuo mirties, jau seniai atslūgo. Jaučiausi pervargęs, tačiau neturėjau kur dingti. Važiavau be tikslo Malholando aveniu, paskui įsukau į Lorel kanjono bulvarą, galiausiai pasukau į dešinę ir nuvažiavau žemyn į slėnį.

Pradėjau palengva suvokti, kur važiuoju. Pasiekęs Venturos gatvę, dar kartą pasukau į dešinę ir įvažiavau į automobilių stovėjimo aikštelę Diupari gatvėje. Čia nusprendžiau įsipilti geros kokybės

degalų, išgerti kavos ir užvalgyti blynų. Prieš išlipdamas paėmiau mobilųjį telefoną ir atidariau dangtelį. Surinkau Dženės Langvaizer ir Šandoro Satmari telefonų numerius, tačiau niekas neatsakė. Palikau jiems žinutes, kad rytinis susitikimas atidedamas dėl nuo manęs nepriklausančių aplinkybių.

Telefono ekrane buvo pranešimas, kad gavau keletą žinučių. Surinkau numerį, norėdamas jas išklausyti. Keturias žinutes paliko „Times" korespondentė Keiša Rasel. Pirmųjų žinučių tonas buvo ramus. Ji nerimavo, ar man viskas gerai, ir sakė norinti susitikti man patogiu laiku. Trečioje žinutėje jos balso tonas jau buvo pakeltas, o ketvirtoje ji išreiškė pasipiktinimą, kad aš turįs laikytis susitarimo pasakyti jai, jei įvyktų kas nors svarbaus.

— Akivaizdžiai vyksta kažkas svarbaus, Hari. Vudrou Vilsono gatvėje tu paklojai keturis žmones. *Paskambink*, kaip žadėjai.

— Būtinai, brangioji, — tariau pats sau, ištrindamas žinutę.

Paskutinė žinutė buvo iš kino pramonės lyderio Aleksandro Teiloro. Šeimininkišku tonu jis išsakė pageidavimą gauti visas teises į šią istoriją:

— Pone Bošai, apie jus kalba ir rašo visos informacijos priemonės. Manau, kad tai, kas įvyko praėjusią naktį ant kalvos, yra susiję su mano apiplėšimu. Ten tada buvo keturi plėšikai; anot pranešimų, jūsų namų teritorijoje yra keturi lavonai. Noriu pasakyti jums, kad mano pasiūlymas tebegalioja, tiktai didinu sumą iki šimto tūkstančių. Pradžiai. Dėl likusios dalies galėsime pasikalbėti tada, kai man paskambinsite. Palieku jums savo asmeninio padėjėjo telefono numerį. Laukiu jūsų skambučio.

Toliau balsas diktavo numerį, tačiau nesivarginau jo užsirašyti. Apie pinigus galvojau ne daugiau kaip penkias sekundes. Ištryniau žinutę ir uždariau telefono dangtelį.

Įėjęs į restoraną, ėmiau galvoti apie nuo manęs nepriklausančias aplinkybes, apie tai, ką pasakė Lindelas, baigiantis apklausai Šiaurės Holivudo nuovadoje. Apie kovą su monstrais, apie tai, ką kas ir kada yra sakęs apie mane ir man. Apie ką kalbėjau su Pyplzu restorane vos

prieš keletą dienų. Koks skirtumas tarp lengvo nuslydimo į bedugnę ir liūto šuolio, kurį atliko Miltonas.

Turėjau apmąstyti visa tai ir motyvus, nulėmusius mano elgesį per pastarąsias dešimt valandų. Tačiau netrukus apsigalvojau. Tai dar ne pabaiga. Dar ne viską išsiaiškinau ir turiu eiti iki galo, kol nebeliks jokių paslapčių. Turiu įsipilti degalų ir tęsti tai, ką pradėjau.

Prisėdau prie baro ir nė nepažvelgęs į valgiaraštį užsisakiau kavos ir blynų. Padavėja plačiais klubais įpylė man kavos ir jau ruošėsi perduoti per langelį užsakymą į virtuvę, kai kažkas prisėdo šalia manęs ir pasakė:

— Ir man kavos.

Pažinau balsą ir atsisukau. Šalia manęs šypsodamasi sėdėjo Keiša Rasel ir dėjo savo krepšį tarp mudviejų. Supratau, kad ji atsekė paskui mane nuo namų.

— Turėjau susiprasti.

— Hari, jei nenori būti sekamas, tau tereikia atsakyti į telefono žinutes.

— Keiša, tavo žinutes išklausiau vos prieš penkias minutes.

— Na, dabar tau nebūtina man skambinti.

— Negaliu tau nieko papasakoti. Dar negaliu.

— Hari, tavo namai atrodo kaip po karo. Aplink visur lavonai. Tau nieko neatsitiko?

— Kaip matai, nieko. Man nieko neatsitiko. Tačiau dar negaliu nieko tau pasakoti. Dar nežinau, kaip viskas gali susiklostyti. Nenoriu, kad į spaudą patektų tai, kas gali nesutapti su oficialia versija. Juk tai žmogžudystė.

— Nori pasakyti, kad nenori pasakyti tiesos todėl, kad kai kas jos nenori?

— Tu mane pažįsti, Keiša. Papasakosiu tau viską, kai tik galėsiu. O dabar leisk man išgerti savo kavą ir eiti savais keliais.

— Atsakyk man į vieną klausimą. Netgi ne klausimą. Patvirtink, kad visa tai, kas vyko tavo namuose, yra susiję su tuo, dėl ko man skambinai. Su Marta Gesler.

Beviltiškai palingavau galvą. Ji neatstos tol, kol ko nors neišgaus.

— Tai susiję, tačiau negaliu to patvirtinti. Klausyk, jei jau kai ką išpešei iš manęs, gal galėtum palikti mane ramybėje, kol galėsiu kalbėti?

Jai dar nespėjus atsakyti, padavėja padėjo prieš mane lėkštę su blynais. Pažvelgiau į nedidelę krūvelę vienodo dydžio blynų, keptą kiaušinį ir porą gabaliukų kumpio. Žiūrint iš viršaus, savo forma jie priminė raidę „X". Šalia padavėja pastatė nedidelį ąsotėlį sirupo. Paėmiau ąsotėlį ir ėmiau gausiai piltis sirupo į lėkštę.

— O Dieve! — apstulbo Rasel. — Jeigu tu šitaip valgysi, vargu ar sulauksiu laiko, kai mudu galėsime pasikalbėti. Šitaip nuvarysi save į kapus, Hari.

Pakėliau akis į padavėją, kuri tuo metu išrašinėjo sąskaitą. Nutaisiau nekaltą šypseną ir gūžtelėjau pečiais.

— Ar jūs sumokėsite už panelės kavą? — paklausė padavėja.

— Žinoma.

Ji padėjo sąskaitą ant stalelio ir nuėjo. Pažvelgiau į Rasel:

— Kodėl tau kitą kartą nepasakius to dar garsiau?

— Atleisk, Hari. Nenoriu, kad pasidarytum storas, senas ir bjaurus. Esi mano bičiulis ir man rūpi tavo sveikata.

Supratau, kas slypi už jos žodžių. Nuslėpti tai, ką jaučia, jai sekėsi nė kiek ne geriau, nei barmenėms savo krūtų spenelius aną vakarą Simonsono baruose.

— Vadinasi, sutariam. Aš tau kai ką pasakau, o tu palieki mane ramybėje, gerai?

Ji gurkštelėjo kavos ir nusišypsojo:

— Sutariam.

— Eik ir susirask iškarpas apie Andželos Benton bylą.

Rasel prisimerkė, bandydama prisiminti.

— Iš pradžių ji neatrodė kuo nors ypatinga. Plačiai nuskambėjo po to, kai atsirado sąsajų su apiplėšimu filmavimo aikštelėje. „Eidolon Productions". Tau tai nieko nesako?

Rasel vos nepašoko.

— Tu rimtai? — paklausė ji pakeltu balsu. — Tie keturi nušautieji yra tie patys plėšikai?

— Ne visai. Trys iš jų. Ketvirtasis ligoninėje.

— O kas yra ketvirtasis lavonas?

— Sakau tau tai, ką galiu, Keiša. Dabar man reikia užvalgyti.

Pasisukau į lėkštę ir pradėjau pjaustyti maistą.

— Čia tai bent! — pasakė Keiša. — Tai bus didelis įvykis.

Tarsi keturi lavonai Kačengos perėjoje dar nebūtų įvykis. Įsidėjau į burną pirmą kąsnį. Pajutau malonų sirupo skonį.

— Gardumėlis, — pasakiau.

Rasel pasilenkė prie krepšio ir ėmė jame kažko ieškoti.

— Man jau metas, Hari. Turiu eiti.

— Dar vienas dalykas. Paskutinis.

Įsidėjau dar vieną kąsnį, atsisukau ir kramtydamas pasakiau:

— Susirask prieš septynis mėnesius išleistą „Los Andželo žurnalo“ numerį. Jame yra straipsnis apie tuos keturis vaikinus, kurie turi kietus barus Holivude. Straispnyje jie vadinami nakties pramogų karaliais. Pasidomėk tuo straipsniu.

Jos akys išsiplėtė:

— Juokauji.

— Ne. Patikrink.

Rasel pasilenkė ir pabučiavo mane į skruostą. Kol nešiojau ženklelį, ji taip nesielgdavo.

— Ačiū, Hari. Paskambinsiu tau.

— Neabejoju.

Nulydėjau ją akimis, grakščiai išeinančią iš restorano. Atsisukau į lėkštę. Kiaušinis buvo šiek tiek per skystas ir išsiliejo ant blynų ir kumpio, tačiau dabar man tai atrodė skaniausias patiekalas pasaulyje.

Galiausiai likęs vienas, ėmiau galvoti apie Kiz Raider žodžius dėl skirtingų stilių, nužudant Martą Gesler ir surengiant skerdynes „Nato“ bare. Raider buvo teisi. Nusikaltimus suplanavo, o gal ir įvykdė skirtingi asmenys.

— Dorsis, — ištariau pats sau.

Šiuos žodžius ištariau gal kiek per garsiai. Kažkoks vyras, sėdėjęs per tris staliukus nuo manęs, atsisuko ir pažiūrėjo į mane. Aš įsmeigiau žvilgsnį į jį ir žiūrėjau tol, kol jis nuleido akis į savo kavos puodelį.

Beveik visi mano užrašai buvo namuose ir aš negalėjau prie jų prieiti. Mersedese gulėjo žmogžudysčių registracijos žurnalas, tačiau jame nieko nebuvo apie Gesler nužudymą. Pabandžiau iš atminties atkurti FTB agentės dingimo aplinkybes. Automobilis paliktas oro uoste. Dykynėje pasinaudota jos kredito kortele ir nusipirkta degalų daugiau, negu galėjo tilpti į jos automobilio kuro baką. Bandžiau iš naujo sudėlioti visus šiuos faktus į vientisą įvykių grandinę ir susieti juos su Dorsiu. Negalėjau rasti paaiškinimo. Dorsis išdirbo policijoje beveik trisdešimt metų. Jis buvo pernelyg patyręs, kad paliktų tokius pėdsakus.

Baigiant valgyti, man kilo mintis. Apsidairiau norėdamas įsitikinti, kad vyras, sėdintis per tris staliukus nuo manęs, nežiūri į mane. Įsipyliau dar sirupo į lėkštę ir pasėmęs šakute įsidėjau į burną. Jau ketinau įsipilti dar, kai pasirodė ta pati padavėja plačiais klubais ir paklausė:

— Jau baigėte?

— Taip. Ačiū.

— Gal dar kavos?

— Galima išsinešti?

— Galima.

Ji nunešė mano lėkštę ir sirupą. Kol ji grįžo su kava ir nauja sąskaita, apgalvojau tolesnius savo veiksmus. Palikau ant stalelio du dolerius ir nuėjau prie kasininkės apmokėti sąskaitą. Ant lentynos šalia jos pastebėjau sirupo buteliukų. Pasekusi mano žvilgsnį, kasininkė paklausė:

— Norite nusipirkti buteliuką sirupo?

Norėjau sakyti „taip“, bet susilaikiau:

— Gal šiai dienai saldumynų pakaks. Ačiū.

— Reikia valgyti daug saldumynų. Pasaulis toks sumautas.

Pritariau jai. Apmokėjau sąskaitą ir išėjau nešinas puodeliu

stiprios karštos kavos. Įsėdęs į automobilį, surinkau Rojaus Lindelo mobiliojo telefono numerį.

— Rojus.

— Bošas. Kalbėsi?

— Ko nori? Atsiprašyti? Eik šikt, aš tau neatleisiu.

— Puikiausiai galiu apsieiti ir be tavo atleidimo, taigi pats eik šikti. Noriu tik paklausti, ar vis dar nori ją rasti.

Nebuvo reikalo sakyti vardą.

— O kaip tu manai, Bošai?

— Gerai.

Trumpam susimąsčiau, kaip būtų geriausia tai padaryti.

— Bošai? Girdi mane?

— Girdžiu. Dabar dar turiu su kai kuo susitikti. Ar galėtum atvažiuoti po dviejų valandų?

— Po dviejų valandų? Kur?

— Žinai, kur yra Bronsono kanjonas?

— Į viršų nuo Holivudo, ar ne?

— Taip, Grifito parke. Lauk manęs po dviejų valandų toje vietoje, kur baigiasi Bronsono kanjonas. Jeigu vėluosi, nelauksiu.

— Kas ten bus? Ką sužinojai?

— Kol kas pasikliauju tik nuojauta. Atvažiuosi?

Trumpa pauzė.

— Atvažiuosiu. Ką atsivežti?

Geras klausimas. Bandžiau sugalvoti, ko mums ten gali prireikti.

— Atsivežk keletą prožektorių ir reples. Manau, kad gali prireikti ir kastuvo, Rojau.

Prieš atsakydamas, jis vėl kiek patylėjo.

— Ką atsiveši tu?

— Greičiausiai tik savo nuojautą.

— Kur mes eisime?

— Pasakysiu, kai susitiksime. Kai ką parodysiu.

Baigiau pokalbį ir uždariau telefono dangtelį.

43

Lotono Kroso garažo durys buvo užrakintos. Jo furgonas stovėjo prie įvažiavimo. Kitų automobilių nesimatė. Kiz Raider dar nebuvo atvažiavusi. Pastačiau savo automobilį už furgono, išlipau ir pabeldžiau į duris. Netrukus pasirodė Denė Kros.

— O, Hari, mes ką tik žiūrėjome televizorių. Ar tau viskas gerai? — paklausė ji.

— Geriau nebūna.

— Tai tie patys? Tie, kurie suluošino Lo?

Jos žvilgsnis buvo maldaujantis. Linktelėjau.

— Tai jie. Vienam iš tų, kurie buvo bare, tam, kuris šovė į Lo, nunešiau galvą jo paties šautuvu. Ar tau nuo to geriau, Dene?

Ji suspaudė lūpas, stengdamasi sulaikyti ašaras.

— Kerštas yra saldus, ar ne? Tarsi blynų sirupas.

Ištiesiau ranką ir uždėjau jai ant peties, tačiau ne todėl, kad norėjau ją paguosti. Švelniai stumtelėjau moterį į šalį ir įėjau vidun. Užuot nuėjęs į kairę, į Lotono Kroso kambarį, pasukau į dešinę. Įėjau į virtuvę ir patraukiau prie garažo durų. Nuėjau prie dokumentų spintų, stovinčių priešais „Malibu“, ir ištraukiau

Antonijo Markvelo bylos aplanką. Bylos, kuri kadaise išgarsino Krosą ir Dorsį.

Grįžau į namą ir įėjau į svetainę. Nežinojau, kur nuėjo Denė, bet jos vyras jau laukė manęs.

— Hari, televizija rodo vien tave, — pasakė jis.

Pakėliau akis į televizoriaus ekraną. Rodė mano namą, nufilmuotą iš sraigtasparnio. Gatvėje priešais namą mačiau pareigūnų automobilius ir greitosios pagalbos furgonus. Išvydau juodomis antklodėmis uždengtus kūnus. Kumščiu spustelėjau mygtuką ir išjungiau televizorių. Atsisukau į Krosą ir numečiau jam ant kelių Markvelo bylą. Jis negalėjo pajudėti, todėl tik nuleido akis, stengdamasis perskaityti užrašą ant viršelio.

— Kaip tu šitaip gali? Negi tau malonu stebėti, ką esi pridirbęs?

— Hari, aš...

— Kur ji, Lo?

— Kas kur? Hari, nesuprantu, apie ką tu...

— Puikiausiai supranti. Puikiausiai supranti, apie ką aš kalbu. Sėdėjai tarsi pelytė po šluota ir visą laiką tampei virveles. Žaidei su manimi.

— Hari, prašau.

— Neprašyk. Norėjai atkeršyti jiems ir pasirinkai mane savo įrankiu. Gerai. Pasiekei, ko norėjai, partneri. Kaip ir tikėjaisi, sudorojau juos visus. Sumaniai manimi pasinaudojai.

Jis tylėjo nuleidęs akis, nežiūrėdamas į mane.

— Dabar noriu, kad pasakytum man vieną dalyką. Noriu žinoti, kur judu su Džeku paslėpėte Martą Gesler. Noriu, kad ji būtų palaidota kaip pridera.

Jis tylėjo, nežiūrėdamas į mane. Ištiesiau ranką ir paėmiau segtuvą jam nuo kelių. Padėjau jį ant stalelio ir pradėjau vartyti lapus.

— Būčiau nesusivokęs, jeigu viena iš mano mokinių nebūtų atkreipusi į tai dėmesio, — tariau sklaidydamas dokumentus. — Ji pasakė, kad tai turėjo būti policininkas. Tik taip buvo galima įveikti

Gesler be jokio pasipriešinimo. Ir ji buvo teisi. Tie keturi menkystos negalėjo to padaryti.

Mostelėjau į tuščią televizoriaus ekraną.

— Matei, kas atsitiko, kai jie atėjo manęs.

Aš radau, ko ieškojau. Grifito parko planas. Pradėjau jį išlankstyti. Per sulenkimus popierius traškėjo ir trūkinėjo. Jis pragulėjo neliestas gal kokius penkerius metus. Plane buvo pažymėta vieta, kur Bronsono kanjone policija rado Antonijo Markvelo kūną.

— Kai pradėjau mąstyti šia linkme, atkreipiau dėmesį ir į kitus dalykus. Degalai visą laiką buvo problema. Kažkas pasinaudojo Gesler kortele ir nusipirko daugiau degalų, negu telpa automobilio bake. Tai buvo klaida, Lo. Didelė klaida. Ne todėl, kad pirkote kurą. Tai iš tikrųjų padėjo supainioti tyrimą. Klaida buvo pirkti tiek daug kuro. Biuras manė, kad kuras buvo skirtas vilkikui, todėl ir ieškojo vilkiko. Tačiau dabar aš galvoju, kad tai buvo „Crown Vic", policijos reikmėms pritaikytas modelis su padidintos talpos kuro bakais.

Atsargiai išskleidžiau planą. Jame buvo pažymėta daugybė didžiulio kalnų parko vingiuotų takų ir takelių, gatvė aukštyn Bronsono kanjonu, kiek aukščiau kelias specialiosioms ugniagesių komandoms, dar tolėliau — plotas, kuriame buvo daugybė urvų ir tunelių, likusių iš tų laikų, kai čia buvo įrengtas karjeras. Iš jo susmulkintos uolienos buvo vežamos į vakarus ir naudojamos geležinkeliams tiesti. Padėjau planą Krosui ant kelių:

— Kiek suprantu, jūs sekėte Gesler nuo Vestvudo. Perėjoje pasivijote ją vienoje iš nuošaliausių vietų. Įjungėte mėlynus švyturėlius, ir ji pagalvojo: „Viskas gerai. Jie policininkai". Tačiau tada jūs įkišote ją į savo didelio automobilio su dideliu kuro baku bagažinę. Vienas iš jūsų nuvairavo automobilį į oro uostą, o kitas sekė iš paskos, kad paskui galėtų paimti draugą. Greičiausiai jūs stuktelėjote jos automobilį į kokį kitą automobilį, kelio aptvarą ar dar kur nors. Puikus sumanymas, siekiant suklaidinti. Vėliau nuvažiavote į dykynę ir pasinaudojote jos kredito kortele degalams pirkti. Vėlgi klaidingas veiksmas. Tada apsisukote ir nuvežėte ją paslėpti. Kuris iš jūsų tai padarė, Lo? Kuris iš jūsų atėmė iš jos viską, ką ji turėjo brangiausia?

Kaip ir tikėjausi, atsakymo nesulaukiau. Parodžiau pirštu į planą:

— Mano išvada būtų tokia. Jūs, vaikinai, nuvažiavote į tokią vietą, kuri jums gerai pažįstama ir kur niekas nesusipras ieškoti Martos Gesler, nes visi galvojo, jog ji kažkur dykynėje. Jums reikėjo paslėpti jos kūną, tačiau taip, kad tiksliai žinotumėte jo buvimo vietą ir bet kada galėtumėte prie jo prieiti, tiesa? Ji turėjo būti jūsų koziris, ar ne? Marta ir jos kompiuteris jums buvo reikalingi tam, kad galėtumėte šantažuoti Linusą Simonsoną. Kol turėjote Martos kompiuterį, tol Linusas Simonsonas buvo jūsų rankose.

Nutilau. Truputį patylėjau, duodamas jam laiko pasakyti, kad aš meluoju, kad nešdinčiausi iš čia. Nieko panašaus. Krosas nepratarė nė žodžio.

— Atrodė, kad viskas suplanuota puikiai, — pasakiau aš. — Tą dieną „Nato" bare turėjote sukirsti rankomis ir palinkėję vieni kitiems sėkmės, išsiskirstyti kas sau. Tačiau Linusas Simonsonas nusprendė kiek kitaip. Jis nutarė, kad nenori nieko su niekuo dalytis. Tai jus turėjo priblokšti. Sėdėdami bare, jūs tikriausiai jau skaičiavote pinigus, kai jis atėjęs pradėjo į jus...

— Turėjai tai numatyti, Lo.

Pasilenkiau ir pradėjau vedžioti pirštu per planą:

— Bronsono kanjonas. Tuneliai, urvai. Čia jūs radote kūną.

Pakėliau akis nuo plano:

— Bandau spėti. Keliai, vedantys į viršų, užrakinti. Tačiau judu juk turėjote raktus? Nuo tų laikų, kai tyrėte berniuko nužudymo bylą. Išsiaiškinę bylą, raktus pasilikote ir vėliau jie jums pravertė. Kur ji?

Krosas pagaliau pažvelgė į mane ir tarė:

— Pažiūrėk, ką jie man padarė. Jie gavo tai, ko nusipelnė.

Pritariamai linktelėjau:

— Ir tu gavai tai, ko nusipelnei. Kur ji?

Jis nusuko akis į šalį ir pažvelgė į tuščią televizoriaus ekraną, netardamas nė žodžio. Mane apėmė įtūžis. Prisiminiau Miltoną, užspaudžiantį deguonies vamzdelius. Pagalvojau, kaip lengva tapti tokiu pačiu monstru, kokį medžioji. Žengiau artyn prie Kroso ir piktai pažvelgiau jam į akis. Lėtai pakėliau rankas prie jo veido.

— Pasakyk jam.

Atsisukęs pamačiau tarpduryje stovinčią Denę. Nežinojau, kaip ilgai ji ten stovėjo ir ką girdėjo. Nežinojau, ar tai, ką išgirdo, jai nebuvo naujiena. Žinojau tik tiek, kad ji sulaikė mane, atsidūrusį ant bedugnės krašto. Atsisukau atgal į Lotoną Krosą. Jis žiūrėjo į savo žmoną. Jo sustingęs veidas pasidarė liūdnas.

— Pasakyk jam, Lotonai, — tarė ji. — Kitaip aš tave paliksiu.

Krosą apėmė išgąstis. Netrukus baimę jo veide pakeitė maldavimas.

— Jei pasakysiu, ar pažadi nepalikti manęs?

— Pažadu.

Jo žvilgsnis nukrypo į planą:

— Tau jo nereikės, — pasakė jis. — Eik ten, kol prieisi didelį urvą. Įėjęs pasuk į dešinę. Išeisi į atvirą aikštelę. Ją vadina Velnio dauba. Ten mes radome berniuką. Ji ten.

Negalėdamas atlaikyti mano žvilgsnio, Krosas nuleido akis į planą.

— Kur man ieškoti, Lotonai?

— Ten, kur buvo rastas berniukas. Jo artimieji pažymėjo tą vietą. Atpažinsi vos ten nuėjęs.

Linktelėjau. Supratau. Lėtai paėmiau iš jo planą ir sulanksčiau. Tai darydamas, stebėjau jį. Dabar Krosas atrodė nurimęs, bejausmis. Tokių prisipažinusių žmonių veidų esu prisižiūrėjęs begales. Iš jų veidų išraiškų matėsi, kad prisipažinus jiems palengvėja.

Daugiau neturėjau ką pasakyti. Įdėjau planą atgal į segtuvą ir išėjau. Denė Kros liko stovėti už durų. Ji žiūrėjo į savo vyrą. Praeidamas pro ją stabtelėjau:

— Jis tikra juodoji skylė, — pasakiau jai. — Įsiurbs tave ir sužlugdys. Gelbėkis, kol dar nevėlu, Dene.

— Kaip?

— Pati žinai.

Išėjau palikdamas ją stovėti. Sėdau į automobilį ir pasukau į pietus. Važiavau į Holivudą. Į paslaptį, kurią taip ilgai saugojo kalnai.

44

Įvažiavus į Holivudą, dar nelijo, tačiau dangus jau buvo apsiniaukęs. Virš galvos dundėjo griaustinis. Išsukau iš greitkelio į Franklino gatvę, paskui — į Bronsono ir patraukiau į kalnus. Bronsono kanjoną galėjai pamatyti daugybėje filmų. Jo nelygus reljefas su išsikišusiomis uolomis buvo puikiausia vieta vesternams ir nedidelio biudžeto filmams. Lankydavausi čia dar būdamas vaikas. Vėliau dažnai tekdavo čia būti tiriant nusikaltimus. Neatsargus lankytojas galėjo pasiklysti kalnų takeliuose ir urvuose arba įkristi į properšą. Paklydęs matai tik uolų viršūnes, kurios visos atrodo vienodos. Šioje monotonijoje buvo lengva pamesti kelią.

Parko taku važiavau iki gaisrininkų kelio. Įvažiavimas į šią apleistą ir šiukšliną teritoriją buvo užtvertas metaliniais vartais. Ant jų kabėjo spyna. Raktą nuo jos turėjo Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos departamentas ir miesto kino skyrius, tačiau man jo nereikėjo.

Lindelo dar nebuvo, tačiau nenorėjau jo laukti. Apimtas pykčio buvau pasirengęs tuojau pat leistis į kalnus. Sėdėjau prie užrakintų vartų ir nekantravau. Norėjau kuo greičiau atsidurti ten. Paėmiau

mobilųjį telefoną ir surinkau Lindelo telefono numerį, norėdamas sužinoti, ar jis dar toli.

— Tau už nugaros.

Dirstelėjau į veidrodėlį. Pamačiau jį darantį paskutinį likusį posūkį tarnybiniu „Crown Vic“. Pagalvojau, kokia bus jo reakcija, kai sužinos, kad būtent „Crown Vic“ buvo tas įkaltis, padėjęs išsiaiškinti tiesą.

— Pačiu laiku, — tarstelėjau.

Išjungiau telefoną ir išlipau iš mersedeso. Lindelui privažiavus, pasilenkiau prie jo langelio:

— Reples pasiėmei?

Lindelas pažvelgė pro langelį į vartų spyną:

— Kam? Nesiruošiu nukirpti spynos. Jie už tai nusuks man sprandą.

— Rojau, aš visą laiką laikiau tave didžiu federaliniu agentu. Duokš man, aš nukirpsiu.

Pažvelgiau į jį taip, kad mano akyse jis galėtų įžvelgti daugiau negu nuojautą. Jis atidarė bagažinę. Apėjau už automobilio ir išėmiau reples, kurias jis greičiausiai buvo paėmęs iš federalinio įrangos sandėlio. Lindelas liko sėdėti, o aš nuėjau prie vartų ir nukirpau spyną.

Grįždamas atgal prie bagažinės, pasakiau jam:

— Žinai, Rojau, dabar pradedu suprasti, kodėl tavęs nepriėmė į kovos su terorizmu padalinį.

Įmečiau reples į vidų, užtrenkiau bagažinę ir liepiau jam važiuoti iš paskos.

Kilome į kalną vingiuotu keliu. Žvyras gurgždėjo po ratais tarsi besiartinantis lietus. Galiausiai kelias pasisuko šimto aštuoniasdešimties laipsnių kampu ir baigėsi ties įėjimu į pagrindinį tunelį. Prieš mus granito sienoje žiojėjo penkiolikos pėdų aukščio anga dydžio sulig namu. Sustojau šalia Lindelo automobilio ir išlipau iš mersedeso. Lindelas stovėjo prie bagažinės. Rankose jis laikė du kastuvus ir prožektorius. Ištiesiau ranką paimti kastuvą. Jis sulaikė mano ranką ir paklausė:

— Ką mudu čia darysime, Bošai?

— Ji čia. Mes eisime ir iškasime ją.

— Tikrai?

Pažvelgiau į jį ir linktelėjau. Tai esu daręs savo gyvenime nesuskaičiuojamą daugybę kartų tiems, kurie vis dar tikėdavosi, kad jų mylimi žmonės dar gyvi. Žinojau, kad Lindelas jau seniai nebeturi vilties rasti Martos Gesler, tačiau visada yra sunku išgirsti galutinį patvirtinimą. Taip pat ir pasakyti tokią žinią.

— Tikrai. Lotonas Krosas prisipažino.

Lindelas linktelėjo ir nuėjo į šalį. Jis pakėlė akis į uolos viršūnę. Aš rankiojau įrankius, vis pasižiūrėdamas, ar mano mobilusis telefonas yra ryšio zonoje. Per petį išgirdau Lindelą sakant:

— Tuoj lis.

— Taip, — atsakiau. — Eime.

Padaviau jam prožektorių, kastuvą ir mudu prisiartinome prie įėjimo į tunelį.

— Jis už tai sumokės, — pasakė Lindelas.

Linktelėjau. Nesivarginau aiškinti jam, kad Lotonas Krosas jau moka už tai kiekvieną dieną.

Tunelis buvo didžiulis. Juo galėtų praeiti Šakilas O'Nilas su Viltu Čemberlenu ant pečių. Tai niekuo nepriminė siaurų, ankštų, klaustrofobiją sukeliančių urvų, kokiais man yra tekę landžioti per trisdešimt penkerius metus. Oras tunelyje buvo gaivus. Visur kvepėjo švara. Įėję į vidų dešimt pėdų, įjungėme prožektorius. Paėjus dar penkiolika pėdų, tunelis darė posūkį ir įėjimo nebesimatė. Prisimindamas Kroso nurodymus, ėjau lėtai, laikydamasis dešinės.

Priėję pagrindinį urvą sustojome. Jis šakojosi į tris tunelius. Pašviečiau prožektoriumi į trečiąjį ir supratau, kad mums reikia eiti čia. Tada išjungiau prožektorių ir tą patį liepiau padaryti Lindelui.

— Kodėl? Kas čia vyksta?

— Nieko. Išjunk prožektorių ir tiek.

Jis padarė kaip lieptas. Palaukiau, kol akys apsiprato su tamsa ir galėjau įžiūrėti akmeninių sienų kontūrus bei nelygius paviršius. Tolumoje pamačiau šviesą, kviečiančią eiti į priekį.

— Kas tai? — paklausė Lindelas.

— Prarastoji šviesa. Norėjau išvysti prarastąją šviesą.

— Nesuprantu.

— Visada gali ją išvysti. Tamsoje, po žeme. Visur.

Vėl įjungiau prožektorių, atsargiai pakėliau jį, kad neužgaučiau Lindelui veido, ir nuėjome į trečiąjį tunelio atsišakojimą.

Dabar jau turėjome pasilenkti ir eiti vienas paskui kitą, nes tunelis tolydžio siaurėjo ir darėsi vis ankštesnis. Netrukus už posūkio prieš save išvydome šviesą. Laukymė. Išėjome į atvirą daubą, granito aikštelę. Tai buvo Velnio dauba.

Laikui bėgant, daubos paviršius pasidengė dulkių ir sudūlėjusio granito sluoksniu. To pakako, kad čia galėtų augti krūmai ar būtų galima užkasti kūną. Čia Antonijo Markvelo žudikas Dorsiui ir Krosui parodė vietą, kur užkasė berniuko kūną, čia jie vėliau atėjo paslėpti Martos Gesler. Pagalvojau, kiek laiko tada, prieš trejus metus, ji dar buvo gyva? Ar ją atvarė tuneliu įrėmę į pakaušį ginklą, ar jau negyvą nuvilko į jos amžinojo poilsio vietą?

Kad ir koks būtų atsakymas, nuo jo nė kiek nepalengvėtų. Atsisukau į Lindelą, išeinantį iš tunelio. Jo veidas buvo išbalęs. Pamaniau, kad jis galvoja apie tą patį.

— Kur? — paklausė jis.

Nusisukau nuo jo ir apžvelgiau laukymę. Štai. Mažas kryželis rudai geltonų krūmų eilėje palei granito sieną.

— Ten.

Lindelas aplenkė mane ir nuskubėjo ten. Jis ištraukė kryžių ir padėjo šalia. Kai aš priėjau, jis jau kasė. Pažiūrėjau į kryžių. Jis buvo padarytas iš senos metalinės tvoros strypų. Jo centre buvo mažo berniuko fotografija iš mokyklos laikų. Antonijo Markvelo jau seniai nebebuvo tarp gyvųjų, tačiau jo artimieji šį žemės lopinėlį pažymėjo tarsi kokią šventą vietą. Dorsis ir Krosas, užkasdami čia Martą, puikiai žinojo, kad šioje vietoje joks praeivis nejudins žemės.

Pasilenkiau ir pakėliau kryželį. Atrėmiau jį į granito sienelę ir ėmiau kasti.

Kasėme atsargiai. Greičiau ne kasėme, o žarstėme į šalis žvyrą, stengdamiesi neįbesti kastuvų per giliai.

Nepraėjus nė penkioms minutėms, radome ją. Lindelas kastuvu nubraukė dar vieną žemių sluoksnį ir mudu pamatėme storą plastikinį maišą. Padėjome kastuvus į šalį ir pritūpėme apžiūrėti radinio. Plastikas buvo nepermatomas, kaip vonios užuolaidos. Tačiau pro jį aiškiai įžiūrėjome ranką. Mažą, susiraukšlėjusią moters ranką.

— Rojau, mes ją radome. Gal verčiau nieko nelieskime ir iškvieskime policiją.

— Ne. Aš pats. Aš...

Lindelas nebaigė. Jis uždėjo ranką man ant krūtinės ir švelniai stumtelėjo šalin. Paskui pasilenkė virš tos vietos ir ėmė kasti žemę rankomis. Rankos darbavosi greitai, tarsi jis būtų lenktyniavęs su laiku. Tarsi bandytų ją išgelbėti, kol ji dar neuždusо.

— Užjaučiu, Rojau, — pasakiau stovėdamas jam už nugaros, bet, manau, jis manęs negirdėjo.

Po kelių minučių jis atkasė beveik visą maišo paviršių nuo galvos iki kojų. Plastikas neapsaugojo kūno nuo gedimo. Pajutau yrančio lavono tvaiką. Priėjęs arčiau, pro Lindelo petį pamačiau, kad agentė Marta Gesler buvo įvilkta į maišą su drabužiais, jos rankos gulėjo sudėtos ant krūtinės. Pro plastiką blankiai matėsi tik pusė veido. Kita dalis buvo kruvina. Greičiausiai jie paleido šūvį jai į galvą.

— Jos kompiuteris čia, — pasakė Lindelas.

Žingtelėjau į priekį. Pamačiau nešiojamojo kompiuterio kontūrus. Jis buvo dėkle, padėtas Gesler ant krūtinės.

— Jame yra įrodymai prieš Simonsoną, — pasakiau aš, nors dabar tai jau ir taip buvo aišku. — Tai buvo jų koziris. Jie norėjo paslėpti kūną ir kompiuterį tokioje vietoje, iš kur galėtų nesunkiai bet kada paimti. Jie tikėjosi, kad tada galės diktuoti Simonsonui ir jo bendrams savo sąlygas, tačiau apsiriko.

Pamačiau, kad Lindelo pečiai pradėjo krūpčioti.

— Palik mane minutėlei vieną, Hari, — paprašė jis lūžtančiu balsu.

— Žinoma, Rojau. Einu prie automobilio. Paskambinsiu policijai. Palikau savo telefoną automobilyje.

Jam buvo nesvarbu, ar sakau tiesą, ar tik sugalvojau priežastį pasišalinti. Pasiėmiau vieną prožektorių ir pasukau atgal. Eidamas mažesniuoju tuneliu, išgirdau vyro raudą man už nugaros. Tunelyje garsas aidėjo, todėl atrodė, kad jis verkia visai šalia. Pasijutau taip, tarsi tie garsai skambėtų mano galvoje. Paspartinau žingsnį. Pasiekiau pagrindinį tunelį ir beveik tekinas pasileidau išėjimo link. Kai išėjau iš tunelio, jau lijo.

45

Kitos dienos popietę antruoju Pietvakarių reisu išskridau iš Barbanko į Las Vegasą. Manęs vis dar neleido į mano namus. Kita vertus, nebuvau tikras, ar benoriu į juos grįžti. Buvau pagrindinis bylos liudininkas, tačiau man neuždraudė išvykti iš miesto.

Lėktuvas kaip paprastai buvo pilnas. Žmonės veržėsi į pinigų šventoves, veždamiesi pinigines ir viltis. Žiūrėdamas į juos, galvojau apie Simonsoną, Dorsį, Krosą, Andželą Benton, apie tai, kokį vaidmenį jų gyvenime suvaidino godumas ir sėkmė. Daugiausia galvojau apie Martą Gesler ir apie jos blogą sėkmę. Palikta dūlėti daugiau kaip trejus metus. Vienintelis skambutis policininkui lėmė jos mirtį. Ji skambino iš gerų paskatų. Tikėjo. Darė tai, ką turėjo daryti. Koks nuostabus pasaulis.

Šį kartą Makarano nuomos punkte išsinuomojau automobilį ir nusiyriau per mašinų spūstį. Namas, kurio adresą nustatė Lindelas pagal automobilio registraciją, buvo šiaurvakarinėje miesto dalyje, pačiame pakraštyje. Bent jau šiuo metu. Namas buvo didelis, neseniai pastatytas. Jo stilius priminė Prancūzijos užmiesčio sodybas. Bent jau man taip atrodė, nes menkai išmaniau architektūrą.

Garažas, kuriame laisvai galėjo tilpti du automobiliai, buvo uždarytas, o prie apskrito įvažiavimo stovėjo automobilis, bet ne tas, kuriuo Eleonora buvo atvažiavusi manęs paimti iš oro uosto. Tai buvo maždaug penkerių metų senumo gerokai nuvažinėta tojota. Galėjau tvirtai tai pasakyti, nes šituos dalykus gerai išmaniau.

Pastačiau išsinuomotą automobilį prie įvažiavimo krašto ir neskubėdamas išlipau. Nežinau, gal tikėjausi, kad per tą laiką kas nors atidarys duris ir pakvies į vidų, taip sumažindamas mano sumišimą.

Tačiau taip neatsitiko. Priėjau prie durų ir nuspaudžiau skambutį. Jis suskambėjo. Laukiau kupinas nerimo. Nespėjus paspausti skambučio antrą kartą, duris atidarė meksikietiško gymio, maždaug šešiasdešimties metų neaukšta moteris. Jos balsas buvo malonus, tačiau pavargęs. Atrodė, kad ji kiek išsigando, pamačiusi ant mano veido nudegimus nuo šūvio. Ji nevilkėjo uniformos, tačiau spėjau, kad ji — tarnaitė. Eleonora turi tarnaitę. Sunku tai įsivaizduoti.

— Ar Eleonora Viš namuose?

— Kaip jus pristatyti, pone?

Ji kalbėjo taisyklinga anglų kalba su vos juntamu akcentu.

— Pasakykite, kad atvažiavo jos vyras.

Ji išgąstingai pažvelgė į mane. Supratau, kad pasielgiau kvailai.

— Buvęs vyras, — greitai pasitaisiau. — Tiesiog pasakykite, kad atvažiavo Haris.

— Prašau palaukti.

Linktelėjau. Ji uždarė duris. Išgirdau, kaip trakštelėjo spynos užraktas. Laukdamas jaučiau, kaip visą kūną išmušė karštis. Lauke plieskė saulė. Beveik po penkių minučių vėl atsidarė durys ir pasirodė Eleonora.

— Hari! Tau nieko nenutiko?

— Viskas gerai.

— Mačiau CNN žinias.

Užuot ką nors atsakęs, linktelėjau.

— Vargšė Marta Gesler.

— Taaip.

Trumpam stojo tyla. Galiausiai ji prabilo:

— Ką čia veiki, Hari?

— Nežinau. Tiesiog panorau pamatyti tave.

— Kaip mane radai?

Gūžtelėjau pečiais:

— Aš juk detektyvas. Bent jau buvau.

— Galėjai paskambinti prieš atvažiuodamas.

— Žinau. Yra daug dalykų, kuriuos turėjau padaryti, tačiau nepadariau, Eleonora. Atleisk, gerai? Atleisk už viską. Ar įsileisi mane, ar taip ir turėsiu tirpti saulėje?

— Prieš tau įeinant noriu pasakyti, kad ne taip įsivaizdavau šitą akimirką.

Eleonora žingtelėjo atgal ir atidarė duris. Pajutau, kaip krūtinėje suspurdėjo širdis. Ji mostelėjo ranka, kviesdama į vidų. Įėjau į erdvią fojė, iš kurios į tris skirtingas puses vedė arkinės durys.

— Tai tu ne taip įsivaizdavai? — paklausiau.

— Eime į svetainę, — pasakė ji.

Pro vidurines arkos pavidalo duris įėjome į erdvų, tvarkingą, prašmatniai apstatytą kambarį. Mano dėmesį patraukė kampe stovintis pianinas. Eleonora negrojo, tačiau palikdama mane išsivežė jį su savimi.

— Nori ko nors išgerti, Hari?

— Na, gal būtų ne pro šalį mineralinio vandens. Labai karšta.

— Čia visada karšta. Palauk, tuoj grįšiu.

Linktelėjau. Ji išėjo. Apsidairiau. Nepamačiau nė vieno baldo, stovėjusio tada, kai paskutinį kartą lankiausi pas ją. Viskas buvo nauja. Sienoje buvo daugybė stiklinių durų, už kurių matėsi baseinas. Baseinas buvo aptvertas nuo vaikų balta plastikine apsaugine tvorele.

Staiga man pradėjo aiškėti Eleonoros paslaptys. Jos migloti atsakymai, automobilio bagažinė, kurios negalima atidaryti. Žmonės, bagažinėse vežiojantys sulankstomas vaikiškas kėdutes. Žmonės su vaikais.

— Hari?

Atsisukau. Tai buvo Eleonora. Šalia jos stovėjo maža mergaitė tamsiais plaukais ir juodomis akimis. Jos stovėjo susikibusios už rankų. Pažiūrėjau į Eleonorą, paskui į mergaitę, ir vėl į Eleonorą. Mergaitė buvo labai panaši į Eleonorą. Tokia pati plaukų sruoga, tokios pačios putlios lūpos, riesta nosytė. Kažkas panašaus buvo ir jos laikysenoje. Jos žvilgsnyje.

Bet akys buvo ne Eleonoros. Tas akis esu matęs veidrodyje. Tai mano akys.

Mane užliejo jausmų, sumišusių su įtarimais, banga. Stovėjau ir žiūrėjau į mergaitę, negalėdamas atitraukti nuo jos akių.

— Eleonora?..

— Tai Madi.

— Madi?

— Pilnas vardas Madelina.

— Madelina. Kiek jai metų?

— Beveik ketveri.

Prisiminiau. Prisiminiau paskutinį kartą, kai buvome artimi prieš Eleonorai išvykstant ieškoti laimės kitur. Tai įvyko namelyje kalnuose. Atrodė, kad Eleonora skaito mano mintis:

— Tai atsitiko tarsi iš anksto suplanuota. Tarsi mes daugiau niekada...

Ji nebaigė.

— Kodėl nieko man nesakei?

— Norėjau sulaukti tinkamo momento.

— Kada bus tas tinkamas momentas?

— Manau, kad dabar. Juk tu detektyvas. Turbūt norėjau, kad pats tai išsiaiškintum.

— Tai neteisinga.

— O kaip, tavo manymu, būtų buvę teisinga?

Pasijutau taip, tarsi iš manęs vienu metu į skirtingas puses būtų iššovusios dvi raketos: viena — žalia šilumos, kita — raudona — pykčio. Viena raketa rodė kelią į širdies gelmes, į velnio daubą, iki kraštų pripildytą abipusių kaltinimų ir keršto. Kita — visai į priešingą pusę. Į kelią, vedantį į rojų. Į saulėtas, palaimos kupinas dienas ir

tamsias, stebuklingas naktis. Vedė ten, iš kur sklido prarastoji šviesa. Mano prarastoji šviesa.

Žinojau, kad turiu rinktis tik vieną kelią. Pakėliau akis nuo mergaitės į Eleonorą. Ji šypsojosi, o jos skruostais ritosi ašaros. Nekilo jokių abejonių dėl kelio, kurį turiu pasirinkti, nes tai, kas kartą įstrigo širdyje, pasilieka visam laikui. Žengiau į priekį ir pritūpiau prieš mergaitę. Iš patirties su mažamečiais liudininkais žinojau, kad geriausia su jais bendrauti, kai esi tame pačiame lygyje.

— Sveika, Madi, — tariau savo dukrai.

Ji pasisuko ir įsikniaubė į mamos šlaunį.

— Man nedrąsu, — pasakė.

— Nieko tokio, Madi. Aš taip pat gana nedrąsus. Ar galiu paimti tave už rankos?

Ji ištraukė savo rankutę iš mamos delno ir ištiesė man. Paėmiau jos ranką ir ji savo piršteliais sugniaužė mano rodomąjį pirštą. Lenkiausi tol, kol keliais atsirėmiau į grindis. Dukra pažvelgė man į akis. Jos žvilgsnyje nebuvo jokio išgąsčio. Tik atsargumas. Ištiesiau jai kitą ranką ir ji ištiesė savąją, taip pat pirštais suimdama mano rodomąjį pirštą.

Pasilenkiau, pakėliau jos mažus kumštelius sau prie veido ir užsimerkiau. Tą akimirką pajutau, kad daugiau nebeliko jokių paslapčių, kurias dar turėčiau išnarplioti. Pasijutau esąs namuose. Pasijutau saugus.

PADĖKOS ŽODIS

Autorius nuoširdžiai dėkoja už pagalbą taisant ir tobulinant romaną šiems asmenims: Maiklui Pičui, Pamelai Maršal, Filipui Spiceriui, Džoeliui Gotleriui, Teriliui Li Lankfordui, Džeimsui Sveinui, Džeinei Deivis, Džeriui Hutenui, Karolinai Kris, Lindai Konel ir Marijai Laveli.

Viskas nutiko vien dėl to, kad [redacted] nufilmuoti tikrus pinigus.

Los Andželo policijos detektyvui [redacted] filmavimo aikštelėje atliekant apklausą dėl kino kompanijos asistentės nužudymo, šarvuotas automobilis filmo apiplėšimo scenai iš banko atveža du milijonus dolerių. Ir staiga kūrėjų išmonė susimaišo su tikrove: ginkluoti plėšikai visų akivaizdoje pagrobia pinigus.

Laiko dulkės užkloja nutrauktus nusikaltimų tyrimus, tačiau atsistatydinęs detektyvas Haris Bošas taip ir neįstengia pamiršti nužudytos jaunos moters bylos. Nebeturėdamas policininko ženklelio, padėdavusio atidaryti reikiamas duris, detektyvas, nepaisydamas grasinimų ir pažeminimų, vis tiek atkakliai siekia tikslo — atlikti savo darbą iki galo — surasti moters žudikus. Ir vėl tyrimo pėdsakai nuveda pagrobtųjų pinigų link.

